

EESTI STATISTIKA

KUUKIRI

RECUEIL MENSUEL

DU

BUREAU CENTRAL DE STATISTIQUE DE L'ESTONIE

1931

JUUNI

SISUKS PEALE MUU:

Suvitajad suvitusekohtades 1930 a.
Nakkusehaigused 1930 a.
Tartu Ülikool 1926—30 a.
Kindlustuseseltsid 1929 a.
Tulekahjud 1930 a.
Rahalised loteriid 1924—30 a.
Kaubanduselepingute mõju sisseveole.

Nr. 115(6)

TALLINN

Nr. 115(6)

RIIGI STATISTIKA KESKBÜROO
BUREAU CENTRAL DE STATISTIQUE DE L'ESTONIE

SISUKORD

TABLE DES MATIÈRES

	Lhk.	Page
Suvitajad suvitusekohtades 1930 a.—G. Tomberg	353	Stations balnéaires, estivales et de villégiature en 1930. — G. Tomberg 353
Nakkusehaigused 1930 a. — E. Lasberg	357	Maladies contagieuses en 1930. — E. Lasberg . 357
Tartu Ülikool 1926—30 a. — A. Lepp	360	L'université de Tartu de 1926—30. — A. Lepp . 360
Kindlustuseseltsid 1929 a. — V. Feldman	369	Sociétés d'assurance en 1929. — V. Feldman . . 369
Tulekahjud 1930 a. — V. Feldman	382	Incendies en 1930. — V. Feldman 382
Rahalisel loteriid 1924—30 a. — H. Reiman	388	Loteries de 1924—30. — H. Reiman 388
Kaubanduselepingute mõju sisseveole.—J. Kits	393	Influence des traités commerciaux dans l'importation de l'Estonie. — J. Kits 393

ALALISED TABELID — TABLEAUX PERMANENTS

Standartnumeraat-sioon)	(Numérotation permanente)	
Tab. 1. Väliskaubandus aprillis	406	Tab. 1. Commerce extérieur en avril 406
" 2. Väliskaubandus muude riikidega aprillis	408	" 2. Commerce extér. avec les autr. pays en avril 408
" 3. Tähtsamate ainete väliskaubandus aprillis	408	" 3. Commerce extér. des princip. art. en avril 408
" 4. Toollamete läbikäik aprillis	410	" 4. Act. des bureaux douaniers en avril 410
" 5. Toollasutiste tulud	405	" 5. Recettes douaniers 405
" 6. Riigiraudteed märtsis	411	" 6. Chemins de fer en mars 411
" 7. Tallinna sadama tegevus mais	411	" 7. Mouvement du port de Tallinn en mai 411
" 8. Eesti Panga äriots 30. IV. 31.	411	" 8. Bilans de la Banque d'Estonie le 30. IV. 31. 411
" 9. Maapanga äriots	412	" 9. Situation financière de la Banque agraire 412
" 10. Erapankade äriotsid 1. I. ja 1. II. 31.	413	" 10. Situation financière des banques privées au 1. I. et 1. II. 31 . 412
" 10. Sama 1. III. ja 1. IV. 31.	413	" 10. -Do- au 1. III. et 1. IV. 31. 413
" 11. Tähtsamate ühispankade äriotsid 1. I. ja 1. II. 31.	413	" 11. Bilans des princip. banques coopér. au 1. I. et 1. II. 31 . 413
" 11. Sama 1. III. ja 1. IV. 31.	413*	" 11. -Do- au 1. III. et 1. IV. 31. . . . . 413*
" 12. Riigi sissetulekud veebruaris	414	" 12. Recettes de l'Etat en février 337*
" 13. Valuuta hinnad Tallinna börsil mais	414	" 13. Cours du change à Tallinn en mai 414
" 14. Vabariigi piiridest ülesõitnud aprillis	414	" 14. Nombre de personnes passées les confins de la République en avril 337*
" 15. Linnade rahvastik mais	414	" 15. Mouv. de la populat. dans les villes en mai 414
" 16. Liikvel olev raha 1. IV. 31.	339*	" 16. Billets en circulation 1. IV. 31. . . . . 339*
" 18. Pankadevahelise arvekoja tegevus aprillis	339*	" 18. Mouvement de la chambre de compensation en avril 339*
" 19. Protesitud vekslid märtsis	339*	" 19. Effets protestés en mars 339*
" 20. Kapitali emissioonid aprillis	339*	" 20. Emissions des capitaux en avril 339*
" 21. Tööstustoodang jaanuaris	253*	" 21. Production de quelques industries en janvier 253*
" 22. Loomataudid märtsis	339*	" 22. Epizooties en mars 339*
" 23. Tapamajade tegevus märtsis	339*	" 23. Fonctionnement des abattoirs en mars 339*
" 24. Suurmüügihinnad mais	415	" 24. Prix de gros en mai 415
" 25. Toiduainete maksumus kalorilise sisalduse järgi 1928—31	417	" 25. Coût des denrées alimentaires à la base de leur valeur nutritive 1928—31 417
" 26. Turuhinnad mais	416	" 26. Prix de détail en mai 416
" 27. Elumaksumusindeksid	417	" 27. Nombres-indices du coût de la vie 417
" 28. Suurmüügiindeksid	417	" 28. Nombres-indices des prix de gros 417
" 29. Töösturg aprillis	418	" 29. Marché du travail en avril 418
" 30. Tööstusettevõtted ja tööloju 1. mais	419	" 30. Entreprises industrielles et leur main d'oeuvre au 1. mai 419
" 31. Tööõnnetused tööstusettevõtetes aprillis	420	" 31. Accidents du travail dans les entreprises industrielles en avril 420
" 32. Tööstustööliste arvu liikumise indeksid	420	" 32. Nombres-indices du mouvement du nombre de la main d'oeuvre dans les entrepr. industr. 420
" 33. Nakkusehaigused aprillis	420	" 33. Maladies contagieuses en avril 420

* Viimased andmed ilmunud eelmistes kuukirjades.
Par* sont désignés les tableaux parus dans les NN précédents.

SUVITAJAD SUVITUSEKOHTADES 1930 a.

STATIONS BALNÉAIRES, ESTIVALES et de VILLÉGIATURE en 1930.

Sisu: 1) Suvitajate üldarv, lhk. 353. 2) Linnade tühjenemine suvel, lhk. 355. 3) Välismaalaste arv suvitusekohtades, lhk. 355.

Eelmise aasta eeskujul esitame kokkuvõetult andmestiku meie suvitusekohtade üle 1930 a.

Isikute sundusliku registreerimise kaotamisega maal (valdavalt) 1 juulist 1930 a. langes paljus väiksemis suvitusekohtades ära ka suvitajate registreerimine. Selle järel- dusega jääb käsitavaks edaspidine suvitajate arvestus kõigis väiksemates suvitusekohtades. Sellele vaatamata on paljudest suvitusekohtadest kogutud andmeid majaanumike teadaannete põhjal kohalike konstaablite poolt.

Suuremais suvitusekohtades, kus seatud sisse suvituse- maks, kuuluvad kõik suvitajad sunduslikule registreerimisele. Sellekohaseist registreerimisraamatuist võimaldub teha kok- kuvõtteid looneagade kohta.

Andmete kogumise aluste üle üksikult suvitusekohtadelt leitud märkused tab. 1 juures.

1. Suvitajate üldarv.

Nombre des visiteurs.

Eesti suvitusekohad asu- vad laiali üle maa. Neid võib rühmitada: 1) Viru

rand, eesotsas Narva-Jõesuu ja Võsuga; 2) Tallinna ümbrus — Pirita, Kose, Nõmme ja rida väiksemaid suvitusekohti ses ümbruses; 3) üksikud suuremad merekuurordid — Haapsalu, Kuressaare ja Pärnu; 4) Tartu ümbrus — Elva, Peedu, Kurepalu j. t.

Suvitusekohtades registreeritakse suvita- jatena vaid need, kes peatunud mõne aja tea- tud kohas. Selle järeldusel tekib nähtus, et paljud suvitajad jäävad suvitusekohtades regi- streerimata. Loomulik, et alltoodud andmed ei sisalda viimaseid. Eriti rohkel määral tu- leb ette selliseid suvitajaid Pärnus. Sageli püütakse aga meelega viibida registreerimata teatud suvitusekohas, hoidumiseks suvituse- maksust. Lühikest aega peatunute juures on see ka teostatav. Tab. 1 avaldatud suvituse- kohtades oli registreeritud suvitajaid ümmar- gustes arvudes:

1930 a.	18 000
1929 „	18 000
1928 „	17 000
1927 „	16 500
1926 „	14 000

Suvitusekohti, kus järjekindlalt iga aasta suvitajaid, on üle riigi ümmarguselt 50. Suu- remal arvul Viru rannas ja Harjumaal — Tallinna ümbruses.

Üksikuist suvitusekohtadest Eestis osutub suvitajate arvult 1930 a. suurimaks Narva- Jõesuu — 5181 suvitajaga. Suvitajate arv

viimases tõuseb iga aasta järjekindlalt: 1929 a. oli 4985 suvitajat, 1928 a. — 4434, 1927 a. — 3210 ja 1926 a. — 2596.

Suvitajate rohkuselt järgneb Narva-Jõe- suule merekuurort Pärnu, kus leidis 1930 a. 2406 registreeritud suvitajat. Võimalik, et pal- jud suvitajad jäid sealjuures aga registreeri- mata. Pärnus on see tüübiline nähtus, kuna öieti paljud peatuvad seal lühiajaliselt — üksikud päevad. 1929 a. oli Pärnus registree- ritud 2512 ja 1928 a. — 2120 suvitajat.

Kolmandaks tuleb Haapsalu merekuurort 1930 a. 2035 suvitajaga, milline arv moodus- tab poole linna oma rahvastikust. Mõõdunud aastal osutas suvitajate arv jälle väikest tõusu, kuna eelmistel aastatel langes. 1929 a. oli suvitajaid 1710; 1928 a. — 1760; 1927 a. aga — 2069 ja 1926 a. — 1726. Suvitajate arvult neljandal kohal asub merekuurort Kuressaare. 1930 a. oli seal 1501 suvitajat. Varematal aastatel kõikus see arv: 1929 a. — 1573, 1928 a. — 1192, 1927 a. — 1415 ja 1926 a. — 1744 suvitajat. Otsustades suvitajate arvu liikumise ja kõikumise järgi üksikul aastail ning üksikuis suvitusekohtades võib teatava suvitusekoha eelistust teataval aastal pidada osalt moeasjaks.

Eelpool nimetatud neli on meie suuremad, minevikuga ja juba teatava kuulsuse oman- danud merekuurordid. Neis leiduvad tarvili- kud mudaravilad ja tervissupelasutised. Tä- helepandava osa suvitajate üldarvust, eriti Haapsalus ja Kuressaares, moodustavadki just terviseparandajad. Supelasutistes ja mudaravilais oli 1930 a. terviseparandajaid:

Haapsalus	— 700
Kuressaares	— ...
N.-Jõesuus	— 207
Pärnus	— 477

Peale nimetatute leidub võrdlemisi rohkel arvul suvitajaid Elvas ja Nõmmel. Esimeses oli 1930 a. 1246 ja viimases 1181 suvitajat. Nõmme linna suvitajate arvud eelmiste aas- tate kohta on tagant järele parandatud. Eel- mistel aastatel leidis Nõmmel suvitajaid tun- duvalt rohkem, kui käesoleval aastal. Ka Elvas oli suvitajaid 1930 a. märksa vähemal

1.	1930					1929					1928	1927	1926
	Üldse			Neist		Total			Dont				
	K.	M.	N.	Eest-lasi	Välis-maasi	T.	H.	P.	Esto-niens	Et-ran-gers			
Virumaa.													
Käsmu	48	20	28	45	3	63	29	34	55	8	96	85	79
Võsu	634	200	434	500	44	671	231	440	611	60	678	559	696
Vainupea	...	...	...	...	...	50	...	...	...	...	...	...	...
Elisma	25	10	15	23	2	25	10	15	24	1	42	27	31
Rutja	59	25	34	52	7	50	20	30	48	2	44	41	42
Karepa	61	21	40	53	8	60	25	35	53	7	114	141	94
Toolse	5	1	4	5	—	5	3	2	5	—	9	13	7
Toila	148 ¹⁾	76	72	144	4	78	35	43	66	18	32	54	36
Sillamäe	130 ¹⁾	55	75	125	5	51	23	28	51	—	70	110	180
Meriküla	21	8	13	18	3	46	15	31	45	1	86	62	40
Mummosaare ja Udria	65	13	52	42	23	103	10	93	93	10	112	93	68
N.-Jõesuu	5181	2148	3933	4490	601	4985	2100	2885	4541	444	4434	3210	2596
Tõrvata (Smolka)	57	18	41	52	5	78	22	56	78	—	48	31	29
Järvamaa.													
Aegviidu ¹⁾	300	...	...	...	...	350	150	200	350	—	85	225	...
Harjumaa.													
Pirita (Harjumaa osa)	170 ²⁾	56	114	157	13	153	62	91	136	17	...	...	...
Pirita (Tallinna alla kuuluv osa)	600 ²⁾	...	...	...	...	700	...	...	...	...	...	...	...
Merivälja	65 ²⁾	30	35	52	13	60	25	35	59	1	...	...	...
Kose	115 ²⁾	...	...	...	...	500 ¹⁾	...	...	...	...	...	...	...
Loksa	67	22	45	65	2	56	20	36	52	4	25	35	32
Türi	33	14	19	23	10	34	15	19	12	22	10	15	12
Vääna	3	2	1	—	8	10	4	6	6	4	...	...	...
Rannamõisa	119	30	89	110	9	106	26	80	79	27	37	111	89
Taiste	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Tiskre	15	4	11	12	3	17	2	15	14	3	19	35	24
Häbersti	13	1	12	13	—	19	7	12	19	—	20	27	23
Keila-Joa	11 ³⁾	6	5	11	—	...	...	...	...	...	200 ¹⁾	...	...
Lauasamaa	169 ²⁾	71	98	129	40	...	...	...	...	...	...	...	...
Kebra	—	—	—	—	—	24	10	14	19	5	...	...	...
Aruküla	21	9	12	21	—	20	...	...	...	...	...	...	...
Klooga	112 ²⁾	40	72	94	18	198	...	...	159	39	...	...	...
Saku	19 ¹⁾	7	12	19	—	22	7	15	22	—	11	17	18
Kilisa	38 ¹⁾	15	23	38	—	22	8	14	22	—	20	26	30
Vasalemma	17 ¹⁾	5	12	17	—	159	73	86	154	5	...	...	...
Lagedi	20	8	12	20	—	20	...	...	20	—	...	...	...
Saue	67 ¹⁾	26	41	67	—	36	14	22	36	—	...	...	...
Nõmme	1181	425	756	1067	114	1476	...	...	...	...	1373	1512	1395
Keila atevis	45 ¹⁾	22	23	45	—	...	...	...	...	...	...	...	...
Läänemaa.													
Haapsalu	2035	...	...	1723	312	1710	...	...	1432	278	1760	2069	1726
Kärdla	44	14	30	37	7	70	27	43	59	11	40	57	49
Saaremaa.													
Kuressaare	1501	582	919	946	555	1573	...	...	938	635	1192	1415	1744
Pärnumaa.													
Pärnu	2406	891	1515	1029	1377	2512	841	1671	1349	1163	2120	2500 ¹⁾	...
Viljandimaa.													
Loodi	29	13	16	29	—	26	12	14	26	—	31	46	40
Tartumaa.													
Elva	1246	411	835	1136	110	1369	417	952	1216	153	1233	1448	1441
Kurepalu	181	70	111	181	—	164	64	100	...	...	...	...	...
Peedu	376	165	211	376	—	237	116	121	237	—	200	180	130
Kabina	95	41	54	95	—	61	29	32	61	—	...	...	...
Pühajärve	50	22	28	46	4	43	18	25	43	—	44	32	17
Võrumaa.													
Rõuge	14	6	8	8	6	...	...	...	...	...	...	...	...
Verijärve ümbrus	30	12	18	30	—	17	6	11	17	—	...	...	...
Kubijärve ümbrus	115	47	68	107	8	98	41	57	41	57	153	145	116

määral, kui eelmisel aastal. Viimase suvitajaskond koosneb peamiselt Tartu elanikest.

Tallinna külje all — Pirital, Kosel ja Meriväljal leidus kokku ümmarguselt 1000 alaliselt seal elavat suvitajat. Piritat ja Koset kasutavad pea eranditult pealinna elanikud kui supelranda ja väljasõidu kohta. Viru ranna suvitusekohtadest, peale N.-Jõesuu, pä-

vib veel rolke suvitajate arvuga tähelepanu Võsu. 1930 a. oli seal 634 suvitajat. Umbes sama palju leidis viimaseid ka eelnevail aastail. Edasi oleks nimetada Viru raioonist Toilat 148 ja Sillamäge 130 suvitajaga. Teistes kohtades oli suvitajaid väiksemal arvul.

Tartu ümbrusest torkab silma Peedu väljasõidu- ja suvitusekoht. 1930 a. viibis seal

¹⁾ Andmed saadud andmeteandja poolt umbkaudsefna. ²⁾ Andmed kogutud kuni 1.VII.1930 a., sundustiku registreerimise kaotamiseni. ³⁾ Tegelik suvitajate arv võis olla 150—200. ⁴⁾ Puudulikud andmed ja ainult kuni 1.VII. 1930 a. ⁵⁾ Suvitusemaksu kvittungite järgi.

376 suvitajat. Eelmistel aastatel tunduvat vähem. Kurepalus suvitas 1930 a. 181 ja Kabinas 95. Võrumaal — Kubijjärve ümbruses leidis 115 suvitajat.

Tallinna ümbruskonnast võiks eeskätt mainida Laulasmaad (169), Kloogat (112) ja Rannamõisa (119) ümbrust. Vähemal määral leidis suvitajaid Loksal, Sauel ja teiste, Tallinnale lähemate raudteejaamade ümbruses.

2. Linnade tühjenemine suvel.

Diminution de la population des villes en été.

Kuigi suvitajad on arvestatud ka vähemaiski suvitusekohtades, mis sugused seks otstarbeks korraldatud ning välja kujunenud ja millistes leidis järjekindlalt iga aasta suvitajaid, ületab linnadest suvesesoonil väljunud inimeste arv märksa suvitusekohtades viibinute arvu. On linne, kus rahvastiku arv suvel kõrgem talve omast, need on eeskätt suvituse linnad — Haapsalu, Kuressaare, Nõmme ja mõned väiksemad linnad, kuna ülejäänutel suures enamikus suvel rahvas voolab linnast välja.

Allpool esitame linnad kahes rühmas — esiteks need, kelle rahvastik suvel madalam ja teiseks, kellel rahvaarv suvel kõrgem. Võrreldud on 1 jaanuari ja 1 augusti (mil rahvaarv madalaim) rahvaarvu vahesid.

Tallinn . . .	— 9 203
Narva . . .	— 2 743
Paide . . .	— 311
Põltsamaa . . .	— 83
Rakvere . . .	— 815
Tapa . . .	— 40
Tartu . . .	— 4 074
Tõrva . . .	— 217
Valga . . .	— 1 565
Viljandi . . .	— 884
Võru . . .	— 268
Kokku . . .	— 20 203
Haapsalu . . .	+ 741
Kuressaare . . .	+ 944
Nõmme . . .	+ 1 290
Paldiski . . .	+ 53
Petseri . . .	+ 58
Pärnu . . .	+ 536
Türi . . .	+ 41
Kokku . . .	+ 3 663

Suve ja talve elanikearvu vahe ulatub üle 20 000. Kahtlemata on aga linnest väljunute arv suvel veel palju suurem. Esiteks, väga rohkel arvul siirdutakse otse maale, ka neist linnest, kelle rahvaarv suvel kõrgem, näit.: Pärnust. Vaatamata, et seal 2 406 suvitajat olnud, on rahvaarv kõrgem 1 augustil 1 jaanuariga võrreldes, vaid 536 võrra. Teiseks, kõik linnest väljudajad ei viibi väljas

1 augustiks, milline moment siin kasutatud kõrvutusel, vaid paljud puhkusekäijad on seks ajaks juba saabunud tagasi ehk väljusid alles peale 1 augusti. Kolmandaks, suur hulk puhkusele minejaid, maale siirdujaid, jääb linnest väljudes hoopis registreerimata. Selle järeldusel ei satu need linnade elanikearvu igakuulistesse aruandesse.

Arvestades ettetooduga võime tegelikku linnade tühjenemist suvel pidada palju suuremaks, kui seda näitavad ametlikud andmed. Osalt võimaldavad linnade tühjenemise andmed määrata suvitajate päritolu (suvitusekohtades registreeritud viibijad peavad olema tingimata registreeritud maha linnest. Suur osa suvitajaid 1930 a. näivad olevat pärit Tallinnast (umbes pooled). Tallinnale järgneb Tartu ja Narva. Tähelepanuväärne hulk suvitajaid saabub ka Valgast, Viljandist ja Rakverest.

3. Välismaalaste arv suvitusekohtades.

Visiteurs de l'étranger.

Eestit külastanud välismaalaste üldarv on liikunud iga aasta kasvu suunas. Samuti leidis suvitajaid — välismaalasi 1930 a. märksa rohkem eelnevaist aastast, nii absoluut- kui ka suhtarvudes. 1930 a. moodustasid välismaalased meie suvitusekohtades suvitavate üldarvust 19,1%, 1929 a. 16,2%. Võrreldes välismaalaste suvitajate arvu liikumist 1927 aastaga, ilmneb suuremais kuurortides viimaste arvu mitmekordne kasv. Selgekujuliselt peegeldub mainitud nähis tab. 2 andmeis.

Välismaalastest suvitajate arv 1927—30 a.
Nombre des visiteurs de l'étranger de 1927—30.

2.	1930	1929	1928	1927
Narva-Jõesuu	691	444	357	160
Pärnu	1 377	1 163	429	257
Haapsalu	312	278	318	304
Kuressaare	555	635	425	434
Elva	110	153	...	...
Muud	354	306	148	136
Kokku—Total	3 389	2 979	1 675	1 341
		1927 = 100		
Narva-Jõesuu	431,9	277,5	223,1	100,0
Pärnu	535,8	452,5	166,9	100,0
Haapsalu	102,6	91,4	103,9	100,0
Kuressaare	114,7	131,2	87,8	100,0
Muud	255,1	225,0	108,8	100,0
Kokku—Total	252,9	222,1	124,9	100,0

Võimalik, et tegelik välismaalaste — suvitajate üldarv Eestis oli veelgi vähe suurem tabeli arvudest, sest mõningaist suvitusekohtadest, nagu Piritas, Kose, Aegviidu, puuduvad viimaste kohta andmed. Võimalik ka, et üksikud välismaalased suvitasid väljaspool tab. 1 loetletud suvitusekohti, mistõttu sellised jäid automaatselt arvestamata.

Olevate andmete järgi, võrreldes 1927 a., on 1930 a. välismaalaste arv tõusnud ümmarguselt 2½ kordseks. Võttes viimaste arvu 1927 a. 100, saame 1928 a. kohta 124,0; 1929 a. — 222,1 ja 1930 a. — 252,0.

Võrreldes 1927 a. on suhteliselt kõige enam kasvanud välismaalaste-suvitajate arv Pärnus, eriti 1929 ja 1930 a. nimelt 4½—5½ kordseks. Selle järele Narva-Jõesuus, eriti 1930 a.,

ligi 4½ kordseks. Võib märgata, et Narva-Jõesuu tõmbab iga aastaga ikka rohkem välismaalasi. Haapsalu ja Kuressaare välismaalaste-suvitajate arvus pole märgata mainimisväärtset tõusu. Muudes suvitusekohtades on aga välismaalaste arv kasvanud samuti tunduvalt. Millist suvitusekohta välismaalased enam eelistanud, ilmneb tab. 3 andmeist.

Välismaalast suvitajate riikkondsus tähtsamate suvitusekohtade järgi 1930 a.
Nationalité (sujétion) des visiteurs de l'étranger d'après les stations en 1930.

3.	Soome Finlande	Läti—Lettonie	Vene—U.R.S.S.	Rootsi—Suède	Saksa Allemagne	Inglise Angleterre	Poola Pologne	Ameerika Üh. Etats-Unis	Leedu Lituanie	Hollandi Pays-Bas	Šveitsi—Suisse	Prantsuse France	Taani Danemark	Ungari Hongrie	Tšehhoslov. Tchécoslovaquie	Austria Autriche	Riikkondsuse ja muud Sars aneane sujét. et autres	Kokku—Total
Narva-Jõesuu	227	79	24	21	66	12	18	2	13	6	0	2	10	1	10	3	188	691
Pärnu	1064	182	3	39	58	6	2	4	5	—	—	3	—	—	—	—	6	1377
Haapsalu	124	35	5	20	45	7	5	6	4	—	9	2	—	—	—	—	45	312
Kuressaare	198	309	2	4	36	1	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	555
Elva	5	30	3	—	20	—	7	2	—	—	1	1	—	—	—	—	36	110
Kloooga	4	5	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18
Võsu	4	5	—	—	7	11	3	—	3	—	1	—	2	—	—	—	—	44
Üdria ja Mummosaare	3	11	—	1	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23
Nõmme	21	40	2	4	24	1	7	—	—	2	—	1	—	—	1	—	9	114
Laulasmaa	7	3	—	—	28	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	40
Pirita (Hleje ja Merivälja)	6	2	1	2	5	1	—	2	—	—	—	—	4	—	—	—	3	26
Tõrisalu	3	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
Rannamõisa	1	4	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
Kärdla	1	—	—	—	3	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
Muud	13	20	1	—	13	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	63
Kokku—Total	1680	725	41	96	323	42	46	17	30	8	22	9	13	5	21	9	312	3399

Välismaalast suvitajaist Eestis on esikohal 1930 a. (1680), nagu eelmiselgi aastal (1365), soomlased. Viimased moodustavad kõigist välismaalast suvitajaist 49,4% ehk ümmarguselt poole. Soomlaste osatähtsus välismaalaste hulgas, võrreldes eelmise aastaga, on tõusnud veelgi (1929 a. oli vastav % — 45,8).

Soomlaste eelistatavimaks suvitusekohaks osutub Pärnu, kus suvitatakse kõigist soomlasist 63,3% (eelmisel aastal 57,0%). Pärnule järgneb N.-Jõesuu — 13,5% (19,0%). Edasi Kuressaare — 11,8% (15,7%) ja Haapsalu — 7,4% (9,7%). Näib, et soomlased Kuressaarest ja Haapsalust hakkavad lahkuma, koondudes peamiselt Pärnu ja N.-Jõesu. Ainult 4% kõigist soomlasist suvitatakse väljaspool tähendatud nelja kuurorti.

Teistest välismaalast järgnevad soomlastele lätlased. Viimased moodustavad välismaalaste-suvitajate üldarvust 21,3% (24,4%). Lätlaste hulk arvudes on 1930 a. (725) jäänud pea samaks, kui 1929 a. (728), ent suhteliselt langenud soomlaste arvu tõusu tõttu. Lätlased on suvitatud eeskätt Kuressaares 42,0% (50,0%), Pärnus 25,1% (24,0%), N.-Jõesuus 10,8%, Nõmmel 5,5%, Haapsalus 4,8% ja Elvas 4,1%.

Arvult kolmandana tulevad sakslased — 9,5% (12,0%). Kõigist välismaalast on sakslased nii põhi- kui suhtarvudes 1930 a. vähenenud. Viimased on välismaalast suvitatud

kõige enam laiali üle riigi. N.-Jõesuus — 20,0%, Pärnus — 18,0%, Haapsalus — 13,0%, Kuressaares — 11,2%, Laulasmaa ümbruses — 8,7%; mujal vähemal määral.

Riikkondsusetud (ühes mõninga muu rahvusega) moodustavad välismaalaste hulgas 9,2%. Need on suvitatud peamiselt N.-Jõesuus 60,0%, Haapsalus 14,4% ja Elvas 11,5%. Järgnevad rootslased 2,8%. Viimaseid oli 1930 a. tunduvalt vähem eelmistest aastatest. Roots-lased on eelistanud Pärnut — 40,0%, N.-Jõesuud — 21,0% ja Haapsalut — 20,0%.

Teiste riikide kodanikke leidis suvitajatenä Eestis õige vähesel määral. Näit. kõigist välismaalast moodustasid poolakad 1,2%, venelased 1,2%, inglased 1,2%, leedulased 0,0%, šveitslased 0,7%, tšehhoslovakid 0,0%, Ameerika Ühendriigist 0,5% ja taanlased 0,0%. Loetletud riikide kodanikut koosnevad peamiselt alaliselt siin elavaist.

Üksikuist suvitusekohtadest riigis välismaalaste-suvitajate arvult (1347) püsib esikohal Pärnu — 40,5% (eelmisel aastal 39,0%) kõigist välismaalast. Pärnu välismaalast suvitajate koostises leidis: soomlasi — 77,5%, lätlasi — 13,2%, sakslasi — 4,2%, rootslasi — 2,8%, ülejäänud riikide kodanikke kokku — 2,5%.

Välismaalaste rohkuselt (691) järgneb Pärnule N.-Jõesuu — 20,3%. Esikohal olid seal samuti soomlased — 32,0%, siis riikkondsuse-

tud (ühes mõninga muu rahvusega) — 27,2%, edasi lätlased — 11,4%, sakslased — 9,6%, venelased — 3,5%, rootslased — 3,0%, poolakad — 2,6%, leedulased — 1,0%, inglased — 1,7%, taanlased ja tšehhoslovakid mõlemad — 1,4%.

Välismaalaste arvult (555) kolmandal kohal asub Kuressaare — 16,3%. Viimase välismaalast-suvitajaskond koosnes: lätlased — 55,7%, soomlased — 35,7%, sakslased — 6,5%, rootslased — 0,7%, leedulased — 0,5% ja venelased — 0,4%.

Edasi tuleb Haapsalu (312) — 9,3% kõigist välismaalast-suvitajast. Suurema osa moodustasid siin soomlased — 39,7%, siis sakslased — 14,4%, riikkondsusetud (ühes mõninga muu rahvusega) — 14,4%, lätlased — 11,2%, rootslased — 6,4%, šveitslased — 2,0%, inglased — 2,2%, Ameerika Ühendriigist — 1,0% ja venelased — 1,8%. Mainida võiks veel Nõmme, kelle välismaalast-suvitajad üleriiklikust arvust moodustasid 3,4%; Elvat — 3,2%; Võsut — 1,3%, Laulasmaa ümbrust — 1,2%. Mujal leidis välismaalasi suhteliselt vähem.

E. Lasberg.

NAKKUSEHAIGUSED 1930 a. — MALADIES CONTAGIEUSES en 1930.

1930 a. registreeriti alaliselt teadustatavaid nakkusehaigusi (missuguste hulka kuuluvad: typhus abdominalis, paratyphus, typhus exanthematicus, typhus recurrens, malaria, variola, morbilli, scarlatina, diphtheria, cholera asiatica, dysenteria, pestis, lepra, encephalitis lethargica, meningitis cerebrospinalis epi-

demica, trachoma), 7 678 juhul, mis annab haigustumuse koefitsiendi iga 10 000 elaniku kohta 68,8. Võrreldes eelmise — 1929 a. — osutub saadud koefitsient vähem kui 4 punkti võrra kõrgemaks (68,8 : 65,2), mis näitab vaid väikest haigustumuse tõusu 1930 a.

Nakkusehaigused 1919—30 a. — Maladies contagieuses de 1919—30 a.

1.	Haigusejuhtude üldarv Nombre générale des maladies		Tähtsamad nakkusehaigused 10 000 elaniku kohta ²⁾ Maladies principales pour 10 000 habit.											
	Arv Nombre 1)	10 000 el. kohta Pour 10 000 habit.	Typhus exan- thematicus	Typhus recur- rens	Typhus abdo- minalis	Paratyphus	Morbilli	Scarlatina	Diphtheria	Dysenteria	Variola	Meningitis cerebrospin. epidemica	Lepra	Trachoma
1930 ..	7 678	68,8	—	—	3,2	1,5	45,8	8,7	7,5	—	—	0,1	0,1	1,8
1929 ..	7 278	65,2	—	—	4,2	1,6	33,2	19,5	3,6	0,1	—	0,2	0,2	2,4
1928 ..	5 040	45,3	—	0,0	4,4	2,5	5,8	26,4	2,8	0,1	0,0	0,5	0,2	2,5
1927 ..	10 066	90,3	0,2	0,0	5,9	1,3	27,1	47,9	4,0	0,0	0,0	0,1	0,1	3,7
1926 ..	9 575	85,7	0,2	—	4,9	1,2	42,4	28,9	4,2	0,1	0,1	0,0	0,1	3,6
1925 ..	3 084	27,2	0,2	0,0	7,2	2,2	0,7	7,0	4,9	0,3	0,0	0,1	0,3	4,2
1924 ..	2 938	26,3	0,4	0,01	8,4	1,5	1,8	4,0	4,1	1,1	0,03	0,1	0,1	4,7
1923 ..	4 418	39,8	0,6	0,1	5,6	0,7	17,4	6,1	3,7	0,6	0,1	0,1	0,3	4,6
1922 ..	8 004	64,5	2,2	0,9	6,5	1,0	25,5	5,3	4,7	3,2	0,5	0,1	0,3	4,2
1921 ..	7 579	59,7	3,3	1,1	10,1	0,7	18,4	13,2	7,6	11,0	1,2	0,1	0,5	4,5
1920 ..	15 168	142,1	38,6	9,1	10,2	0,5	9,7	23,9	11,3	32,4	4,1	0,1	0,4	1,7
1919 ..	10 420	97,9	11,6	1,5	5,2	0,3	16,5	19,7	7,6	30,9	2,6	0,02	0,3	1,7

Vaadeldes üksikuid tähtsamaid nakkusehaigusi, selgub et haigustumus sarlakitesse, eelmise aastaga võrreldes, on enam kui poole võrra vähenenud (8,7 : 19,5). Samuti näeme haigusejuhtude arvu vähenemist kõhutüüfusi ja paratüüfusi ning epideemilise tserebrospinaalse meningiidi, silmamarjahaiguse ja lepra juures. Viimast registreeriti 16 juhul, mis selle haiguse kohta siiski võrdlemisi suur arv. Sellest tuli ette 8 juhtu linnades, nimelt 6 Tallinnas, 1 Tartus ja 1 Tõrvas ning 8 maa- des: 1 Virumaal, 1 Harjumaal, 2 Läänemaal, 1 Saaremaal, 2 Pärnumaal ja 1 Viljandimaal.

Võrdlemisi laialdaselt on levinud 1930 a. difteeria ja leetrid. Haigustumuse koefitsient leetritesse ulatub 45,8, ületades seega kõigi eelmiste aastate tasapinna alates 1919 a. Difteeriat registreeriti pea samal määral, kui 1921 a. (7,5 : 7,6), millal seda haigust tuli ette võrdlemisi rohkesti.

Kõige hädaohtlikumad nakkusehaigused, nagu: plekitüüfus ühes korduva palavikuga, rõuged ja düsenteeria ehk verine kõhutõbi on 1930 a. jäänud täiesti ära, neist esimene kolmandat ning teine ja kolmas teist aastat, mis annab tunnistust nende haiguste suhtes väl-

¹⁾ Ilma malaariata ja encephalitis leth.

²⁾ Koefitsiendid on võetud iga aasta kohta 1.VII. kindlakstehtud elanikkude arvu alusel (vaata Eesti Statistika nr. 101(4) ja 112(3)).

jakunenud olukorra stabiilsusest. Eeltoodust selgub, et sunduslikult registreeritavate nakkusehaiguste arvu suurenemine 1930 a. on tingitud peaausjalikult leetrite taudikuulijisest

ilmumisest mitmesugustes territoriaal-osades ja osalt ka difteeria laialdasemast levimisest sel aastal.

Halgustumus nakkusehaigustesse soo järgi 1919-30 a. — *Maladies contagieuses d'après le sexe des malades de 1919-30.*
Rahvaarvu sooline jaotus vastaval aastal on viidud läbi 1922 a. rahvalugemisel konstateeritud proportsioonis

2.	1930		1929		1928		1927		1926		1925		1924		1923		1922		1921		1920		1919		
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	
Typhus abdominalis	183	176	230	241	257	237	305	351	276	269	405	399	392	545	282	311	327	391	511	586	467	627	291	264	
Paratyphus	92	74	101	101	142	139	63	79	75	64	106	144	72	97	33	42	51	59	30	48	23	33	19	9	
Typhus exanthematicus	—	—	—	—	—	—	8	10	13	11	6	15	20	23	35	38	111	136	170	186	1938	2187	736	496	
Typhus recurrens	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2	—	—	—	1	0	2	63	41	94	24	520	538	125	38
Variola	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28	27	74	62	207	228	149	134	
Morbilli	2562	2550	1910	1795	336	304	1571	1448	2438	2298	38	42	96	107	961	969	1489	1322	923	862	533	499	892	862	
Scarlatina	474	493	1032	1147	1408	1479	2573	2769	1649	1574	387	378	202	249	316	359	250	339	681	752	1179	1370	1062	1038	
Diphtheria	416	426	190	215	181	135	209	243	234	293	286	279	228	233	189	219	247	270	398	427	513	694	372	441	
Dysenteria	—	—	3	8	2	5	4	2	5	3	20	18	51	74	32	32	162	194	578	620	1568	1891	1747	1537	
Trachoma	94	109	106	164	104	177	148	264	171	296	199	272	199	329	207	306	162	305	174	318	65	121	64	118	

10000 elaniku kohta. — <i>Par 10 000 habitants.</i>																								
Typhus abdominalis	3,5	3,0	4,4	4,1	4,9	4,0	5,8	5,9	5,2	4,5	7,7	6,8	7,5	9,2	5,4	5,8	6,3	6,7	10,0	10,2	9,3	11,1	5,8	4,7
Paratyphus	1,8	1,3	1,9	1,7	2,7	2,3	1,2	1,3	1,4	1,1	2,0	2,4	1,4	1,6	0,6	0,7	1,0	1,0	0,6	0,8	0,5	0,6	0,4	0,2
Typhus exanthematicus	—	—	—	—	—	—	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,3	0,4	0,4	0,5	0,6	2,1	2,3	3,3	3,2	3,8,5	3,8,7	14,7	8,8
Typhus recurrens	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,0	—	—	—	—	—	0,2	0,7	1,8	0,4	10,3	8,1	2,5	0,6
Variola	—	—	—	—	—	—	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,2	0,1	0,4	0,5	1,4	1,1	4,1	4,0	2,9	2,4
Morbilli	48,8	43,1	36,4	30,4	6,4	5,2	29,9	24,5	46,3	38,9	0,7	0,7	1,8	1,8	13,4	16,6	28,7	22,7	13,0	15,0	10,6	8,9	17,8	15,3
Scarlatina	9,9	8,3	19,7	19,4	27,9	25,1	49,0	46,9	31,3	26,6	7,5	6,4	3,8	4,2	6,0	6,1	4,8	5,7	13,3	13,1	23,4	24,3	21,2	18,4
Diphtheria	7,9	7,2	3,6	3,6	3,4	2,3	3,8	4,1	4,4	3,9	5,1	4,7	4,3	3,9	3,6	3,7	4,8	4,6	7,8	7,4	10,2	12,3	7,4	7,8
Dysenteria	—	—	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,4	0,3	1,0	1,3	0,6	0,5	3,1	3,3	11,3	10,8	31,2	33,5	34,9	27,1
Trachoma	1,8	1,8	1,9	2,8	2,0	3,0	2,8	4,5	3,3	4,0	3,8	4,6	3,8	5,6	4,0	5,2	3,1	5,2	3,4	5,5	1,3	2,1	1,3	2,3

Soo järgi registreeriti 1930 a. kõiki nakkusehaigusi meessool suuremal määral, kui naissool, arvatud välja vaid trachoma, mille levi-

mine osutus nii meeste kui naiste hulgas täiesti võrdseks (1,8:1,8).

Nakkusehaigused vanuse järgi 1930 a. — *Maladies contagieuses d'après l'âge des malades en 1930.*

3.	Kuni 1 a. Moins d'un âge		1-4 a.		5-9 a.		10-14 a.		15-19 a.		20-39 a.		40-59 a.		60 ja vanem. 60 a. et plus		Teadmata Inconnu		Kokku Total		Üldse Grand total			
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.				
Typhus abdominalis	—	—	—	—	3	3	16	16	13	15	38	23	90	78	15	34	6	4	2	2	183	175	358	
Paratyphus	—	—	—	—	4	2	10	3	8	5	11	7	44	37	10	18	3	2	2	2	92	74	166	
Typhus exanthemat.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Febris recurrens	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Malaria	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Variola	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Morbilli	—	—	42	31	376	389	1045	1044	782	765	191	204	113	101	—	1	—	1	13	14	2562	2550	5112	
Scarlatina	—	—	6	4	134	117	204	228	73	95	20	15	32	29	1	2	—	4	3	3	474	493	967	
Diphtheria	—	—	13	7	129	88	179	174	65	83	11	28	12	34	4	9	—	—	3	3	416	426	842	
Dysenteria	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Lepra	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	—	1	3	2	0	—	—	—	4	12	16
Encephalitis lethar.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Mening. cerebr. ep.	—	—	—	—	4	2	—	2	1	—	1	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	9	5	14
Trachoma	—	—	1	—	5	1	6	7	16	17	11	10	22	29	20	21	12	22	1	2	94	109	203	
Kokku—Total	62	42	635	602	1460	1474	958	980	283	288	317	311	51	88	23	35	25	24	3834	3844	7678			

Vanuse järgi esinevad leetrid, sarlakid ja difteeria, kui tunnustatud lastehaigused, arusaadavalt sagedamini nooremis eluea-rühmades, kuna teised, nagu: kõhutüüfus koos paratüüfusega ja trachoma, langevad rohkem vanemate eluea-rühmade peale.

Territoriaalse jaotuse järgi registreeriti nakkusehaigusi linnades 3797 juhtu ehk 49,8% haiguste üldarvust, maades 3881 juhtu ehk 50,2%.

Linnades oli nakkusehaigusi arvuliselt kõige rohkem Tartus (1316 juhtu) ja Tallinnas (1126 juhtu), mis seletatav neis mõlemas võrdlemisi rohkearvuliselt ette tulnud leetriaiguse juhtudega. Maades langes suurim nakkusehaiguste arv Tartumaale (1135 juhtu) samuti leetrite arvel, missugused andsid 71,8% kogu maakonnas registreeritud nakkusehaiguste arvust.

Sunduslikult registreeritavad nakkusehaigused 1930 a. — *Maladies contagieuses soumises à l'enregistrement obligatoire en 1930.*

	Kõhutüüfus <i>Typhus abdominalis</i>		Paratüüfus <i>Paratyphus</i>		Pektüüfus <i>Typhus exanthematicus</i>		Korduv palavik <i>Febriis recurrens</i>		Soopalavik — Malaria		Rõuged — Variola		Leetrid — Morbilli		Sariaküla — Scarlatina		Difteeria — Diphtheria		Verine kõhutüvi <i>Dysenteria</i>		Püridüübi — Lepra		Unehaigus <i>Encephalitis leth.</i>		Epidemiol. ajukelme meningit <i>Mening. cerebrosp. ep.</i>		Silmamarijad <i>Trachoma</i>		Kokku — Total		Üldse — Gr. total	
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.		
Linnad — Villes	99	90	63	47										1220	1124	237	261	293	306			1	7			5	1	21	22	1939	1858	3797
Tallinn	37	19	34	12										303	236	67	66	153	181				6		2		6	4	602	524	1126	
Haapsalu	1	1												4	3	6	13	13	17								3	24	37	61	5	
Kuressaare	1	1												1														1	1	2	2	
Narva	5	3	2	1										107	104	11	15	9	4							1		1	135	128	263	
Nõmme	4		2											84	80	9	11	10	16									109	109	218		
Paide	1														22	35												1	3	4	4	
Paldiski																												1	22	36	58	
Petseri			1	1										16	7			1	16	4								33	19	46		
Pärnu	3	6												4	2	41	38	16	16								5	1	69	68	132	
Põtsamaa	1	1												3	3													5	4	9		
Rakvere	5	2												5	9	8	1	6	2								7	31	21	52		
Tapa	3													8	4	1	2	1	1								1	13	8	21		
Tartu	29	37	23	25										485	470	62	79	53	50			1	1			1		53	663	1316		
Tõrva	2															4	3	3	3									7	6	13		
Türi																												3	5	7	12	
Valga	3	11												9	10	13	16	16	4								3	4	36	46	82	
Viljandi	4	6	1	3										168	153	13	13	2	2							1		189	175	364		
Võru	1	3												1	5	1	3	1										4	11	15		
Maad — Arrond.	84	85	29	27										1342	1426	237	232	123	120			3	5			4	4	73	87	1895	1988	3881
Viru	11	7	2	2										137	186	29	29	17	23			1					22	10	219	210	429	
Järva	4	4	3	2										11	11	10	6	10	7								3	1	41	33	74	
Härju	6	7	2	2										189	205	14	15	16	15								8	8	235	256	491	
Lääne	8	13	3											84	90	30	27	4	6								6	10	135	148	283	
Saare	1	2													6	3	16	23									1	5	24	35	59	
Pärnu	7	10	3	4										85	89	16	19	4				1	1				7	11	123	133	256	
Viljandi	8	8	3	3										129	178			2	1								1	1	149	194	343	
Taara	25	24	11	9										417	438	57	66	34	24								3	5	552	583	1135	
Valga	3	2												17	12	30	20	1	1								1	3	52	38	90	
Võru	7	4	1	1										231	219	25	26	4	11								1	7	270	268	544	
Petseri	5	4	1	1										42	48	13	13	15	9								1	13	89	88	177	
Kokku — Total	183	175	92	74										2562	2550	474	493	416	426			4	12			9	5	94	109	3834	3844	7678

Nakkusehaigused kuude järgi 1930 a. — *Maladies contagieuses d'après les mois en 1930.*

	Jaanuar		Veebruar		Märts		Aprill		Mai		Juuni		Juuli		August		September		Oktoober		November		Detsember		Kokku		Üldse — Total		
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.			
Typhus abdominalis	25	17	16	5	12	8	9	2	7	9	8	10	17	14	18	14	29	59	29	17	11	12	8	14	183	175	358		
Paratyphus	22	11	11	10	6	6	1	4	2	2	7	9	7	5	12	3	12	11	7	5	5	5		3	92	74	166		
Typhus exanthemat.																													
Febriis recurrens																													
Malaria																													
Variola																													
Morbilli	616	538	532	453	541	646	357	349	230	254	164	166	43	46	13	17	17	15	12	22	25	27	12	17	2562	2550	5112		
Scarlatina	61	65	61	65	74	65	39	42	30	36	26	38	21	39	22	18	23	21	39	33	27	33	51	38	474	493	967		
Diphtheria	39	39	26	32	30	21	27	39	34	42	31	22	22	14	19	17	40	29	48	65	64	63	36	43	416	426	842		
Dysenteria																													
Lepra		2				1	1	1			3	1			3				1	1			1	1	4	12	16		
Encephalitis lethargica																													
Mening. cerebrosp. ep.	1										3		1	1	1	1					1	1			9	5	14		
Trachoma	8	14	8	9	14	5	7	9	12	6	9	8	6	16	3	8	4	7	9	9	9	8	5	10	94	109	203		
Kokku — Total	772	686	654	575	677	753	442	446	316	349	248	256	117	135	88	81	126	136	139	153	142	145	113	126	3834	3844	7678		

Kuude järgi leiame kõrgeimat haigustumust jaanuaris, veebruaris ja märtsis. Siit septembrini, millal registreeritud haigusejuttude arv hakkab kalduma jälle suurenenisele. peale langeb haigustumus järjekindlalt kuni

Nakkusehaiguste kohta varem Keskbüroo väljaandets ilmunud artiklid:

Nakkusehaigused 1929 a., E. Lasberg, Eesti Statistika nr. 108(11), 1930 a., lhk. 616—618.
 Nakkusehaigused, E. Lasberg, Rahvastik ja tervishoid Eestis, 1930 a., E. demograafia v. IV.
 Nakkusehaigused 1928 a., E. Lasberg, Eesti Statistika nr. 92(7)—93(8) 1929 a., lhk. 427—429.
 Nakkusehaigused 1927 a., E. Lasberg, Eesti Statistika nr. 83(10), 1928 a., lhk. 587—588.
 Nakkusehaigused 1925 ja 1926 a., E. Lasberg, Eesti Statistika nr. 67(8), 1927 a., lhk. 351—353.
 Eriväljaanne: Tervishoid Eestis, 1925 a., seeria „Eesti demograafia“, v. III.
 Tervishoidlik seisukord Eestis 1924—26, E. Lasberg, E. Statistika nr. 58(18), 1926 a., lhk. 3—5.

TARTU ÜLIKOOL 1926—30 a. L'UNIVERSITÉ de TARTU de 1926—30.

Sisu: 1) Ülikoolis õppijate koostis: arv ja sugu, lhk. 360; rahvus, lhk. 361; riikkondsus, lhk. 362; vanus, lhk. 362. 2) Üliõpilaskonna arvuline liikumine ja edasijõudmine, lhk. 363. 3) Ülikooli õppejõud: üldarv, lhk. 365; rahvus, lhk. 366; riikkondsus, lhk. 366; vanus, lhk. 366. 4) Ülikooli majandus, lhk. 367.

1. Ülikoolis õppijate koostis. Composition des étudiants.

Ülikoolis õppijate koostisse kuuluvad peale immatrikuleeritud üliõpilaste teatavasti veel vabakuulajad. Ülikooli algaastail moodustasid nad võrdlemisi tähtsa osa ülikoolis õppijate üldarvus: 1919 a. 16,8%, 1920 a. 14,7%, 1921 a. 12,7%. Viimaseil aastail aga väheneb vabakuulajate arv järjekindlalt, langedes juba alla 1% õppijate üldarvust (I. XII. 30 — 0,7%). Seetõttu kõigis järgnevais, arvatud välja

tab. I, kokkuvõtteis arvestame ja käsitame ainult immatrikul. üliõpilasi. Märgime selgituseks, et vabakuulajate koostisse kuulub 1930 a. lõpul (I. XII) üldse 24 isikut (19 meest, 5 naist), neist eestlasi 21. Vanuselt jaotusid nad järgmiselt: 25—29 a. 3 (mehed), 30—39 a. 18 (14 m., 4 n.), 40—49 a. 2 (1 m., 1 n.) ja 50—59 a. 1 (mees). Kõik 24 on Eesti kodanikud — 22 sünnikohaga Eestis, 2 väljaspool Eestit. Opib enamik vabakuulajaist arstiteaduskonna rohuteaduseosakonnas (21).

Tartu ülikoolis õppijate arv 1926—30 a. — Nombre d'étudiants de l'Université de Tartu 1926—30.

1.	Üliõpilased Étudiants			Rohuteaduse kuulajad Étudiants en pharmacie			Vabakuulajad Auditeurs libres			Üldse—Grand total		
	M.-H.	N.-F.	K.-T.	M.	N.	K.	H.	F.	T.	M.-H.	N.-F.	K.-T.
	1/XII 1930	2 322	1 152	3 474	16	5	21	3	—	3	2 341	1 157
" 1929	2 489	1 197	3 686	21	6	27	10	1	11	2 520	1 204	3 724
" 1928	2 786	1 222	4 008	27	8	35	4	1	5	2 817	1 231	4 048
" 1927	3 087	1 171	4 208	40	10	50	2	1	3	3 079	1 152	4 231
" 1926	3 342	1 309	4 651	50	10	60	6	3	9	3 398	1 328	4 726
	%											
1/XII 1930	66,8	33,2	99,8	76,2	23,8	0,6	100,0	—	0,1	66,9	33,1	100
" 1929	67,5	32,5	99,0	77,8	22,2	0,7	90,9	9,1	0,3	67,7	32,3	100
" 1928	69,5	30,5	99,0	77,1	22,9	0,9	90,0	20,0	0,1	69,6	30,4	100
" 1927	72,2	27,8	98,7	80,0	20,0	1,2	66,7	33,3	0,1	72,3	27,7	100
" 1926	71,9	28,1	98,4	75,8	24,2	1,4	66,7	33,3	0,2	71,9	28,1	100

Üliõpilaste arv ja sugu. Kümme aastat tagasi oli Tartu ülikoolis 1571 üliõpilast (I. XII. 1920). See arv, kasvades iga aastaga järjekindlalt, tõusis haripunktini 1926 a. (4 651 üliõp.). Siitpeale algab langus. Viimase 4 a. jooksul on üliõpilaste üldarv vähenenud ümmarguselt 25% võrra:

1. XII Üliõp. arv 1926 a. = 100

1930 a.	3 474	74,7
1929 "	3 686	79,3
1928 "	4 008	86,2
1927 "	4 208	90,5
1926 "	4 651	100

Arvuliselt perekaim on praegu endiselt õiguseteaduskond:

	Üliõp. arv I. XII. 30 a.	%
Õiguseteaduskond	1 381	39,7
Filosoofiateaduskond	628	18,0
Arstiteaduskond	484	13,0
Põllumajanduseteaduskond	399	11,0
Matemaatika-looduseteadusk.	319	9,2
Loomaarstiteaduskond	149	4,3
Usuteaduskond	114	3,3

Sooliselt oli üliõpilaskonnas:

	1930 a.	1925 a.	1920 a.	%		
				1930 a.	1925 a.	1920 a.
Mehi	2 322	3 250	1 203	66,8	71,8	76,6
Naisi	1 152	1 275	368	33,2	28,2	23,4

Ülikooli algusest peale on meessool arvuline ülekaal kõigis teaduskonnas, arvatud välja filosoofiateaduskond.

Meestest õppis 1. XII:

	1930 a.	1925 a.	1920 a.	%		
				1930 a.	1925 a.	1920 a.
Õiguseteaduskonnas	1082	1752	349	46,0	53,9	29,0
Põllumajandusetead.	350	307	131	15,3	11,3	10,9
Arstiteaduskonnas	265	291	350	11,4	8,9	29,6
Matem.-loodusetead.	207	418	272	8,9	12,9	22,6
Filosoofiateadusk.	184	223	40	7,1	6,9	3,9
Loomaarstiteadusk.	143	101	15	6,2	3,1	1,2
Usuteaduskonnas	105	95	34	4,5	3,0	2,8
Kokku	2322	3250	1203	—	—	—

Naisi oli ülikoolis I. XII:

	1930 a.			1925 a.			1920 a.		
				%					
	1930 a.	1925 a.	1920 a.	1930 a.	1925 a.	1920 a.	1930 a.	1925 a.	1920 a.
Filosoofiateaduskonnas	464	502	96	40,3	39,4	26,1			
Õigusteaduskonnas	299	344	50	26,0	27,0	13,0			
Arstiteaduskonnas	219	177	124	19,0	13,9	33,7			
Matem.-looduseteadusk.	112	199	69	9,7	15,6	18,8			
Põllumajanduseteadusk.	45	31	25	3,7	2,4	6,8			
Usuteaduskonnas	9	14	2	0,8	1,1	0,5			
Loomaarstiteadusk.	6	8	2	0,5	0,6	0,5			
Kokku	1152	1275	368						

Üksikuis teaduskonnis jagunesid üliõpilased sooliselt %:

Teaduskond:	1930 a.		1925 a.		1920 a.	
	M.	N.	M.	N.	M.	N.
	Usn	92,1	7,9	87,5	12,5	94,4
Õiguse	78,3	21,7	83,6	16,4	87,5	12,5
Arsti	54,8	45,2	62,2	37,8	74,2	25,8
Filosoofia	26,1	73,9	30,8	69,2	32,4	67,6
Mat.-looduse	64,9	35,1	67,7	32,3	79,8	20,2
Loomaarsti	96,0	4,0	92,7	7,3	88,2	11,8
Põllumajanduse	89,2	10,8	92,2	7,8	84,0	16,0
Kokku	66,8	33,2	71,8	28,2	76,6	23,4

Tartu ülikooli üliõpilaste arv teaduskondade järgi 1928-30 a. — *Étudiants de l'Université de Tartu d'après les facultés 1928-30.*

	Mehed 1/XII Hommes			Naised 1/XII Femmes			Kokku 1/XII Total		
	1930	1929	1928	1930	1929	1928	1930	1929	1928
	Usuteaduskond	105	111	105	9	7	13	114	118
Õigusteaduskond (ühes majanduseteaduseosakonnaga)	1082	1229	1440	299	279	295	1381	1508	1785
Arstiteaduskond (ühes rohuteaduseosakonnaga)	265	224	224	219	170	150	484	394	374
Filosoofiateaduskond	164	173	203	464	533	535	628	706	788
Matem.-looduseteaduskond (ühes keemiaosakonnaga)	207	248	301	112	154	170	319	402	471
Loomaarstiteaduskond	143	114	124	6	4	6	149	118	130
Põllumajanduseteaduskond (metsasaajanduseosakonnaga)	356	390	389	43	50	53	393	440	442
Kokku	2322	2459	2786	1152	1197	1222	3474	3636	4008
	%								
<i>Faculté de théologie</i>	4,5	4,4	3,8	0,8	0,6	1,1	3,3	3,2	2,9
<i>Faculté de droit (avec la section économique)</i>	46,6	49,4	51,7	26,0	23,3	24,1	39,7	40,9	43,3
<i>Faculté de médecine (avec la section de pharmacie)</i>	11,4	9,0	8,0	19,0	14,2	12,3	13,9	10,7	9,4
<i>Faculté de philosophie</i>	7,1	10,0	7,3	40,3	44,5	43,8	18,1	19,2	18,4
<i>Faculté des mathém. et de l'histoire naturelle (avec la section chimique)</i>	8,9	6,9	10,8	9,7	12,9	13,9	9,2	10,9	11,8
<i>Faculté vétérinaire</i>	6,2	4,6	4,5	0,5	0,3	0,5	4,3	3,2	3,3
<i>Faculté d'agriculture (avec la section forestière)</i>	15,3	15,7	13,9	3,7	4,2	4,3	11,5	11,9	11,0
Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Iga 100 000 elaniku kohta tuli üliõpilasi 1930 a. lõpul Eestis 311 (322 el. 1 üliõpil. peale), Lätis 449 (223 el.) ja Leedus 166 (603 el.). Eestis, Leedus ja Lätis on teatavasti igas üks ülikool. Nende teaduskondade koormatust

1930 a. lõpul selgitab, üliõpilaste arvu alusel, järgnev tabel. Kõige arvukam, nagu meilgi, on ka Leedus ja Lätis ülikooli õigusteaduskond, andes ligikaudu 1/3 ülikooli õpilaskonnast.

Üliõpilaste arv Tartu, Kannase ja Riia ülikoolis 1930 a. lõpul.

	Tartu Ülik.	Kannase Ülik.	Riia Ülik.	%		
				Tartu ülik.	Kannase üi.	Riia üi.
Usuteaduskond	114	413	194	3,3	10,5	2,3
Õigusteaduskond (ühes majanduseteaduseosakonnaga)	1381	1266	2674	39,7	32,3	31,2
Arstiteaduskond (ühes rohuteaduseosakonnaga)	484	833	725	13,9	21,2	8,5
Filosoofiateaduskond	628	671	845	18,1	17,1	9,8
Matemaatika-looduseteadusk. (ühes keemiaosakonnaga)	319	299	1506	9,2	7,6	17,5
Loomaarstiteaduskond	149	—	159	4,3	—	1,8
Põllumajanduseteaduskond (ühes metsasaajanduseosakonnaga)	399	—	1018	11,5	—	11,9
Inseneri (tehnik) teaduskond	—	443	1456 ¹⁾	—	11,3	17,0
Kokku	3474	3925	8577	100	100	100
Iga 100 000 el. kohta üliõpilasi	311	166	449	—	—	—
Elanikke 1 üliõpilase peale	322	603	223	—	—	—

Üliõpilaste rahvus. Eesti rahvusest üliõpilaste arv püsib viimaseil aastail 82% ümber.

Õpilaskonna rahvuslik koostis üli-, kesk- ja algkooles oli 1930 a. (1000 õpilase jaotus):

	Ülikoolis	Kesk- koolis	Algkoolis	1000 el. jaotus
	1/XII 1930	1929/30 õ/a.	1929/30 õ/a.	rahvalug. 1922
Eestlased	820	833	870	877
Venelased	47	60	94	82
Sakslased	70	76	15	17
Juudid	38	15	5	4
Müüd	25	16	16	20

Eestis tuli, toetudes 1922 a. rahval. rahvuse-likule koostisele, iga 1000 vastavast rahvusest elaniku kohta 1930 a. lõpul üliõpilasi (sulgudes vastavad arvud 1922 a. lõpul):

Eestlasi	2,91= 100 (2,58= 100)
Venelasi	1,78= 60 (1,85= 70)
Sakslasi	12,91= 440 (12,77= 490)
Juute	29,35=1010 (29,56=1150)
Muid rahv.	3,35= 130 (3,13= 120)

Ülaltoodust selgub, et sakslased annavad, rahvaarvu aluseks võttes, üliõpilasi 4—5 korda

¹⁾ Ehitustehnika—607, masinaehitus—608, arhitektuur—241.

ja juudid koguni 10–11 korda rohkem kui eestlased.

Tartu ülikooli üliõpilaste laotus rahvuse järgi 1928–30 a.
Étudiants de l'Université de Tartu d'après la nationalité 1928–30.

	Arv 1/XII Nombre au			%		
	1930	1929	1928	1930	1929	1928
Eestlased—Estoniens	2849	3042	3295	82,0	82,5	82,2
Sakslased—Allemands	245	254	255	7,0	6,9	6,4
Venelased—Russes	103	108	189	4,7	4,6	4,7
Juudid—Juifs	131	136	165	3,8	3,7	3,1
Lätlased—Lettons	37	37	41	1,0	1,0	1,0
Soomlased—Finnois	7	7	17	0,2	0,2	0,1
Rootslased—Suédois	14	15	18	0,4	0,4	0,5
Leedulased—Lituanais	3	3	4	0,1	0,1	0,1
Poolakad—Polonais	9	9	11	0,3	0,2	0,3
Muud—Autres	16	15	13	0,5	0,4	0,3
Kokku—Total	3474	3686	4008	100	100	100

Eestlaste arv moodustab 1930 a. 85,1 — 89,5% teaduskonna üliõpilaste arvust õiguse-

usu-, filosoofia- ja põllumajanduseteaduskonnis. Üliõpilaste-eestlaste % langeb alla 70 ainult ühes — arstiteaduskonnas (65,0%).

Sakslasi on arstiteaduskonnas 14,3%, matemaatika-looduseteaduskonnas 13,8%, teisis teaduskonnis alla 10%.

Venelaste arv ei ulatu 10%-ni vastava teaduskonna üliõpilaste arvust üheski teaduskonnas. Tõuseb üle 5% kolmes: arstiteaduskonnas 9,0%, matemaatika-looduseteaduskonnas 7,3% ja põllumajanduseteadusk. 6,5%.

Juute leidub rohkemal arvul — 7% ümber — arsti- ja loomaarstiteaduskonnis (7,2%, 6,7%), teisis alla 5%. Üksikasjalisemalt vaadustab rahvusliku koostise muutuvust teaduskonnis nelja viimase aasta jooksul tab 4.

Tartu ülikooli üliõpilaste rahvuslik koostis üksikuis teaduskonnas 1/XII.30, 1/XII.28 ja 1/XII.26 a.
Nationalité des étudiants de l'Université de Tartu d'après les facultés au 1/XII.30, 1/XII.28 et 1/XII.26.

4.	Eestlased Estoniens			Sakslased Allemands			Venelased Russes			Juudid Juifs			Muud Autres			Kokku Total		
	1930	1928	1926	1930	1928	1926	1930	1928	1926	1930	1928	1926	1930	1928	1926	1930	1928	1926
Usuteaduskond	100	102	94	9	11	21	2	1	1	—	—	—	3	4	2	114	118	118
Õigusteaduskond (ühes majanduseteaduseosakonnaga)	1176	1485	1884	59	62	80	44	51	79	07	05	104	35	42	43	1381	1735	2140
Arstiteaduskond (ühes rohuteaduseosakonnaga)	319	229	240	69	55	59	48	42	38	35	36	52	13	12	15	484	374	410
Filosoofiateaduskond	552	648	702	40	50	33	14	16	15	6	11	5	16	13	13	628	738	828
Matem.-looduseteaduskond (ühes keemiaosakonnaga)	280	345	444	44	58	64	23	39	43	12	14	17	10	15	18	319	471	586
Loomaarstiteaduskond	115	82	63	14	14	9	6	13	13	10	6	7	4	15	27	149	130	119
Põllumajanduseteaduskond (ühes metsaajanduseosakonnaga)	357	404	407	10	5	7	26	27	28	1	3	3	5	3	5	399	442	450
Kokku	2849	3295	3850	245	255	273	163	189	217	131	165	188	86	104	123	3474	4008	4651
	%																	
Faculté de théologie	87,7	86,5	79,7	7,9	9,3	17,8	1,8	0,8	0,8	—	—	—	2,6	3,4	1,7	100	100	100
Faculté de droit (avec la section économique)	85,1	85,6	85,7	4,3	3,6	3,7	3,2	2,9	3,7	4,9	5,5	4,9	2,5	2,4	2,0	100	100	100
Faculté de médecine (avec la section de pharmacologie)	65,9	61,3	60,0	14,3	14,7	14,4	9,9	11,2	9,3	7,2	9,8	12,7	2,7	3,2	3,6	100	100	100
Faculté de philosophie	87,9	87,8	92,0	6,4	6,7	4,0	2,2	2,2	1,8	1,0	1,5	0,6	2,5	1,8	1,6	100	100	100
Faculté des mathématiques et de l'histoire naturelle (avec la section chimique)	72,1	73,2	75,8	13,8	12,3	10,9	7,2	8,3	7,3	3,8	3,0	2,9	3,1	3,2	3,1	100	100	100
Faculté vétérinaire	77,2	68,1	52,9	9,4	10,8	7,6	4,0	10,0	10,9	3,7	4,6	5,9	2,7	11,5	22,7	100	100	100
Faculté d'agriculture (avec la section forestière)	89,5	91,4	90,4	2,5	1,1	1,6	6,5	6,1	6,2	0,3	0,7	0,7	1,2	0,7	1,1	100	100	100
Total	82,0	82,2	82,8	7,0	6,4	5,9	4,7	4,7	4,7	3,8	4,1	4,0	2,5	2,6	2,6	100	100	100

Üliõpilaskonna riikkondsus.

Eesti riikkondsusest üliõpilaste arv on ülikoolis viimase 7 a. jooksul kasvanud 1% võrra, tõustes 1930 a. 96,1%-ni:

1930 a.	96,1%
1928 „	95,3 „
1926 „	95,0 „
1923 „	95,1 „

Üliõpilaste-välismaalaste üldarvus moodustavad rõhuva enamuse Läti riikkondsusse kuuluvad üliõpilased. 1930 a. oli 125 üliõpilase-välismaalase hulgas Läti kodanikke 92 ehk 73,6%, neist 2/3 juudidrahvusest:

Juute	61 — 66,3%
Lätlasi	14 — 15,2 „

Eestlasi	7 — 7,6 „
Sakslasi	5 — 5,5 „
Muud rahv.	5 — 5,1 „

Läti kodakondsusest juudid-üliõpilased (61) õpivad peaaesjalikult õiguse- (49,2%) ja arstiteaduskonnis (27,0%).

Üliõpilaste vanus. 20–24 a. normaalvanuserühma kuulus 1923 a. üliõpilasist 58,5%, praegu ainult 45,0%. Vastavalt on aga, võrreldes 1923 a., tõusnud 25–29 a. vanuserühm 22,2% pealt 29,0% peale ja 30 a. ja van. 9,3%-lt 14,0%-le. See vanemate vanuserühmade osatähtsuse suurenemine — üliõpilase keskm. vanusetõus — ilmneb järjekindlalt viimase 7 a. jooksul.

Tartu ülikooli üliõpilaste riikikondsus 1/XII 30, 1/XII 28 ja 1/XII 26 a. teaduskondade järgi.
Sujétion des étudiants de l'Université de Tartu d'après les facultés au 1/XII 30, 1/XII 28 et 1/XII 26.

5.	Eesti kodanikud Sujets estoniens									Välismaa- lased Etrangers			Kokku Total		
	Sünnikoht Eestis Nés en Estonie			Sünnikoht väljaspool Eestit Nés à l'étranger			Kokku Total			1930	1928	1926	1930	1928	1926
	1930	1928	1926	1930	1928	1926	1930	1928	1926						
	1930	1928	1926	1930	1928	1926	1930	1928	1926	1930	1928	1926	1930	1928	1926
Usuteaduskond	108	109	110	3	5	4	111	114	114	3	4	4	114	118	118
Õiguseteaduskond (ühes majanduseteaduseosakonnaga)	1196	1524	1908	132	150	160	1928	1674	2063	53	51	77	1381	1735	2140
Arstiteaduskond (ühes roheteaduseosakonnaga)	379	292	316	61	28	36	440	320	352	44	54	58	484	374	410
Filosoofiateaduskond	547	641	741	76	87	76	625	728	817	3	10	11	625	738	828
Matemaatika-looduseteaduskond (ühes keemiaosakonnaga)	268	393	498	44	60	59	312	453	557	7	13	29	319	471	586
Loomaarstiteaduskond	115	99	77	26	23	26	141	122	103	8	8	16	149	130	119
Põllumajanduseteaduskond (ühes metsaajanduseosak.)	358	397	406	34	33	33	392	430	439	7	12	11	399	442	450
Kokku	2971	3455	4051	378	386	394	3349	3841	4445	125	167	206	3474	4008	4651
	%														
Faculté de théologie	94,8	92,4	93,2	2,6	4,2	3,4	97,4	96,6	96,6	2,6	3,4	3,4	100	100	100
Faculté de droit (avec la section économique)	86,6	87,9	88,9	9,6	8,6	7,5	96,2	96,5	96,4	3,6	3,5	3,6	100	100	100
Faculté de médecine (avec la section de pharmacie)	78,3	78,1	77,1	12,6	7,5	8,8	90,9	85,6	85,9	9,1	14,4	14,1	100	100	100
Faculté de philosophie	87,1	86,8	89,5	12,4	11,8	9,2	99,5	98,6	98,7	0,5	1,4	1,3	100	100	100
Faculté des mathém. et de l'histoire natur. (avec la sect. chim.)	84,0	83,5	85,0	13,8	12,7	10,1	97,8	96,2	95,1	2,2	3,8	4,9	100	100	100
Faculté vétérinaire	89,7	89,8	90,3	8,5	7,5	7,3	98,2	97,3	97,6	1,3	2,7	2,4	100	100	100
Faculté d'agriculture (avec la section forestière)	77,2	76,1	64,7	17,4	17,7	21,9	94,6	93,8	86,6	5,4	6,2	13,4	100	100	100
Total	85,5	86,2	87,1	10,9	9,6	8,5	96,4	95,8	95,6	3,6	4,2	4,4	100	100	100

Tartu ülikooli üliõpilaste vanuslik koostis 1./XII.30, 1928, 1926 ja 1923 a.
Age des étudiants de l'Université de Tartu au 1./XII.1930, 1928, 1926 et 1923.

6.	Vanus—Age														
	Üliõpilaste üldarv Nombre total des étudiants			Kuni 20 a. Moins de 20			20—24 a.			25—29 a.			30 ja van. Et plus		
	M.	N.	K.	H.	P.	T.	M.	N.	K.	M.	N.	K.	M.	N.	K.
1/XII. 1930	2322	1152	3474	158	178	334	1002	580	1582	786	303	1039	426	93	519
" 1928	2786	1222	4008	223	155	378	1314	670	1984	837	314	1151	412	83	495
" 1926	3342	1309	4651	277	167	444	1827	781	2608	840	295	1135	393	66	464
" 1923	2780	1177	3957	218	172	390	1513	773	2286	688	178	866	311	54	365
	%														
1/XII. 1930	100	100	100	6,8	15,3	9,6	43,2	50,3	45,6	31,7	26,3	29,9	18,3	8,1	14,9
" 1928	100	100	100	8,0	12,7	9,4	47,2	54,8	49,5	30,0	25,7	28,7	14,8	6,8	12,4
" 1926	100	100	100	8,3	12,8	9,5	54,7	59,7	56,1	25,1	22,5	24,4	11,9	5,0	10,0
" 1923	100	100	100	8,0	14,6	10,0	55,4	65,7	58,5	25,2	15,1	22,2	11,4	4,6	9,3

1930 a. oli 334 alla 20 a. van., veel keskkooli easse kuuluvate, üliõpilaste hulgas:

M.	N.	Kokku
17 a.	14	7
18—19 „	144	169
		313

30 a. ja van. üliõpilasi oli ülikoolis 1930 a. 519, neist:

M.	N.	Kokku
30—49 a.	422	93
50 a. ja van.	4	—
		4

Meestest vanuses üle 50 a. õppisid 2 usuteaduskonnas (1 — 68 a., 1 — 55 a.), 1 matemaatika-looduseteaduskonnas (52 a.) ja 1 õiguseteaduskonnas (52 a.)

Naisüliõpilasi vanuses üle 40 a. oli filosoofiateaduskonnas 5 (1 — 41 a., 1 — 43 a., 1 — 47 a., 1 — 48 a., 1 — 49 a.), matemaatika-loodusetea-

duskonnas 1 (41 a.) ja õiguseteaduskonnas 1 (43 a.).

2. Üliõpilaskonna arvuline liikumine ja edasijõudmine.

Mouvement du nombre et progrès des étudiants.

Üliõpilaste arv kahaneb ülikoolis alates 1926 a. järjekindlalt — 4 a. jooksul on üliõpilaskond kaotanud tervelt ühe veerandi oma arvulisest koostisest:

1/XII.	Üliõpil. arv	Kahanemine, võrreldes eelm. aastaga
1930	3 474	212 = 5,8%
1929	3 686	322 = 8,0 „
1928	4 008	200 = 4,8 „
1927	4 208	443 = 9,6 „
1926	4 651	—

Lahkunud on 4 viimase (1927—30) aasta jooksul ülikoolist 6072 õpilast, neist kursuse lõpetanud 1203 ehk 19,8% lahkunute arvust. Sisestunud on ülikooli sama aja jooksul 4895 isikut ehk 1177 võrra vähem (—19,1%).

Ülikooli sisseastujate hulgas oli:

	1930	1929	1928	1927	Kokku	%
Uusi üliõpilasi (esmakordselt sisseastujad)	742	742	745	710	2939	60
Endisi Tartu Ülikooli õpilasi	657	488	477	334	1956	40
Kokku	1399	1230	1222	1044	4895	100

Üldharidusliku keskkooli on lõpetanud viimase 4 a. jooksul (1927—30) kestis ümmarguselt 9200 isikut; ülikooli esmakordselt sisseastujaid oli samal ajal 2939 ehk umbes üks kolmandik (32%) keskkooli lõpetanute arvust.

Tartu Ülikooli üliõpilaste arvuline liikumine 1926—30 a. — *Mouvement du nombre des étudiants de l'Université de Tartu 1926—30.*

7.	Lahkunud—Ont quitté												Oli järgneva a. 1/XII—Au 1/XII de l'année suiv.												
	Oli 1/XII Au				Sisseastunud Entrés				Enne kursuse lõpetamist Avant de terminer le cours				Kursuse lõpetanud Le cours terminé				Kokku—Total								
	M.	N.	K.	%	M.	N.	K.	%	M.	N.	K.	%	M.	N.	K.	%	M.	N.	K.	%	M.	N.	K.	%	
1/XII 1929—1/XII 1930	2489	1197	3686	100	971	428	1399	37,9	953	394	1347	30,5	185	70	264	7,2	1138	473	1611	43,7	115,2	2322	1152	3474	- 5,8
1/XII 1928—1/XII 1929	2786	1222	4008	100	849	381	1230	30,7	914	315	1229	30,7	232	91	323	8,0	1140	406	1552	38,7	126,2	2485	1197	3686	- 8,0
1/XII 1927—1/XII 1928	3037	1171	4208	100	785	437	1222	29,0	802	309	1111	26,4	234	77	311	7,4	1036	380	1422	33,8	116,4	2786	1222	4008	- 4,8
1/XII 1926—1/XII 1927	3342	1309	4651	100	727	317	1044	22,4	797	385	1182	25,4	235	70	305	6,6	1032	455	1487	32,0	142,4	3037	1171	4208	- 9,6
1/XII 1925—1/XII 1926	3250	1275	4525	100	1018	379	1397	30,9	646	275	921	20,4	260	70	330	7,7	926	345	1271	28,1	91,0	3342	1309	4651	+ 2,8

Ülikooli kursuse on lõpetanud viimase nelja aasta jooksul 960 meest ja 348 naist, kokku 1308 isikut ehk keskmiselt aasta kohta 327.

	Seisid lõpetamisel üliõpilaste nimekirjas				Lõpetamisel üliõpilaste nimekirjas ei seisnud			Üldse			
	M.	N.	K.	% üliõpil. üld-arvust	M.	N.	K.	M.	N.	K.	% üliõpil. üld-arvust
1/XII 29—30	165	79	264	7,6	7	2	9	192	81	273	7,9
1/XII 28—29	232	91	323	8,8	13	5	18	245	96	341	9,3
1/XII 27—28	234	77	311	7,7	36	11	47	270	88	358	8,9
1/XII 26—27	235	70	305	7,2	18	13	31	253	83	336	8,0

Iga 100 000 elaniku kohta tuli ülikooli lõpetajaid 4-jal viimasel aastal aastas keskmiselt 29,3, neist:

- Õigusteaduskonnas 12,4
- Arstiteaduskonnas 5,7
- Matemaatika-looduseteaduskonnas 4,1
- Filosoofiateaduskonnas 3,8
- Põllumajanduseteaduskonnas 1,3
- Usuteaduskonnas 1,1
- Loomaarstiteaduskonnas 1,0

Kursuse lõpetajaid tuli 1927—30 a. keskmiselt iga 100 üliõpilase peale aastas 8,5. Üksi-

kute teaduskondade töö tulemused on aga tunduvalt lahkuminevad. Viimase nelja aasta (1927—30) keskmist aluseks võttes tuli iga 100 üliõpilase peale aastas lõpetajaid:

- Arstiteaduskonnas 15,0
- Matem.-looduseteaduskonnas 10,7
- Usuteaduskonnas 10,5
- Õigusteaduskonnas 8,1
- Loomaarstiteaduskonnas 8,3
- Filosoofiateaduskonnas 6,1
- Põllumajanduseteaduskonnas 3,3

Tartu ülikooli kursuse lõpetanute arv 1929 ja 1930 a. *Nombre des personnes ayant fini le cours de l'Université de Tartu en 1929 et 1930.*

8.	Üliõpilaste üldarv Nombre total d'étudiants		1930 a. ülikooli kursuse lõpetanud (1/XII 29—1/XII 30 a.) Personnes ayant fini le cours de l'Université en 1930 (1/XII 29—1/XII 30)								
			Seisid lõpetamisel üliõpilaste nimekirjas Étudiants inscrits dans les listes des étudiants			Lõpetamisel üliõpilaste nimekirjas ei seisnud Personnes non inscrites dans les listes (anciens étudiants etc)			Üldse—Total		
	1/XII 30	1/XII 29	M.	N.	K.	M.	F.	T.	M.	N.	Kokku
Usuteaduskond	114	118	7	—	7	—	—	—	—	—	—
Õigusteaduskond (ühes majanduseteaduseosak.)	1381	1508	98	13	111	—	—	—	98	13	111
Arstiteaduskond (ühes roheteaduseosakonnaga)	484	594	22	12	34	—	—	—	22	12	34
Filosoofiateaduskond	628	706	19	31	50	—	—	—	19	31	50
Matemaatika-looduseteaduskond	319	402	30	19	49	—	—	—	30	19	49
Loomaarstiteaduskond	149	118	6	—	6	—	—	—	6	—	6
Põllumajanduseteaduskond	399	440	3	1	4	6	2	8	9	3	12
Kokku	3474	3686	185	79	264	7	2	9	192	81	273

1) Accroissement (+) ou diminution (—) au cours de l'année (%).

(järg)

	1929 a. ülikooli kursuse lõpetanud (1/XII 28—1/XII 29a.) — Person. ayant fini le cours de l'Univ. en 1929 (1/XII 28—1/XII 29)									Kursuse lõpe- tajaid iga 100 üliõpilase peale Person. ayant fini le cours de l'Université par 100 étudiants			Kursuse lõpet. iga 100 000 el. kohta Personnes ayant fini le cours de l'Université par 100 000 habitants		
	Selsid lõpet. üliõpilaste nimikirjas Étudiants insér. dans les listes des étudiants			Lõpetamisel üliõpil. nim. ei selsnud Person. non insér. dans les listes (anciens étu- diants etc)			Üldse Total			1930	1929	Kahe- aasta 1930—29 keskm.	1930	1929	Moyen. pour 2 a. 1930—29
	M.	N.	K.	M.	N.	K.	M.	N.	K.						
Faculté de théologie	13	4	17	—	—	—	13	4	17	7,0	14,4	10,8	0,7	1,5	1,1
" " droit (avec la section économ.)	133	30	163	1	1	2	134	31	165	8,0	10,9	9,6	10,0	14,8	12,4
" " médecine (avec la section de pharm.)	31	13	44	4	—	4	35	13	48	7,0	12,2	9,3	3,0	4,3	3,7
" " philosophie	13	33	46	1	2	3	14	35	49	8,4	6,9	7,6	4,8	4,4	4,6
" " mathématique et de l'histoire naturelle	26	10	36	1	1	2	27	11	38	15,4	9,5	12,1	4,4	3,4	3,9
" " vétérinaire	13	1	14	—	1	1	13	2	15	4,0	12,7	7,9	0,5	1,4	0,9
" " d'agriculture (avec la sect. forestière.)	3	—	3	6	—	6	9	—	9	3,0	2,0	2,5	1,1	0,8	0,9
Total	232	91	323	13	5	18	245	96	341	7,9	9,3	8,6	24,5	30,6	27,5

Üldse on Tartu ülikooli lõpetanud Eesti iseseisvuse ajal 1989 meest ja 554 naist, kokku 2543 isikut:

	M.	N.	Kokku
1930	192	81	273
1929	245	96	341
1928	270	88	358
1927	253	83	336
1926	282	70	352
1925	254	69	323
1924	188	37	225
1923	116	24	140
1922	112	6	118
1921	69	—	69
1920	8	—	8
1919	—	—	—

3. Ülikooli õppe- jõud. Personnel enseignant de l'Université.

Üliõpilaste arv on nelja viimase aasta jooksul, nagu eespool juba märkisime, vähenenud ümmarguselt umbes ühe veerandi võrra (25,3%), õppejõudude arvuline koostis on aga vastupidiselt sama aja jooksul tunduvalt — 28,0% võrra

— tõusnud. Abijõudude arv — assistendid ja muud — püsib peaaegu endisel tasapinnal (+3%).

	1.XII	Õppejõud:	Kasv:	Abijõud:	Kasv:	Kokku:	Kasv:
1930	183	128,9	138	103,0	321	116,3	
1928	170	119,7	135	100,7	305	110,5	
1926	142	100	134	100	276	100	

Üksikuis teaduskonnis tuli üliõpilasi keskmiselt 1 õppejõu peale — ilma assistentideta (sulgudes üliõpil. arv 1 õppejõu peale, arvestades terve õppepersonaaliga):

	1/XII 1930 a.	1/XII 1928 a.
Õigusteaduskond	53,1 (43,2)	72,3 (59,8)
Põllumajanduseteaduskond	24,9 (12,1)	30,8 (15,8)
Filosoofiateaduskond	13,4 (11,8)	16,0 (14,8)
Matem.-looduseteaduskond	10,0 (4,4)	15,7 (8,7)
Usuteaduskond	14,3 (11,0)	14,8 (11,8)
Loomaarstiteaduskond	10,6 (6,0)	10,8 (5,2)
Arstiteaduskond	12,1 (5,1)	9,8 (4,0)
Keskmiselt	19,0 (10,8)	23,6 (13,1)

Õppe- ja abijõudude arvulist koostist ja suhtelist vahet teaduskondade järgi 3 viimase aasta jooksul selgitab järgnev tabel:

Tartu ülikooli õppejõud, assistendid ja muud abijõud 1928—30 a. teaduskondade järgi.
Corps enseignant de l'Université de Tartu d'après les facultés en 1928—30.

9.	1/XII 1930			1/XII 1929			1/XII 1928			%								
	Õppejõud ¹⁾	Abijõud ²⁾	Kokku	Profes- seurs etc.	Assistants etc.	Total	Õppejõud ¹⁾	Abijõud ²⁾	Kokku	1/XII 1930			1/XII 1929			1/XII 1928		
										Profes- seurs etc.	Assistants etc.	Total	Profes- seurs etc.	Assistants etc.	Total	Profes- seurs etc.	Assistants etc.	Total
Usuteaduskond	8	2	10	8	2	10	8	2	10	4,4	1,5	3,1	4,6	1,5	3,3	4,7	1,5	3,3
Õigusteaduskond	26	6	32	26	5	31	24	5	29	14,2	4,3	10,0	15,0	3,8	10,1	14,1	3,7	9,5
Arstiteaduskond	40	55	95	38	53	91	38	55	93	21,8	30,9	29,6	21,8	40,1	29,8	22,4	40,7	30,5
Filosoofiateaduskond	47	6	53	44	4	48	46	4	50	25,7	4,3	16,5	25,3	3,0	15,7	27,0	3,0	16,4
Mat.-looduseteaduskond	32	41	73	31	41	72	30	40	70	17,5	20,7	22,7	17,8	31,1	23,5	17,6	29,6	22,9
Loomaarstiteaduskond	14	11	25	12	12	24	12	13	25	7,7	8,0	7,8	6,9	9,1	7,8	7,1	9,6	8,2
Põllumajanduseteaduskond	16	17	33	15	15	30	12	16	28	8,7	12,3	10,3	8,6	11,4	9,8	7,1	11,9	9,2
Kokku	183	138	321	174	132	306	170	135	305	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Järgnevalt vaatleme õppepersonaali rahvuse, riikkondsuse ja vanuse muutuvust nelja äsja möödunud aasta jooksul, võttes aluseks

peasjalikult kaks ajamomenti — 1930 ja 1926 a. Arvestame ainult õppejõududega, jättes välja assistendid.

¹⁾ Õppejõud = teaduste õpetajad ja abiõppejõud.

²⁾ Abijõud = assistendid ja muud abijõud.

Õppejõudude rahvus. Eesti rahvusest õppejõud moodustasid 1926 a. sügisel ainult 60,0% õppejõudude üldarvust, 1930 a. aga juba 74,5%. Tõusnud on professorite-eestlaste arv 6,3% võrra (61,2% pealt 67,5% peale), eriti tunduvalt aga eesti rahvusest dotsentide arv — 35 isiku ehk 13,3% võrra (71,1%-lt 84,7%-le).

Õppejõudude-muulaste osatähtsuse vähenemine sünnib peamiselt sakslaste arvel, kes peale eestlaste moodustavad suuruselt tähtsama rühma õppepersonali koostises:

	Õppejõude-eestlasi:	Kõik muud rahvused kokku:	Neist sakslasi:
1930 a. sügisel .	74,5%	25,5%	15,2%
1926 ..	60,9 ..	39,1 ..	27,0 ..

Tartu ülikooli õppejõud (ilma abijõududeta) rahvuse järgi 1930 ja 1926 a. septembris.
Corps enseignant de l'Université de Tartu d'après la nationalité en septembre 1930 et 1926.

10.	Eestlased Estoniens		Sakslased Allemands		Venelased Russes		Soomlased Finnois		Rootslased Suédois		Ungarlased Hongrois		Sveitslased Suisse		Prantslased Français		Lätlased Lettons		Taaniased Danois		Kokku Total	
	1930	1926	1930	1926	1930	1926	1930	1926	1930	1926	1930	1926	1930	1926	1930	1926	1930	1926	1930	1926	1930	1926
	Professorid ja professori k. t.	50	41	14	21	3	2	1	1	1	—	1	1	2	1	1	—	—	—	1	—	—
Dotsendid ja dotsendi k. t.	50	15	7	5	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	59
Muud õppejõud ¹⁾	37	25	7	10	3	6	1	1	1	—	1	1	—	—	1	1	1	1	—	—	—	51
Kokku	137	81	28	36	8	8	2	3	2	—	2	2	2	1	1	1	1	1	1	—	184	133
	%																					
Professeurs et leurs rempl.	67,5	61,2	18,9	31,3	4,0	3,0	1,4	1,5	1,4	—	1,4	1,5	2,7	1,5	1,3	—	—	—	1,4	—	100	100
Chargés de cours et leurs remplaçants	84,7	71,4	11,9	23,8	3,4	—	—	4,8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	100
Autres	72,5	55,6	13,7	22,2	5,9	13,4	1,9	2,2	2,0	—	2,0	2,2	—	—	—	2,2	2,0	2,2	—	—	100	100
Total	74,5	60,9	15,2	27,0	4,4	6,0	1,1	2,2	1,1	—	1,1	1,5	1,1	0,8	0,5	0,8	0,5	0,8	0,5	—	100	100

Õppejõudude riikondsus. Õppejõude — Eesti kodanikke oli 1926 a. 85,0%, 1930 a. 89,7%. Tõus on sündinud peaaugult eesti rahvusest dotsentide tugeva kasvu tõttu

(dotsendid on 1930 a. erandita Eesti kodanikud). Professorite — Eesti kodanikkude suhteline arv pole peaaegu muutunud 4 a. jooksul, väikest kasvu näitab muude õppejõudude — Eesti kodanikkude rühm.

Tartu ülikooli õppejõud (ilma abijõududeta ²⁾ riikondsuse järgi 1930 ja 1926 a. septembris.
Corps enseignant de l'Université de Tartu d'après la situation en 1930 et 1926.

11.	Eesti kodanikud Sujets de l'Estonie		Välismaalased Etrangers		%			
	1930	1926	1930	1926	Eesti kodanikud Sujets de l'Estonie		Välismaalased Etrangers	
					1930	1926	1930	1926
Professorid ja professori k. t. — Profes. et leurs remplaçants	61	55	13	12	82,4	82,1	17,6	17,9
Dotsendid ja dotsendi k. t. Charg. de c. et leur rempl.	59	20	—	1	100	95,2	—	4,8
Muud õppejõud — Autres	45	38	6	7	88,2	84,4	11,8	15,6
Kokku — Total	165	113	19	20	89,7	85,0	10,3	15,0

Õppejõudude vanus. Õppejõudude koostises (184) oli 1930 a. sügisel (sulgudes 1926 a. arvud):

	Alla 30 a.	30—49 a.	50 a. ja üle
Professoreid	— (—)	60,8 (60,6)	39,2 (39,4)
Dotsente	1,7 (3,8)	77,9 (69,2)	20,4 (27,0)
Muid õppejõude	19,6 (14,8)	62,8 (69,2)	17,6 (16,0)
Kokku	6,0 (1,5)	66,8 (66,2)	27,2 (32,3)

Õppejõude vanuses alla 30 a. oli 1930 a. 11, neist dotsente 1 (26 a.) ja muid õppejõude 10 (1 — 24 a. 2 — 25 a., 1 — 27 a., 2 — 28 a. ja 4 — 29 a.). Õppejõude vanuses üle 60 a. oli samal ajal 20: professoreid 10 (60—64 a. 6, 65—69 a. 4), dotsente 6 (60—64 a. vanusrühmas 1, 65—69 a. 2, 70 ja üle 3), muid õppejõude 4 (60—64 a. 2, 65—69 vanuserühmas 1, 70 ja üle 1).

Tartu ülikooli õppejõud (ilma abijõududeta ²⁾ vanuse järgi 1930, 1928 ja 1926 a. septembris.
Corps enseignant de l'Université de Tartu d'après l'âge en 1930—26.

12.	Alla 30 a. Moins de 30						%								
	30—39 a.		40—49 a.		50—59 a.		60 ja üle et plus		Kokku Total	%					
	1930	1926	1930	1926	1930	1926	1930	1926		Alla 30 a. moins de 30	30—39	40—49	50—59	60 ja üle et plus	
Professorid ja professori k. t. Professeurs et leurs remplaçants	—	10	—	16	—	29	—	19	10	74	—	21,6	39,2	25,7	13,5
	—	14	—	28	—	29	—	14	14	71	—	19,7	40,9	19,7	19,7
	—	12	—	12	—	31	—	15	11	69	—	17,4	44,9	21,8	15,9
Dotsendid ja dotsendi k. t. Chargés de cours et leurs remplaçants	1	28	1	18	1	8	1	6	6	59	1,7	47,4	30,5	10,2	
	1	13	1	5	1	5	1	2	2	26	3,8	50,0	19,2	7,7	
	1	11	1	4	1	3	1	2	2	20	—	55,0	20,0	10,0	
Muud õppejõud — Autres	10	20	12	12	5	4	4	4	4	51	19,6	39,2	23,6	9,8	
	12	28	28	4	9	81	14,8	34,6	34,0	81	14,8	34,6	34,0	4,9	
	2	17	13	5	5	7	4,5	38,0	29,6	44	4,5	38,0	29,6	11,4	
Kokku — Total	11	64	59	30	20	184	6,0	34,8	32,0	184	6,0	34,8	32,0	16,3	
	13	55	62	23	25	178	7,3	30,9	34,9	178	7,3	30,9	34,9	12,9	
	2	40	48	23	20	133	1,5	30,1	36,1	133	1,5	30,1	36,1	17,3	

¹⁾ Muud õppejõud = Teaduslikkude õppetülesannete täitjad, eradotsendid, lektorid, erialsete õpetajad, prosektorid, astronoom-observaator ja kõik muud abijõud.

²⁾ Abijõud=assistendid ja muud abijõud.

4. Ülikooli majandus.

Dépenses de l'Université

Ülikool, kui autonoomne asutus, on iseseisev oma majanduslik - administratiivses tegevuses. Oma ülalpidamiskulud katab ta riigikassast eelarve korras antavast krediidist ja ülikooli n. n. erisummadest. Ülikooli erisummad koosnevad õppemaksudest, kliinikute ja muude ülikooli asutiste sissetulekuist jne., mis tarvitatakse riiklikkude eelarvesummade täiendamiseks ja muude ülikooli kulude katteks, mille jaoks ei

ole määratud riigi poolt summasid.

Ülikooli andmeil ja nomenklatuuri kohaselt toome järgnevalt ülikooli möödunud kolme aasta tulude ja kulude kokkuvõtted (tab. 13, 14, 15). Ülikooli tuludes (erisummad) omavad määrava osatähtsuse kliinikute sissetulekud (1930 a. 54,3%) ja õppemaksud (27,9%). Kuludest on tähtsamad riigisummade arvel makstavad palgad (1930 a. 77,7%) ja erisummadest kaetav kliinikute ülalpidamine (64,6%).

Tartu ülikooli erisummade tulud 1928/29—1930/31 a. (kr)
Recettes des sommes spéciales de l'Université de Tartu en 1928/29—1930/31 (en kr).

13.	1/IV 1930— 1/IV 1931	1/IV 1929— 1/IV 1930	1/IV 1928— 1/IV 1929	%		
				1930/31	1929/30	1928/29
Õppemaksud—Diverses rétributions scolaires	339 924	308 460	335 235	27,9	23,7	30,3
Kliinikute ja asutiste tulud—Cliniques et autres institutions	862 978	716 335	730 066	54,3	55,1	66,0
Muud tulud—Recettes diverses	217 684	275 695	41 488	17,8	21,2	3,7
Kokku—Total	1 220 586	1 300 490	1 106 789	100	100	100

Tartu ülikooli erisummade kulud 1928/29—1930/31 a. (kr)
Dépenses des sommes spéciales de l'Université de Tartu en 1928/29—1930/31 (en kr).

14.	1/IV 30— 1/IV 31	1/IV 29— 1/IV 30	1/IV 28— 1/IV 29	%		
				1930/31	1929/30	1928/29
Palgad—Salaires	44 200	35 072	31 350	3,6	2,6	2,6
Ametisõidud—Voyages d'office	2 800	2 782	1 404	0,2	0,2	0,1
Ametnikkude ja teenijate toetus—Subventions pour les employés et service	2 500	3 024	1 376	0,2	0,2	0,1
Kantselei kulud—Frais de bureau	4 900	3 173	4 797	0,4	0,2	0,4
Majapidamine—Frais économiques	26 400	19 561	12 979	2,2	1,4	1,1
Kultuuriline toetus—Subventions pour les étudiants	76 000	61 486	56 335	6,2	4,8	4,7
Remondid—Réparation des bâtiments	70 000	64 647	88 294	5,7	4,8	7,4
Ehitused—Construction	—	—	53 281	—	—	4,5
Kliinikute ja asutiste ülalpidamine—Entretien de cliniques	787 806	823 038	875 373	64,6	60,8	73,5
Muud kulud—Autres dépenses	206 480	339 203	66 734	16,9	25,0	5,6
Kokku—Total	1 220 586	1 354 986	1 191 923	100	100	100

Tartu ülikooli riigisummade tegelikud kulud 1928/29—1930/31 a. (kr)
Utilisation des sommes assignées par l'État pour l'Université de Tartu 1928/29—1930/31 (en kr).

15.	1/IV 30— 1/IV 31	1/IV 29— 1/IV 30	1/IV 28— 1/IV 29	%		
				1930/31	1929/30	1928/29
Palgad—Salaires	981 635	949 980	828 765	77,7	74,3	67,6
Ametisõidud—Voyages d'office	1 000	1 000	849	0,1	0,1	0,1
Ametnikkude ja teenijate toetus—Subventions pour les employés et service	32 222	43 157	33 412	2,6	3,4	2,7
Kantselei kulud—Frais de bureau	3 530	3 349	3 399	0,3	0,3	0,3
Majapidamine—Frais économiques	80 550	80 158	122 119	6,4	6,3	10,0
Kultuuriline toetus—Subventions pour les étudiants	45 000	45 000	50 000	3,6	3,5	4,1
Remondid—Réparation des bâtiments	—	—	—	—	—	—
Ehitused—Construction	—	38 205	71 794	—	3,0	5,8
Kliinikute ja asutiste ülalpidamine—Entretien des cliniques	112 665	111 335	109 885	8,9	8,7	9,0
Muud kulud—Autres dépenses	5 500	5 078	5 345	0,4	0,4	0,4
Kokku—Total	1 262 102	1 277 240	1 225 568	100	100	100

Eesti iseseisvuse algupäevilt kuni 1 apr. 1931 a. on Tartu ülikooli peale kulutatud kogusummas Kr 11 270 487 (markade ümberarvamisel 100 mk = 1 kr). Tegelik aastakulu, viimase 10 a. (1921—30) kulu kogusumma alusel arvutatud, = Kr 1 107 000.

1 Tartu ülikooli üliõpilase peale on tegelikult kulutatud viimase 10 a. jooksul keskmiselt aastas Kr 278:

	Kr	Indeksid: (10 a. keskm. = 100)
1930 a.	349	126
1929 "	358	129
1928 "	324	117
1927 "	240	86
1926 "	244	88
1925 "	335	121
1924 "	218	78

1) 1930/31 a. kulud—tulud ei ole mitte tegelikud, vaid on võetud eelarve järgi.

Tartu ülikooli tegelikud kulud—tulud alates 1919 a. (kr)—Dépenses nettes de l'université (kr).

16. Eelarveaasta: (kuni 1925 a. I/IV—1/IV)	Kulud — Dépenses			Tulud erisummadest Recettes des sommes spéciales	Netto (kätmata) kulusumma Dépenses nettes	Indeksid: 10 a. keskm. = 100 (1921—30 a.) Moy. de 1921—30 = 100
	Rügisummad S. assign. par l'Etat	Erisummad Dépenses spéciales	Kokku Total			
1930/31 ¹⁾	1 262 102	1 220 536	2 482 638	1 220 586	1 262 102	116
1929/30	1 277 240	1 354 986	2 632 226	1 300 490	1 331 736	123
1928/29	1 225 568	1 191 923	2 417 491	1 106 769	1 310 722	121
1927/28	1 141 548	1 011 153	2 152 701	1 131 297	1 021 404	94
1926/27	1 133 189	947 152	2 080 321	926 349	1 153 972	106
1/I—1/IV 26 }	311 287	277 211	588 498	378 018	210 480	—
1925	1 151 785	1 340 469	2 492 254	944 970	1 547 284	142
1924	1 129 688	751 089	1 880 777	908 877	971 900	90
1923	954 896	586 651	1 541 547	786 565	754 962	70
1922	786 490	408 102	1 194 592	449 851	745 241	69
1921	750 856	213 324	964 180	205 810	758 870	70
1920	192 039	38 950	230 989	53 222	177 767	—
1919	26 568	7 061	33 629	9 582	24 047	—
Kokku	11 343 236	9 348 657	20 691 893	9 421 406	11 270 487	—

	Kulu 1 üliõp. peale (kr) (10 a. keskm.=100)	Indeksid (10 a. keskm.=100)		Kulu 1 lõpet. peale (kr) (10 a. keskm.=100)	Indeksid (10 a. keskm.=100)
1923 „	181	65	1928 „	3 661	84
1922 „	219	79	1927 „	3 040	70
1921 „	268	96	1926 „	3 278	75
1921—30 a. keskm.	278	100	1925 „	4 790	110
			1924 „	4 320	99
			1923 „	5 393	124
			1922 „	6 316	145
			1921 „	10 998	252
			1921—30 a. keskm.	4 366	100

Ülikooli kursuse on viimase 10 a. jooksul (1921—30) lõpetanud üldse 2535 isikut. Kulud sid oli ülikoolil tegelikult (netto) sama aja jooksul Kr 11 068 673. Seega maksis üks lõpetanu ülikoolile keskmiselt Kr 4366:

	Kulu 1 lõpet. peale (kr) (10 a. keskm.=100)	Indeksid (10 a. keskm.=100)
1930	4 623	106
1929	3 905	89

Siinjuures tuleb aga arvestada sellega, et nagu selgus eelpool, ülikoolist lahkub iga aasta hulk üliõpilasi kursust lõpetamata, kellele langeb osa kuludest.

¹⁾ 1930/31 a. kulud ei ole mitte tegelikud vaid eelarve järgi võetud.

Tartu ülikooli kohta ennem Keskbüroo väljaandets ilmunud artiklid ja andmed:

Tartu ülikool 1926—28 a., A. Lepp, Eesti Statistika nr. 89, 1929 a., lhk. 232—240.

Tartu ülikooli õppejõud, üliõpilaskond ja majandus 1922—26, A. Lepp, Eesti Statistika 1927 a., lhk. 281—288.

Õppeasutised 1922—27 a., A. Lepp, Eesti Statistika 1928, lhk. 200—210.

Eriväljaanne: Haridus Eestis, seeria Eesti Demograafia, v. I, 1924 a.

KINDLUSTUSESELTSID 1929 a. SOCIÉTÉS D'ASSURANCE en 1929.

Sisur: 1) Kindlustuseseltside arv, lhk. 369. 2) Äriseis, lhk. 369. 3) Tulud ja kulud, lhk. 370. 4) Tulekindlustus, lhk. 372. 5) Elu-kindlustus, lhk. 374. 6) Veokindlustus, lhk. 374. 7) Muud kindlustusealad, lhk. 374.

1. Kindlustuseseltside arv.
Nombre des sociétés d'assurance.

Teotsevate kindlustuseseltside arv ja koostis ei muutunud 1929 a., võrreldes eelmise aastaga.

Seltside üldarv oli 20, neist 10 aktsiaseltsi ja 10 vastast. kindlustuseseltsi (arvestamata jäi Rakvere linna vastast. kinnituseselts, mille ei esitanud aruannet).

Tegevuseala laiendasid kaks vastast. kindlustuseseltsi — Talu ja Põhja Kotkas (end. Tallinna kinnituseselts), alustades üks murdvarguste ja teine koduloomade kindlustamist. Teisi muudatusi alade suhtes polnud. Seltside arv oli 1925—1929 a. üksikute kindlustusealade järgi:

	1929	1928	1927	1926	1925	1924
Tulekindlustuse	19	19	19	17	16	16
Elukindlustuse	9	9	8	7	4	4
Veokindlustuse	8	8	8	8	8	8
Õnnetusekindlustuse	6	6	5	5	4	3
Murdvarguse kindlustuse	8	7	6	6	5	2
Klassikindlustuse	6	6	5	5	4	4
Koduloomade kindlustuse	6	5	8	6	7	5
Rahakindlustuse	5	5	4	1	1	1

2. Äriseis.
Bilans.

Bilansisumma suuremine jätkus 1929 a. nii

aktsiaseltsel kui vastast. kindlustuseseltsel, eriti intensiivselt viimaseil; tõus moodustas aktsiaseltsel + 13,5%, vastast. kindlustuseseltsel + 34,8%. Suurenemise peapõhjuseks oli tegevuse laiendamise jne. järeldusel 22,6% võrra kasvanud preemiade ja kahjude tagavarasumma. 1929 a. valitsenud üldise majandusliku kitsikuse mõjul ei katkenud kindlustustegevuse kasv, kuid võttis maad kindlustamine krediidi peale, mida tõendab nõudevekslite, agentidelt ja deebitoridelt saada olevate summade ning saada olevate preemiade tunduv suurenemine 1929 a.

Üksikuist bilansisummadest näitasid suuremat kasvu, peale mainitute, veel väärtpaberite portfelli ja kohustused teiste kindlustuseseltside vastu mõlemal rühmal ning peale selle aktsiaseltsel kinnisvara alla paigutatud summa. Mahutusekapital (kassa, hoisusummad, väärtpaberid, kinnisvara) summalt suurenes (1929 a. 3 609,0 tuh. kr, 1928 a. 3 229,5 tuh. kr), kuid osasuuruselt alanes (1929 a. 57,3%, 1928 a. 60,3%). Ühtlasi vähenes likviidsete varade (kassa, pangad 1929 a. 27,2%, 1928 a. 31,2%), osa bilansis, eriti aktsiaseltsel ning nende ülekaal mainitud varade alal vähenes seetõttu (1929 a. 8,1%, 1928 a. 11,3%).

Arvete seis 31.XII.

	1 000 kr.				%			
	Aktsiaseltsid		Vast. kindl. seltsid		Aktsiaseltsid		Vast. kindl. seltsid	
	1929	1928	1929	1928	1929	1928	1929	1928
Aktiiva								
Kassa, pangad	1 350,5	1 373,6	362,0	286,1	29,4	34,0	21,3	22,7
Väärtp., hüpoteek	982,0	737,8	41,9	17,6	21,4	18,3	2,4	1,4
Kinnisvara	314,1	285,5	529,1	529,1	7,5	7,0	31,1	42,0
Kindlustuseseltsid	540,2	536,7	368,6	116,3	11,8	13,3	21,7	9,2
Vekslid	180,6	114,8	63,8	58,0	3,9	2,8	3,8	4,6
Maksm. pr., agendid, deebit.	1 062,2	859,2	219,8	158,5	23,1	21,2	13,0	12,6
Muud	131,4	138,4	113,5	94,7	2,9	3,4	6,7	7,5
Kokku	4 591,0	4 045,8	1 698,7	1 260,3	100	100	100	100
Passiiva								
Omakapital	888,2	886,3	88,1	78,1	19,4	21,9	5,2	6,2
Preem. ja kahj. tagav.	1 944,4	1 687,9	726,2	400,1	42,3	41,8	42,8	38,5
Kindlustuseseltsid	1 049,4	861,6	351,1	244,5	22,9	21,3	20,7	19,4
Agendid, krediid. jae.	320,3	211,4	307,5	274,6	7,0	5,2	18,1	21,8
Muud	388,7	398,6	225,8	208,0	8,4	9,8	13,2	15,1
Kokku	4 591,0	4 045,8	1 698,7	1 260,3	100	100	100	100

3. Tulud ja kulud.

Revenues et dépenses.

Tulud ja kulud olid tasakaalus aktsiaseltsel 7 290 tuh. *kr* (1928 a. 6 903 tuh. *kr*) ja vastast. kindlustuseseltsel 3 124 tuh. *kr* (1928 a. 1 975 tuh. *kr*) ning seega moodustas suurenemine esimesil 5,0% ja viimasil 58,2% võrreldes 1928 a. Aktsiaseltsel suurenesid üksikuist tululiigest absoluutselt bruttopreemiad, edasikindlustuseseltside kahjude osa, preemia tagavara ettekanne, eelmiste aastate kahjude tagavara ülejääk, poliisimaks ning muud tulud ja kuludest kahjud, komisjon agentidele, preemiata tagavara, mahakirjutused ja muud kulud, kuna kõik teised tulu- ja kululiigid summalt alanesid. Osasuuruselt muutusid suuremal määral tuludest bruttopreemiad (1929 a. 46,8%, 1928 a. 48,0%) ja preemiata tagavara ettekanne (1929 a. 20,4%, 1928 a. 18,2%) ning kuludest kahjud (1929 a. 23,5%, 1928 a. 24,8%) edasikindlustuse preemiad (1929 a. 27,0%, 1928 a. 29,3%) ja preemia tagavara (1929 a. 24,0%, 1928 a. 22,0%). Vastast. kindlustuseseltsel suurenesid summalt peaaegu kõik tulu- ja kululiigid, kusjuures suurenemise intensiivsus oli üksikuis liiges väga erinev, mille tõttu nende osasuuruses samuti leidis suuremaid muudatusi; neist olid silmapaistvamad tulude alal: bruttopreemiad 1929 a. 51,7%, 1928 a. 56,5% (summalt preemiad suurenesid 1929 a. 44,0% võrra), edasikindlustuseseltside osa kahjudest 1929 a. 18,7%, 1928 a. 12,0% ja kulude alal: kahjud 1929 a. 31,0%, 1928 a. 21,0% (absoluutselt kahjud suurenesid 1929 a. 132,0% võrra) ja preemia tagavara 1929 a. 14,5%, 1928 a. 20,2%.

Kindlustuseseltside andmeil lõpetasid ülejäägiga 1929 ariasta 9 aktsiaseltsi ja 6 vastast. kindlustuseseltsi, tulude ja kulude tasakaaluga 3 vastast. kindlustuseseltsi ning puudujäägiga 1 aktsiaselts (1,0 tuh. *kr*) ja 1 vastast. kindlustuseselts (27,5 tuh. *kr*). Ülejäägi summa moodustas aktsiaseltsel 150 tuh. *kr*, ehk 22,7% vastavast aktsiakapitalist (1928 a. 147 tuh. *kr* ehk 22,2%) ja vastast. kindlustuseseltsel 8 tuh. *kr* ehk 22,0% ülejääki saavutanud seltside osa- ja tagavarakapitalist (1928 a. 11 tuh. *kr* ehk 21,2%).

Üldiselt tulude ja kulude, eriti saadud preemiate ja kindlustusekahjude, vaherkord aktsiaseltsel oli veidi soodsam, vastast. kind-

lustuseseltsel ja üldse aga tunduvalt ebasood sam eelmisest aastast.

Peamiselt mainitud asjaolu tõttu osutub tegevuse tulemuseks 114 tuh. *kr* suurune puudujääk (1928 a. 40 tuh. *kr*) kui võtta arvesse ainult kindlustuse operatsioonitulu ja -kulu ning jätta arvestamata muud sissetulekud ja väljaminekud, millest tähtsamad oleks saadud ja makstud infressid, sissetulekud kinnisvaradest, mahakirjutamised jne. Operatsioonitulud (saadud kindlustusemaksud), milleks arvati saadud preemiad ja poliisimaks, arvatud maha edasikindlustuseseltsile makstud komisjon, suurenesid 4 857 tuh. *kr* 1928 a., 5 414 tuh. *kr* 1929 a. (+11,5%); samal ajal kasvasid — kindlustusekahjud 2 138 tuh. *kr* — 2 702 tuh. *kr* (+26,4%) ehk 44,0%—49,0% saadud kindlustusemaksude summast, agentidele makstud komisjon vastavalt 12,0% — 13,2% ja ärikulud 22,1% — 23,2%; alanesid — edasikindlustusekulud (—makstud edasikindlustusepreemia, arvatud maha saadud komisjon ja edasikindlustuseseltside kahjude osa) 12,0%—7,0% ja preemiata tagavara juurekasv 9,2%—7,8%. Kõik kulud kokku seega osutasid kasvu 1,3% ulatuses (saadud kindlustusemaksust) ja sama võrra suurenes ka puudujääk kindlustuseoperatsioonide alal. Preemiata tagavara suurenemise (samuti ka preemia tagavara) kohta tuleb mainida, et sel osalt puudub kulu iseloom, nimelt osal, mis ületab järgneva aasta eest tegelikult ettesaadud preemiasummad. Selliseid ülemääralisi preemiata tagavara summasid näib olevat eriti rohkesti aktsiaseltsel, näit. tulekindlustuse alal moodustas neil preemiata tagavara 1929 a. omariisikole jäetud preemiaist 115,0% ja vastast. kindlustuseseltsel 61,0% ning preemiata tagavara esimesil suurenes mainitud aastal 51 tuh. *kr* võrra, samal ajal saadud nettopreemia aga vähenes 60 tuh. *kr* võrra, kuna viimasil preemiata tagavara suurenemine andis 5,5% nettopreemia summa suurenemisest. Üksikuil seltsel olid vastavad % tunduvalt suuremad.

Makstud edasikindlustusepreemia summa 1929 a. suurenes tunduvalt vastast. kindlustuseseltsel ja üldse, kuid veel suuremal määral kasvas edasikindlustuseseltside poolt tasutav komisjoni ja kahjude osa. Mainitud asjaolu tõttu edasikindlustuseseltside teotsemistulemus halvenes järsult, võrreldes eelmise aastaga, eriti tehinguis vastast. kindlustuseseltsiga. Edasikindlustuseseltside kasuks jäi ülejääki üldse 429 tuh. *kr*, ehk 14,0% neile makstud preemiast (1928 a. 611 tuh. *kr* ehk 23,0%), tehinguis aktsiaseltsiga vastavalt 332 tuh. *kr* ehk 16,5% (1928 a. 410 tuh. *kr* ehk 20,2%), ja tehinguis vastast. kindlustuseseltsiga

	1000 <i>kr</i>			%		
	1929	1928	1927	1929	1928	1927
Kõigil kindlustusealadel kokku:						
Saadud kindlustusemaksud	5 414	4 857	4 380	100	100	100
Bruttokahjud	2 702	2 138	2 371	49,9	44,0	54,7
Edasikindlustusekulud	429	611	217	7,9	12,6	5,0
Preemia tagavara suurenemine	421	448	238	7,8	9,2	5,7
Agentide komisjon	717	626	511	13,2	12,9	11,8
Ärikulud	1 260	1 074	960	23,3	22,1	22,2
Ülejääk	-114	-40	-171	-2,1	-0,8	-0,4

Edasikindlustuseseltsid:

	Said preemiaid			Maksid kindl. kabjusid			Maksid komisjone			Said kasu		
	1929	1928	1927	1929	1928	1927	1929	1928	1927	1929	1928	1927
	1000 kr											
Üldse	2 944	2 653	2 224	1 783	1 397	1 495	732	645	512	429	611	217
Aktsiaseltsid	2 011	2 032	1 795	1 199	1 141	1 132	480	481	412	332	410	252
Vastast. kindlustuseseltsid	933	621	429	584	256	363	252	164	101	97	201	-35
	%											
Üldse	100	100	100	60,6	52,7	67,2	24,8	24,3	23,0	14,6	23,0	9,8
Aktsiaseltsid	100	100	100	59,6	56,2	63,1	23,9	23,8	22,9	16,5	20,2	14,0
Vastast. kindlustuseseltsid	100	100	100	62,6	41,2	84,6	27,0	26,4	23,5	10,4	32,4	-8,1

97 tuh. kr ehk 10,4% (1928 a. 201 tuh. kr ehk 32,4%).

Edasikindlustusepreemia üldsummast said välismaa seltsid 1929 a. 72,0%, 1928 a. 81,3% ja kodumaa seltsid 1929 a. 27,1%, 1928 a. 18,7%, aktsiaseltsel — välismaa seltsid 1929 a. 92,3%, 1928 a. 91,1% ja kodumaa seltsid 1929 a. 7,7%, 1928 a. 8,0%; vastast. kindlustuseseltsel — välismaa seltsid 1929 a. 31,1%, 1928 a. 49,2% ja kodumaa seltsid 1929 a. 68,9%, 1928 a. 50,8%.

Tegevuse tulemusi üksikute kindlustusalade järgi operatsioonitulu ja -kulude alusel kujutab tab. 3; selles arvati tuludeks — nettopreemia ja poliisimaksude summa ning kuludeks — nettokahjude, preemiatagavara suurenemise ja nettoärikulude (mitmesugused ärikulud ja makstud komisjon, arvatud maha saadud komisjon) summad; tegevusetulemuste arvutamisel ei võetud arvesse saadud ja makstud protsente, riigimakse, tuluid ja kulusid kinnisvaradelt ja kustutusi.

Tulekindlustuse alal saadud preemiaist ja poliisimaksust jäeti oma arvele üldse 1734,3 tuh. kr, aktsiaseltsid 1001,8 tuh. kr ja vastast. kindlustuseseltsid 732,5 tuh. kr; võrreldes eelmise aastaga see summa oli suurem üldse (+ 6,0%) ja vastast. kindlustuseseltsel (+ 27,1%) ning väiksem aktsiaseltsel (- 4,3%). Poliisimaksu osa mainitud summades oli aktsiaseltsel 37,0% ja vastast. kindlustuseseltsel 21,0%, kusjuures osasuuruse erinevus oli tingitud peamiselt oma arvele jäetud preemia osa lahkuminevast suurusest mõlemal rühmal. (Otsekoheste kindlustuste preemia ja poliisimaksu vahekorra oli aktsiaseltsel 100 : 20,0 ja vastast. kindlustuseseltsel 100 : 21,7). Kindlustusekahjud suurenesid mõlemal rühmal, kuid eriti järsult vastast. kindlustuseseltsel, nimelt 25,2% — 1928 a., 50,2% — 1929 a. (aktsiaseltsel 1929 a. 36,0%, 1928 a. 33,0% nettopreemia summast). Summaalt kasvasid ärikulud nii aktsiaseltsel kui vastast. kindlustuseseltsel, kuid osasuurusest ainult esimesil (1929 a. 52,0%, 1928 a. 49,0%), kuna viimasil alanesisid (1929 a. 48,0%, 1928 a. 49,0%). Preemiatagavara juurekasv aeglustus tunduvalt, võrreldes eelmise

aastaga, moodustades aktsiaseltsel 5,1% (1928 a. 9,0%) ja vastast. kindlustuseseltsel 1,0% (1928 a. 20,0%) nettopreemiast. Tulude ja kulude vahekorra halvenemise järeltulul ülejääk alanesis aktsiaseltsel 82,4 tuh. kr 1928 a. 55,1 tuh. kr 1929 a. ehk 7,0% — 5,5% (nettopreemiast) ja vastast. kindlustuseseltsel vastavalt 26,9 tuh. kr — 2,0 tuh. kr ehk 4,0% — 0,4%. Puudujääki andis tulekindlustus 3 aktsiaseltsile ja 2 vastast. kindlustuseseltsile. Puudujäägi põhjustas 2 juhul ärikulude, 1 juhul ärikulude ja preemia juurekasvu, 1 juhul ärikulude ja kahju ning 1 juhul kahju suurus.

Elukindlustuse alal nettopreemia summa kasvas 540,2 tuh. kr 1928 a. 769,7 tuh. kr 1929 a. ehk 42,0% võrra. Ühtlasi suurenesid absoluutselt ka kõik kululiigid, kuna suhteliselt nettokahjud alanesisid (1929 a. 8,0%, 1928 a. 10,0%) ning ärikulud (1929 a. 52,0%, 1928 a. 49,0%) ja preemiatagavara juurekasv (1929 a. 48,0%, 1928 a. 44,0%) suurenesid. 9 seltsist osutus ühel üle- ja 8 puudujääk, mille põhjuseks arvurohkete uute kindlustuste juuretulekust tingitud kõrged ärikulud ja intensiivne preemiatagavara kasv. Rõhutada tuleb, et tulemuste arvutusest jäid välja saadud %, millised elukindlustuse alal etendavad suurt osa.

Veokindlustuse nettopreemiad langesid summaalt 17,5% võrra. Samal ajal alanesisid nettokahjud 65,0% 1928 a. 18,0% 1929 a., nettoärikulud vastavalt 63,7% — 55,0% ja preemiatagavara 7,0% võrra (nettopreemia summast). Tulude ja kulude vahekorra paranemise tõttu osutus teotsemise üldtulemuseks võrdlemisi suur ülejääk (51 tuh. kr ehk 33,0% nettopreemiast) eelmise aasta puudujäägi asemel (41,0 tuh. kr, ehk 22,0%), 8 seltsist sai üks kahju ja teised kasu (1928 a. 6 kahju ja 2 kasu).

Õnnetusekindlustuse alal nettopreemia ja poliisimaksu summa alanesis 1,0% võrra, kindlustusekahju langes 79,0% 1928 a. 67,0% 1929 a., ärikulude suurenes 36,0% — 38,5%, preemiatagavara juurekasv vähenes 5,0% — 4,7% ja puudujääk vähenes 20,0% — 10,0% nettopreemia sum-

mast. Üksikuist seltest said 3 kahju ja 3 kasu (1928 a. 3 kahju, 3 kasu).

Murdvarguste kindlustuste preemia suurenes 28,1% võrra, kahju kasvas veidi (1929 a. 64,0%, 1928 a. 64,0%) ja ärikulu tunduvalt (1929 a. 43,0%, 1928 a. 28,1%); puudujäägi summa siiski vähenes (1929 a. 5,3%, 1928 a. 11,2%) preemia tagavara kahanemise tõttu (1929 a. — 2,0%, 1928 a. + 19,1% nettopreemiast). Teotsemise tulemuseks oli 3 seltsil üle- ja 4 seltsil puudujääk.

Klaasikindlustuse alal preemiasumma (1929 a. 6,0 tuh. kr, 1928 a. 6,3 tuh. kr) ja ärikulu (1929 a. 36,7% 1928 a. 36,5%) suuruselt peaaegu ei muutunud, kahju aga suurenes (1929 a. 53,3%, 1928 a. 41,3%) ja preemiatagavara kahanemine vähenes (1929 a. 8,3%, 1928 a. 11,1% nettopreemiast), mistõttu saavutati ülejääki eelmisest aastast väiksemal määral (1929 a. 18,3%, 1928 a. 33,3% nettopreemiast). Mainitud ala andis ülejääki 4 ja puudujääki 1 seltsile.

Koduloomade kindlustuse alal tulude ja kulude vahekorral kujunes möödunud aastast soodsamaks nettopreemia suurenemise (+ 4,0%) ning nettokahjude (1929 a. 87,0%, 1928 a. 98,0%) ja ärikulude (1929 a. 42,3%, 1928 a. 45,1%) languse järel. Siiski üldtulemusena jäi püsima puudujääk (1929 a. 12,0%, 1928 a. 24,0% nettopreemiast). Üksikuist seltest saavutasid 3 üle- ja 2 puudujäägi.

Rahekindlustuse nettopreemia langes 78,7% võrra, samuti alanesisid summalt kahjud ja ärikulud, kuid suhteliselt suurenesid, esimesed 42,0% 1928 a. — 90,0% 1929 a. ja viimased vastavalt 48,0%—60,0%; peale selle üks selts paigutas kuludesse preemiatagavarana 1,0 tuh. kr, milline summa üksi ületas nettopreemia üldsumma. Mainitud muudatuste järel eelmise aasta ülejäägi asemel tekkis puudujääk — 210% nettopreemia ja poliisimaksu summast.

4. Tulekindlustus.

Assurances contre l'incendie.

Tulekindlustuse üldsumma suurenes 770 milj. kr 1928 a. 949,3 milj. kr 1929 a. (+ 23,3%), aktsiaseltsel vastavalt 448,7 milj. kr 482,3 milj. kr (+ 7,5%) ja vastast. kindlustuseseltsel 321,3 milj. kr 467 milj. kr (+ 45,3%).

Juurekasv üldsummas oli ligikaudu sama suur kui eelmisel aastal (+0,3%), aktsiaseltsel 42,2% võrra väiksem ja vastast. kindlustuseseltsel 20,7% võrra suurem ning juurekasvu summast langes esimesile 18,7% ja viimasile 81,3%. Suurenemine sündis aktsiaseltsel tervena otsekoheste kindlustuste arvel (edasikindlustuste summa neil vähenes), kuna vastast. kindlustuseseltsel peaosa langes edasi-

	1 000 kr		%
	1929	1928	1929
Tulekindlustuste üldsumma aasta lõpul: 1928=100			
Üldse	949 326	769 093	123,3
Sellest: aktsiaseltsid	482 311	448 701	107,5
vast. kindlustuseseltsid	467 015	321 290	145,3
Kindlustuste summa suurenes:			
Üldse	179 333	178 845	100,3
Sellest: aktsiaseltsid	33 608	53 128	57,8
vast. kindlustuseseltsid	145 725	120 717	120,7
Otsekoheste kindlustuste summa:			
Üldse	681 104	607 840	112,1
Sellest: aktsiaseltsid	432 373	390 991	110,6
vast. kindlustuseseltsid	248 823	216 849	114,7
Otsekoheste kindlustuste summa suurenes:			
Üldse	73 358	88 346	83,0
Sellest: aktsiaseltsid	41 382	29 514	140,2
vast. kindlustuseseltsid	31 976	58 832	54,3

kindlustusile. Otsekoheste kindlustuste üldsumma suurenes 607,8 milj. kr 1928 a. 681,2 milj. kr 1929 a. (+12,1%), aktsiaseltsel vastavalt 391,0 milj. kr 432,3 milj. kr (+10,6%) ja vastast. kindlustuseseltsel 216,8 milj. kr 248,8 milj. kr. (+14,7%) ning suurenemise summast langes 56,1% esimeste ja 43,0% viimaste kasuks. Kindlustuse üldsumma alanesis väiksel määral 3 aktsia- ja 2 vastast. kindlustuseseltsil, kusjuures langus sündis kahel aktsiaseltsil edasikindlustuste arvel, kõigil teistel otsekindlustuste arvel. Kindlustuste üldsummast jätsid oma arvele aktsiaseltsid 136,3 milj. kr ehk 28,3% (1928 a. 123,3 milj. kr ehk 27,5%) ja vastast. kindlustuseseltsid 177,8 milj. kr ehk 38,1% (1928 a. 153,7 milj. kr ehk 47,0%).

Vastast. kindlustuseseltside omariisiko summat ei saa pidada päris täpseks, kuna ei läinud korda saada vastavaid andmeid ühelt seltsilt („Eesti“) ja need arvatati preemiate alusel. Omariisiko protsendi võnkumine olemise peamiselt edasikindlustuste summa muutusest, mainitud kindlustusist suurem osa jäeti oma arvele (eriti suur oli see osa vastast. kindlustuseseltsel, kuna neist üksikud suuremad jätsid edasikindlustused täielikult oma arvele ja nende tegelik omariisiko oli seetõttu siin arvatust tunduvalt suurem) ning seepärast omariisiko ja edasikindlustuste summa liikumine sündis ühises suunas. Oma arvele jäetud kindlustuste % kindlustuste üldsummast oli üksikuil aktsiaseltsel 2,2—45,0% (1928 a. 2,5—45,0%) ja vastast. kindlustuseseltsel 0—75,0% (1928 a. 0—68,0%).

Kindlustuste arv:

	1929		%
	1929	1928	1929
Otsekoheste kindlustuste arv: 1928=100			
Üldse	185 050	121 272	111,4
Sellest: aktsiaseltsid	78 054	73 483	105,9
vast. kindlustuseseltsid	56 996	47 839	119,1
Keskmise ühe kindlustuse summa (kr)			
Üldse	5 044	5 012	100,6
Sellest: aktsiaseltsid	5 539	5 324	104,0
vast. kindlustuseseltsid	4 366	4 533	96,3

Aktiaseltside tulekindlustuste üldarv pole teada, kuna 2 seltsi jätsid vastavad andmed esitamata; otsustades olevate andmete järgi, see arv ei ületanud palju otsekindlustuste arvu. Vastast. kindlustuseseltsel suurenes üldarv 196 362 1928 a. 270 955 1929 a. ja ületas vastava otsekindlustuste arvu 310,3% ja 375,3% võrra. Üldarvu suuruse tingis neil peamiselt omavaheline edasikindlustamine. Otsekindlustuste arv kasvas üldse 11,3% (1929 a. 135 050, 1928 a. — 121 272), aktiaseltsel 6,3% (1929 a. 78 054, 1928 a. 73 433) ja vastast. kindlustuseseltsel 19,1% võrra (1929 a. 56 996,

1928 a. 47 839) ning seega vastandina eelmisele aastale oli kasv esimesil aeglasem ja viimasil kiirem vastava summa kasvust. Mainitud asjaoludel kujunes keskmine otsekindlustuse summa aktiaseltsel 4,0% võrra suuremaks (1929 a. 5 539 *kr*, 1928 a. 5 324 *kr*) ja vastast. kindlustuseseltsel 3,7% võrra väiksemaks 1928 a. summast (1929 a. 4 366 *kr*, 1928 a. 4 533 *kr*). Vahe mõlema rühma summas suurenes (1929 a. 1 173 *kr*, 1928 a. 791 *kr*), kuna eelmisel aastail see kahanes järjekindlalt.

Tulekindlustuste preemiate ja kahjude summa

	Brutto				Netto			
	1 000 <i>kr</i>		%		1 000 <i>kr</i>		%	
	1929	1928	1929	1928	1929	1928	1929	1928
Preemiat ja poliisimaksud.								
Üldse	4 029	3 602	111,8	100	1 734	1 623	106,8	100
Sellest: aktiaseltsid	2 442	2 448	99,7	100	1 002	1 046	95,8	100
vast. kindlustuseselts.	1 587	1 154	137,5	100	732	577	126,9	100
Kahjud.								
			(% preemiasummast)				(% preemiasummast)	
Üldse	2 283	1 420	56,7	39,4	750	512	43,2	31,5
Sellest: aktiaseltsid	1 360	1 035	55,7	42,3	382	366	38,2	35,0
vast. kindlustuseselts.	923	385	58,2	33,4	368	146	50,2	25,3

Saadud tulekindlustusepreemiad üldsummas suurenesid 3 602 tuh. *kr* 1928 a. — 4 029 tuh. *kr* 1929 a. (+ 11,3%), vastast. kindlustuseseltsel suurenesid vastavalt 1 154 tuh. *kr* — 1 587 tuh. *kr* (+ 37,3%) ja aktiaseltsel vähenesid 2 448 tuh. *kr* — 2 442 tuh. *kr* (— 0,3%). Otsekindlustuste preemiad suurenesid mõlemal rühmal — aktiaseltsel + 4,7%, vastast. kindlustuseseltsel + 11,1%, kusjuures viimasil otsekindlustuste preemia kasv oli tunduvalt väiksem edasikindlustuste preemia kasvust. Aktia- ja vastast. kindlustuseseltsel otsekindlustusesumma ja preemiasumma suurenemise kiirus polnud ühtlane, nimelt, nagu eelmisel aastail, ruttas ette esimene ning järelikult kestis edasi preemiamäärade langus, ehkki seda ei õigustanud kahjude liikumine 1929 a.

Keskmine preemia- ja kahjusumma kindlustusesumma 1000 *kr* kohta (31.XII).

	Preemiad <i>kr</i>		Kahjud <i>kr</i>	
	1929	1928	1929	1928
Otsekohehed kindlustused				
Üldse	4,47	4,71	2,36	1,70
Sellest: aktiaseltsid	4,93	5,24	2,51	1,90
" vast. kindlustuseselts.	3,63	3,74	2,11	1,18

Tehtud arvutuse järgi otsekindlustuse 1000 *kr* kohta moodustas aktiaseltsel preemia (ühes poliisimaksuga) 1929 a. 4,05 *kr*, 1928 a. 5,24 *kr* ja kahju 1929 a. 2,51 *kr*, 1928 a. 1,90 *kr*, ning vastast. kindlustuseseltsel pree-

mia vastavalt 3,03 ja 3,71 *kr* ning kahjud 2,11 ja 1,18 *kr*.

Üldsummas kahjud suurenesid 1 420 tuh. *kr* 1928 a., 2 283 tuh. *kr* 1929 a. (+ 60,3%), aktiaseltsel vastavalt 1 035 tuh. *kr* — 1 359 tuh. *kr* (+ 31,3%) ja vastast. kindlustuseseltsel 385 tuh. *kr* — 923 tuh. *kr* (+ 139,7%). Eba-soodsamaks muutus samuti 1929 a. preemiate ja kahjude vahekorrd; kahjud moodustasid preemia ja poliisimaksu summast üldse 1929 a. 56,7%, 1928 a. 39,4%, aktiaseltsel 1929 a. 55,7%, 1928 a. 42,3% ja vastast. kindlustuseseltsel 1929 a. 58,3%, 1928 a. 33,4%.

Otsekoheste tulekindlustuste kahjude arv ja keskmine kahjusumma:

	Otsekoheste tulekindlustuste kahjude arv		Keskmine ühe kahju summa <i>kr</i>	
	1929	1928	1929	1928
Üldse	1 029	850	1 566	1 216
Sellest: aktiaseltsid	646	547	1 082	1 424
vast. kindlustuseselts.	383	303	1 369	843

Tunduvat kasvu osutas 1929 a. ka tulekindlustuse kahjude arv: otsekindlustuse kahjud kasvasid üldse 850 1928 a. — 1 029-ni 1929 a. (+ 21,1%), aktiaseltsel vastavalt 547—646 (+ 18,1%) ja vastast. kindlustuseseltsel 303—383 (+ 26,4%), kuid arvu kasv oli siiski väiksem summa suurenemisest, mistõttu keskmine ühe kahju summa 1929 a. suurenes mõlemal rühmal.

5. Elukindlustus. Elukindlustuseala 1929 a. *Assurances sur la vie.* kasvas suurel määral: kindlustuste üldarv suurenes 11 013 1928 a. — 15 935 1929 a. (+ 44,%) ja üldsumma 15 712 tuh. *kr* — 23 022 tuh. *kr* (+ 46,%) ning otsekindlustused vastavalt 10 447—15 283 (+ 46,%) ja 15 250 tuh. *kr* — 22 508 tuh. *kr* (+ 47,%).

Elukindlustuste arv ja summa aasta lõpul:

	Arv	Summa	
		1 000 <i>kr</i>	Keskmine ühe kindlustuse summa <i>kr</i>
		1929	
Surma puhuks	14 290	21 163	1 482
Sellest otsek. kindlust.	13 644	20 669	1 515
Määruseaegse elamise puhuks	1 639	1 829	1 122
Sellest otsek. kindlust.	1 639	1 839	1 122
		1928	
Surma puhuks	9 993	14 544	1 455
Sellest otsek. kindlust.	9 427	14 082	1 494
Määruseaegse elamise puhuks	1 020	1 168	1 145
Sellest otsek. kindlust.	1 020	1 168	1 145

Samal ajal suurenes saadud preemia üldsummas 723 tuh. *kr* — 1 014 tuh. *kr* (+ 40,%) ja otsekindlustustealal 690 tuh. *kr* — 995 tuh. *kr* (+ 44,%) ning kahjude arv 94 1928 a. — 126 1929 a. (+ 34,%) ja kahjude summa 70,6 tuh. *kr* — 104,6 tuh. *kr* (+ 48,%). Suhteliselt kahjud kahanesid, samuti preemiad, nimelt otsekindlustuse 1 000 *kr* kohta tuli vastavaid preemiaid (ühes poliisimaksuga) 1929 a. 47,12 *kr*, 1928 a. 47,7a *kr* ja kahjusid 1929 a. 4,43 *kr*, 1928 a. 4,51 *kr*.

Elukindlustusekahjude all on näidatud ka poliiside tagasiostud. Viimaste arv ja summa üksikül seitsel oli:

	Arv	Summa <i>kr</i>	Sellest oma arvele jäänud <i>kr</i>
Eka	51	7 737	6 782
Eesti Lloyd	...	12 354	11 478
Oma	9	1 264	1 036
Eesti	3	399	116
Eeks	1	60	60
Kokku	...	21 814	19 472

6. Veokindlustus. Teotsemine veokindlustusealal (ühes autokaskoga) *Assurances sur les transports.* läks tagasi 1929 a., vastuvõetud kindlustuste üldsumma kahanes

Vastuvõetud veokindlustused (1000 *kr*)

	Üldse		Otsekoh. kindl.	
	1929	1928	1929	1928
Üldse	68 265	90 189	64 300	70 458
Sellest: kasko	7 815	13 571	6 074	9 294
kaubad	51 225	68 075	49 013	52 621
väärtusaadetsed	9 225	8 543	9 213	8 543

90 189 tuh. *kr* 1928 a. — 68 265 tuh. *kr* 1929 a. (— 24,3%), preemiasumma vastavalt 538 tuh. *kr* — 386 tuh. *kr* (— 28,3%) ja kahjusumma 520 tuh. *kr* — 218 tuh. *kr* (— 58,1%). Preemiate ja kahjude vahekorrd 1929 a. muutus soodsamaks (1929 a. 100 : 56,5, 1928 a. 100 : 96,6).

7. Muud kindlustusealad. *Autres assurances.*

Õnnetusekindlustuste alal suurenes veidi kindlustuste arv ja preemiasumma (+ 2,7%) ning tunduvalt vähenes kahjusumma (— 39,0%). Preemiate ja kahjude vahekorrd, milline eelmisel aastal oli äärmiselt ebasoodne, paranes seetõttu, nimelt oli kahjude % preemiaist 1929 a. 72,4, 1928 a. 121,0.

Tähelepandavalt edenes teotsemine murdvarguste kindlustuse alal, kindlustuste üldsumma suurenes 51,0%, preemiasumma 37,1% ja kahjusumma 27,1% võrra. Kahju % preemiast alanes 57,5 1928 a. — 53,3 1929 a.

Väiksemat kasvu võib märkida koduloomade kindlustuse alal, kindlustuse üldsumma suurenes 9,3% (otsekindlustuste summa kahanes) ja preemiasumma 13,8% võrra, ning kahjudesumma kahanes 4,7% võrra. Kahju % preemiast vähenes 116,0% 1928 a. — 96,0% 1929 a.

Väiksemaid alasid olid klaasi- ja rahekahjude kindlustus. Mõlema ala juures ilmneb 1929 a. tagasimineku, nimelt kahanes klaasikindlustuse summa 6,7%, preemiasumma 4,0% võrra ja suurenes kahjusumma 13,3% võrra ning vastuvõetud rahekindlustuste summa alanes 50,0%, preemia — 48,8% ning kahjusumma kerkis 65,0% võrra. Esimesel alal kahjuprotsent preemiast kerkis 46,1 1928 a. — 54,8 1929 a. ja viimasel alal vastavalt 46,6—150,0.

1929 a. maksid meie kindlustuseseltsid välismaa seitsel preemiana 2 146,5 tuh. *kr* (1928 a. 2 157,4 tuh. *kr*), said tagasi komisjonina ja kahjutasuna 1 787,3 tuh. *kr* (1928 a. 1 665,0 tuh. *kr*), seega ülejääk välismaa seitsel kasuks 359,2 tuh. *kr* (1928 a. 491,5 tuh. *kr*). Samal ajal meie kindlustuseseltsid said välismaa seitsel preemiana 262,7 tuh. *kr* (1928 a. 381,5 tuh. *kr*) ja tasusid neile komisjonina ning kahjutasuna 275,0 tuh. *kr* (1928 a. 388,6 tuh. *kr*), seega puudujääk meie seitsel kahjuks 12,0 tuh. *kr* (1928 a. 7,1 tuh. *kr*). Peale selle 1 aktsiaselts maksis 62,0 tuh. *kr* välismaa seitsel elukindlustuse alal, oma edasikindlustuste portfelli likvideerimise puhul. Seega üldsummas tuli meie seitsel maksa juure välismaa seitsel 434,1 tuh. *kr* (1928 a. 498,0 tuh. *kr*).

Tab. 2. KINDLISTUSELTSIDE TULUD ja KULUD 1929 a. (1000 Lr) — RECETTES et DÉPENSES des SOCIÉTÉS D'ASSURANCE en 1929 (en 1000 Lr).

	Aktiärseltsid—Sociétés par actions				Vastast. kindlustuseselts—Société d'assurance mutuel.				Kokku—Total				
	Sellest—Dont		Total		Sellest—Dont		Total		Sellest—Dont		Total		
	Tulekindl.	Veokindl.	Kindlust.	1928 a. kokku	Assur. cont. re l'incen. die	Sur la vie	Sur le transport	Contre les accidents	1928	Tulekindl.	Veokindl.	Kindlust.	1928 a. kokku
KULUD.													
1929 a. tekkinud kahjud (brutto)	1715.0	1359.4	1712.9	986.9	983.3	19.6	0.2	0.4	424.7	2282.7	104.6	217.6	2701.9
a) makstud	1353.2	1051.4	1353.5	720.5	681.3	18.1	0.2	0.3	286.5	1712.7	102.1	193.7	2073.7
b) maksmata	361.8	308.0	359.4	266.4	302.0	1.5	0.0	0.1	138.2	570.0	2.5	23.9	628.2
Komisjon agentidele	573.8	357.6	519.4	148.7	103.9	36.0	0.6	0.1	106.9	717.5	218.4	27.6	850.0
Komisjon edasikindlustuse sellistele	69.4	58.0	67.3	180.0	175.5	0.4	0.0	0.0	42.1	234.5	3.4	6.5	241.0
Edasikindlustuse preemiad	2010.5	1438.8	257.9	933.0	854.9	51.2	5.0	1.8	921.0	2294.5	309.1	260.1	2454.6
Preemiata tagavara (netto)	1795.5	730.6	965.5	452.6	353.9	89.3	1.1	0.2	398.5	2248.2	1034.5	90.6	3142.7
Preemide aastate kahjude tagavara puundjääk (netto)	1.0	—	—	0.2	0.2	—	—	—	5.6	1.2	—	—	11.6
Muud kulud	944.7	—	787.6	408.2	—	—	—	—	300.9	1350.9	—	—	1038.5
a) nalgad	420.8	—	440.2	172.6	—	—	—	—	170.5	494.3	—	—	610.7
b) makstud %	11.3	—	9.5	17.2	—	—	—	—	5.1	29.0	—	—	14.6
Mahakirjutused	20.9	—	26.9	13.3	—	—	—	—	16.9	43.2	—	—	43.8
Puhaskasu	150.0	—	146.5	8.4	—	—	—	—	10.8	158.4	—	—	157.8
Kokku	7290.0	3943.4	1494.2	3124.3	2411.5	195.6	6.9	2.2	1975.8	6354.9	1689.8	602.4	1137.8
TULUD.													
Brutto preemiad	3411.8	2070.5	3728.8	1616.9	1426.7	135.3	7.8	2.8	1115.9	3497.2	1013.8	398.5	4488.8
Saadud komisjonid	479.6	368.5	480.6	232.3	220.4	23.4	1.2	—	162.3	589.0	93.2	24.0	682.2
Edasikindl. selliste osa kahjudest	1199.3	978.0	1141.6	534.9	564.9	11.5	0.1	—	285.8	1262.9	41.4	163.5	1326.4
Preemiata tagavara	1490.0	679.5	700.7	349.0	346.3	40.2	1.0	—	285.2	1025.9	740.9	102.2	1116.2
Peimiste aastate kahjude tagavara tüljääk (netto)	44.5	12.7	38.9	1.4	0.8	0.2	0.2	—	5.5	45.9	0.2	27.9	73.8
Politsimaks ja porto	460.0	371.0	420.9	174.3	106.6	7.7	0.3	—	132.2	634.3	65.1	24.6	699.1
Muud tulud	203.1	—	190.5	89.1	—	—	—	—	27.3	272.2	—	—	299.5
Selless: % kapitali pealt	1.7	—	172.7	28.8	—	—	—	—	14.7	211.5	—	—	226.2
Kaifu	—	—	10.2	27.6	—	—	—	—	—	29.2	—	—	37.8
Kokku	7290.0	4480.2	1734.3	3124.3	2709.7	220.3	11.1	3.0	1975.8	7189.9	1954.6	727.4	1251.8
DÉPENSES.													
Dommanes de 1929	23.5	13.6	3.0	31.6	29.6	0.7	0.0	0.0	21.5	21.9	1.0	2.1	0.5
a) payés	18.5	14.4	2.7	23.1	21.2	0.6	0.0	0.0	14.5	19.9	1.0	1.9	0.2
b) impayés	4.9	4.2	0.3	8.5	8.4	0.1	0.0	0.0	7.0	6.0	0.0	0.2	0.3
Commissions pour les agents	7.9	5.0	0.4	4.6	3.3	1.2	0.0	—	5.4	6.9	4.4	0.3	7.1
Commissions réassurance	1.0	0.8	0.1	0.8	0.6	0.2	0.0	—	4.6	2.4	0.0	0.0	2.3
Primes sur réassurance	27.0	19.7	3.5	29.8	27.4	1.6	0.2	0.1	31.4	28.3	3.0	2.5	29.9
Réserves des primes	24.6	10.0	1.2	14.5	11.3	2.8	0.0	—	20.2	21.6	10.1	0.9	0.0
Deficit dans la réserve de pertes des exero. précéd.	—	—	—	0.0	—	—	—	—	0.3	—	—	—	0.1
Autres dépenses	12.9	—	11.4	13.0	—	—	—	—	15.2	—	—	—	12.2
Amortissements	0.4	—	0.4	0.4	—	—	—	—	0.8	—	—	—	0.5
Bénéfice net	2.1	—	2.1	0.3	—	—	—	—	0.6	1.5	—	—	1.3
Total	100	54.1	20.5	100	77.2	6.3	0.2	0.1	100	61.0	16.2	5.9	1.1
RECETTES.													
Primes brutes	46.8	29.4	12.1	51.7	45.7	4.3	0.3	—	56.5	48.2	9.7	3.7	50.6
Commissions	6.6	5.0	0.9	3.1	7.0	0.8	0.0	—	8.3	7.0	0.9	0.2	8.1
Réparat. des dommages en cas de réassurance	16.5	13.4	0.4	18.7	17.8	0.4	0.0	—	12.9	17.1	0.4	1.6	15.7
Réserves des primes	20.4	9.6	1.4	12.8	11.1	1.3	0.0	—	12.9	14.7	0.9	1.0	17.0
Excédent dans la réserve d. exeroices précéd.	0.5	0.2	0.4	0.0	0.0	0.0	0.0	—	0.3	0.1	0.0	0.3	0.4
Polices et port	6.3	5.1	0.8	5.6	5.1	0.2	0.0	—	7.7	6.1	0.6	0.2	6.4
Autres recettes	2.8	—	2.7	2.2	—	—	—	—	1.4	2.6	—	—	2.5
Dont % sur capital	2.6	—	2.5	0.8	—	—	—	—	0.7	2.0	—	—	2.1
Perte	0.0	—	0.1	0.9	—	—	—	—	0.0	0.3	—	—	0.1
Total	100	61.5	23.8	100	86.7	7.0	0.3	0.3	100	69.0	18.7	7.0	1.2

Tab. 3. KINDLUSTUSESELTSIDE TEGEVUSE TULEMUSED 1929 a. — FONCTIONNEMENT DES SOCIÉTÉS D'ASSURANCE en 1929.

	Saadud nettopreemiad, poliis- ja porto maksud <i>Prim. nettes encaiss., portees et port</i>		Sellest poliisi ja portomaksude <i>Donat poliices et port</i>		Nettokahjud ²⁾ <i>Pertes nettes</i>		Netto ärikulud <i>Frais généraux</i>		Preemia tagavara suuremine ehk vähenemine (-) <i>Augmentation ou diminution de la réserve des primes</i>		Kasu ehk kahju (-) <i>Bénéfice ou perte</i>		Kasu ehk kahju (-) 1928 a. <i>Bénéfice ou perte en 1928</i>		
	1000 kr	% ¹⁾	1000 kr	% ¹⁾	1000 kr	% ¹⁾	1000 kr	% ¹⁾	1000 kr	% ¹⁾	1000 kr	% ¹⁾	1000 kr	% ¹⁾	1000 kr
a) Tulekindustus — Assurances contre l'incendie.															
Eka	309,3	76,5	24,4	192,3	62,2	141,9	45,9	- 37,1	- 12,0	- 12,2	3,9	- 1,4	0,4	25,0	11,4
Polaris	236,5	112,4	47,5	17,1	7,2	142,0	66,0	99,0	41,9	- 21,6	9,1	18,4	11,6	18,4	11,6
Eesti Lloid	165,5	61,1	38,9	37,4	22,6	96,0	58,0	5,0	3,0	27,1	16,4	14,8	13,1	24,0	36,8
Oma	114,3	45,4	49,7	38,3	33,5	63,5	55,5	0,2	0,2	12,3	10,8	14,8	13,1	24,0	36,8
Põhja kindlustuselts	48,8	24,6	50,4	16,4	33,6	30,2	61,9	- 13,9	- 28,5	16,1	33,6	24,0	36,8	24,0	36,8
Eesti Union	34,9	16,2	46,4	12,8	36,7	23,4	67,1	1,2	3,4	- 2,5	7,2	- 2,0	5,2	- 2,0	5,2
Turis	66,2	12,3	18,6	54,6	82,5	18,6	28,1	- 4,4	- 6,7	- 2,6	3,9	- 3,0	3,4	- 3,0	3,4
Hansa	25,2	23,1	91,7	0,5	2,0	9,5	37,7	1,1	4,4	14,1	55,9	6,4	34,2	6,4	34,2
Põhja Saksa kindlustuselts	1,1	0,5	45,4	—	—	0,8	72,7	—	—	0,3	27,3	0,2	16,7	0,2	16,7
Aktiseltsid kokku	1 001,8	371,1	37,0	369,4	36,9	525,9	52,5	51,1	5,1	53,4	5,5	82,4	7,9	82,4	7,9
Eesti	247,0	75,6	39,6	119,0	48,2	113,6	46,6	0,7	0,3	13,7	5,5	7,5	3,8	7,5	3,8
Eeks	106,0	37,7	22,7	111,1	66,9	82,9	49,9	- 37,6	- 22,6	9,6	5,8	14,7	10,5	14,7	10,5
Eesti ühistegel. kindl. keskselts	184,6	7,7	4,7	82,2	49,9	76,9	46,7	6,6	4,0	- 1,7	0,0	- 1,3	1,2	- 1,3	1,2
Talu	99,5	16,1	16,2	33,6	33,8	43,2	43,4	18,8	18,9	3,9	3,9	0,8	1,1	0,8	1,1
Eesti koguduste kindl. selts	26,8	11,2	41,8	15,9	70,5	32,7	122,0	2,1	7,8	- 20,9	- 100,3	1,3	3,8	1,3	3,8
Maja	21,9	9,5	43,4	2,1	9,6	3,0	13,7	16,6	75,8	—	0,2	0,9	0,6	0,6	0,6
Narva vast. tulekindlustuselts	2,9	—	—	1,0	34,5	0,9	31,0	—	—	1,0	34,5	1,4	37,8	1,4	37,8
Põhja Kotkas	2,2	2,2	100	—	—	1,4	63,6	—	—	0,3	36,4	0,7	28,9	0,7	28,9
Eesti apteekrite v. k. selts	1,4	0,6	42,9	—	—	- 0,3	- 21,4	0,3	21,4	1,4	100	1,1	137,5	1,1	137,5
Tugi	0,2	0,0	0,0	—	—	0,2	100	—	—	0,0	0,0	—	—	—	—
Vastast. kindlust. s. kokku	732,5	160,6	21,9	367,9	50,2	354,5	48,4	7,5	1,0	2,6	0,4	26,8	4,6	26,8	4,6
Üldse	1 734,3	531,7	30,7	737,3	42,5	880,4	50,8	58,6	3,4	58,0	3,3	109,2	6,7	109,2	6,7
b) Elukindustus — Assurances sur la vie.															
Eka	296,0	36,0	12,3	19,8	6,6	137,0	45,9	162,5	54,4	- 20,7	6,9	- 0,6	0,2	- 0,6	0,2
Eesti Lloid	220,0	9,8	4,4	23,3	10,5	121,2	54,9	89,0	40,3	- 12,0	5,7	- 1,8	1,0	- 1,8	1,0
Oma	105,4	5,7	5,4	8,0	7,6	51,5	48,9	53,5	50,7	- 7,6	7,2	- 13,1	- 22,5	- 13,1	- 22,5
Põhja kindlustuselts	6,3	1,5	23,8	—	—	18,6	295,2	1,7	27,0	- 14,0	- 222,2	- 2,0	- 142,3	- 2,0	- 142,3
Eesti Union	46,8	3,8	8,1	4,0	8,5	22,5	48,1	20,1	43,0	0,2	0,4	5,7	14,9	5,7	14,9
Eesti	77,1	6,4	8,3	7,0	9,1	46,2	59,9	36,3	49,7	- 14,4	- 18,7	- 9,6	33,9	- 9,6	33,9
Eeks	10,4	0,7	6,7	0,8	7,7	4,7	45,2	6,6	63,5	- 1,7	- 10,4	- 3,2	64,0	- 3,2	64,0
Talu	2,7	0,5	18,5	—	—	3,5	129,6	2,0	74,1	- 2,3	- 103,7	0,1	- 50,0	0,1	- 50,0
Eesti koguduste kindl. selts	1,5	0,1	6,7	0,0	0,0	1,3	86,7	1,7	113,3	- 1,5	- 100,7	3,1	3,2	3,1	3,2
Kokku	769,7	65,1	8,4	62,9	8,2	406,5	52,3	375,4	48,8	- 75,1	9,8	- 24,6	4,5	- 24,6	4,5
c) Veekindustus — Assurances sur les transports.															
Eka	36,3	7,1	19,5	14,7	40,5	15,4	42,4	- 6,5	- 17,9	12,7	85,0	- 12,9	25,8	- 12,9	25,8
Polaris	57,0	7,6	13,3	- 9,2	- 16,1	37,7	60,1	- 2,0	- 3,5	30,5	53,5	- 2,9	4,8	- 2,9	4,8
Eesti Lloid	7,6	1,5	19,7	0,5	6,0	3,2	42,1	—	—	3,9	51,3	2,7	58,7	2,7	58,7
Põhja kindlustuselts	13,1	2,8	21,4	1,7	13,0	11,2	85,5	0,1	0,8	0,1	0,7	- 14,7	- 86,5	- 14,7	- 86,5
Eesti Union	2,2	1,1	50,0	0,7	31,8	3,4	154,5	- 3,6	- 163,6	1,7	77,3	- 3,2	- 24,6	- 3,2	- 24,6
Turis	16,3	3,3	1,9	11,9	78,0	3,9	23,9	- 0,2	1,2	0,3	1,9	- 1,4	- 7,0	- 1,4	- 7,0
Aktieüh. „Hansa“	14,8	0,3	22,3	7,6	51,4	9,1	61,5	- 0,1	- 0,7	- 1,8	- 12,2	- 10,9	- 67,3	- 10,9	- 67,3
Eesti ühistegel. kindl. keskselts	3,7	0,9	24,3	- 0,1	- 2,7	0,1	2,7	0,1	2,7	3,6	57,3	1,4	43,7	1,4	43,7
Kokku	151,0	24,6	16,3	27,8	15,4	34,0	55,6	- 11,8	- 7,8	51,0	33,8	- 41,9	- 22,9	- 41,9	- 22,9
d) Õnnetuskindustus — Assurances contre les accidents.															
Eka	17,7	3,3	18,6	12,3	69,5	4,4	24,9	0,5	2,8	0,5	2,8	- 3,4	20,3	- 3,4	20,3
Eesti Lloid	6,7	0,4	6,0	5,9	88,0	3,9	58,2	0,5	7,5	- 3,6	- 53,7	- 4,4	- 57,9	- 4,4	- 57,9
Põhja kindlustuselts	2,2	1,5	68,2	0,4	18,2	1,9	86,3	0,4	18,2	- 0,5	- 22,7	1,8	64,3	1,8	64,3
Eesti Union	0,0	—	—	—	—	0,1	—	—	—	- 0,1	—	0,0	0,0	0,0	0,0
Eesti ühistegel. kindl. keskselts	0,8	0,1	12,5	0,2	25,0	0,2	25,0	- 0,1	- 12,5	0,5	62,5	0,3	37,5	0,3	37,5
Talu	0,4	0,1	25,0	0,0	0,0	0,2	50,0	—	—	0,2	50,0	- 0,1	- 50,0	- 0,1	- 50,0
Kokku	27,8	5,4	19,4	18,8	67,6	10,7	38,5	1,3	4,7	- 3,0	- 10,8	- 5,8	- 20,6	- 5,8	- 20,6
e) Murdvarguste kindlustus — Assurance contre le vol avec effraction.															
Polaris	1,3	0,7	53,8	—	—	0,5	38,5	0,1	7,7	0,7	53,8	- 0,1	7,7	- 0,1	7,7
Põhja kindlustuselts	1,4	0,7	50,0	0,0	0,0	0,6	42,9	0,1	7,1	0,7	50,0	0,7	70,0	0,7	70,0
Eesti Union	1,5	0,7	46,7	0,1	6,7	0,9	60,0	0,2	13,3	0,3	20,0	0,1	9,0	0,1	9,0
Eesti	2,6	0,5	19,2	2,6	100	1,2	46,2	0,1	3,8	- 1,3	- 50,0	0,1	7,7	0,1	7,7
Eeks	1,9	0,5	26,3	2,1	110,5	0,9	47,4	- 0,8	- 42,1	- 0,3	- 15,8	- 1,1	- 61,1	- 1,1	- 61,1
Eesti ühistegel. kindl. keskselts	2,4	0,4	16,7	2,3	95,8	0,6	25,0	—	—	- 0,5	- 20,8	- 0,7	29,1	- 0,7	29,1
Talu	0,3	0,0	0,0	0,3	100	0,2	66,7	- 0,0	0,0	- 0,2	- 66,7	—	—	—	—
Kokku	11,4	3,5	30,7	7,4	64,9	4,9	43,0	- 0,3	- 2,6	- 0,6	- 5,3	- 1,0	11,2	- 1,0	11,2
f) Klaasi kindlustus — Assurance contre la casse des glaces et vitres.															
Polaris	1,3	0,2	15,4	0,5	33,5	0,3	23,1	- 0,1	- 7,7	0,6	46,1	0,5	35,8	0,5	35,8
Eesti Union	1,1	0,1	9,1	0,3	27,3	0,5	45,4	- 0,1	- 9,1	0,4	36,4	0,1	7,1	0,1	7,1
Turis	0,8	0,1	12,5	0,2	25,0	0,3	37,5	- 0,0	0,0	0,3	37,5	0,4	40,0	0,4	40,0
Eesti	2,0	0,2	10,0	1,5	75,0	0,8	40,0	- 0,1	- 5,0	- 0,2	- 10,0	1,3	72,2	1,3	72,2
Eeks	0,8	0,1	12,5	0,7	87,5	0,3	37,5	- 0,2	- 25,0	0,0	0,0	- 0,2	- 28,5	- 0,2	- 28,5
Kokku	6,0	0,7	11,7	3,2	53,3	2,2	36,7	- 0,5	- 8,3	1,1	15,3	2,1	33,3	2,1	33,3
g) Koduloomade kindlustus — Assurance des animaux domestiques.															
Eesti	4,7	1,2	25,5	3,6	76,9	2,1	44,7	- 1,7	- 36,2	0,7	14,9	- 1,3	- 32,5	- 1,3	- 32,5
Eeks	3,8	0,4	10,5	3,8	100	2,2	57,9	- 1,0	- 26,3	- 1,2	- 31,6	- 2,2	- 59,4	- 2,2	- 59,4
Eesti ühistegel. kindl. keskselts	8,1	0,4	6,6	6,8	111,5	1,6	26,2	- 0,4	- 6,6	- 1,9	- 31,1	- 1,0	- 14,3	- 1,0	- 14,3
Talu	3,5	1,0	28,6	1,7	48,6	1,7	48,6	—	—	0,1	2,8	- 0,3	- 12,0	- 0,3	- 12,0
Eesti koguduste kindlust. selts	0,1	0,0	0,0	0,1	100	0,1	100	- 0,1	- 100	0,0	0,0	- 0,2	- 66,7	- 0,2	- 66,7
Kokku	18,2	3,0	16,5	16,0	87,9	7,7	42,3	- 3,2	- 17,6	- 2,3	- 12,6	- 4,3	- 24,6	- 4,3	- 24,6
h) Rabekahjude kindlustus — Assurance contre la grêle.															
Oma	0,1	0,1	100	—	—	0,1	100	—	—	0,0	0,0	—	—	—	—
Eesti	0,2	0,2	100	0,2	100	0,1	50,0	1,6	80,0	- 1,7	- 85,0	—	—	—	—
Eesti ühistegel. kindl. keskselts	0,1	—	—	0,2	200	0,1	100	—	—	- 0,2	- 200	0,1	160	0,1	160
Talu	0,1	0,0	0,0	0,1	100	0,0									

Tab. 5. EESTI KINDLUSSELSISETE VÄLISMAA KIRJALTSISETSISETELE MAKSTUD JA NEILT SAADUD SUMMAD 1929 a. (1000 kr).
OPERATION ENTRE LES SOCIÉTÉS D'ASSURANCE ESTONIENNES ET ÉTRANGÈRES en 1929 (1000 kr).

	Välismaa kindlustuseltsidele makstud Versements pour les sociétés étrangères					Välismaa kindlustuseltsidelt saadud Sommes reçues de sociétés étrangères					Välismaa seltsidele rohkem makstud (-) ehk neilt rohkem saadud (+) ou -	
	Kahjud vastuõetud edasikindlus- tustest Pertes sur réassurance	Edasikind- luste- preemid Primes sur réassurance	Makstud komisjonid Commiss. pour réassurance	Kokku Total	Edasikindl. seltside kahjude osa Paiements pour réas- surance	Edasikindl. preemid Primes sur réassurance	Saadud komisjonid Commissions reçues	Kokku Total	1929 a.	1928 a.		
Eka: Kokku	140,2	297,1	33,9	471,2	168,5	127,7	88,5	379,7	- 91,5	- 29,8		
Sellest: tulekindlustus	130,2	215,2	33,3	368,7	108,1	126,7	65,3	301,6	- 87,1	- 25,3		
veokindlustus	-	19,8	-	19,8	40,8	-	4,3	45,3	+ 25,5	+ 12,5		
Polaris: Kokku	4,1	509,2	0,0	573,3	326,1	28,9	111,2	466,2	- 107,1	- 358,6		
Sellest: tulekindlustus	-	474,7	-	474,7	274,5	26,9	104,7	408,1	- 86,6	- 212,0		
veokindlustus	4,1	91,3	0,0	95,4	51,6	-	5,7	57,3	+ 38,1	+ 17,5		
Eesti Loid: Kokku	4,7	234,0	0,9	239,6	179,8	10,7	57,6	248,1	+ 8,5	+ 17,2		
Sellest: tulekindlustus	-	159,0	-	159,0	156,2	-	42,1	198,1	+ 42,1	+ 39,3		
veokindlustus	-	2,6	-	2,6	0,6	-	0,9	1,5	+ 1,1	+ 0,4		
Oma: Kokku	-	151,1	-	151,1	80,9	-	45,8	126,7	- 24,4	- 45,3		
Sellest: tulekindlustus	-	120,1	-	120,1	79,9	-	32,9	112,8	- 7,3	- 33,8		
Põhja k'n. selts: Kokku	6,8	289,6	-	297,4	153,3	-	57,0	210,3	- 77,1	- 9,6		
Sellest: tulekindlustus	6,8	158,8	-	163,6	130,2	-	36,2	166,4	+ 2,8	+ 0,7		
veokindlustus	-	20,9	-	20,9	17,8	-	3,8	21,6	+ 0,7	+ 45,4		
Turis: Kokku	59,7	52,7	-	112,4	56,3	64,6	15,7	136,6	+ 24,2	+ 1,0		
Sellest: tulekindlustus	48,0	46,7	-	97,7	63,8	49,8	14,9	117,5	+ 19,8	+ 2,0		
veokindlustus	11,7	5,0	-	14,7	2,5	15,8	0,7	19,0	+ 4,3	+ 3,1		
Eesti Union: Kokku	6,1	108,5	2,7	112,8	43,7	15,9	33,9	93,5	- 18,8	- 32,4		
Sellest: tulekindlustus	6,1	71,3	2,1	79,5	41,3	13,5	21,2	82,5	- 3,2	- 20,5		
veokindlustus	-	6,3	-	6,3	0,2	-	0,5	0,7	- 5,6	- 4,4		
Hansa: Tulekindlustus	-	107,1	-	107,1	33,3	-	31,2	64,5	- 42,6	- 47,4		
A.B. Hansa: Veokindlustus	-	59,0	-	59,0	29,0	-	-	29,0	- 30,0	+ 17,5		
Põhja Saksa k. s.: tulekindlustus	-	1,9	-	1,9	-	-	-	-	- 1,9	- 1,9		
Kindlustusselts Eesti: Kokku	-	42,2	-	42,2	34,4	-	23,1	57,5	+ 15,3	- 62,8		
Sellest: tulekindlustus	-	-	-	-	23,4	-	-	23,4	+ 23,4	- 48,1		
Reks: Kokku	-	6,4	-	6,4	54,3	-	2,2	56,5	+ 50,1	- 3,3		
Sellest: tulekindlustus	-	-	-	-	52,9	-	-	52,9	+ 52,9	- 5,4		
Eesti Ühisg. k. kesks: Kokku	12,7	244,7	3,8	259,2	106,1	14,9	69,4	181,4	- 76,8	- 32,9		
Sellest: tulekindlustus	12,7	234,6	3,8	251,1	104,2	14,9	58,6	177,7	- 78,4	- 30,2		
veokindlustus	-	6,0	-	6,0	0,1	-	1,2	1,3	- 8,7	+ 2,7		
Eesti kogud. kindl. selts: Kokku	-	-	-	-	-	-	-	-	-	- 10,3		
Sellest: tulekindlustus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	- 10,3		
Üldes - Grand total:	234,3	2 146,5	41,3	2 422,1	1 265,7	282,7	521,6	2 050,0	- 372,1	- 498,4		
Sellest: tulekindlustus	213,6	1 590,4	39,2	1 843,4	1 058,2	239,1	407,6	1 699,9	- 144,5	- 490,1		
veokindlustus	15,3	207,9	-	228,7	142,6	15,3	17,3	175,7	- 48,0	+ 28,5		
Üldse 1928 a.	317,7	2 157,4	70,9	2 546,0	1 168,8	381,5	479,1	2 047,4	- 498,0	- 498,0		
Sellest: tulekindlustus	230,5	1 688,1	49,6	1 868,1	781,0	288,9	368,1	1 438,0	- 480,1	- 480,1		
veokindlustus	85,4	306,6	12,1	408,1	387,8	61,7	32,1	451,6	+ 28,5	+ 28,5		

Tab. 4. KINDLUSTUSTE ARV JA SLIMMA NING PREEMIAD JA KAHJUD—NOMBRE et MONTANT des ASSURANCES, PRIMES SUR les OPERATIONS D'ASSURANCE.

	Kindlustuste arv ja summa 31.XI. 1929 a.				Saadud preemiad ja kahjud 1929 a.—Primes et pertes 1929.				Oma riisikote järele kindlustused				Oma riisikote jäetud kindlustused			
	Kindlustuste arv ja summa		Oma riisikote järel kindlustuste summa		Kokku—Total		Pertes		Oisekohesed kindlustused		Kahjud		Oma riisikote jäetud kindlustused		Assurances restant au risque des sociétés	
	arv	1 000 kr	arv	1 000 kr	Preem. 3)	Kahjud	Preem. 3)	arv	1 000 kr	1 000 kr	% 3)	arv	1 000 kr	% 3)	arv	1 000 kr
Eks	109 949	12 851	80 071	72,8	481,1	328,9	98,4	181	159,1	50,5	233,8	48,6	203,3	64,6	203,3	64,6
Polaris	114 264	24 760	104 140	91,1	628,5	567,2	90,2	111	270,8	87,6	124,1	19,7	17,1	5,5	17,1	5,5
Keat Loid	63 832	12 748	62 636	98,1	271,2	263,2	97,0	90	189,3	97,9	104,4	36,5	36,7	19,0	36,7	19,0
Oma	54 445	17 279	54 178	99,5	189,0	187,8	99,4	101	118,1	100	68,9	32,4	38,3	32,4	38,3	32,4
Põhja kinnitusselts	3 775	57 205	57 205	100	1 966,3	1 840	93,6	29	189,7	85,3	24,2	13,1	16,4	11,2	16,4	11,2
Keat Union	3 618	3 199	3 618	100	8 873	8 775	98,9	81	115,6	36,8	18,7	16,5	14,5	10,9	14,5	10,9
Turis	22 945	2 900	19 534	84,8	6 070	6 070	100	42	60,3	65,7	58,9	51,9	54,6	50,4	54,6	50,4
Hansa	23 054	873	23 004	99,8	109,2	109,2	100	11	33,8	100	2,1	1,9	0,5	1,5	0,5	1,5
Põhja-Saaka kinnit. s.	1 005	113	1 005	100	2,5	2,5	100	—	—	—	0,6	24,0	—	—	—	—
Aktelaasliidid kokku	462 311	78 054	432 373	89,6	2 070,4	1 939,4	93,7	616	1 086,9	79,9	630,7	30,5	381,4	25	381,4	25
"	448 703	73 433	430 991	87,1	2 092,7	1 995,4	95,3	547	773,7	81,0	691,1	33,0	386,6	35	386,6	35
Eesti	119 105	23 809	102 624	86,2	389,8	322,0	82,6	151	149,0	70,9	171,3	45,9	119,0	56,6	119,0	56,6
Eeks	75 643	11 450	57 115	75,5	215,5	215,5	100	3	223,6	82,8	128,3	52,3	100,8	41,0	100,8	41,0
Eesti ühisteg kindl. keeakelts	197 726	995	27 185	13,7	64 543	47 080	23,5	3	9,6	3,4	157,0	26,4	82,7	29,4	82,7	29,4
Talu	29 583	11 557	17 908	60,6	112,6	101,4	55,8	38	41,6	80,5	83,4	74,1	33,9	33,4	33,9	33,4
Eesti koguduste kindl. s.	6 330	15 676	6 330	100	53,1	42	77,9	12	47,8	100	15,6	29,4	13,9	39,5	13,9	39,5
Maja	20 916	1 833	19 086	91,2	49,9	49,9	100	1	4,8	100	12,4	24,8	2,0	25,3	2,0	25,3
Narva vast. tüekin. selts	2 755	830	2 755	100	8,3	8,3	100	1	4,8	100	2,8	33,7	—	—	—	—
Põhja Kotkas	4 988	520	4 988	100	12,3	12,3	100	3	—	—	—	—	—	—	—	—
Eesti apteekrite v. k. s.	82	604	82	100	3,1	3,1	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tugi	70	53	53	100	0,3	0,3	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vast. kindl.-seltsid kokku	27 085	467 015	248 825	91,8	1 426,6	1 282,7	89,5	383	524,3	56,8	571,8	49,1	368,3	39,9	368,3	39,9
Kokku 1928 a.	395 682	321 280	47 639	14,5	1 012,6	934,7	92,3	303	253,3	66,4	484,8	42,9	145,7	37,9	145,7	37,9
Üldse—Gr. total	949 326	136 050	681 198	71,7	3 497,0	2 282,7	65,3	1 029	1 611,2	70,6	1 202,5	34,4	749,7	32,8	749,7	32,8
"	769 993	121 272	607 840	78,9	3 105,3	1 420,1	45,7	850	1 034,0	72,8	1 125,9	36,3	512,3	30,1	512,3	30,1
Eks	7 308	5 715	7 245	99,1	302,8	206,1	68,1	81	20,6	100	262,0	86,5	19,6	95,1	19,6	95,1
Määrusreg. etam. puh. 2	61	63	61	100	—	—	—	2	0,1	—	—	—	0,1	100	—	—
Eesti Loid: En cas de décès 1	5 438	3 398	5 118	94,1	280,3	42,8	15,3	—	38,1	89,0	211,1	75,3	21,4	50,0	21,4	50,0
En cas de vie à terme 2	647	847	696	100	—	—	—	—	1,9	100	—	—	1,9	100	—	—
Oma	2 311	1 693	2 311	100	130,5	130,5	100	16	9,8	100	99,7	76,4	8,1	87,1	8,1	87,1
Põhja kinnitusselts	1 872	484	1 872	100	98,2	98,2	100	3	4,8	100	4,8	4,9	—	—	—	—
Eesti Union	1 074	368	1 005	93,5	66,9	6,0	9,0	5	6,0	100	43,1	64,4	4,0	66,7	4,0	66,7
Eesti koguduste kindl.-selts 1	1 440	1 352	2 528	97,4	112,9	17,0	15,0	12	17,0	100	70,7	62,6	6,0	35,3	6,0	35,3
Üldse	2 226	226	2 226	100	—	—	—	3	1,0	—	—	—	1,0	100	—	—
Eeks	386	270	386	100	16,1	16,1	100	3	1,5	100	9,7	60,2	1,0	69,7	1,0	69,7
Talu	132	97	132	100	9,9	9,9	100	1	—	—	2,9	59,0	—	—	—	—
Eesti koguduste kindl.-selts 1	77	68	77	100	2,3	2,3	100	1	0,1	100	1,4	60,9	—	—	—	—
Üldse	21 183	13 644	20 669	97,6	1 013,9	101,6	10,0	121	96,9	95,4	704,8	69,5	60,2	56,2	60,2	56,2
Üldse	1 839	1 639	1 839	100	—	—	—	5	3,0	—	—	—	3,0	100	—	—
Üldse 1928 a.	14 544	9 427	14 082	96,8	723,2	69,8	4,8	84	68,1	97,6	459,0	63,5	47,6	65,2	47,6	65,2
"	1 168	1 020	1 168	100	—	—	—	8	0,8	—	—	—	0,8	100	—	—

Tab. 4. Kindlustuste arv ja summa ning preemiad ja kahjud—Nombre et montant des assurances, primes sur les opérations d'assurance.

Kindlustuste arv ja summa 31.XI. 1929 a. Nombre et montant des assurances 31.XI. 1929.	Oskokohaste kindlustuste arv ja summa Nombre et montant des assurances directes		Oma riskikole jäetud kindlustuste arv ja summa Mont. des assur. restant au risque des sociétés		Kokku—Total		Oskokohased kindlustused Assurances directes		Oma riskikole jäetud kindlustused Assurances restant au risque des sociétés	
	arv	1 000 kr	arv	1 000 kr	arv	1 000 kr	Preem. %	Kahjud 1 000 kr	Preem. %	Kahjud 1 000 kr
	1 000 kr	%	1 000 kr	%	1 000 kr	%	1 000 kr	%	1 000 kr	%
Veokindlustus (vastu jooksul vastu võetud)										
Eka	2 122	8 607	1 972	7 979	92,71	2 122	1 482	70,0	100	18,9
Sellest kasko	398	2 717	236	2 089	76,9	388	863	32,9	114	16,7
" kaubad	1 223	5 014	1 223	5 014	100	429	501	10,0	45	3,7
" väärtsaadused	511	876	511	876	100	511	588	10,0	2	0,0
Polaris	29 075	4 026	27 269	97,1	146	604	90,9	54,9	130	8,5
Dont casco	1 684	66	1 655	97,7	11	13,2	100	13,2	11	1,5
" marchandises	22 412	2 990	21 657	96,6	115	47,2	100	41,7	115	1,5
" valeurs	3 979	961	3 967	99,7	2	0,3	100	0,3	2	0,0
Eesti Lloid	497	1 705	497	1 705	100	497	893	0,0	13	2,5
"	477	1 605	477	1 605	100	477	798	0,1	13	2,5
"	20	100	20	100	100	100	100	100	13	13
Põhja kindlustused	1 019	4 063	851	3 390	81,9	141	1 098	25,5	67	4,1
"	326	2 584	158	1 851	71,6	126	25,2	15,1	52	1,8
"	593	1 013	593	1 013	100	15	8,1	3,1	15	1,5
"	100	466	100	466	100	100	275	59,0	15	1,5
Eesti Union	103	812	98	731	90,0	103	72	8,9	30	4,2
"	15	163	15	163	100	28	4,0	100	28	1,7
"	3	267	47	203	76,5	51	27	18,1	2	0,2
"	37	341	37	341	100	37	34	10,0	2	0,2
Turis	2 381	488	705	334	68,0	161	169	68,0	14	2,9
"	393	3	11	3,2	3	317	98,2	5,1	7	2,1
"	2 048	485	753	38,3	100	1 302	63,6	10,1	7	0,8
Aktieb. "Hansa"	1 878	21 245	1 806	21 114	99,4	1 878	4 249	20,0	15	1,1
"	13	256	13	256	100	3	51	19,3	39	36,2
"	1 480	17 526	1 465	17 365	99,2	1 480	3 505	20,0	3	8,1
"	385	3 463	385	3 463	100	385	603	20,0	36	28,1
Eesti finist. kindl. kesks.	961	1 377	961	1 377	100	1	426	91,1	1	0,2
"	10	37	10	37	100	1	37	100	1	0,2
"	951	1 340	951	1 340	100	951	391	29,2	1	0,2
Üldse	68 265	10 759	61 300	94,2	15 704	23,1	15 704	23,1	433	187,4
"	7 815	5 02	6 071	77,7	1 627	20,8	1 000	61,6	193	84,6
"	51 225	8 243	49 013	85,7	11 932	23,4	117,3	102,5	288	102,5
"	9 019	2 014	9 213	99,9	2 185	23,7	0,3	0,3	2	0,3
Üldse 1928 a.	90 189	13 571	82 468	91,5	25 082	27,8	519,6	398,4	672	398,4
"	68 075	8 243	62 621	77,5	19 980	24,3	290,8	250,2	503	250,2
"	8 543	1 000	8 543	100	1 075	19,6	0,1	1 000	168	148,1
"	103	76	103	100	8	7,7	34,8	20,7	217	85,3
"	104	8	104	100	8	7,7	34,8	20,7	217	85,3
Eka: Töölise kindlustus	98	76	98	100	8	7,7	34,8	20,7	217	85,3
"	8	8	8	100	8	7,7	34,8	20,7	217	85,3
"	103	103	103	100	8	7,7	34,8	20,7	217	85,3
"	104	104	104	100	8	7,7	34,8	20,7	217	85,3
Üldse	98	76	98	100	8	7,7	34,8	20,7	217	85,3

— Assurances sur les transports (inscriptions réalisées au cours de l'exercice).

— Assurances contre les accidents.

Assurances over . . .	1	2	3	4	198	12	11	10.2	41	269	7.3	71.6	269	8.2	80.4
Assurance: personnelle . . .	12	12	12	12	12	12	12	10.2	41	269	7.3	71.6	269	8.2	80.4
En cas de décès . . .	13	13	13	13	13	13	13	10.2	41	269	7.3	71.6	269	8.2	80.4
En cas d'invalidité . . .	14	14	14	14	14	14	14	10.2	41	269	7.3	71.6	269	8.2	80.4
Põhja kinnitusselts . . .	159	3 629	100	630	17.4	13.4	100	5.9	33	33	5.9	100	33	6.8	6.8
Eesti Ühion . . .	1	1	1	1	1	1	1	0.1	0.1	0.1	0.0	0.0	0.1	0.1	0.1
Eesti ühist. kindl. keeks. . .	6	83	3	1.3	74.5	1.7	3	0.2	1.3	3	0.7	41.2	3	0.2	100
Talu . . .	6	6	6	1.1	91.7	1.2	2	0.1	1.1	2	0.1	100	2	0.0	0.0
Üldse . . .	212	3 939	100	670	17.0	71.7	596	51.9	58.7	305	43.7	81.2	596	23.3	41.9
Üldse 1928 a. . .	198	1 471	100	146	9.9	61.0	57.4	85.1	61.0	392	74.8	87.9	392	34.9	41.0
Üldse 1928 a. . .	122	1 500	100	151	10.1	69.5	77.1	85.1	61.0	392	74.8	87.9	392	34.9	41.0

Murdvarguste kindlustus — Assurances contre la vol avec effraction.

Assurances over . . .	1	2	3	4	198	12	11	10.2	41	269	7.3	71.6	269	8.2	80.4
Polaris . . .	1014	890	87.8	161	16.2	3.9	1	0.0	3.2	1	0.0	15.4	1	0.0	0.0
Põhja kinnitusselts . . .	1136	1136	100	109	17.5	3.9	100	0.0	3.9	100	0.0	15.4	100	0.1	25.9
Eesti Ühion . . .	1273	1 251	98.1	384	30.1	4.6	8	0.4	3.3	91.7	2.2	47.8	2	0.1	25.9
Eesti . . .	1401	1 425	102.6	695	49.6	4.9	3	0.6	4.0	87.0	2.2	47.8	3	0.1	25.9
Eeks . . .	848	700	82.5	177	20.9	3.7	18	3.8	2.3	62.2	2.4	63.1	18	2.1	55.3
Eesti ühist. kindl. keeks. . .	286	186	64.9	279	13.0	5.2	13	5.6	1.9	36.5	4.5	80.3	13	2.2	39.3
Talu . . .	251	58	23.1	58	22.5	0.1	0.2	0.2	0.1	25.0	0.3	75.0	6	0.2	100
Põhja Kookas . . .	20	60	100	—	—	0.2	—	—	0.2	100	—	—	6	0.2	100
Üldse . . .	7427	5 688	76.6	1 896	25.5	25.5	48	13.6	18.9	74.1	9.6	71.1	48	6.6	48.9
Üldse 1928 a. . .	4888	4 696	94.4	1 432	29.3	18.6	30	10.7	16.8	90.3	10.4	97.2	30	4.4	41.1

Klaaskindlustus — Assurance contre la casse des glaces et vitres.

Assurances over . . .	1	2	3	4	198	12	11	10.2	41	269	7.3	71.6	269	8.2	80.4
Polaris . . .	72	55	100	55	100	1.1	10	0.5	1.1	100	0.5	100	10	0.5	100
Turis . . .	56	51	91.1	30	58.6	1.3	7	0.3	1.2	92.3	0.2	68.7	6	0.2	68.7
Eesti Ühion . . .	48	29	47.9	41	83.4	0.4	10	0.4	0.6	54.3	0.2	50.0	10	0.1	75.0
Eesti . . .	115	115	100	115	100	1.8	15	1.5	1.8	100	1.5	100	15	1.5	100
Eeks . . .	61	42	67.7	48	100	0.9	6	0.7	0.8	100	0.6	85.7	6	0.5	100
Põhja Kookas . . .	6	6	100	—	—	0.1	—	—	0.1	100	—	—	6	0.5	100
Üldse . . .	322	291	90.4	294	88.2	6.2	48	3.4	5.6	90.3	3.0	88.2	40	3.3	94.1
Üldse 1928 a. . .	418	311	90.1	298	84.9	6.5	32	3.0	5.7	87.1	2.7	90.0	32	2.6	86.7

Koduloomade kindlustus — Assurance des animaux domestiques.

Assurances over . . .	1	2	3	4	198	12	11	10.2	41	269	7.3	71.6	269	8.2	80.4
Eesti . . .	190	102	78.5	70	43.8	6.1	101	5.9	4.2	68.8	3.8	65.5	101	3.6	62.1
Eeks . . .	119	65	54.6	91	76.5	4.7	102	5.6	2.2	46.8	3.1	56.4	102	3.9	70.9
Eesti ühist. kindl. selts . . .	231	29	12.5	158	68.4	8.3	107	7.4	2.0	20.3	5.7	68.7	107	6.7	90.5
Talu . . .	186	152	81.7	72	38.7	6.3	73	5.9	5.2	82.5	5.6	94.9	73	1.7	28.8
Eesti koguduste kindl. keeks. . .	12	5	40.0	—	—	0.2	2	0.2	0.2	100	0.1	50.0	2	0.1	50.0
Põhja Kookas . . .	2	1	100	—	—	0.0	—	—	0.0	—	—	—	—	—	—
Üldse . . .	2 696	393	59.3	393	59.3	25.6	385	24.8	13.5	52.7	14.7	59.3	385	16.0	64.5
Üldse 1928 a. . .	1 724	613	58.4	400	65.0	22.5	381	20.3	13.9	61.3	17.7	67.3	381	13.7	65.3

Rahakajade kindlustus (asta jooksul vastuvõetud) — Assurances contre la grêle (souscriptions réalisées au cours l'exercice)

Assurances over . . .	1	2	3	4	198	12	11	10.2	41	269	7.3	71.6	269	8.2	80.4
Ona . . .	26	20	100	5	25.0	0.8	—	—	0.3	100	—	—	—	0.1	33.3
Eesti . . .	59	58	96.5	2	3.4	0.7	0	1.8	0.7	100	1.5	100	0	0.0	0.0
Eesti ühist. kindl. keeks. . .	64	52	—	9	17.3	0.7	9	1.3	0.1	1.3	0.1	1.3	9	0.2	13.3
Talu . . .	65	7	—	65	571.4	0.1	9	0.1	0.0	—	0.1	100	9	0.1	15.4
Eesti koguduste k. s. . .	41	31	100	4	100	0.3	4	0.4	0.4	100	0.4	100	4	0.3	100
Üldse . . .	251	169	122	112	66.3	2.2	27	3.3	1.4	63.6	1.9	57.6	27	0.9	27.3
Üldse 1928 a. . .	521	341	97.9	317	93.0	4.3	35	2.0	4.2	97.7	2.0	100	35	2.0	100

1) Kindlustuste üldsummad. 2) Ilma poliisi; ja pereloomakaitse. 3) Preamiata üldsummad. 4) Kahjate üldsummad.

TULEKAHJUD 1930 a. — INCENDIES en 1930.

Sisuu: 1) Üldarvu liikumine, lhk. 382. 2) Tulekahjud aastaegade järgi, lhk. 382. 3) Tulekahjude põhjused, lhk. 383. 4) Tekitatud kahjud, lhk. 384.

Tulekahjude algandmeid olid seni politseiasutiste poolt säilendatavad tulekahju-teatelehed. Käesoleval aastal võrreldi mainitud teatelehti politsoiliste teatelehtedega kuritegude ja administratiivmääruste rikkumiste kohta, kusjuures selgus, et võrreldes suur arv tulekahjusid on jäänud teatamata (eri tulekahju-teatelehte pole saadud). Seepärast 1930 a. andmete koostamisel võeti arvesse ka tulekahjusid käsitlevad muud politseilised teatelehed, kuivõrt seda võimaldasid neis sisalduvad andmed (tulekahju eriteateleht on üksikasjalisem). Võrdluseks toodud 1929 a. arvud parandati samuti tagant järele vastavalt. Mainitud üldteatelehtede järgi arvestatud tulekahjude arv oli 1930 a. 131, neist kahjuga 77 ehk 58,8% 1929 a. 132, neist kahjuga 85 ehk 63,9%. Tekkinud kahju üldsumma oli 1930 a. 89 473 kr ja 1929 a. 59 758 kr, ehk keskmiselt kahjustanud tulekahju kohta vastavalt 1162 ja 603 kr. 1930 a. arv ei sisalda riigimetsa põlemisi, milliste arv üldteatelehtede järgi oli 37, 1929 a. arv (132) sisaldab ka mainitud metsapõlemisi, sest nende eraldamist ei võimaldanud puudulikud andmed. Andmed riigimetsa põlemiste kohta on näidatud eraldi teistest tulekahjustest.

Neist arvudest selgub, et suur osa ülesandmata jäänud tulekahjustest ei tekitanud ainelist kahju ja et kahjustanud tulekahjude keskmine kahjusumma oli väiksem vastavast üldsummast.

1. Üldarvu liikumine.
Mouvement du nombre général.

Ajavahemikul 1925—29 a. osutus tulekahjurikkaimaks viimane aasta (arvestamata täiendavalt juuretunud tulekahjud). Seda ületas tunduvalt 1930 a., nimelt 12,4% võrra, kui jätta arvestamata ülalmainitud 131—132 lisatulekahju, ja 11,5% võrra ühes viimastega. Tulekahjude üldarv oli 1930 a. 1313. (1929 a. 1178), neist

Tulekahjude üldarv—Nombre général des incendies.

	1930	1929
Tulekahjude arv oli:		
Maal	992	930
Linnas	321	248
Kokku	1313	1178
Neist tekitasid ainelist kahju:		
Maal	935	872
Linnas	202	153
Kokku	1137	1030
	1929 a. = 100	
Nombre d'incendies:		
Arrondissement	106,7	100
Villes	129,4	100
Total	111,5	100
Dont ayant causé dommages:		
Arrondissement	107,2	100
Villes	127,8	100
Total	110,4	100

maal 992 ehk 75,6% (1929 a. 930 ehk 78,9%) ja linnas 321 ehk 24,4% (1929 a. 248 ehk 21,1%). Eriti suurel määral rohkenesid tulekahjud linnas, nimelt 29,4% võrra; maal tulekahjude sagenemine moodustas 6,7%, võrreldes eelmise aastaga. Ainelist kahju tekitanud tulekahjude arv suurenes üldse 10,4%, maal 7,2% ja linnas 27,3% võrra ning seega üldse ja linnas nende kasv oli aeglasem ja maal kiirem vastava kahjustamata tulekahjude arvu kasvust. Järgnevas vaatleme kahjustanud tulekahjusid.

Üksikuist maist tulekahjud harvenesid Pärnu-, Valga- ja Võrumaal, ning Valgamaa linnas ja aleveis, sagenesid kõigis muus mais, linnas ja aleveis, arvatud välja Läänemaa linnad ja alevid, kus 1930 ja 1929 a. ei registreeritud ühtki tulekahju juhtumit (1 kahjustamata). Tulekahjude arvult 10 000 elaniku kohta paistavad silma Pärnu- (11,6), Viljandi- (11,8), Valga- (15,1) ja Petserimaa (35,6), kusjuures viimasele, nagu eelmisel aastailgi, langes ka absoluutselt suurim arv — 206 tulekahju (1929 a. 191). Ka teistes mainitud mais oli tulekahjude sagedus eelmisel aastail enamasti keskmisest suurem. Harveimad olid tulekahjud Saaremaal, nimelt 10 000 elaniku kohta 6,2 (1929 a. 4,1). Suhteliselt suur tulekahjude arv langes Saare- (17,3), Viljandi- (17,6), Võru- (13,6) ning Petserimaa (29,6) linnale ja aleveile. Tallinnas registreeriti 1930 a. 59 tulekahju (kahjuta 61) ehk 18,4% linnade tulekahjude üldarvust.

2. Tulekahjud aastaegade järgi.
Incendies d'après les saisons.

Aastaegade järgi tulekahjude arv muutus, eelmise aastaga võrreldes, järgmiselt: mais tulekahjude arv suurenes talvel 2,3%, kevadel 23,1%, suvel 19,1% võrra ja vähenes sügisel 13,7% võrra ning linnas ja aleveis kahanes talvel 6,3% ning kasvas kevadel 43,7%, suvel 48,5% ja sügisel 62,1% võrra.

Aastaegade järjekord tulekahjude sageduses kujunes 1930 a. (alanevas sihis): maal — kevad (29,6% üldarvust), suvi (27,3%), sügis (23,3%) ja talv (19,8%), linnas ja aleveis — talv (29,7%), suvi (24,2%) sügis (23,3%) ja kevad (22,8%). Maal ja linnas püsis endisel ko-

Suhtarve tulekahjustest — Nombres relatifs sur les incendies.

	Maad—Arrondissements				Linnad ja alev. Villes et bourgs.				Kokku—Total			
	1930		1929		1930		1929		1930		1929	
	Üldse	Kahjuga	Total	Causing damage	Üldse	Kahjuga	Üldse	Kahjuga	Üldse	Kahjuga	Üldse	Kahjuga
A. Arv 10.000 elaniku kohta — Par 10.000 habitants.												
Viru	10,4	9,4	9,3	8,5	9,3	7,6	8,0	7,1	10,1	8,9	9,1	8,1
Järva	9,7	9,3	9,7	8,7	9,4	8,0	6,7	6,7	9,6	9,1	9,3	8,4
Harju	2,5	8,1	9,1	8,0	11,2	6,0	9,6	4,9	10,1	6,9	9,4	6,2
Lääne	11,0	10,0	8,0	7,3	1,7	—	1,7	0,0	10,3	9,2	7,5	6,7
Saare	7,1	6,2	4,6	4,1	17,8	17,8	11,9	5,9	7,7	7,0	5,1	4,2
Pärnu	12,8	11,8	13,7	12,8	12,1	8,2	7,8	5,2	12,7	11,0	12,2	11,0
Viljandi	12,5	11,8	9,5	9,5	23,3	17,6	7,2	6,4	14,3	12,7	9,1	9,9
Tartu	10,4	9,7	9,7	9,5	8,4	4,2	5,9	3,6	9,7	8,0	8,5	7,6
Valga	15,8	15,1	17,6	15,8	3,6	0,0	11,5	11,5	12,3	11,1	15,0	14,6
Võru	11,6	11,0	12,7	11,8	19,9	13,9	4,6	3,1	11,8	11,2	12,1	11,1
Petseri	35,5	35,0	33,3	32,5	34,8	29,8	14,9	14,9	35,5	34,8	32,7	31,9
Kokku—Total	12,5	11,8	11,7	11,0	10,7	6,8	8,3	5,3	12,0	10,4	10,8	9,4
B. Jaotus aastaegade järgi — Répartition des 100 incendies d'après les saisons.												
100 tulekahjust oli:												
Talvel—En hiver	19,3	19,6	19,4	20,4	30,5	29,7	38,7	40,5	22,0	21,4	23,5	23,5
Kevadel—En printemps	30,2	29,6	25,8	25,8	24,3	22,8	19,8	20,3	28,8	28,4	24,5	24,9
Suvel—En été	28,0	27,3	26,3	24,6	23,4	24,2	23,0	20,8	26,9	26,7	25,8	24,0
Sügisel—En automne	22,5	23,5	28,2	29,2	21,8	23,3	19,0	18,3	22,3	23,5	26,2	27,6
C. Jaotus põhjuste järgi — Causes des incendies.												
100 tulekahjust tekitasid:												
Hooletus—Imprudence	35,9	35,9	41,0	40,4	52,3	57,4	40,8	46,2	39,9	39,8	42,2	41,3
Korratud tuleasemed—Désordre des cheminées	16,0	16,0	13,9	20,1	4,4	6,0	15,7	19,0	13,2	14,7	18,3	19,9
Sädemed ja tahma põlemine—Étincelles, suite enfant.	9,6	8,7	8,2	7,4	12,8	6,4	13,3	8,8	10,4	8,2	9,2	7,7
Pikne—Foudre	4,6	4,9	2,0	2,2	0,3	0,5	—	—	3,6	4,1	1,6	1,8
Süütamine—Incendie volontaire	18,0	17,5	15,1	15,1	9,0	7,4	6,9	7,6	15,8	15,7	13,3	14,0
Arvatav süütamine—Incendie volontaire présumé	6,0	6,3	6,1	6,5	3,4	4,5	0,8	1,3	5,3	6,0	5,0	5,7
Teadmata—Inconnu	9,9	10,1	8,7	8,3	17,8	17,8	16,5	17,1	11,8	11,4	10,4	9,6
Kokku—Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

hal talv (maal — viimasel, linnas — esimesel), milline suuremal määral lahkuminevate ilmastikuolude tõttu erines samuti tulekahju sageduse poolest teistest aastaegade tunduvalt, tingides suurema stabiilsuse. Teised aastaajad kaldusid kõrvale eelmise aasta ja ka harilikust (maal: suvi, sügis, kevad, talv) järjekorrast, nimelt osutus ilmastiku poolest tuletekkimist eriti soodustavaks 1930 a. kevad (1929 a. sügis), see kerkis harilikult kolmandalt kohalt esimesele. Suvi, sügis ja kevad ilmastikult ja tulekahjude sageduselt harilikult on üksteisele võrdlemisi lähedad ja seetõttu ilmastikuolude väiksemgi kõrvalekaldumine normaalist, meie väikesel maaalal teatud tingimusil võib põhjustada kõrvalekaldumist harilikust järjekorrast. Linnas ja alevs oli tulekahjude sagedus kevadel, suvel ja sügisel ligikaudu võrdne, nimelt 22,8—24,2% üldarvust.

Kahjustanud tulekahjude arv 10 000 elaniku kohta aastaegade järgi.

	Maad		Linnad ja alevid	
	1930	1929	1930	1929
Talv	2,3	2,3	2,0	2,1
Kevad	3,5	2,8	1,6	1,1
Suvi	3,2	2,7	1,6	1,1
Sügis	2,8	3,2	1,6	1,0

Tulekahjude sagedus kasvas maal 11,0 — 1929 a. — 11,8 — 1930 a., linnas ja alevs vas-

tavalt 5,3—6,3 10 000 elaniku kohta; linnade arvu intensiivsema kasvu tõttu vähenes maade ülekaal 5,7 — 1929 a. — 5,0 — 1930 a.; väikseim oli maade ülekaal talvel (+ 0,3) ja suurim kevadel (+1,0 juhtu 10 000 elan. kohta).

3. Tulekahjude põhjused.
Causes des incendies.

Üksikute tuletekkimise põhjuste järgi võnkus tulekahjude arv 10 000 elaniku kohta 1930 a. maal 0,0—4,2 ja linnas ja alevs 0,0—3,0, ning % üldarvust maal 4,0—35,0 ja linnas ja alevs 0,5—57,4. Selgub et tulekahjude sagedus kõigi põhjuste järgi oli suhteliselt suurem maal (välja arvatud teadmata põhjusil tekkinud tulekahjud, milliste arv oli võrdne maal ja linnas) eriti suur oli maade ülekaal korratuist tuleasemeist, piksest ja süütamisest alanud tulekahjude alal. Üksikute põhjuste osatähtsusest erinesid maad ja linnad samuti tunduvalt, silmapaistvam oli erinevus järgmiste põhjuste järgi: Hooletus maal 35,0%, linnas ja alevs — 57,4%, korratud tuleasemed vastavalt 16,0% ja 6%, pikne 4,0% ja 0,5%, süütamine 17,5% ja 7,4%, teadmata 10,1% ja 17,8%.

Hooletusest tekkinud tulekahjud 1930 a., nagu eelmisel aastal, osutusid arvurikkaimaks maal ja linnas; nende arv üldse suurenes 6,3% (1930 a. 452, 1929 a. 425), linnas ja

Kahjustanud tulekahjude arv 10 000 elaniku kohta põhjuste järgi.

	Maad		Linnad ja alevid	
	1930	1929	1930	1929
Hooletus	4,2	4,5	3,9	2,4
Korratud tuleasemed	2,0	2,2	0,4	1,0
Sädemed, tahmapõlemine	1,0	0,8	0,5	0,5
Pikne	0,6	0,2	0,0	—
Süütamine	2,1	1,7	0,5	0,4
Arvatav süütamine	0,7	0,7	0,3	0,1
Teadmata	1,2	0,9	1,2	0,9
Kokku	11,8	11,0	6,8	5,3

aleveis 58,3% (1930 a. 116, 1929 a. 73) ja maal kahanes 4,6% võrra (1930 a. 336, 1929 a. 352) ning nende osasuurus vastavast üldarvust kujunes järgmiseks: üldse 39,8% (1929 a. 41,3%), maal 35,0% (1929 a. 40,1%) ja linnas ja alevis 57,4% (1929 a. 46,2%). Suurima rühma moodustasid need tulekahjud ka üksikuis mais ja linnas, arvatud välja Järva- ja Pärnumaa, ning Saaremaa linn ja alevid, kus olid ülekaalus teistel põhjustel alanud tulekahjud (esimeses ja teises süütamisist ning viimasest korratuist tuleasemeist tekkinud tulekahjud). Mainitud tulekahjud 1930 a. sagesid 3 maas ja 8 maa linnas, jäid endiseks 2 maas ja 1 maa linnas ning harvenesid 6 maas ja 1 maa linnas.

Korratuist tuleasemeist alguse saanud tulekahjud 1930 a. harvenesid tunduvalt, nende arv kahanes üldse 18,5% (1930 a. 167, 1929 a. 205), maal 11,1% (1930 a. 155, 1929 a. 175) ja linnas ja alevis 60% võrra (1930 a. 12, 1929 — 30) ning nende % üldarvust vähenes vastavalt 5,2% (14,7%), 3,5% (16,0%) ja 13,0% võrra (6,0%). Mainitud tulekahjud 1930 a. puudusid täitsa 6 maa linnas ja alevis, harvenesid 4 maas ja 1 maa linnas ning kõigis teisis mais ja linnas sagesid ehk jäid endisiks. Selliste tulekahjude rohkuse poolest alati paistis välja Petserimaal, kus need kuni 1930 a. moodustasid suurima rühma; viimasel aastal aset leidnud tunduva vähenemise tõttu taganesid järgmisele eelsuurimale kohale. Siiski ka 1930 a. korratud tuleasemed põhjustasid tulekahjusid Petserimaal võrratult rohkem kui teisis mais ja viimaseis rohkem kui linnas ja alevis (10 000 elaniku kohta maades 1930 a. 2, 1929 a. 2, linnas 1930 a. 0, 1929 a. 1, tulekahju).

Sädemeist ja tahma põlemisest alanud tulekahjud sagesid üldse 19% (1930 a. 94, 1929 a. 79) mais 24,6% (1930 a. 81, 1929 a. 65) ja harvenesid linnas ja alevis 7,1% võrra (1930 a. 13, 1929 a. 14) ning nende osasuurus üldarvust muutus järgmiselt: üldse 1930 a. 8,3%, 1929 a. 7,7%, maad 1930 a. 8,7%, 1929 a. 7,4%, linnad ja alevid, 1930 a. 6,4%, 1929 a. 8,8%. Tähelepanavalt suur oli kahjuta tulekahjude arv, eriti linnas, nimelt jäid kahjustamata

üldse 30,0%, mais 14,7% ja linnas 68,0%. Aastategadest oli selliste tulekahjude poolest suures ülekaalus maal kevad, linnas kevad ja suvi.

Järsult suurenes 1930 a. piksest algatatud tulekahjude arv maal, nimelt registreeriti 46 juhtumit (linnas 1 juhtum) ehk 142,1% võrra rohkem eelmisest aastast (1929 a. 19), mistõttu suurenes nende % üldarvust — 1930 a. 4,6%, 1929 a. 2,2%. Ülekaaluv osa neist langes suvele, väiksem osa kevadele ja kõik neist tekitasid ainelist kahju.

Võrdlemisi suurt kasvu võib märkida süütamiste ja arvatavate süütamiste alal; juurekasv arvult üldse 21,7% (1930 a. 247, 1929 a. 203) mais 18,0% (1930 a. 223, 1929 a. 189) linnas ja alevis 71,4% (1930 a. 24, 1929 a. 14) ja osasuuruselt üldse 2,0% (1930 a. 21,7%, 1929 a. 19,7%), mais 2,2% (1930 a. 23,8%, 1929 a. 21,0%) linnas ja alevis 3,0% (1930 a. 11,0%, 1929 a. 8,0%).

Suhteliselt olid süütamised sagedamad maal ja üksikuist maist Petserimaal; viimasele langes ka absoluutselt suurim süütamistulekahjude arv 1930 a. (10.000 elaniku kohta — maal 1930 a. 2,3, 1929 a. 2,4 ja linnas ja alevis 1930 a. 0,3, 1929 a. 0,5 tulekahju). Mainitud tulekahjud sagesid 6 maas ja 5 maa linnas ja alevis ning teisis mais harvenesid ehk jäid endisiks. Süütamiste rohkuselt aastajad üksteisest ei erinenud palju (56—72), väikseim arv neist langes suvele ja suurim sügisel.

Teadmata ja mitmesugusil muil põhjusil alanud tulekahjud rohkenesid üldse 31,3% (1930 a. 130, 1929 a. 99), maal 30,5% (1930 a. 94, 1929 a. 72), linnas ja alevis 33,3% võrra (1930 a. 36, 1929 a. 27) ning osasuuruselt kasvasid samuti (üldse 1930 a. 11,4%, 1929 a. 9,8%, maal 1930 a. 10,1%, 1929 a. 8,8%, linnas 1930 a. 17,8%, 1929 a. 17,1%). Nende rohkus linnas (10 000 elaniku kohta — maal 1,2, linnas 1,2 tulekahju) oli peamiselt tingitud mitmesugusil muil põhjusil tekkinud tulekahjude võrdlemisi suurest arvust.

4. Tekitatud kahjud.

Dommages causés.

Tulekahjud tekitasid kahju 1930 a. üldse 4 461 tuh. *kr* (1929 a. 3 262 tuh. *kr*), sellest maal 2 655 tuh. *kr* (1929 a. 2 195 tuh. *kr*), linnas ja alevis 1 806 tuh. *kr* suuruses (1929 a. 1 067 tuh. *kr*) ehk eelmisest aastast rohkem vastavalt 36,8%, 21,0% ja 69,3% võrra. Selgub, et kahjusumma suurenemine oli järsum tulekahjude rohkemisest, eriti linnas ja alevis ja seetõttu kasvas samuti keskmine kahjusumma — üldse 1930 a. 3,92 tuh. *kr* ja 1929 a. 3,17 tuh. *kr*, maal

Tulekahju keskmine kahjusumma (1000 kr).

	Maad		Linnad ja alevid		Kokku	
	1930	1929	1930	1929	1930	1929
	Viru	2,61	1,51	2,75	10,15	2,64
Järva	3,16	7,57	0,90	3,32	2,91	7,13
Harju	4,69	2,90	14,02	8,74	9,78	5,61
Lääne	2,55	3,22	—	—	2,55	3,22
Saare	3,90	1,81	1,21	0,21	3,50	1,67
Pärnu	4,77	2,21	6,45	3,74	5,08	2,39
Viljandi	3,56	3,02	8,02	3,08	4,56	3,03
Tartu	2,78	3,68	9,04	5,05	3,84	3,87
Valga	1,61	2,10	0,0	0,49	1,57	1,74
Võru	2,91	2,62	3,87	4,47	3,01	2,66
Petseri	1,35	0,92	2,94	4,56	1,40	0,98
Kokku	2,84	2,52	8,94	6,75	3,92	3,17

Suurtulekahjude arv ja summa.

	Maad		Linnad	
	Arv	Kahju 1000 kr	Arv	Kahju 1000 kr
	Viru	8	154	3
Järva	3	67	—	—
Harju	6	192	5	1070
Lääne	5	78	—	—
Saare	3	82	—	—
Pärnu	8	260	3	99
Viljandi	5	119	5	155
Tartu	5	77	4	215
Valga	1	14	—	—
Võru	5	89	2	25
Petseri	3	104	1	10
Kokku	52	1236	23	1630

1930 a. 2,84 tuh. kr ja 1929 a. 2,52 tuh. kr, linnas ja alevis 1930 a. 8,94 ja 1929 a. 6,75 tuh. kr. Kahjusumma 1 elaniku kohta 1929 a. oli linnas (3,57 kr) palju suurem kui maal (2,77 kr), linnade ülekaal ses suhtes suurenes 1930 a. veelgi (linnas 6,04 kr, maal 3,35 kr). Kahjusumma suuruselt paistavad välja Pärnu- (401 tuh. kr), Harju- (347 tuh. kr), Tartu- (328 tuh. kr), Petseri- (278 tuh. kr), Viljandi- (270 tuh. kr), Viru- (265 tuh. kr) ja Võrumaa (235 tuh. kr) ning linnad ja alevid Harju- (1140 tuh. kr), Tartu- (216 tuh. kr), Viljandi- (176 tuh. kr) ja Pärnumaal (122 tuh. kr). Keskmine kahjusumma oli tuhandeis kroones mais 1,35—4,77 (1929 a. 0,92—7,57), linnas ja alevis 0,0—14,02 (1929 a. 0,21—10,15). Keskmise summa tõusu linnas, eriti Harjumaa, põhjustas suurel määral üks Tallinnas 1930 a. aset leidnud suurtulekahju (Rotermanni tehase, ligikaudu 1 milj. kr).

Suurtulekahjusid (kahjuga üle 10 000 kr) oli üldse 75 ehk 6,5% üldarvust, neist maal 52

ehk 5,0% vastavast üldarvust ja linnas 23 ehk 11,5% ning neist tekkis kahju üldsummas 2866 tuh. kr ehk 64,2% kahju üldsummast, maal vastavalt 1236 tuh. kr ehk 46,5% ja linnas 1630 tuh. kr ehk 90,2%.

Riigimetsa põlemiste arv ja sellest riigile tekkinud kahjusumma suurenes järsult 1930 a., võrreldes eelmise aastaga, nimelt Riigimetsade valitsuse andmeil kasvas arv ligikaudu kolmekordseks (403) ja kahjusumma kahekordseks (105 920 kr, sellest kustutamise kulu 6 441 kr).

Riigimetsa põlemised:

	Arv	Kahju Kr
1930 a.	403	105 920
1929 „	149	11 906
1928 „	186	13 171
1927 „	254	39 900
1926 „	331	38 600

Andmed põlenud varanduste, nende omanikkude ja varanduste tule vastu kindlustamise kohta (Arvestatud ainult tulekahju eritulekahjed).

	1930	1929	1928	1927		1930	1929	1928	1927
	Tule läbi kannatanud hoonete oman. arv.	927	872	692		728	Tulekahju läbi sai hoonete omanik keskmiselt kahju kr:		
Neist maal	779	754	592	607	Maal	1755	1595	1536	1770
Kannatanud hoonete arv	1264	1109	816	937	Linnas ja alevis	2635	3737	4133	3190
Neist maal	1102	991	707	774	Hooned kaotasid tule läbi keskmiselt oma väärtusest:				
Hoonete väärtus enne tulekahju 1 000 kr	4155	5289	3410	4800	Maal	79,1%	84,2%	63,3%	41,8%
Sellest maal	1729	1348	1330	2560	Linnas ja alevis	16,1%	11,2%	19,9%	17,4%
Hoonete põlemisest saadud kahju 1 000 kr.	1757	1576	1323	1460	Hoonete omanikest olid hooned tule vastu kindlustanud:				
Sellest maal	1367	1135	909	1070	Maal	72,4%	78,4%	70,1%	69,5%
Kindlustuste arv (tule vastu)	682	684	488	513	Linnas ja alevis	79,7%	78,8%	73,0%	76,8%
Neist maal	564	591	415	422	Hoonete väärtuse üldsummast oli tule vastu kindlustatud:				
Kindlustuste summa 1 000 kr	2898	4015	1978	3330	Maal	57,4%	62,0%	61,2%	61,7%
Sellest maal	992	836	614	1580	Linnas ja alevis	78,6%	80,7%	56,0%	78,1%
Muu varandus:					Põlenud muu vara omaniku keskmine kahju kr:				
Tule läbi kannatanud muu vara oman. arv	1186	1041	802	899	Maal	1224	1266	1128	1050
Neist maal	996	880	685	760	Linnas ja alevis	7347	3807	1650	3740
Muu vara põlemisest saadud kahju 1000 kr	2615	1727	976	1320	Muu vara omanikest olid vara tule vastu kindlustanud:				
Sellest maal	1219	1114	750	800	Maal	11,5%	13,4%	10,8%	9,3%
Kindlustuste arv (tule vastu)	174	168	119	111	Linnas ja alevis	81,0%	29,8%	34,3%	28,8%
Neist maal	115	118	72	71					

RAHALISED LOTERIID 1924—30 a. — LOTERIES de 1924-30.

Sisu: 1) Loteriide arv 1924—30 a., lhk. 388. 2) Loteriide otstarb, lhk. 388. 3) Loteriide suurus, lhk. 389. 4) Loteriide tasuvus, lhk. 390.

Eestis maksva loteriide seaduse kohaselt (R. T. nr. 53, 1919 a.) on loteriide korraldamine võimaldatud kõigile sellistele ja asutistele, kui nad selleks aga saavad luba — loterii suuruse järgi, kas Vabariigi Valitsusel, Sise- ja kohtuministriil või maa- ehk linnavalitsuselt; lubaandjad asutised aga toimivad täiesti oma äranägemise järgi. Loteriide statistika peaks võimaldama vastust küsimustele, mill määral meie seltsid ja asutised sissetulekute hankimiseks püüavad kasutada kaaskodanikkude riskimishuvi vaevata luhu saamiseks ja, teiseks, missugune on lubaandjate võimude loteriipoliitika. Ühes sellega peab meie loteriistatistika võimaldama selgust ka loteriide otstarvest: loteriide seaduse järgi võib see olla kas heategeline, kunstiline või teaduslik; tegelikult aga näib see olevat kujunenud tunduvalt laialdasemaks. Ent olulisemaks probleemiks loteriide statistikas on ikkagi majanduslik külg: kodanikkude poolt õnne ootuses väljamakstud summade suurus ja teiselt loteriide tulutoovus nende korraldajatele; sest, nagu allpool näeme, on loteriide korraldamine küllalt kallid ottevõite.

Nende küsimuste valgustamiseks kogutud andmed on saavutatud: 1) Sise- ja kohtuministrikoritumist kõigi lubatud ja äraõeldud loteriide kohta sel määral, kui neid võis ammutada loteriide sooviavaldisipalvetest, 2) lubatud loteriide kohta loteriid korraldanud organisatsioonidelt ja asutistelt erilise teatolehoga. Kuigi varumalest aastaltest loteriide korraldajaili mõne loterii kohta vastus jäi saamata, kas seltsi tegevuse lõpetamise või mõnel muul põhjusel, on kogutud andmed siiski küllalt täielikud, et saavutada ülevaadet loteriide ulatuse, tasuvuse ja viimast tingivate tegurite kohta.

1. Loteriide arv 1924-30. Nombre des loteries de 1924-30.

Sise- ja kohtuministeeriumi aktidest saadud andmete järgi nii sisseantud sooviavaldiste kui lubatud loteriide arv osutub üldse väga kõikuva. Nagu näha tab. 1, oli sisseantud sooviavaldiste arv õige suur 1924 a., samuti arvavasti ka 1923 a., nii kui võib järeldada puudulikest andmetest (61 sooviavaldist). Vähe seda, neil aastail oli erakorraliselt kõrge ka lubatud loteriide arv — 1924 a. 69 ehk 93,2% sooviavaldistest ja 1923 a. 59 — 96,7%. Sellele, nii öelda loteriide palavikule, järgnes pea kaine-nemine — ja seda mitte üksnes korraldajate vaid, mis peasisi, ka lubaandjate juures: 1925 a., eriti aga 1926 a., on sooviavaldiste arv üsna väike. Võimalik, et seda mõjutas kaudselt ka teatavaks saanud lubaandmise piiramine; sest vaevalt loobutakse sellisest kergest rahakogumise võimalusest. Järelikult, meie oludes loteriide sagedus oleneb kõrgel määral valitsuseasutiste loteriipoliitikast. Et see on

omandanud viimaseil aastail enam-vähem kindla ilme, näitab viimasel kolmel aastal võrdlemisi stabiilne loteriide arv — 12 ümber aasta kohta.

Rahaliste loteriide arv Eestis 1924—30 a.
Nombre des loteries organisées de 1924—30.

1.	Sisseantud sooviavaldisi Nombre des demandes	Lubatud loteriide Loterias autorisées	
		Arv- Nombre	% sooviavaldistest % aux demandes
1930	31	12	38,7
1929	52	13	25,0
1928	41	11	26,8
1927	26	7	26,9
1926	12	5	41,7
1925	19	4	21,1
1924	74	69	93,2

Täienduseks rahaliste loteriide arvule toome siin Politseivalitsuse aastaaruannete järgi veel üldandmed loterii-allegriidest ning muudest analoogilistest rahakogumise korraldustest.

Lubatud loterii-allegriid, korjandused ja näitemüügid *)
Nombre des loteries-allegrettes, collectes et bazars autorisées.

2.	Loteriid-allegriid Loterias-allegrettes	Korjandused (puht) Collectes	Näitemüügid Bazars
1930/31	204	357	327
1929/30	179	283	322
1928/29	143	229	295
1927/28	137	233	309
1.1.1926—31.11.27	116	198	279
1925	122	192	249

2. Loteriide otstarb. Destination du produit.

Kuigi loteriide seaduses ettenähtud loteriide otstarb on sõnastatud küllalt laiamõtteliselt, leiame siiski mitmed sellised loteriid, mille otstarb pole olnud ei heategeline, kunstiline ega teaduslik. Suure osa loteriide otstarbe kohta pole olnud üldse võimalik saavutada täpsemat selgust ja need loteriid korraldava seltsi iseloomu järgi paigutati üldkultuuri mõiste alla. Sellest rühmast tihti, eriti 1923 ja 1924 a., loteriid korraldati rahvamajade ehitamiseks. Kuid viimastel aastatel on sellelaadilisteks

*) Enne 1926 a. pole kokkuvõtteid.

loteriideks lubaandmisi tunduvalt piiratud. Muuseumide korraldamiseks, kui teaduslikuks otstarbeks korraldatavate loteriide pidamiseks, peale ühe juhu takistusi pole tehtud. Seevastu aga raamatukogude korraldamise ja näite- ja muusikakunsti toetamise otstarbeks loteriide lubamine on olnud väga kõiguv. Kiriklikuks otstarbeks loteriide korraldamiseks hilisemal aastail lubaandmist on piiratud nähtavasti uue usuühingute seaduse ilmumise mõjul. Hoolekande otstarbel korraldatud loteriidest langeb osa Vabadussõja invaliidide heaks, osa lastekaitse ja hoolekande heaks, osa kehvemate õpilaste toetamise ja õppeabinõude soetamise heaks. Ses liigis lubaandmisest keeldumised on puudutanud peamiselt

laste ja vaeste-pimedate hoolekannet. Tuletoorje heaks loteriideks näib ka olevat pandud piir, sest vaevast kuuluvad need seaduses ettenähtud otstarvete mõiste alla. Sama võib öelda kitsamas mõttes tervishoiu kohta. Seevastu karskus ja eriti sport on tunnustatud loterii korraldajad. Vabadussõja mälestusmärkide otstarbeks loteriide pidamine on lõppenud nähtavasti iseenesest — selleks keeldumist pole olnud, nii kui Kaitseliidu heaks korraldatavate loteriide juureski. Kutseühingute rühma on arvatud ka Ajakirjanikkude Liidu loteriid. Muude rühmas on loterii pidamiseks luba andmisest keeldutud majanduslikku laadi asutistele.

Rahaliste loteriide otstarb—*Destination du produit des loteries.*

3.	Üldkult. otstarb <i>But cult. en général</i>		Muuseumide korraldamine <i>Musées</i>	Raamatukogude korrald. <i>Bibliothèques</i>	Näite- ja muusikakunsti toetam. <i>Don't consid. arts dram. et music.</i>	Kiriklik otstarb <i>Religieux</i>	Hoolekannet <i>Assistance</i>	Tuletõrje— <i>Pompiers</i>	Tervishoid— <i>Hygiène</i>	Karskus— <i>Temperance</i>	Kehakultuur <i>Culture physique</i>	Vabadussõja mälestusm. <i>Commem. de la guerre</i>	Kaitseliit <i>Union de défense</i>	Kutseorganis. <i>Organ. profess.</i>	Muud— <i>Autres</i>
	Kokku— <i>Total</i>	Sellest rahvamajade ehit. ja muu kons. ja muu. — <i>maisons populaires</i>													
Lubatud loteriidel—<i>Loteries autorisées.</i>															
1930	4	1	—	1	—	—	4	—	—	1	2	—	—	—	—
1929	3	2	—	1	—	—	5	—	—	—	—	—	—	1	—
1928	1	1	—	—	—	—	3	1	—	—	1	—	—	1	—
1927	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
1926	2	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—
1925	2	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—
1924	21	6	—	9	4	10	10	6	—	—	2	6	—	—	—
1923	24	14	—	5	6	4	4	3	—	1	2	6	—	2	—
Luba mittesaanud loteriidel—<i>Loteries projetées non autorisées.</i>															
1930	4	1	—	1	—	3	4	2	—	—	2	—	—	—	1
1929	12	9	—	—	5	3	5	3	—	3	2	—	—	3	—
1928	15	6	1	4	3	2	2	7	1	—	—	—	—	—	—
1927	7	5	—	—	—	—	1	5	—	—	—	—	—	—	1
1926	2	1	—	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
1925	2	1	—	7	—	3	1	1	—	—	1	—	—	—	—
1924	1	1	—	—	1	2	—	—	—	—	3	—	—	—	1
1923	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
% lubat. loteriidel.															
1930	33,4	25,0	—	8,3	—	—	33,3	—	—	8,3	16,7	—	—	—	—
1929	23,1	66,7	15,4	7,7	—	—	38,4	—	—	—	—	—	—	7,7	—
1928	9,1	100,0	18,2	—	18,2	—	27,2	9,1	—	—	9,1	—	—	9,1	—
1927	—	—	14,3	—	28,6	14,3	—	28,6	—	—	—	—	—	—	14,2
1926	40,0	—	20,0	—	—	—	20,0	—	—	—	20,0	—	—	—	—
1925	50,0	100,0	—	—	—	—	—	25,0	—	—	—	25,0	—	—	—
1924	30,4	28,6	1,4	13,1	5,8	14,5	14,5	8,7	—	—	2,9	8,7	—	—	—
1923	40,7	58,3	3,4	8,5	10,1	6,8	6,8	5,1	—	1,7	3,4	10,1	—	3,4	—
Luba mittesaanud loteriidel.															
1930	23,5	25,0	—	5,9	—	17,6	23,5	11,8	—	—	11,8	—	—	—	5,9
1929	31,6	75,0	—	—	13,1	7,9	13,1	7,9	5,3	7,9	5,3	—	—	7,9	—
1928	42,8	40,0	2,9	11,4	8,6	5,7	5,7	20,0	2,9	—	—	—	—	—	—
1927	50,0	71,4	—	—	—	—	7,2	35,7	—	—	—	—	—	—	7,1
1926	35,3	50,0	—	50,0	—	—	—	18,7	—	—	—	—	—	—	—
1925	13,3	50,0	—	46,8	—	20,0	6,7	6,7	—	—	6,7	—	—	—	—
1924	12,5	100,0	—	—	12,5	25,0	—	—	—	—	37,5	—	—	—	—
1923	50,0	100,0	—	50,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12,5

3. Loteriide suurus. *Montant des loteries.*

Arv üksi iseloomustab loteriisid veel vähe; alles nende suurus annab täieliku pildi, mil määral tahetakse ja lubatakse rahva huvi kasutada seltskondlikuks otstarbeks raha kogumiseks. On kindel, et otsekoheste annetustena vaevast rahvas annaks välja selliseid summasid, kui näitab tab. 4. Lootes aga võimaliku võidu,

„miljoni“ peale, ohverdatakse meelsasti nii mõnigi kroon. Tõsi, nii kui võib järeldada suuremate loteriide loosimistähtaja korduvast pikendamisest, rahvas loteriide peale just eriliselt tormi ei jookse, kuid siiski ligi 600 tuh. kr pole väike summa.

Nii kui selgub tab. 4; eelosutatud loteriide palaviku ajajärgul, s. o. 1923—24 a., oli tegemist peamiselt siiski väikeste loteriidega;

Labatud ja äraõeldud rahaliste loteriide suurus kr.
Montant des loteries autorisées et refusées (kr).

4.	Labatud loteriid—Loterias autorisées.										Kokku loteriide üldsumma kr.
	100 000	50 000	60 000	50 000	25 000—40 000	10 000—20 000	5 000—7 500	2 000—4 250	1 000—1 500	Alla 1 000	
1930	5	1	—	—	—	—	2	1	1	2	585 500
1929	5	1	—	—	—	1	—	—	—	—	584 200
1928	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	515 450
1927	—	—	—	4	2	—	1	—	—	—	240 000
1926	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—	218 750
1925	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	13 600
1924	4	—	—	3	1	12	5	10	16	16	809 400
1923	—	—	—	2	1	6	4	13	13	13	273 840

Äraõeldud loteriid—Demandes declinées.											
1930	1	—	—	—	1	—	—	2	5	8	124 000
1929	12	—	2	—	1	—	2	4	6	6	1 625 400
1928	3	—	—	8	3	4	6	2	5	4	893 100
1927	—	—	—	—	—	3	—	2	3	4	140 150
1926	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	12 200
1925	—	—	—	—	—	—	1	1	4	—	32 050
1924	1	—	—	—	1	2	1	3	1	1	143 750
1923	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11 500

kuid 1924 a. need kokku 4 suurloteriiga moodustasid siiski suure summa—üle 800 tuh. kr. 1925 a. loteriid, vähesed arvult, esinevad ka suuruselt väikestena, mistõttu nende kogusumma osutub, võrreldes eelmiste aastatega, äärmiselt väikseks. Järgnevad 1926—27 a. esinevad ka loteriide suuruselt üleminekuna, viimaste aastate juure, kus leiame pea võrdses vahekorras suur- ja pisiloteriisid. Näih, et viimastel aastatel on loteriide korraldamine omandanud kindla ilme kõigis suhtes. Kui ühtlasi peame silmas äraõeldud loteriide arvu

ja suurst, siis peab loteriide stabiliseerumise kirjutama täiel määral lubaandjate asutiste arvele.

4. Loteriide tasuvus.
Produit des loteries.

Seni käsitlesime loteriide ühiskondlikku külge. Nüüd vaatleme seda loteriide korraldajate seisukohast, nendelt enestelt saadud andmeil. Siin koondub peahuvi, loomulikult, vaid tasuvusele. Sest ka loterii on omalaadi äri, mille tulu on eelnevalt korraldusest ja rahva huvist selle vastu.

Loteriide tasuvust mõjutab ühelt poolt pilette müügi edu, teiselt — kulude osa, mis koosneb võitude arvust ja suuruselt ning korraldusekuludest. Viimased olenevad suuresti loteriide korraldajate oskusest ja võivad selteparast olla väga kõikumad; võitude suhtes aga on seaduses nähtud ette teatavad normid, millest need ei tohi olla väiksemad: võitude arv mitte alla 1% müügile lastavate pilette arvust ja võitude koguväärtus mitte alla 20% pilette koguhinnast. Kuna seejuures kõik väljakuulutatud võidud võidakse loosida loteriide seade kohaselt vaid müüdüd pilette vahel, siis on loteriide tasuvus pilette müügist kahekordselt. Et selle juures suurt osa võib etendada peale loteriide laadi ja tehnilise korralduse ka müügiks lubatud aeg, siis on olemas kõik need tegurid võtnud vaatluse alla.

1924—30 a. toimepandud loteriide tasuvus—Produit des loteries organisées de 1924—30.

5.	Arvestatud loteriide arv A des loteries comprises		Loteriide suurus Montant		Piletite üldarv Nombre des billets	Müüdüd pilette—Billets vendus		Piletite müügist saadud—Produits de la vente		Võitude—Lots				Korraldusekulude Frais d'organisations		Puhastulu—Produit net				
	Üldsumma kr	Ühe loterii kohta Par une lot.	Arv—Nombre	%		Üldse—Total	Keskmine ühe loterii kohta Par une loterie	% loteriide üldsummast	% üldsummast	Üldsumma Total	Keskmine ühe loterii kohta Par une loterie	Loteriide üldsummast	Piletite müügist saadud	Üldsumma Total	Keskmine ühe loterii kohta Par une loterie	% piletite müügi üldsummast	Üldse—Total	Ühe loterii kohta Par une loterie	Au mont. total	%
1930	9	395000	43689	401000	385528	96,1	363214	42579	97,0	89850	9983	22,7	23,4	100066	11785	27,7	193022	21447	46,9	50,4
1929	14	122850	3020	436500	419408	96,0	413105	29508	97,7	88050	6289	2,5	21,3	151921	10852	36,8	168853	12061	39,9	40,9
1928	10	346400	31640	383000	3178	94,8	330143	33014	95,3	85137	8052	25,0	26,2	83627	8363	25,3	167743	16774	48,4	50,8
1927	9	374750	41639	557000	562014	99,1	566502	40732	97,8	100200	11133	26,7	27,3	123693	13670	33,6	150892	16710	40,1	41,0
1926	4	235000	58750	245000	215540	88,0	210985	52747	89,8	48000	12060	20,4	22,8	70296	17574	33,3	101150	25288	43,0	47,9
1925	3	312475	9539	1028500	79805	76,6	285954	6209	65,0	98795	2468	25,9	39,8	68750	1546	24,9	117598	3095	32,4	49,8
1924	26	170600	6539	290636	290636	100,0	139263	5356	81,6	53024	2039	31,1	36,1	26705	991	18,6	85688	8296	50,2	61,5

Tab. 5 andmeil selgub, et loteriide keskmine tasuvus on aastate vältel võrdlemisi kõikumatu, moodustades tegelikult sissetulekust, s. t. pilette müügisummast, ümmarguselt 40—50%; ainult puudulikkude andmetega 1924 a. näitab kõrgemat %. Loteriide kuludeks minevast 50—60% langeb korraldusekulude arvele keskmiselt 30,2% ja võitude arvele 26,8%; kuna selle juures võitude % loterii üldsumma kohta on keskmiselt 23,8%, siis kaotus müümata pilette arvel moodustab 3,2%. Müümata on jää-

nud pileteid aastate järgi väga kõikumatu määral, eriti rohkesti 1925 a. Viimastel aastail aga on ka see arv kujunenud võrdlemisi stabiilseks — 2—3% määrale pilette üldarvust. Lõpuks ka pilette müügi kestus on stabiliseerunud. Arvatud välja ühepäevased väikesed loteriid, oli keskmine müügikestus: 1930 a. 5 loterii — 6 kuud 19 päeva, 1929 a. 5 lot. — 5 k. 4 p., 1928 a. 7 lot. — 6 k. 3 p., 1927 a. 8 lot. — 9 k. 24 p., 1926 a. 2 lot. — 21 k. 7 p., 1925 a. 16 lot. — 12 k. 24 p., 1924 a. 23 lot. — 8 k. 15 p. Nii

1) Selle arvu sees palju äraõeldud ja oksjonil müüdüd pileteid.

on „normiks“ kujunenud müügikestus keskmiselt 5 — 6 kuud.

Mil määral loteriide tasuvus tõesti on ripuv eelosutatud üksikuist tegureist, seda näitavad kokku kõigi 7 a. loteriide kohta koostatud üksikasjalisemad andmed.

Esijoones võtame piletite hinna, mis võiks mõjutada piletite ostuvõimalusi. Tõsi, piletite osade müük selle teguri mõju segab, kuid siiski peaksid ilmema siin erinevused, kui see tegur üldse avaldab mõju. Tulemus on eitav: suurima % pileteid, samuti suurima brutto-sissetuleku % on saavutanud just suurimate — 1 kr piletitega loteriid ja väiksemad % — 15 sendiliste piletitega loteriid. Kuigi seejuures loteriide tulukuse erinevused pole analoogilised, mis oleneb teistest teguritest, võib väita, et loteriide edu ei olene piletite müügihinnast.

Teiseks võime tab. 6 andmeist järeldada, et piletimüüjate arv mõjutab loterii edu samuti vähe, vast arvatud välja juhused, mil müüjaid on väga vähe: siin müüdnud piletite arv näib suuresti langevat, mis võib osalt mõjutada koguni loterii tulukust. Kuid viimaseil aastail loteriipiletite müügi alal teostunud edusammud, näit. suurmüüjate tekkimine, võivad ka selle teguri mõju teha täiesti küsitavaks.

Kolmandaks näib loteriide edule olevat mõjuta ka müügi kestus, mis küll võib olla tingitud sellest, et meil viisiks on saanud loosimise tähtaegu pikendada, kui müük pole

läinud hästi, nii et lõpuks kõigil loteriidel müümata jääb võrdlemisi vähe pileteid. Vast ainult väga halvad loteriid, vaatamata pikale müügikestusele, pole suutnud pileteid müüa tarvilisel määral ja seetõttu on sunnitud olnud leppima väiksema tasuvusega.

Mis aga loterii edu kindlasti mõjutab, on võitude, nimelt esimese võidu suurus. Võitude koguarv ja väiksemad võidud piletite ostjaid huvitavad ja mõjutavad vähe; otsustava tähtsusega on esimene võit ja nimelt suuremate loteriide „miljon“. Sellest on siis ka tingitud müüdnud piletite ja piletite müügist saadud rahasummade % kasv peaaegu rõõbastiku loteriide üldsumma ja esimese võidu kasvuga. Et seejuures aga siiski suur-loteeride tasuvus jääb madalamaks väikeste loter. tasuvusest, on tingitud korraldusekulude suurusest: väiksematel loteriidel on need võrdlemisi väikesed, tugevasti alla 20%, suurtel aga tõusevad need tihti üle 30%. Ja kuigi selle juures suurte loteriide võitude kogusumma % on madalam kui väikestel, on „ärikulude“ mõju siiski seevõrt suur, et rõhub puhastulu % alla 50%, kuna see väiksematel ulatub koguni 60% piletite müügist saadud summast.

Järelikult, äriliselt on kasulikamad küll väikesed loteriid; kuna aga siiski kogu puhastulu neist on väike, siis korraldajad eelistavad ikkagi suur-loteriisid; kuigi neist läheb kuludeks suurem %, on koguteenistus ikkagi suurem.

Suhtarve loteriide ja nende tasuvusegarite kohta (1924-30 keskmisil)
Données relatives sur loteries et leur produit (moyenne de 1924-30).

6.	Loteriide suurust Montant	Piletite Billets		Piletite müügist saadud - Produit de vente des b.		Võitnud - Lots		Korraldusekulud Frais d'organisa-tion		Puhastulu Produit net					
		Üldsumma Total	Kesk-m. ühe loterii kohta Moy. par loterie	Kesk-m. arv ühe loterii kohta Moy. par. lot.	Müüdnud piletite % üldarvust % des b. vendus	Kesk-m. ühe loterii kohta Moy. par. l.	% loterii üldsum-mast % au mont. l.	Kesk-m. 1 loterii peale Moy. par loterie	% Au mont. tot.	Piletite müügi sum-mast Au prod. de vente	Kesk-m. 1 loterii kohta Moy. par l.	% piletite müügi sum-mast % au prod. de vente	Kesk-m. 1 loterii üldsum-mast Au mont. tot.	% Piletite müügi sum-mast Au prod. de vente des billets	
1. Piletid hind Prix d'un billet.															
	1 kr	30	1 815 000	60 500	60 500	96,3	57 943	95,8	14 138	23,4	24,5	15 218	26,3	39,2	40,9
	50 s.	20	284 250	14 212	28 425	89,6	9 460	66,6	4 427	31,2	46,8	2 201	23,3	34,7	52,1
	25 "	32 ¹⁾	160 275	5 008	20 078	87,2	4 109	82,0	1 101	22,0	26,8	1 758	42,6	29,6	36,1
	20 "	6	9 800	1 633	8 167	86,2	888	54,3	269	16,5	30,3	100	11,2	36,7	67,5
	15 "	6	9 900	1 650	11 000	50,1	622	37,7	432	26,2	69,5	208	38,2	15,8	40,7
	10 "	16	27 850	1 741	17 406	81,4	702	40,3	367	21,1	52,3	128	18,2	16,2	40,1
2. Ühe müüja kohta langev piletite arv N. des billets par un vendeur ²⁾															
	kuni 5	2	17 500	8 750	12 500	69,7	7 837	89,6	1 885	21,5	24,1	2 922	37,3	36,3	40,5
	6-10	3	90 000	30 000	30 000	91,4	27 018	90,1	8 000	26,7	29,6	8 206	30,4	38,9	43,3
	11-15	6	300 625	50 104	50 417	99,6	49 927	99,0	11 688	23,3	23,4	16 610	33,3	44,2	44,4
	16-20	7	188 500	26 929	41 571	90,1	24 825	92,2	5 988	22,2	24,1	5 789	23,3	50,4	54,6
	21-30	5	365 000	73 000	106 000	97,6	70 085	95,9	15 600	21,4	22,3	22 538	32,2	45,6	47,5
	31-50	4	57 100	14 275	18 250	79,4	13 087	91,7	3 350	23,2	25,3	4 162	31,8	42,1	45,9
	51-100	7	56 500	8 071	11 857	68,2	5 739	71,1	1 663	20,6	20,0	2 895	50,4	16,8	23,7
	üle 100	5	66 250	13 250	18 200	78,1	10 017	75,6	2 700	20,4	26,9	2 910	29,1	37,6	49,7
3. Piletite müügi kestus kuudes Durée de la vente des billets ³⁾															
	kuni 2	4	51 400	12 850	14 500	95,2	12 875	99,5	3 812	29,7	29,8	3 506	27,4	44,7	44,9
	3-4	8	258 000	32 250	33 875	95,6	31 823	98,7	7 911	24,5	24,9	10 554	33,1	43,3	43,9
	5-6	8	406 125	58 266	58 687	96,9	56 475	96,9	12 974	22,3	23,0	15 772	27,6	48,4	49,9
	7-8	13	368 550	28 196	36 423	95,1	27 085	95,9	6 431	22,8	23,8	4 769	17,6	58,4	60,9
	9-10	6	91 500	15 250	21 687	87,2	13 105	86,5	3 925	25,7	29,7	3 928	29,8	38,5	44,5
	11-12	2	81 000	40 500	40 500	99,2	40 427	99,8	9 100	22,5	22,6	15 307	37,9	42,9	42,9
	üle aasta	14	394 500	28 179	50 500	80,0	24 182	85,7	5 627	20,0	23,3	10 200	42,2	32,5	37,9
4. Võitude arv 100 pl. kohta N. des lots par 100 billets															
	0,75-0,99	3	10 500	3 500	11 667	53,2	819	23,4	290	8,3	35,4	212	25,9	10,5	44,9
	1,00	27	590 850	21 283	33 574	88,3	19 102	87,6	4 360	19,9	22,8	7 069	36,9	38,6	44,1
	1,01-1,25	28	1 010 350	36 405	50 500	91,5	33 838	92,9	7 474	20,5	22,1	10 215	30,2	44,8	48,2
	1,26-1,50	11	141 500	12 666	17 091	76,4	9 348	72,7	2 755	21,4	29,5	2 959	31,7	30,3	41,7
	1,51-2,00	7	80 625	11 613	17 928	95,3	11 307	98,2	2 854	24,8	25,2	3 235	28,6	47,5	48,4
	2,01-2,50	8	211 500	26 437	29 137	94,5	25 819	97,7	7 879	29,8	30,5	7 506	29,1	42,1	43,1
	2,51-3,00	10	209 250	20 925	24 200	89,6	20 376	97,4	5 255	25,1	25,8	2 261	11,1	64,1	65,9
	3,01-4,00	3	5 500	1 833	10 000	54,6	602	32,9	394	21,5	65,4	67	11,2	12,7	38,7
	4,01 ja üle	12	36 500	3 042	8 333	47,7	1 367	41,2	803	26,4	64,1	230	28,9	15,0	36,5
5. I võidu suurus Montant du lot principal															
	üle 10 000	3	280 000	93 333	93 333	100,0	98 504	100,2 ⁴⁾	21 833	23,4	23,4	29 650	31,7	47,2	47,1
	10 000	18	1 410 000	78 333	83 889	95,3	75 916	96,9	18 104	23,2	23,9	21 810	28,7	47,9	49,3
	5 000-10 000	12	355 000	29 583	51 687	85,5	29 575	79,7	6 273	21,2	26,6	8 178	34,7	81,1	39,0
	750-1 000	10	110 500	11 050	45 100	89,5	6 544	59,2	2 331	21,1	35,6	1 870	28,6	27,3	46,0
	350-500	12	78 000	6 083	15 917	51,5	3 059	50,3	1 310	21,5	42,3	851	11,5	31,2	61,9
	250	8	26 750	3 344	13 750	87,9	2 530	75,9	795	23,8	31,3	792	31,2	33,6	42,6
	120-200	5	6 750	1 350	7 400	64,4	617	45,7	326	24,2	52,9	69	11,2	26,9	59,0
	100	22	34 200	1 554	6 659	62,3	817	52,0	308	19,8	37,6	86	21,7	33,5	63,8
	50	9	5 500	611	4 222	55,2	343	56,1	131	21,5	38,2	60	17,5	34,3	61,1
	10-40	5	1 375	275	2 000	54,8	155	56,3	55	20,1	35,9	14	9,3	37,9	67,3
6. Loterii üldsumma suurus Montant total de la loterie															
	100 000	12	1 200 000	1 0 000	108 333	94,7	96 482	96,5	21 458	21,5	22,2	26 635	27,6	49,4	51,2
	80 000-100 000	2	140 000	70 000	70 000	100,0	70 256	100,4 ⁵⁾	16 225	23,2	23,1	27 434	39,0	40,5	40,4
	50 000	11	550 000	50 000	63 636	97,6	45 904	91,8	12 954	25,9	28,2	15 450	38,7	36,7	40,0
	30 000-50 000	3	85 000	28 333	28 333	74,2	20 790	73,4	6 333	22,4	30,5	6 240	30,0	30,8	41,9
	20 000-30 000	16	192 500	12 031	38 125	89,5	8 538	71,4	2 617	21,8	30,5	1 961	22,9	37,1	52,0
	8 000-10 000	12	69 000	5 750	16 083	60,8	2 996	52,1	1 180	20,5	34,4	551	18,4	28,5	54,8
	4 000-8 000	14	37 750	2 695	10 571	71,9	1 896	70,3	614	22,8	32,4	352	18,6	41,5	59,1
	1 500-4 000	19	23 600	1 258	7 000	83,5	1 615	49,8	258	23,2	46,8	83	13,4	27,2	54,9
	alla 1 000	21	9 225	489	2 857	67,8	245	55,0	104	23,0	42,2	34	13,8	34,1	60,9

1) Selles arvus 1 loterii 30 s. ja 1 lot. osa piletid 10 s.

2) Osa piletid müüdnud odavamalt (endistel aastatel).

3) Arvestamata 7 ühepevalist loterii ja 7 lot., milliste piletist tähelepanev osa on ärakingitud või oksjonil palju odavamalt müüdnud.

4) Arvestamata 7 lot. kestusega 1 päev.

5) Suurem kui loteriide üldsumma sellepärast, et ühe loterii aruandes on sissetulekuks näidatud ka loterii jooksva arve protsendid. Tabelid 5 ja 6 on koostatud Poliisivalitsusele esitatud loteriide aruannete andmetel, need aruanded on aga väga viletsad. Suuremad puudused: 1) Sageasti ei ole aruandest näha müüdnud piletite arvu, 2) väga vähe on aruandest mis näitavad kuhu tarvitatud või kelle heaks läinud loterii summade pealt saadud paagaprotsendid.

KAUBANDUSELEPINGUTE MÕJU SISSEVEOLE.

INFLUENCE des TRAITÉS COMMERCIAUX dans l'IMPORTATION de l'ESTONIE.

Sis: 1) Kaubanduselepingutest üldiselt, lhk. 393. 2) Kaubanduselepinguis soodustusiks ettenähtud kaupade sissevedu üldse, lhk. 395. 3) Lepingutariifide tegelik kasutamine sisseveos, lhk. 399. 4) Sissevedu lepingutariifidega riikide järgi, lhk. 403. 5) Kokkuvõtte lepingutariifide mõjust sisseveole, lhk. 404.

1. Kaubanduselepingutest üldiselt.
Caractère des traités commerciaux.

Meie väljaveedu pole koostiselt kuigi mitmekesine: põllumajanduse alalt — karjasaadused, lina ja kartul, metsandusest — lauad, plangud, propid ning tööstusest — puu-, paberi- ja tekstiilitööstusesaadused — moodustavadki suure enamus meie väljaveost. Karjasaadused viimase 5 a. jooksul moodustasid keskmiselt meie väljaveos 33,1% ja kogu põllumajanduse ained 46,4%, metsasaadused 13,5% ja kogu tööstusesaadused 38,2%. Välismaale pakutavate kaupade nimekirja lühidus on teatud määral takistuseks väljaveo arengule. Mitmekesistele kaupadele leiduks enam tarvitajaid ning turu kaotamine üksikute kaupade suhtes mitmekülge väljaveo koostise juures pole nii tunduv.

Seevastu meie väljaveo arengut soodustavaks asjaoluks tuleb lugeda selle koosnemist peamiselt üldtarvitavatest kaupadest, mille hulgas tähtsal määral mitmesuguseid tööstuse tooraineid ja toiduaineid. Toorainete ja osalt ka toiduainete mahutamise välisturgudele on märksa kergem, kui valmissaaduste, eriti viimistletud valmissaaduste ja luksusainete oma. Toorainete sissevedu allub enamjaos riikides madalatele registratsioonitollidele ehk on tollivaba, kuna valmissaaduste ja eriti luksusainete sissevedu piiratud kõrgete tollimääradega.

Meie väljaveos oli viimase 5 a. jooksul väärtuse järgi arvates 29,3% tooraineid, 36,8% toiduaineid ja 33,9% valmissaadusi. Seega suur osa väljaveokaupadest põrkab kokku välisturul tollimüüri, millest pääseda läbi võistlusvõimelisena ilma soodustusteta raske. Pinev võistlus turgude pärast, mis peale sõja riikide tootmisvõime alalise tõusuga järjest suurenes, tõstis soodustuste vajaduse järjest enam esile.

Eesti kaupadele oli Lääne-Lõuna-Euroopa turgudele pääsimine seotud veel eriliste raskustega — need olid seal senini tundmatud. Et uutel turgudel võistelda seal ennem tuntud kaupadega enam-vähem ühistel tingimustel ja meie koostiselt võrdlemisi ühekülge väljaveole leida mahutamist, tuli kaubanduspoliitika peaaesandeks võtta Eesti kaupadele

soodustuste muretsemise välisturule pääsmiseks vähemalt samal ulatusel, kui omasid seal nende kaupadega võistlevad riigid. Sellele asutigi ja eriti hoogsalt viimase 5 a. kestel.

Soodustuste saamine tingib soodustuste andmise. Eesti turg on fiskaal- ja oma tööstuse kaitse huvides piiratud välismaa kaupade eest võrdlemisi kõrge tollimüüri, mis välis-kaupadele tihti muudab võimatuks esinemise meil. See asjaolu moodustab abinõu kergenduste andmise näol välismaa kaupadele meie turule pääsmiseks soodustuste saamiseks omamaa saadustele välisturgudel.

Esimesed kaubanduselepingud astusid jõusse 1922 a. — Prantsuse ja Soomega. Juba 1920 a. oli maksmas enamsoodustus kaupade tollimaksustamise suhtes S. N. V. Liiduga ja Britiga. Sellest peale kestis uute lepingute sõlmimine ja endiste uuendamine. 1931 a. alguks oleme seotud kaubanduselepingutega 25 riigiga, s. o. kõigi Euroopa riikidega peale Leedu¹⁾, Hispaania ja Albaania ja väljaspool Euroopat Ühendriikidega ning lepinguosaliste riikide asumaade, dominioonide valduste, protektoraatide ja mandaat-territooriumitega. Leeduga¹⁾ 1930 a. lõpul peeti juba elavaid ja tagajärjekaid läbirääkimisi lepingu sõlmimise suhtes. Missuguste riikidega oleme seotud kaubanduselepinguga, kui suur on iga riigi osatähtsus viimase viie aasta jooksul sisse ja väljaveos, näeme järgnevalt loetelust:

Kaubanduselepingute iseloomu juures peatudes tuleb tähendada üldiselt, et kõigis meie lepingutes on maksev enamsoodustuse põhimõte, mis on piiratud nõndanimetatud Balti ja Vene klauslitega. Selle järgi ei laiene Soomele, Lätile, Leedule ja S. N. V. Liidule antud erisoodustused kaupade tollimaksustamise alal automaatselt teiste riikide peale, kellega meil sõlmitud kaubanduselepingud. Peale enamsoodustuste kaupade tollipiirist läbilaske ja kaubandusliku läbikäimise alal näevad mõned meie kaubalepingud välisriikidega ette veel vastastiku tollimaksuäärade alandamise teatud rea kaupadele ehk niinimetatud konventsionaal tariifilise osa. Tariifiline osa on meil kauban-

¹⁾ Eesti-Leedu kaubanduse kokkulepe astus jõusse 24. III. 31.

1. Riik	Enamsoodustuse jõusse astumine kaupade tollimaksustamise suhtes Date de l'entrée en vigueur de la clause de la nat. la plus favor.	Riigi osatähtsus viimase 5 aasta jooksul (väär-tuse järgi) Importance relative du pays (moy. quinquennale d'après la valeur en %)	
		Sisseveos Importation	Väljaveos Exportation
Briti—Angleterre	20 VII 1920.	13,9	33,7
Prantsuse—France	20 VIII 1922	3,7	2,8
Soome—Finlande	13 X 1922.	2,2	4,3
S.N.V. Liit—U.R.S.S.	14 II 1920.	0,5	5,8
Rootsi—Suède	2 XI 1923	3,1	4,0
Taani—Danemark	5 II 1924	1,8	4,9
Islandi—Islande	5 II 1924	0,0	—
Ungari—Hongrie	26 VI 1923	0,0	—
Norra—Norvège	21 XII 1925	0,3	1,1
Ühendriigid—États-Unis	1 VIII 1925	14,3	1,8
Hollandi—Pays-Bas	19 V 1926	1,9	2,8
Sveits—Suisse	31 V 1926	0,5	0,0
Belgia-Luksemb. m. l.			
Belgo-Luxemb. un. econ.	5 VI 1927	1,9	3,8
Kreeka—Grèce	9 XII 1927	0,2	0,2
Poola-Danzig—Pologne-Danzig	15 II 1928	7,1	4,0
Kanada—Canada	1 VIII 1928	0,8	0,0
Läti—Lettonie	6 IV 1928	2,9	4,7
Tšehhoslovakkia—Tchécoslav.	17 VII 1928	2,3	0,0
Bulgaria—Bulgarie	24 VII 1928	0,2	0,0
Lõuna-Saara—Yongostas.	10 IX 1928	0,1	0,0
Itaalia—Italie	27 II 1929	0,0	0,8
Austria—Autriche	4 VII 1929	0,4	0,0
Türgi—Turquie	24 II 1929	0,2	0,0
Saksa—Allemagne	29 VII 1929	29,9	27,1
Portugal—Portugal	16 I 1930.	0,1	0,0

duselepingutes Prantsuse, Saksa Kreeka, Tšehhoslovakkia ja Soomega, kui vaatluse aluseks võtta Eesti kaubanduselepinguid välisriikidega 1 jaanuariks 1931 a.¹⁾ 1929 a. veebruarist kuni septembrini oli maksmas veel tariifiline osa kaubanduselepingus Türgiga ja nov. 1929 a. jäi ära tariifiline osa Ungarile. Täiesti omaette tingimused, peale üldise enamsoodustuse, on meil lepingus Soomega, kus tervele reale kaupadele nähtud ette erilised tollimäärad, mis ei laiene teiste lepinguosaliste riikide peale. Küll aga kasutab Soome, nagu iga teine meiega lepinguvahekorras olev riik, kõiki teistele riikidele, arvatud välja Lätile, antud soodustusi tollimäärade alal.

Alates 1929 a. teisest poolest, millal meil lõplikult hakkas maksma üld- ja minimaaltollitariif, on kõik lepinguosaliste riikide kaubad tollimaksustamise suhtes soodustatud seisukorras võrreldes teiste riikide kaupadega, kellega meil kaubalepingut pole sõlmitud. Kaupade kohta, mis pärit mittelepinguosalistest riikidest, võeti tarvitusele üldtariif, mis kujutab endast endist põhitariifi 50% lisaga. Lepinguosaliste riikide kaubad tollitakse minimaaltariifi järgi, mille moodustab endine põhitariif ühes lepingutariifidega.

1931 a. algul maksvates Eesti kaubanduselepingutes välisriikidega pole üldiselt palju meie

poolt antud lepingutariife, mis laieneks kõigile lepinguosalistele riikidele. Nende koguarv ulatub 65 peale, kusjuures kaupade arv näidatud tollimäärade arvust veidi suurem, sest mõningatel juhtudel on tollimäär ühtlane mitmel kaubal. Kõige pikema kaupade nimekirja tollisoodustuste saamise kui andmise suhtes, mis laieneb ka teistele riikidele, omab leping Prantsusega. Selles on sisseveos meile tollialandused nähtud ette 54 tollimääralt, mille vastu väljaveo kaupadele nähtud ette 35 lepingu-tariifi. Lepingutariifide arv 1931 a. alguks on märksa väiksem kui paar aastat varem, mil lepingus Prantsusega tollisoodustatud kaupade nimekiri oli peaaegu kaks korda pikem (102 positsiooni 54 vastu), kuid 1929 a. tuli leping revideerimisele ja lühendamisele kaupade arvel, millest Prantsuse polnud väga huvitatud, mida aga selle vastu kasutasid väga laiialdaselt teised riigid. Peale selle vähendas lepingutariifide arvu veel tariifilise osa väljajäämine kaubanduselepingus Türgiga ja Ungariga.

Tarvitamise ja tootmise seisukohalt vaadatuna on lepingutariifid seisukorra järgi 1931 a. algul sisseveetavate kaupade alal nähtud ette maitseainete, jookide ja delikatesside hulka kuuluvate toiduainete suhtes, 12 eritariifi. Páris vähe lepingutariife on sisseveetavate toorainete alal, ainult nahatööstusele toornahkade ja parkainete pealt. Enamus lepingutariifidest käsitleb valmissaadusi, osaliselt sarnaseid, mida kodumaal ei valmistata, mille hulgas ei puudu ka luksusained.

Ka kodumaal valmistatavate kaupade alal on eritollimäärad kaubanduselepingutes nähtud ette ja nimelt, osaliselt seepide, kunstsiid- ja poolsiidriide, villase riide, valmispesu, terpentini ja osaliselt peakatete alal. Kogusummas andsime kõigi kaubanduselepingute põhjal, peale Soome, sellaste tööstusesaaduste alal, mis olid välismaa konkurentsi eest kaitstud kõrgemate tollimääradega, s. o. kaitsetollide alal, tollisoodustusi 11 tollimäära alandamise läbi. Ülejäänud lepingutariifidest puudutab suur osa (54 erimäära, 83% kogu lepingutariifidest) fiskaal tolle. Kuna suur osa lepingutariifidest nähtud ette lepingus Prantsusega, oleneb nende koostis peamiselt Prantsuse tootmisaladest, sest 1929 a. uuendatud lepingus on suuremal määral, kui endises, kriipsutatud alla puht Prantsuse kaubad.

Tollisoodustuste määr lepingutariifides võrreldes põhitariifidega on mitmesugune, kuid üldiselt võib siiski märkida järgmist: luksusainete tollimäärade juures, kulu

¹⁾ 1931 a. esimesel poolel jõusse astunud, lepingutest omavad tariifilise osa k.-l. Türgiga, Leeduga ja Lätiga.

kuuluvad kallimat liiki maitseained, joogid ja mõningad toiduained ning valmissaadustest kosmeetikakaup, ulatub tollimaksu alanemise määr läbisegi 50% ja paiguti alla selle, ainult rosinat tollimaks on lepingutariifis ligi 10 korda väiksem põhitariifist. Lepingutariifid muude ainete suhtes näitavad vähemulatuslikke alandusi põhitariifidega võrreldes, mõnel juhul on võrdsed viimasele omades seega praegu ainult kindlustuse muutuseta jääda võimaliku edaspidise tollide tõstmise juures. Tähelepanevad on, et meie lepingutariifide määrad on suures enamuses ja eriti luksumaine osas ühel tasemel Läti autonoomsete tariifi-määradega.

Kaubanduseleping Soomega näeb ette 137 eritollimäära sisseveos meie. Need eritollimäärad puudutavad peamiselt tööstuseaadusi, millistele antud 116 eritollimäära ehk 84,6% üldarvust. Ka toorainete sisseveos on nähtud ette 15 eritollimäära ja toiduaineid puudutab kõige vähem, nimelt 6 tollimäära. Kõik Soome tähtsamad väljaveo kaubad leiavad meil soodustusi tollimaksustamise alal ja nende hulgas on ka neid, mida meil omal toodetakse. Nii võistlevad toiduainete alal meie saadustega tollisoodustusega turule pääsnud Soome margariin ja silgud. Toorainetes langetavad eritollimäärad enamikus kaupadele, mida Eestis tarvilisel määral ei leidu ega valmistata, nagu ehitusekiivid, keemiatoorained. Valmissaadustest on eritariifid nähtud ette paberi, naha, metalli, klaasi ja tekstiilsaaduste alal, kuid enamus neist koonduvad paberi, klaasi, naha ja metalli toodetele. Meie metallitööstus jätab suurema osa tarvitusest välisturu täita, nii et metallkaupade suhtes tollisoodustuste andmine ei riiva tunduvalt omamaa tööstust. Teissugune on olukord paberi-, klaasi- ja nahatööstuse alal, kus meil omamaa saadused suudavad turgu rahuldada, kuid kust sellele vaatamata Soome kaupadele tollisoodustusi antud peaaegu kõikidele kaubaliikidele.

Väljaveokaupade suhtes näeme oma kaubanduselepingutes välisriikidega märksa väikemat tariifilist osa kui sisseveos. Erimäärade arv ei näita aga meie huvide ulatust, sest peale eritariifide kasutame enamsoodustuse põhimõtte alusel eritariife, mis lepinguosalist välisriigid annavad teistele. Enamsoodustuse tõttu käsitletakse meie tähtsamad väljaveo kaubad mitmes ja peaaegu kõik kaupad vähemalt ühes meiega lepinguvahekorras olevas riigis alandatud tollimääradega. Pikem tariifiline osa väljaveo kaupade suhtes leidub kaubanduselepingus Prantsuse ja Soomega, kuna lepingus Saksa, Tsehhoslovakkia ja Kreegaga ainult üksikutele kaupadele näh-

tud ette lepingutariif. Kaubanduselepingus Prantsusega on kindlustatud kaubanduselepingu sõlmimise ajal maksivad tollimäärad meie kaupadele võimalikkude edaspidiste tollitõstmiste puhul. See nimekiri puudutab meie põllumajandusesaadustest liina ja toornahku, s. o. küllalt tähtsat osa väljaveost üldse (1930 a. 5,3% üldväljaveost ja 11,8% põllumajandusesaaduste väljaveost). Suuremal arvul ses nimekirjas on esitatud tööstusesaadused, nimelt puutöödustus, põlevkivitööstus õlide näol, paberitööstus ja kalakonservitööstus. Kaubanduseleping Saksaga ja Tsehhoslovakkiaiga annab erisoodustust ainult meie kalakonservidele.

Soome annab tollisoodustusi meie kogusummas 127 tollimääralt, seal hulgas toiduainetest lihale, kartulile ja tööstusesaadustest tekstiilsaadustele, puukaubale, ehitusematerjalile, metall- ja keemiakaubale, viimaste hulgas leidub kaupu, mida meie välja vedanud seni üldse pole. Need kaubad jäid välja 1931 a. uuendatud lepingust, milles rõhutatud tähtsamad väljaveokaubad.

2. Kaubanduselepinguis soodustamiseks ettenähtud kaupade sissevedu üldse.

Importation des articles favorisés prévus dans les traités commerciaux.

Lepingutariife ei ole küll kuigi palju, kuid nad omavad suurema tähtsuse meie sisseveos kui kogu minimaaltariif ülejäänud

osas, sest lepingutariifidega sidusime end teatud ajani — lepingu ülesütlemiseni kindla tollimääraga teatud rea kaupade suhtes, mis sissevedu võib mõjutada teatud suunas, ilma et saaksime kiirelt suuna muuta soovitava kujul. Minimaaltariifi muus osas on tollimäärade suhtes käed vabad, sest on maksev vaid teatud protsendiline alandus, mis võimaldab igal ajal tollimäärade muutmiseiga anda sisseveole soovivat suuna. Järgnev tabel selgitab, kui palju sarnaseid kaupu, millele ettenähtud tollisoodustus, üldse meile sisse toodi ning missugune osatähtsus neil meie sisseveos; sellest selgub kui suures sisseveo osas meie lepinguosalistel riikidel oli võimalik kaupu soodustatult tuua sisse.

	Kaubanduselepingutes (peale Soome) ettenähtud soodustatud kaupade sissevedu— <i>Importation des articles prévus dans les traités comm. (sans le traité av. Finlande)</i>		Soome kaubanduselepingus ettenähtud soodustatud kaupade sissevedu— <i>Import. des articles prévus dans le traité av. Finlande</i>		Kõos Ensemble	
	1000 kr.	% üldsisseveost	1000 kr.	% üldsisseveost	1000 kr.	% üldsisseveost
1930 . . .	11 263	11,5	11 278	11,4	22 541	22,9
1929 . . .	21 112	17,2	14 163	11,5	35 275	28,7
1928 . . .	21 646	16,5	14 227	10,8	35 873	27,3
1927 . . .	15 359	15,9	11 305	11,7	26 664	27,6
1926 . . .	13 713	14,4	10 902	11,4	24 615	25,8
1925 . . .	11 646	12,1	8 984	9,3	20 630	21,4

Kõigis kaubanduselepingutes, peale Soome, ettenähtud lepingutariifide järgi tollisoodustusele alluvaid kaupu veeti sisse 1930 a. ainult 11,3 milj. *kr* eest ehk 11,5% üldsisseveost. Seega 1930 a. sisseveos oli väike osatähtsus kaupadel, mille suhtes oli võimalik kasutada lepingumäärasid. Viimase 6 a. jooksul olid need arvud muutlikud. 1926 a. alates kuni 1928 a. kasvas järjest tollisoodustuses ettenähtud kaupade sissevedu (nii nime-tame edaspidi lühendatult lepingutariifide järgi tollisoodustusele alluvat kaupa) absoluutarvus ja ka selle osatähtsus üldsisseveos; 1928 ja 1929 a. olid arvud peaaegu ühesuursed ja oma ulatuse haripunktis, ulatudes 21 milj. *kr* ja moodustades üldsisseveost 17%. 1930 a. sünnib järsk tagasimineku ligi poole võrra ja kaubavedu üldarvus ning selle osatähtsus üldsisseveos laskub tagasi väikse erinevusega 1926 a. arvudeni, nimelt 11,6 milj. *kr* ehk 12% üldsisseveost.

Järsk tagasimineku viimasel aastal, võrreldes eelmisega, on tingitud kaubanduselepingu uuendusest Prantsusega, mille tagajärjel lepingutariifide arv vähenes sarnaste kaupade arvel, mis esinevad sisseveos suuremate arvudega väärtuse järgi. Vähendavalt mõjus ka tariifilise osa ülesütlemine lepingus Türgiga ja tariifilise osa ärajätmine lepingus Ungariga. Leping Prantsusega uuendati küll juba 1929 a. esimesel poolel kuid ta vähendavat mõju pole näha veel 1929 a., sest 1929 a. oli maksmas eritariif Türgile, milline aga 1929 a. teisel poolel öeldi üles ja seega 1930 a. arvudele, võrreldes 1929 a., mõjus vähendavalt ning 1929 a. arvusid aitas aga hoida 1928 a. tasapinnal.

Varemate aastate järk-järgulist kasvamist tuleb seletada osalt uute kaubanduselepingute sõlmimisega ja suurel määral ka odavamama tolli mõjul soodustatud kaupade tarvitamise kasvamisest, sest uusi lepingutariife ei tulnud juure kuigi palju. Et tollisoodustustel teatud määral mõju oli soodustatud kaupade kasvule, näitab osatähtsuse liikumine üldsisseveost, mis tõusis 12%—17%-ni.

Kahel viimasel aastal ja 1928 a. nelja kuu jooksul kasutasid meie lepinguosalistes riigid¹⁾ veel peale lepingutariifide kõikide kaupade suhtes põhitariifi ilma 50% lisata; seega oli neil aastail kogu sissevedu lepingute järgi tollisoodustustele alluv, mida aga täiel määral ei kasutatud, samuti nagu ei kasutatud lepingutariife kõigi nende kaupade suhtes, kus nad nähtud ette, sest osa sisseveost tuli mitte-lepinguosalistest riikidest. Kuisuur osa neist kaupadest, mis ettenähtud tollisoodustuses, toodi sisse soodustamatult, näeme allpool.

Meie kaubanduselepingu järgi Soomega tollisoodustuses ettenähtud kaupu toodi meile 1930 a. sisse sama palju kui kõigi teistele riikidele antud lepingutariifide järgi, ja nimelt 11,3 milj. *kr* eest ehk 11,4% üldsisseveost. Soomel üksinda on võimalik sama suur osa meie sisseveost täita odavama tollimaksuga kaupadega kui kõigil teistel lepinguosalistel riikidel kokku. Ka siin näeme arvudes viimase 6 a. jooksul sama liikumist kui märkisime eelpool sisseveos kõigi teiste lepingute järgi ja nimelt alates 1925 a. kuni 1928 a. suurenes sissevedu, jõudes maksimaalse arvuni 1928 a.; 1929 a. jäi sarnaseks eelmisele ja 1930 a. näeme jälle tagasimineku. Muutuste käik on sama, kuid ulatus absoluutarvus on väiksem, kõikumise ulatus on 8,0—14,2 milj. *kr* (sisseveos kõigi teiste lepingutariifide järgi 11,0—21,6 milj. *kr*). Ka pole viimase aasta tagasimineku nii hoogus, ainult 20,3%. Tähelepanav on, et kaupade osatähtsus üldsisseveos, mis Soome kaubanduselepingu põhjal tollisoodustuses ettenähtud viimase 5 a. jooksul, täiesti ühtlane püsis ulatudes 11—11,7%-ni. Sellest võib järeldada, et kaubanduseleping Soomega nende sissevedu kuigi tunduvalt ei mõjutanud (ainult 0,5% piirides), vaid muutumine absoluutarvudes oli tingitud sisseveo üldliikumisest.

Kõigi kaubanduselepingute põhjal, arvatud ühes ka Soome, soodustuses ettenähtud kaupade sissevedu ulatus 1930 a. 22,6 milj. *kr* ehk 22,6% üldsisseveost. Soodustuste tegelik kasutamine, nagu allpool näeme, on aga sellest arvust tunduvalt väiksem.

Tollisoodustuses ettenähtud kaupade sissevedu rühmade järgi on toodud tab. 3.

Vaadeldes tollisoodustuses ettenähtud kaupade sisseveo koostist meelestame, et enamus lepingutariifidest oli nähtud ette valmissaaduste ja toiduainete alal ja valmissaadused ongi ka tollisoodustustele alluvas sisseveos 1930 a. esikohal, moodustades 81,3%, sellele järgnevad 13,6% toorained ja viimasele kohale jäävad 5,6% toiduained, olgugi et toiduainete alal toorainetest arvult rohkem lepingutariife antud. See vahekord näitab, et toiduainete ja jookide sissevedu, mille hulgas delikatessid, maitseained, rosinad ja viinad, ei oma kuigi suurt osatähtsust tollisoodustuses ettenähtud kaupade üldsisseveos. Toorainetest moodustavad nahad tollisoodustuses ettenähtud kauba. Valmissaadustes esinevad suurema arvuga tekstiiltööstusesaadused, transportabinõud, keemiakaup, põllutöömashinad. Luksusartiklitele, kui neiks lugeda kosmeetikakaupa, portselaankaupa, pudukaupa, siidriideid, paelu ja pitse, langeb valmissaadustest 15,6%. Kogu

¹⁾ Kuni augustini 1929 a. ka riigid, kellega olid kaubanduselepingud sõlmimisel.

Tab. 3. Kaubanduselepingais tollisoodustusiks ettenähtud kaupade sissevedu üldse.
 Importation des articles favorisés prévus dans les traités commerciaux.

	Soodustatud kaupade sissevedu lepinguosalistest riikidest peale Soome						Soome kaubalepingu põhjal Soomest soodustatud kaupade sissevedu						Kooos — Ensemble					
	1930	1929	1928	1927	1926	1925	1930	1929	1928	1927	1926	1925	1930	1929	1928	1927	1926	1925
II. Toidu- ja maitseained, joogid.																		
2. Tera- ja jahvatatud vili	—	1142	3449	1895	2176	2248	—	—	—	—	—	—	—	1142	3449	1894	2176	2248
3. Aia ja juurvili	641	673	510	175	48	46	—	—	—	—	—	—	641	673	509	175	48	46
4. Karjasaadused	3	3	5	2	3	2	2	12	2	12	2	2	3	15	25	9	10	4
5. Kala, kalasaadused ja vähid	4	4	4	2	5	—	330	165	188	621	863	137	331	168	191	624	868	137
6. Muud toidu- ja maitseained, joogid	295	346	473	419	460	474	82	118	87	87	181	224	318	464	560	506	662	697
III. Toor- ja poolvalmisained.																		
8. Loomariigilained (peale rasvade)	1163	763	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1163	763	—	—	—	—
9. Seemed, taimed ja nende osad	—	708	765	566	940	864	389	631	393	100	246	47	389	1339	1158	685	1186	911
10. Metsamaterjal	—	—	—	—	—	—	459	368	219	85	147	125	489	368	219	85	147	125
11. Faberitöörained	—	—	—	—	—	—	1579	2295	1930	619	9557	4005	1579	2295	1929	618	9557	4005
12. Tekstiiltoorained	—	2788	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2788	—	—	—	—
13. Ärsid ja metallid töötlemata	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14. Mineraalid peale ärside	—	—	—	—	—	—	1544	1502	254	557	144	3058	1544	1502	254	557	144	3058
15. Keemiatööstuse toorained:																		
a. sell.: ölid rasvad, vaigud, kummi toorelt	32	171	526	624	485	812	2	4	5	4	3	5	34	176	531	628	488	817
c. „ keemia toorained peale a ja b nim.	—	—	—	—	—	—	2	0,0	28	24	27	8	2	0,2	28	24	27	8
IV. Valmisaadused.																		
16. Nahad töötletud ja nahkkaup	—	4	17	16	10	12	47	77	122	117	134	214	47	81	139	133	145	225
17. Puutööstuse saadused	—	2	13	5	7	2	4	4	12	5	6	6	4	6	26	10	12	9
18. Faberitööstuse saadused	74	197	377	301	218	310	3708	2520	2595	1948	1720	1318	3782	2717	2972	2245	1938	1628
19. Tekstiiltööstuse saadused	165	248	390	293	281	306	150	194	233	201	194	182	345	442	623	494	474	468
20. Metallid	—	805	4150	2306	1722	1842	1851	1721	986	1865	2307	1455	1831	2526	6206	4171	4029	3297
21. Põllumajandusemas. ja -riistad.	1314	3279	3337	1605	1921	1452	253	379	417	762	766	766	1567	3658	3756	2367	2707	2217
22. Jõu- ja töomasinad	—	107	762	458	604	537	1914	2570	2626	2341	2122	1558	1914	2677	3889	2797	2726	2895
23. Metallikaup.	32	14	0,0	0,0	0,0	1	2541	3524	3585	3411	2446	2066	2573	3538	3585	3412	2446	2067
24. Elektrimasinad-aparaad. ja tarbeasjad.	—	25	22	29	40	37	220	177	177	172	134	112	220	202	199	201	174	150
25. Instrumentid., aparaad. ja laskerlistad	—	1	2	2	2	2	21	5	3	6	4	11	21	7	4	8	5	13
26. Transportabinõud	695	545	534	419	194	59	7	10	14	7	5	9	702	555	548	426	189	68
27. Keraamika ja muud mineraalkaub.	216	124	153	104	102	80	1035	1333	2015	1208	1205	1430	1250	1507	2108	1312	1306	1510
28. Keemiatööstuse saadused	1402	1428	1834	1396	1634	1306	1744	1477	1850	1812	1306	1290	3148	2905	3534	3203	2940	2596
29. Muud eraldi nimetatamata kaubad	11	8	11	10	9	12	4	3	2	2	1	3	15	11	13	12	11	14
Kokku	5986	13385	17382	10625	10871	10404	17928	19138	18633	15636	23544	18004	23915	32523	36015	26561	34415	28408
1 000 kr.																		
11. Denrées aliment. et colonial., boissons.	619	1214	2206	1540	1589	1457	116	134	150	167	254	221	735	1347	2355	1708	1923	1678
2. Céréales et produits de minolerie	—	305	922	540	634	691	—	—	—	—	—	—	—	305	921	540	634	690
3. Produits des polagers et des vergers	299	347	346	151	30	36	—	—	—	—	—	—	299	346	346	151	30	36
4. Produits de l'élevage du bétail	6	9	8	4	3	2	1	11	54	7	5	1	8	20	62	11	8	3
5. Poissons, leurs produits et écrevis	10	12	12	7	6	—	43	28	29	81	88	17	53	40	40	88	95	17
6. Autres denrées aliment. et coloniales et boissons	304	541	919	838	896	728	72	95	67	79	161	204	376	636	986	918	1056	932
111. Matières premières et demi-fabriquées.	1484	7484	1359	1295	2088	1992	500	968	825	291	1266	635	1894	8452	2184	1585	3355	2627
8. Prod. animaux (non compr. graiss. et huiles)	1466	1298	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1466	1298	—	—	—	—
9. Semences, plantes vivantes et leurs parties	—	1046	1150	1025	1848	1654	385	780	593	186	399	79	985	1829	1748	1211	2247	1733
10. Produits forestiers	—	—	—	—	—	—	39	42	32	15	24	25	39	42	32	15	25	25
11. Matières pour papier	—	—	—	—	—	—	44	122	178	71	882	515	44	122	178	71	882	514
12. Matières textiles	—	5059	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5060	—	—	—	—
14. Minéraux (non compris minerais)	—	—	—	—	—	—	29	20	13	12	5	13	29	19	13	12	5	13
15. Matières chimiques:																		
a. Dont huiles, graisses, résines et caouch. brut	18	81	209	270	240	388	2	4	6	4	2	3	20	85	215	273	242	342
c. Dont matières chimiques excl. „a“ et „b“	—	—	—	—	—	—	1	0,0	3	3	4	0,0	1	0,0	3	3	4	0,0
1111. Produits fabriqués.	9159	12414	16081	12524	10058	8197	10662	13067	13252	10847	9381	8126	19821	25481	31335	23371	19439	16325
16. Peaux apprêtées et articles en cuir et peau	—	140	486	401	141	141	652	982	1751	1252	790	702	652	1122	2237	1652	930	843
17. Ouvrages en bois	—	7	32	11	7	3	14	17	81	15	12	9	14	24	69	26	19	12
18. Articles en papier et imprimés	188	272	388	337	255	328	1695	1381	1226	914	791	559	1892	1093	1614	1251	985	837
19. Articles textiles	3422	4988	7444	5820	4274	3225	431	498	493	464	418	239	3853	5436	7937	5783	4692	3454
20. Métaux ouvrés	—	250	1297	811	623	656	383	345	417	415	630	513	333	594	1715	1226	1253	1169
21. Outillage et machines agricoles	1208	2893	2749	1340	1601	1192	260	424	407	953	896	750	1468	3117	3158	2293	2438	1942
22. Machines motrices et machines industr.	—	206	1721	1184	1214	1157	2675	4715	3481	2505	2531	2127	2675	4921	5203	3689	3746	3234
23. Articles en métaux non spécialement dénommés	178	77	8	3	4	1	2104	2490	2864	2248	1720	1637	2282	2567	2872	2251	1725	1647
24. Machin. et appareils électriques et leurs parties	—	314	316	285	195	137	478	445	401	411	381	333	478	759	717	696	575	570
25. Instruments, appareils et armes à feu	—	24	49	25	30	53	24	17	7	14	10	22	24	41	56	39	40	75
26. Moyens de transport	2132	1526	1404	1187	575	136	11	26	27	14	9	5	21	143	1431	1201	584	191
27. Céramique et autres produits minéraux	224	167	252	153	137	94	752	865	1192	763	583	477	975	1031	1444	918	721	571
28. Produits chimiques	1620	1592	1693	1279	893	732	1139	887	937	895	724	706	2820	2479	2630	2145	1607	1436
29. Autres articles non spécialement dénommés	188	158	242	189	118	233	34	26	18	14	6	9	222	184	260	204	124	242
Total	11263	21112	21646	15359	13715	11646	11278	14168	14227	11305	10902	8954	22541	35290	35973	26664	24617	20630

tollisoodustasis ettenähtud kaupade sisseveost moodustavad nimetatud luksusartiklid ja maitseained ning joogid, milliseid samuti luksuseks tuleb pidada, 1806 tuh. *kr* ehk 15,0%. Artiklid, mida ka kodumaal valmistatakse, moodustavad tollisoodustasis ettenähtud kauba sisseveost ligikaudu 2 278 tuh. *kr* ehk 20,0%.

Varematel aastatel tollisoodustasis ettenähtud kauba koostis sisseveos erineb 1930 a. koostisest, sest 1929 a. muutus lepingutariifide arvuga ka koostis, nagu mainitud. 1929 a. tuleb selle tõttu pidada ülemineku aastaks; muutusi koostises väljendab 1928 a. ja 1930 a. arvude kõrvutamine: 1928 a. ja varemalt oli toiduainetel suurem ja toorainetel väiksem osatähtsus kui 1930 a. Toiduainete alal oli nähtud ette arvult enam ja suuremal määral koguse kui ka väärtuse järgi tarvitataivate maitseainete suhtes lepingutariife, nagu riisi, kohvi, tee ja vürtside kohta. Peamiselt nende sisseveo arvel oli toiduainete rühm absoluutarv ja ka rühma osatähtsus 1928 a. märksa suurem, kui 1930 a. tollisoodustasis ettenähtud kauba sisseveos. Toorainetes oli vähem lepingutariife — puudus lepingutariif toorainekadelt, seetõttu oli toorainete osatähtsus kui ka absoluutarv 1928 a. ja varem väiksem, kui 1930 a. Valmissaaduste sissevedu oli osatähtsuse poolest 1928 a. suurem ja varem peaaegu sarnane 1930 a., kuid absoluutarv oli märksa suurem. Ka valmissaadustes, samuti kui toiduainetes, oli kuni 1929 a. teise pooleni rohkem lepingutariife, mis peale lepingu uuendamist Prantsusega langesid välja. Eriti tunduvalt mõjus sisseveo vähendamiseks lepingutariifi väljalangemine raskemate villaste kangaste kohta. Ümbertöötatud nahad, metallikaup, jõu- ja töömasinad, aparaadid ei kuulunud peale lepingu uuendamist enam soodustatud kauba hulka.

Tollisoodustasis ettenähtud kauba sissevedu moodustab üldsisseveost kaubarühmade järgi järgmised %-arvud:

	1930	1929	1928	1927	1926	1925
Toidu- ja maitseained, joogid	2,7	3,3	5,5	5,4	4,9	4,7
Toor- ja poolvalmisained	5,3	22,5	4,0	4,8	7,2	5,9
Valmissaadused	19,6	23,7	31,7	29,3	29,1	25,7
Üldse	11,5	17,2	16,5	15,9	14,4	12,1

Arvudest selgub, et toiduainetes tollisoodustustele alluv sissevedu moodustab 1930 a. väikseima osatähtsuse, ainult 2,7%; poole suurem on see toorainetes ning valmissaadustes ulatub osatähtsus 19,6%. Eelmiste aastate arvud erinevad eelnimetatud kaubanduselepingu muutmise tõttu Prantsuse, Türgi ja Ungariga, olles märksa suuremad toidu ja valmissaaduste rühmas. Maksimaalse osatähtsuse üld-

sisseveost omab tollisoodustustele alluv kaup 1928 ja 1929 a. nii üldarvus kui rühmade järgi. Kuna 1929 a. arvud näitavad üleminevat seisukorda, märgime 1928 a. andmetes osatähtsuse rekordarve, mis olid toiduainetes 5,5% ja valmissaadustes 31,7%.

Kaubanduselepingu järgi Soomega koosnes tollisoodustasis ettenähtud kaupade sissevedu 1930 a. ja ka varem (v. tab. 3) suurelt osalt valmissaadustest, mille osatähtsus ulatus 1930 a. 94,5% ning varematel aastatel liikus 86—96% piirides. Ülejäänud osa sajab moodustavad peamiselt toorained, kuna toiduainetele jääb viimase kolmel aastal ainult 1,0% ja varem 2% ümber.

Valmissaadustes lasub raskuspunkt metallitööstuse saadustel, mille alalt ka kõige enam lepingutariife oli nähtud ette ja nimelt moodustavad jõu- ja tööstusemasinad 1930 a. 23,7% ja metallikaup 18,7%; nimetatule lisades juure veel töötletud metallide (3%), põllutöömashinade (2,3%) ja elektrimaterjali (4,2%) osatähtsuse; ulatub kogu metallitööstusesaaduste sissevedu 51,0% üldarvust. Paberitööstusesaadused on järgmised osatähtsuse suuruse poolest (1930 a. 15%), millele järgnevad keemiakaup, mineraalkaubad ja nahkaup iga-sugune. Ka varematel aastatel olid nimetatud rühmad esikohtadel, ainult viimasel aastal suureneb paber- ja keemiakaupade rühma osatähtsus, kuna vähenemist võib märgata nahkaupade osatähtsuses. Kaubanduselepingu revideerimine 1929 a. ei puudutanud veel valmissaadusi, nii tuleb suurenemist panna soodustatud tollimaksu mõjul suurema sisseveo arvele ning vähenemist seletada vastavate omatööstusesaaduste tugeva konkurentsi-ga. Toorainetes moodustavad soodustasis ettenähtud kaupade sisseveo peamiselt seemned. Toiduainetes kujundavad tollisoodustasis ettenähtud kaupade sisseveo soolatud silgud ja margariin, millest esimene viimasel aastal avaldab suurenemise, teine vähenemise tendentsi.

Üldsisseveo koostises rühmade järgi omab tollisoodustasis Soomele ettenähtud kaupade sissevedu 1930 a. kõige suurema osatähtsuse valmissaadustes ja nimelt 22,7%, toorainetes 2% ning toiduainetes ainult 0,5%. Varematel aastatel oli osatähtsus valmissaadustes veidi kõrgem (24—27%).

Kõigi kaubanduselepingute järgi tollisoodustasis ettenähtud kaupade sisseveos väärtuse järgi on loomulikult samuti valmissaadused enamuses, moodustades 1930 a. 88,0% ja 1928 a. 87,0%, toidu- ja maitseainetele langes siis 3,2% ja 6,4% ning toorainetele jäi 8,8% ja 6,0% üldarvust. Üldsisseveost rühmade järgi moodustas valmissaadustes tollisoodustasis

ettenähtud kaupade sissevedu 1930 a. 42,4% ja 1928 a. isegi 55,0%.

3. Lepingutariifide tegelik kasutamise sisseveos.

Application réelle des tarifs favor.

Eelpool nägime, mil määral toodi sisse tollisoodustuses ettenähtud kaup, missugune oli selle sisseveo koostis. Järg-

nev tabel selgitab kui suure osa juures sellest kasutati tegelikult lepingutariife, s. o. kui palju tollisoodustuses ettenähtud kaubast toodi sisse meiega lepinguvahekorras olevatest riikidest. Lihtsustamise tõttu on kõik lepingutariifidele alluv kaup, mis lepingu maksuvuse ajal tuli meiega kaubanduselepinguga seotud riigist, arvestatud sissetooduks lepingutariifidega. Sarnane arvestus pole täiesti täppis, sest võimalik, et mõne kauba suhtes päritolunnistuse puudumise ehk mõne muu formaalsuse tõttu ei saadud kasutada lepingutariifi.

	Sissevedu lepingutariifidega peale Soome		Lepingutariif. sisseveo %		Lepingutariif. sissevedu Soomest		Soome lepingutariif. sisseveo %	
	Tuh. kr.	%	%	%	Tuh. kr.	%	%	%
1930 . . .	10 083	89,4	10,5	1 094	9,7	1,1		
1929 . . .	16 017	75,9	13,0	1 031	7,3	0,8		
1928 . . .	16 366	75,7	12,5	1 081	7,3	0,8		
1927 . . .	9 553	52,2	9,9	1 079	9,5	1,1		
1926 . . .	7 463	54,4	7,8	1 812	16,7	1,9		
1925 . . .	4 695	40,1	4,8	1 473	10,4	1,5		

1930 a. toodi lepinguosalistest riikidest sisse väärtuse järgi 89,4% kaupadest, mille suhtes oli võimalik kasutada lepingutariife. Kahel eelmisel aastal moodustas lepinguosaliste riikide sissevedu $\frac{1}{4}$ ning paar aastat varem ainult veidi üle $\frac{1}{2}$ kogu tollisoodustusele alluvast sisseveost. Siit võib järeldada, et soodustused tollimaksutamise suhtes polnud niivõrt mõjuvad, et takistada mittelepinguosaliste riikide sissevedu; teiseks, olid soodustused antud osalt sarnastelt kaupadelt, mille suhtes 1925—29 a. meiega lepinguvahekorras olevad riigid meile peamüüjatena ei esine. Lepingute arvu kasvuga tuli järjest juure uusi riike, milliste hulgas ka lepingutariifidega tollitavate kaupade peatootjad ja müüjad, mille tõttu lepingutariifide kasutamise % tollisoodustusele alluvast sisseveos kasvas järjest. 1925 a. toodi lepingutariifidega kõigest 4,8% üldsisseveost, kuna samal ajal soodustustele alluva kauba sissevedu ulatus 12,1% üldsisseveost. Iga aastaga aga kasvas lepingutariifidega sissetoodud kauba absoluutarv kui ka osatähtsus üldsisseveost, jõudes haripunkti — 13% 1928 ja 1929 a. ning alanedes 1930 a.

10,3%. Eelpool nägime, et ka sissevedu, mille suhtes võimalik oli kasutada lepingutariife, liikus samas suunas, kuid suurenes järjest lepinguosaliste riikide sissevedu nende kaupade alal ja 1930 a. erines lepingutariifidega riikide sisseveo osatähtsus soodustustele alluva kauba osatähtsusest üldsisseveos vaid 1% võrra.

Lepingutariifidega sisseveo osatähtsus soodustusele alluvast sisseveos pearühmade järgi oli:

	1930	1929	1928	1927	1926	1925
	% väärtuse järgi					
Toidu- ja maitseained, joogid . . .	95,9	94,4	92,3	74,5	68,4	38,3
Toor- ja poolvalmisained	30,9	62,7	89,3	63,1	31,8	21,9
Valmissaadused	98,4	82,0	72,6	61,9	57,0	44,8
Üldse	89,4	75,9	75,7	62,2	54,4	40,1

Lepingutariifidega sisseveo koostis 1930 a. erines järelikult vähe tollisoodustuses ettenähtud kaupade sisseveost, (v. tab. 3 ja 4), ainult, valmissaaduste % on suurem, sest lepingutariife kasutati enam valmissaadustes. Tollisoodustusele alluvates valmissaadustes suurema osatähtsusega esinevad kaubad, nagu tekstiiltööstuse saadused, transportabinõud, põllutöömehhanismid, keemiakaubad, toodi sisse enamjaolt kõik lepingutariifidega. Kaupadeks, mille suhtes oli võimalus kasutada lepingutariife, kuid neid ei kasutatud, osutusid 1930 a. toor- ja mõningad maitseained, peamiselt aga esimesed. Toorainete alal on meil üldse madal tollimaks, nii et lepingutariif siin lepinguosaliste riikide vastavatele kaupadele nii suurt soodustust ei anna, et hoopis kõrvaldada konkureerivat kaup. Maitseainete osaline sissevedu riikidest, kellega meil pole sõlmitud lepingut, on seletatav päritoluga seal.

Varematel aastatel, mil soodustuse kasutamise % oli märksa väiksem, langes suurem osa mittekasutamisest valmissaadustele. Peamiselt tekstiiltööstusesaaduste, valmisnakkade ja metallitööstusesaaduste juures ei kasutatud ära lepingutariife sel määral, kui oli võimalik, osa neist kaupadest tuli tunduva tollisoodustuse peale vaatamata riigist, kes meiega lepinguvahekorras polnud. Kuna Saksa esines meile nimetatud kaupade alal küllalt tähtsa müüjana, tuleb lepingutariifide kasutamatus 1928 a. ja varem suurelt osalt panna lepingu puudumise arvele Saksaga.

Kaubanduselepingu põhjal Soomega tollisoodustustele alluvast sisseveost kasutab Soome õige vähe, nimelt 1930 a. ainult 9,3%. 1926—29 a. 7,3%—9,3% ning 1925—26—16%. Üldsisseveost moodustab Soome sissevedu lepingutariifidega 1930 a. ainult 1,1% olles aastatel 1928—29 alla 1% ja ennem seda ula-

Tab. 4. Tollisoodustuste tegelik kasutamine kaubanduselepingute alusel vastavate riikide poolt
Application réelle des tarifs préférentiels prévus dans les traités commerciaux par les pays intéressés.

	Soodustatud kaupade sissevedu lepinguosalistest riikidest peale Soome Importation des articles favo- risés par les autres pays con- tractants sans Finlande					Soome kaubanduselepingu põljal Soomest soodustatud kaupade sissevedu Importation des articles favorisés par la Finlande à la base du traité est-annois					Kooos - Ensemble						
	1930	1929	1928	1927	1926	1925	1930	1929	1928	1927	1926	1925	1930	1929	1928	1927	1926
II. Toidu- ja maitseained, joogid																	
2. Tera- ja jahvatatud villi	—	1141	3433	1830	2055	1053	—	—	—	—	—	—	1141	3433	1830	2055	1053
3. Aia ja juurvilli	640	645	498	81	20	16	—	—	—	—	—	640	645	498	81	20	16
4. Karjasaadused	3	3	3	2	2	1	—	—	0,0	0,0	—	3	3	3	2	2	1
5. Kala, kalasaadused ja vähiid	4	4	3	3	5	—	321	161	177	584	827	130	325	164	180	832	136
6. Muud toidu- ja maitseained, joogid	214	298	383	272	224	146	42	43	27	45	66	78	256	341	409	316	290
III. Toor- ja poolvalmisained																	
8. Loomariigiained (peale rasvade)	343	264	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	343	264	—	—	—
9. Seemned, taimed ja nende osad	—	547	712	321	237	171	0,0	0,0	2	0,0	—	—	0,0	648	713	321	237
10. Meismaterjal	—	—	—	—	—	—	173	100	19	5	—	—	177	100	19	5	41
11. Paberitoorained	—	—	—	—	—	—	1579	2295	1194	619	—	—	1579	2295	1194	619	7223
12. Tekstiiltoorained	—	2037	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2037	—	—	—
14. Mineraalid peale ärtside	—	—	—	—	—	—	1401	1407	197	421	76	1026	1401	1407	197	421	76
15. Keemiatõustuse toorained: õlid, rasvad, valguid, kunni toores	39	159	494	574	386	256	—	—	0,0	0,0	1	1	39	159	494	574	387
IV. Valmissaadused.																	
16. Nahad töötletud ja nahkkaup	—	0,0	3	2	2	2	0,0	1	1	10	9	23	0,0	1	4	12	10
17. Puutõustuse saadused	—	1	2	1	2	1	0,0	0,0	—	0,0	2	0,0	0,0	1	2	1	4
18. Paberitõustuse saadused	74	147	249	203	156	213	2223	1405	1410	1439	1269	1044	2298	1551	1658	1642	1424
19. Tekstiilitõustuse saadused	165	212	262	143	120	79	5	3	1	2	6	6	170	215	263	145	128
20. Metallid	—	797	4062	1728	1385	1498	—	0,0	0,0	—	—	—	—	798	4062	1728	1385
21. Põllumajandusemas. ja riistad	1347	3000	2893	1182	1237	759	1	2	2	2	3	3	1348	3002	2895	1184	1240
22. Jõu- ja töömehhanad	—	48	451	369	438	260	23	35	62	36	307	85	23	83	513	406	745
23. Metallkaup	32	14	0,0	0,0	0,0	1	72	89	117	73	123	87	104	103	117	73	123
24. Elektrimasinad- aparaad. ja tarbeasjad	—	0,0	0,0	0,0	1	1	1	1	2	3	8	14	1	1	3	3	9
25. Instrumentid, aparaad. ja laskeriistad	—	0,0	0,0	0,0	0,0	3	0,0	0,0	0,0	—	—	—	3	0,0	0,0	0,0	0,0
26. Transportabimõnd	695	513	524	384	154	32	0,0	0,0	—	0,0	1	—	695	513	524	384	155
27. Keraamika ja muud mineraalkaub.	216	108	77	37	2	4	219	135	164	137	101	119	435	243	241	164	103
28. Keemiatõustuse saadused	1072	1015	1644	933	693	497	78	52	68	70	110	118	1150	1067	1712	1004	804
29. Muud eraldi nimetatud kaubad	11	4	2	2	3	4	2	2	1	1	1	0	13	7	3	4	5
Kokku	4855	10957	15695	8057	7120	5003	6208	5732	3444	3447	10174	7390	1063	16689	19139	11504	17295
1000 kr.																	
II. Denrées aliment. et coloniales, boissons.																	
2. Céréales et produits de minoterie	593	1145	2037	1148	1074	558	89	70	51	111	145	88	877	1215	2088	1259	1218
3. Produits des polagers et des vergers	209	333	338	71	14	13	—	—	—	—	—	—	298	333	338	71	14
4. Produits de l'élevage du bétail	6	8	8	3	3	1	—	—	—	—	—	—	6	8	8	3	3
5. Poissons, leurs produits et écrevins	10	12	11	8	7	—	41	27	25	69	85	17	52	39	36	77	91
6. Autres denrées aliment. et coloniales et boissons	279	487	763	545	450	225	42	43	26	42	60	71	321	530	789	587	510
III. Matières premières et demi-fabriquées.																	
8. Produits animaux (non compr. gras. et huiles)	459	4691	1214	778	665	436	73	141	95	78	690	527	532	4832	1310	856	1364
9. Semences, plantes vivantes et leurs parties 10. Produits forestiers	430	410	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	430	411	—	—	—
11. Matières pour papier	—	808	1025	533	463	331	0,0	1	2	0,0	1	0,0	0,0	809	1027	533	464
12. Matières textiles	—	—	—	—	—	—	7	6	1	0,0	1	3	7	5	1	0,0	1
14. Minéraux (non compris minerais) 15. Matières chimiques: huiles, graisses, résine et caoutch. brut	—	3400	—	—	—	—	44	123	84	71	694	515	44	122	84	70	694
29. Autres articles non spécialement dénommés	178	74	2	0,0	0,0	7	82	103	157	103	131	116	260	177	158	103	131
IV. Produits fabriqués.																	
16. Peaux apprêtées et articles en cuir et peau 17. Ouvrages en bois	9037	10181	13135	7627	5729	3672	938	820	935	890	968	858	9974	11001	14070	8518	6697
18. Articles en papier et imprimés	—	12	87	61	20	26	2	7	25	89	66	67	2	19	110	150	87
19. Articles textiles	188	229	275	229	187	206	535	413	471	468	390	369	728	642	746	697	577
20. Matériaux ouvrés	3421	4150	4971	2716	1923	981	18	25	11	7	20	28	3438	4175	4982	2723	1943
21. Outillage et machines agricoles 22. Machines motrices et machines industrielles 23. Articles en métaux non spécialement dénommés	1233	2475	2377	1030	1102	692	0,0	2	3	4	9	8	1293	2476	2380	1035	1105
24. Machin. et appareils électriques et leurs parties	—	98	1182	991	940	676	45	82	71	42	201	90	45	181	1253	1034	1141
25. Instruments, appareils et armes à feu 26. Moyens de transport	—	4	2	3	9	5	4	3	8	9	21	43	4	7	10	12	29
27. Céramique et autres produits minéraux 28. Produits chimiques	223	141	136	47	3	6	179	136	131	199	79	67	402	277	267	156	82
29. Autres articles non spécialement dénommés	1474	1266	1393	840	520	361	55	29	51	50	47	72	1529	1295	1435	899	567
Total	10089	16017	16386	9553	7468	4665	1094	1031	1081	1079	1812	1473	11183	17047	17468	10633	9279

tudes 1,2%-ni. Tollisoodustuse ettenähtud kaupade sisseveost rühmade järgi moodustas lepingutariifidega sissevedu järgnevad arvud:

	1930	1929	1928	1927	1926	1925
	% väärtuse järgi.					
Toidu- ja maitseained, joogid	71,8	52,4	34,0	66,3	57,0	39,7
Toor- ja poolvalmisained	14,6	14,5	11,6	26,9	55,2	62,9
Valmissaadused	8,8	6,3	6,7	8,2	10,3	10,3
Üldse	9,8	7,3	7,3	9,5	16,6	16,4

Kuna kaubanduselepingu põhjal Soomega tollisoodustustele allus peamiselt valmissaaduste sissevedu, jäävad ka ses osas lepingutariifid suuremjaolt, nimelt 91,2% ulatuses, kasutamata. Metallitööstusesaadustest, mis oli suurimaks kaubarühmaks tollisoodustustele alluvas sisseveos, kasutatakse ära vaid 2,2%, enam leiavad kasutamist lepingutariifid järgmises suuremas rühmas — paberitööstuse saadustes, nimelt 31,6% ulatuses, ka mineraalkaubas on lepingutariifidega sisseveo % võrdlemisi kõrge, nimelt 23,7%. Valmisnahkade alal peaaegu ei kasutatud lepingutariife olgugi, et tollisoodustusele alluv sissevedu oli küllalt suur. Samuti kasutatakse ülejäänud rühmades väikses osas lepingutariife. Toorainetes kasutatakse enam lepingutariife, kogusummas 14,6% soodustusele alluvast sisseveost. Paberitoorainetes kasutatakse lepingutariifide tarvitamise võimalust täies ulatuses, ehitusematerjali juures 73,6% ja metsamaterjali juures 17,7% ulatuses. Need kaubad moodustasid aga väiksema osa soodustustele alluvas sisseveos; viimases suurema arvuga esinevate seemnete suhtes jäid lepingutariifid peaaegu kasutamata. Toiduainetest toodi lepingutariifidega soolatud kala 96,6% ja muid toiduaineid 58,6% ulatuses vastavate kaupade üldsisseveost ja kogu soodustusele alluvast toiduainete sisseveost moodustab lepingutariifidega sissevedu 71,6%.

Sisseveo koostis Soomest lepingutariifidega erineb seega märksa sisseveo koostisest, mis allus soodustusele (vaata tab. 3 ja 4). 1930 a. näeme valmissaadusi esinemas 85,7%, tooraineid 6,6% ja toiduaineid 7,7% kogu lepingutariifidega sisseveos, kuna soodustustele alluvas sisseveos vastavate rühmade sisseveo osatähtsus oli 94,6%, 4,6% ja 1,6%. Valmissaadustes on lepingutariifidega toodud sisse kõige enam, — paberitööstusesaadusi üle poole valmissaadustest, sellele järgnevad metallitööstusesaadused, mineraalkaubad ja keemiakaup. Toorainetes koosneb lepingutariifidega sisse toodud kaup paberitoorainetest ja ehitusekividest ning toiduained moodustavad soolasilgud ja margariin.

Kõigi kaubanduselepingute järgi, arvatud ühes ka Soome, kujunes

lepingutariifidega sissevedu 1930 a. 11 183 milj. kr., mis üldsisseveost moodustab 11,6% ja tollisoodustuse ettenähtud kaupade sisseveost 49,6%. Varematal aastatel, alates 1925 a., oli nimetatud arvude liikumine järgmine: 1925 a. moodustas kõigi arvude suhtes miinimumi, sellest peale algas kasv kuni 1928 a., mil arvud jõudsid maksimumini, püsid väikeste kõrvalekaldumistega samal tasapinnal ka 1929 a. ja vähenedes 1930 a. eelpool nimetatud arvudeni. Ainult lepingutariifide kasutamise % soodustusele alluvast sisseveost kasvas järjest. Liikumise ulatus oli lepingutariifidega sisseveo arvu juures 6—17 milj. kr. selle osatähtsuses üldsisseveost 6,4—13,6% ning tollisoodustuse ettenähtud kaupade sisseveost 29,6—49,6%. Kuna Soomele antud lepingutariifid leidsid vähe kasutamist, on lepingutariifide arvude liikumine peamiselt lepingutest teiste riikidega.

Sisseveo koostist lepingutariifidega kõigi lepingute põhjal näitab tab. 4.

1930 a. langes ligi 1/10 valmissaadustele, kuna ülejäänud 9/10 pärivad toiduained ja toorained, esimesed märksa ülekaaluga teiste ees. 1929 a. on lühikese aega maksimasolnud eritariifide tõttu Türgile toorainetel ligi 1/3 üldarvust küüniv osatähtsus, mille tõttu valmissaaduste osatähtsus märksa väiksem 1930 a. arvust. 1928 a. ja varem moodustasid valmissaadused 80,6%, toiduained 11,6% ja toorainetele jäi 7,6% üldarvust. Võrreldes 1930 a. oli 1928 a. ja varem suurem osatähtsus toiduainetel lepingus Prantsusega ettenähtud eritariifide tõttu ainetelt, nagu riis, tee, kohv, millised sisseveos väärtuse järgi esinevad suurema arvuga. Lepingu uuendamise puhul Prantsusega 1929 a. jäid need kaubad eritariifilisest osast välja ja 1930 a. näeme eritariifidega toiduainete sissevedu väiksemana ja koosnevat peamiselt kuivatatud puuviljast (rosinad), maitseainetest ja jookidest.

Ka toorainete sisseveo osatähtsus lepingutariifidega sisseveos oli 1928 a. ja varem suurem 1930 a. vastavast arvust. Seda peamiselt tubaka sisseveo tõttu eritariifiga, mis samuti lepingu uuendamise puhul Prantsusega jäi lepingutariifide nimekirjast välja. Üldse moodustavad toorainete sisseveo 1930 a. lepingutariifidega peamiselt toored nahad, mille kõrval väiksemate arvudega esinevad lepingu järgi Soomega paberitoorained ja ehitusematerjal.

Valmissaaduste osatähtsus 1930 a. lepingutariifidega sisseveos oli toidu- ja maitseainete vähenemise tõttu suurem 1928 a. ja varemaste aastate vastavast arvust, sest lepingu uuendamine Prantsusega puudutas valmissaadusi suhteliselt vähem. Valmissaaduste koostises

näeme 1930 a. esikohal tekstiilitööstusesaadusi, millele järgnevad transportabinõud, keemika-kaup, põllumajandusemasinad, paberitööstusesaadused. Esimesed omavad 30,8% ja viimased 6,5% kogu sisseveos lepingutariifidega ning kõik nimetatud kaubad kokku moodus-

tavad 81,1% valmissaaduste sisseveost lepingutariifidega.

Missuguse osatähtsuse üldsisseveost rühmade järgi omab sissevedu lepingutariifidega, näeme järgnevast tabelist:

Lepingutes soodustatud ja soodustamiseks ettenähtud kaupade sisseveo osatähtsus.
Importance des articles favorisés prévus dans les traités par rapport aux importations.

5.	a) Lepingutariifidega sisseveo osatähtsus üldsisseveost Importation avec l'application des tarifs favorisés en % à l'importation totale						b) Lepingutes soodustamiseks ettenähtud kaupade osatähtsus üldsisseveost Articles favorisés prévus dans les traités en % aux import. totales		
	Kõigi lepingutariifide järgi Autres traités			Soomele antud lepingutariifide järgi Traité avec la Finlande			1930	1929	1928
	1930	1929	1928	1930	1929	1928			
H. Toidu- ja maitseained, joogid.									
2. Tera- ja jahvatatud vill	2,9	3,3	5,2	0,4	0,2	0,1	3,2	3,7	5,9
3. Aia ja juurvilja	—	1,4	4,2	—	—	—	—	1,4	4,2
4. Karjasaadused	29,7	14,9	13,5	—	—	—	29,8	15,2	13,8
5. Kala, kalasaadused ja vähid	1,1	8,2	0,5	—	—	0,0	1,4	2,1	11,5
6. Muud toidu- ja maitseained, joogid	2,1	1,4	1,2	2,4	1,0	0,8	3,1	1,6	1,3
	4,8	6,8	4,4	0,6	0,5	0,3	5,6	8,1	10,1
III. Toor- ja poolvalmisained.									
8. Loomariigained (peale rasvade)	1,6	14,5	3,9	0,3	0,4	0,3	7,0	25,4	6,4
9. Seemned, taimed ja nende osad	17,9	13,9	—	—	—	—	61,2	44,1	—
10. Metsamaterjal	—	23,3	32,2	0,0	0,0	0,0	16,8	52,7	54,7
11. Paberitoorained	7,1	0,9	0,2	0,4	0,9	0,3	2,7	6,4	8,3
12. Tekstiiltoorained	13,1	37,8	17,2	13,1	36,8	17,2	13,1	36,8	36,4
14. Mineraalid peale ristside	—	—	—	—	—	—	—	34,9	—
5-a. Keemiatööstuse toorained	2,2	0,5	0,4	1,2	0,5	0,5	1,5	0,8	0,7
	0,5	1,3	3,7	—	—	0,0	0,3	1,6	4,1
IV. Valmissaadused.									
16. Nahad töötletud ja nahkkaup	21,3	21,0	24,6	2,0	1,6	1,6	42,4	48,6	55,9
17. Puittootuse saadused	0,2	1,3	4,8	0,1	0,5	1,0	47,4	79,1	97,6
18. Paberitööstuse saadused	—	0,8	1,3	0,0	0,5	—	2,0	3,1	8,3
19. Tekstiilitööstuse saadused	30,1	33,7	39,8	22,3	21,0	25,1	78,3	81,7	86,0
20. Metallid	30,7	32,7	31,8	0,2	0,2	0,1	34,4	43,0	50,5
21. Põllumajanduse mas. ja riistad.	—	5,3	29,3	—	—	—	6,9	12,7	39,4
22. Jõu- ja töömehhanismid	83,4	70,1	78,1	0,0	0,0	0,1	100,0	99,6	100,0
23. Metallkaup	1,3	3,3	21,6	1,3	1,5	1,2	78,6	91,5	89,7
24. Elektrimasinad-aparaadid ja tarbeasjad	5,5	3,6	2,9	1,7	2,1	2,9	48,4	52,1	52,5
25. Instrumentid, aparadid ja laskeristad	0,1	0,2	0,5	0,1	0,1	0,3	17,8	30,1	39,1
26. Transportabinõud	0,2	0,1	0,1	0,2	0,0	0,0	1,3	2,4	3,2
27. Keraamika ja muud mineraalkaubad	63,7	39,6	37,8	0,0	0,0	—	64,0	44,2	33,3
28. Keemiatööstuse saadused	21,7	14,2	10,1	9,6	7,0	4,9	52,5	52,9	54,5
29. Muud eraldi nimetatud kaubad	24,1	18,6	20,9	0,9	0,4	0,7	44,5	35,5	33,3
	29,4	15,1	7,0	2,2	2,3	1,2	32,1	26,4	27,6
Kokku	11,4	13,9	13,3	1,1	0,8	0,8	22,9	28,7	27,8

Valmissaadused, millistest peamiselt koosnes sissevedu lepingutariifidega, omavad ka vastavas üldsisseveos 1930 a. suurima osatähtsuse, nimelt 21,3%, kuna toorainetes ulatub osatähtsus ainult 1,0% ning toiduainetes 2,0%. 1928 a., mil soodustatud kauba sissevedu oli kõige suurem, oli ka kõigi rühmade osatähtsuse vastavas üldsisseveost maksimaalne ning lepingutariifide koostise muutmise tõttu 1929 a. suhteliselt märksa suurem 1930 a. arvudest just toidu ja toorainetes.

Toiduainetes on sisseveol lepingutariifide järgi kõige suurem (29,7%) osatähtsus aia- ja juurvilja sisseveos peamiselt rosinat arvel. Muudes toiduainete rühmades ulatub see ainult 1–5%.

Toorainetes toodi 1930 a. lepingutariifidega sisse 17,0% toornahkadest, 13,1% paberitoorainetest, 7% metsamaterjalist ja muid väiksemal määral. Varematega aastatel oli toorainete koostis teine ning ka suhtarvud neil kaupadel, mis kogu aeg toorainetes esinenud, teised.

Nii, paberitoorainete osatähtsus vastavas üldsisseveost oli suurem, chitusematerjalil väiksem 1930 a. arvudest.

Valmissaadustes esinevad need rühmad, mis peamiselt moodustasid lepingutariifidega sisseveo, suurema osatähtsusega vastava rühma üldsisseveost. Põllumajanduse masinate ja riistade sisseveos on sissevedu lepingutariifide järgi suurim, nimelt 83,4% rühma üldarvust, transportabinõudes ulatub lepingutariifidega sissevedu 63,7%. Lepingutariifidega sissevedu tekstiil- ja paberisaaduste sisseveos oli 30,0%, keraamika- ja keemiatööstusesaadustes — 21,7 ja 24,1%. Pudukaup tuleb ka suurelt osalt, 29,1% ulatuses, lepingutariifidega.

Lepingutariifidega sissevedu sündis peamiselt lepingute põhjal Prantsuse, Saksa ja Kreeka, kuna sissevedu Soomele antud lepingutariifide järgi, võrreldes sisseveoga muude riikide lepingutariifide järgi, oli üldse väike. Veel väiksem oli sisseveo osatähtsus

Soome lepingutariifide järgi üldsisseveos, ainult 1,1%. Üksikutes kaubarühmades on sisseveol lepingutariifide järgi Soomele võrdlemisi suur osatähtsus, nii, näiteks, 22,3% sisseveetatavatest paberitööstusesaadustest tuleb Soomest lepingutariifidega. Peale selle on nimetataväärt osatähtsus Soome sisseveol lepingutariifidega mineraalkaupades—9,6%, paberitööstusainetes—13,1% ja kalakaubas—2,4%. Lepingutariifidega sisseveo ja tollisoodustusi ettenäh-

tud kaupade sisseveo tähtsust üldsisseveo koostises selgitab tab. 5, a ja b osas toodud suhtarvude vaatlemine, millest selgub kuivõrt iga rühma sissevedu oli mõjutatud lepingutariifist.

4. Sissevedu lepingutariifidega riiki-de järgi.

Importation des pays contractants.

Missugused riigid peamiselt töid lepingutariifidega kaupu sisse, näeme järgnevast tabelist:

Sissevedu kaubanduslepingutega seotud riikidest—Importation des pays ayant contracté des traités commerciaux.

6.	1930				1929				1928			
	Üldsissevedu tuh. kr.	Sissevedu lepingutariifid. tuh. kr.	% lepingutariif. sisseveost	% riigi üldsisseveost	Importatsioonid 1000 kr.	Import. des pays favor. 1000 kr.	% par rapp. à l'import. favor.	% au total des imp. du pays	Üldsissevedu tuh. kr.	Sissevedu lepingutariifid. tuh. kr.	% lepingutariif. sisseveost	% riigi üldsisseveost
Prantsuse—France	4 167	1 377	12,9	32,1	4 092	2 225	13,1	53,1	5 129	3 448	19,7	66,1
Prantsuse aumaaad.—Colon. françaises	128				95				91			
Soome—Finlande	2 181	1 281	11,5	58,7	2 256	1 324	7,8	58,7	2 291	1 424	8,2	62,2
S. N. V. LHT—U. R. S. S.	9 196	168	1,5	1,8	5 209	121	0,7	2,3	4 959	47	0,3	1,0
Rootsi—Suède	4 701	918	8,2	19,5	6 856	2 122	12,4	31,0	6 939	2 875	16,5	41,4
Taani—Danemark	2 190	372	3,3	17,7	2 782	693	3,5	21,6	2 356	598	3,1	22,8
Islandi—Islande	3				5							
Ungari—Hongrie	96	6	0,0	5,2	54	9	0,0	10,7	70	14	0,1	20,0
Norra—Norvège	132	22	0,2	16,7	126	21	0,1	17,4	374	1	0,0	0,3
Briti—Angleterre	8 467	1 161	10,4	9,0	12 360	2 036	11,9	11,4	14 390	4 277	24,5	22,9
Briti aumaaad.—Col. anglaises	3 070				4 498				3 425			
Hollandi—Pays-Bas	1 022	45	0,4	2,8	2 074	175	1,0	8,4	2 968	403	2,3	17,1
Ühendriigid—Etats-Unis	12 456	1 742	15,6	14,0	16 510	5 192	30,5	31,4	23 597	2 553	14,6	10,8
Šveits—Suisse	779	314	2,8	40,3	880	248	1,5	28,2	649	246	1,4	37,9
Belgia-Luksemb. m. l.—Belgo-Luxemb. un. écon.	1 854	120	1,1	6,5	2 554	147	0,9	5,8	2 215	210	1,2	9,5
Kreeka—Grèce	200	46	0,4	23,0	244	197	1,2	80,7	362	339	2,0	93,6
Poola-Daanzig—Pologne-Danzig	8 334	149	1,4	1,8	9 519	254	1,3	2,7	6 326	212	1,2	3,4
Kanada—Canada	1 298				949				885			
Läti—Letonie	2 650	214	1,9	8,1	2 951	250	1,5	8,5	3 987	179	1,0	4,5
Tšehhoslovakkia—Tchécoslov.	1 809	602	5,4	33,3	2 754	825	4,8	30,0	3 998	668	3,8	16,7
Bulgaaria—Bulgarie	156				303	181	1,1	59,7	115	35	0,1	30,4
Lüunaslavia—Yougoslavie	6	1	0,0	16,7	205	0,1	0,0	0,0	97	1	0,0	1,0
Itaalia—Italie	451	65	0,6	14,4	1 023	144	0,8	14,1	—	—	—	—
Austria—Autriche	470	67	0,6	14,2	510	36	0,2	7,1	—	—	—	—
Türgi—Turquie	226	70	0,6	31,0	75	30	0,2	40,0	—	—	—	—
Saksa—Allemagne	27 870	2 437	21,8	8,7	37 017	906	5,3	2,4	—	—	—	—
Portugaalia—Portugal	43	9	0,0	20,9	—	—	—	—	—	—	—	—
Üldse—Total	94 385	11 185	100	—	115 869	17 047	100	—	84 598	17 469	100	—

Üldsisseveos suurema osatähtsusega esinevad riigid omavad ka suurema osatähtsuse lepingutariifidega sisseveos. Nii annab sisseveos esikohal olev Saksa 21,3% lepingutariifidega kaupadest väärtuse järgi. Ühendriikidest tuleb 15,6%, Britist 10,1% ja Rootsist 8,2%. Peale selle esinevad sisseveos lepingutariifidega suuremate %-arvudega veel riigid lepingutes kellega eritariifid nähtud ette, nimelt Prantsuse 12,3% ja Soome 11,5%. Soome oma lepingu põhjal meiega tõi sisse 9,3% ja enamsoodustuse tõttu 1,7% kogu lepingutariifidega sisseveost. Peale nimetatud kuue riigi jääb 19 lepinguosalisele riigile ainult 29,1% lepingutariifidega sisseveost, kusjuures suurem osariigest omab 1—2% osatähtsuse, ainult Tšehhoslovakkia ja Taani osatähtsus on suurem ulatudes 5,1% ja 3,3%.

Huvitav on märkida kui palju iga lepinguosalise riigi sisseveos 1930 a. oli lepingu-

tariifidega kaupa. Riikide juures, kelle sissevedu meile üldse väiksem ja ka lepingutariifidega sisseveos omavad väiksema osatähtsuse, moodustas lepingutariifidega kauba sissevedu riigi üldsisseveost suurema %. Erandi selles moodustab Soome, kelle sisseveost meile lepingutariifidega sissevedu ulatub 58,7%. See on ühtlasi suurim %, mis moodustab lepingutariifidega sissevedu teatud riigi sisseveost üldse. Ka Prantsuse sisseveos meile on lepingutariifidega sisseveol kaunis suur osatähtsus, nimelt 52,1%. Peale nimetatute moodustas sissevedu lepingutariifidega sisseveos Šveitsist 40,3%, Tšehhoslovakkia 33,3%, Türgist 31,0% ja Kreekast 23,0%. Saksa sisseveost meile tuli lepingutariifidega 3,7%, Britist 9,0%, Ühendriikidest 14,0%, seega riikide juures, kelle sissevedu meile suurem, moodustab lepingutariifidega sissevedu väiksema osa.

5. Kokkuvõtte lepingutariifide mõjust sisseveole.

Influence des tarifs convention dans l'importation.

Rääkides lepingutariifide mõjust sisseveole, tuleb kõigepealt märkida: 1) kuivõrt suurele osale sisseveos oleme tollisoodustusi annud, 2) kuivõrt antud tollisoodustused on mõjutanud sisseveo üldarvu liikumist, 3) kuivõrt lepingutariifid on mõjutanud sisseveo koostist vaadatuna kahest seisukohast: a) arendades luksus ehk mitte esimesejärgu tarbeainete sissevedu, b) tõstes saaduste sissevedu, mida valmistatakse ka kodumaal.

Meelestades eelpool öeldut teame, et tollisoodustustele alluvate kaupade sissevedu viimasel — 1930 a. kaubanduselepingute põhjal, peale Soome, moodustas 10,3% üldsisseveost ehk 10 089 tuh. kr, mida ei tule pidada enam suureks, võrreldes vastavate arvude haripunktiga 1928 a. (13% üldsisseveost 16 386 tuh. kr). Suurenemise hoog pandi seisma 1929 a. kaubanduselepingu uuendamise läbi Prantsuse, Türgi ja Ungariga, mille tõttu lepingutariifidest ja seega ka soodustusele alluvast sisseveost jäi välja rida maitseaineid, nagu tee, kohv, riis, tubak, raskemad villased kangad, mis esinevad suuremate väärtusearvudega sisseveos ja seetõttu põhjustasid tunduva tagasimineku tollisoodustuses ettenähtud kaupade sisseveos.

Soomele antud lepingutariifide järgi oli tollisoodustuses ettenähtud kaupadel samasuur osa sisseveost, kui kõigi teiste lepingute järgi, kuid Soome pole sel ulatusel lepingutariife kasutanud. Kuna Soome lepingutariifidega toonud sisse võrdlemisi ühtlase osa tollisoodustuses ettenähtud kaubast viimastel aastatel, võiks selle ulatust pidada piiriks Soome sisseveole lepingutariifidega, mida ta üldse suudab täita. Selle järgi ulatuks Soomele antud lepingutariifidega sisseveo osatähtsus üldsisseveost 1,1%.

Kõigi lepingutariifide järgi sisseveo osatähtsus üldsisseveost ulatus seega järgmiste arvudeni:

	1930	1929	1928	1927	1926	1925
tuh. kr .	11 188	17 048	17 468	10 632	9 279	6 138
% üldsisseveost	11,4	13,0	13,3	11,0	9,7	6,4

Need arvud ongi, mis väljendavad lepingutariifide mõjupirkonda üldsisseveos, sest soodustusele alluvast sisseveost ka muude lepingutariifide järgi, peale Soome, jäi osa kasu-

tamata. Arvude liikumisest on näha, et lepingutariifidega sissevedu mõjutas üldsissevedu suurendavalt osaliselt suuremat tarvitamist põhjustades (näiteks: riis, rosinad, villased riided).

Sisseveo koostis lepingutariifidega (v. tab. 4, 5) võimaldab ülevaate ta mõjust üldsisseveo koostisele. 1930 a. näeme sisseveos lepingutariifidega esinemas toidu- ja maitseaineid 676,7 tuh. kr-ga, millest 415 tuh. kr¹⁾ kujundavad maitseained ja joogid, mis esimesejärgu tarbeainete liiki ei kuulu ning isegi luksusaineteks tulevad pidada. Valmissaadustes leidub kaupu mida luksusiks pidada võib, tekstiilsaaduste, mineraalkauba ja keemiakauba hulgas kogusummas 1 389 tuh. kr²⁾ võrra. Seega kogu lepingutariifidega sisseveos on kokku kaupu, mida luksusaineteks võib pidada, 1 804 tuh. kr³⁾ eest, mis moodustavad lepingutariifidega sisseveos 17,3%. Oletades, et ainult lepingutariifid võimaldasid kõnesolevate kaupade sisseveo, tuleb seega sisseveo üldväärtusest 1930 a. ligikaudu 1,1% lepingutariifide olemasolu arvele.

Kaupade sissevedu lepingutariifidega, mida kodumaal valmistatakse, ulatus 1930 a. ligikaudu 2 278 tuh. kr-ni. See arv võib olla poole suurem, sest on jäetud välja need kaubad, millest mõned liigid valmistatakse ainult kodumaal, nagu villase riide juures jne. Seega omab lepingutariifidega sissevedu, millest kodumaa tööstus huvitatud, ligikaudu 2,1% osatähtsuse üldsisseveost.

Ülevaate sellest, kuipalju sisseveost tuli üldse kaubalepinguga seotud riikidest ja seega viimasel kahel aastal minimaaltariifi järgi, missuguse osa sellest moodustab soodustustele alluv sissevedu ning lepingutariifidega sissevedu, annavad järgnevad arvud:

	Sissevedu 1000 kr.		Üldsissevedu lepinguosalis- test riikidest		Tollisoodustu- sis ettenähtud kaupade sisse- vedu		Sissevedu lepingutariifi- dega	
	tuh. kr	% ²⁾	tuh. kr	% ²⁾	tuh. kr	% ²⁾	tuh. kr	% ²⁾
1930 .	98 369	94,385	96,0	22 566	23,9	11 188	11,8	
1929 .	122 968	115 869	94,2	35 280	30,4	17 048	14,7	
1928 .	131 373	84 598	64,3	36 485	43,1	17 468	20,6	
1927 .	96 417	54 910	57,1	26 664	48,6	10 632	19,4	
1926 .	95 570	46 408	48,5	24 615	53,0	9 279	20,0	
1925 .	86 540	49 271	51,0	20 630	41,9	6 138	12,5	

¹⁾ Luksusaineteks on arvatud järgmised kaubad tuh. kr.: rosinad 292, juust 6, sardinid 10, vanilli 8, konjak ja veinid 99 siidriid, paelad 72, pitsid 143, valmisriided 6, portselaankaup 138, kosmeetikakaup 193 ja pudukaup 188.

²⁾ % sisseveost.

³⁾ % lepinguosaliste riikide üldsisseveost.

Tab. 6. Riigiraudteed märtsis 1931. — Chemins de fer en mars 1931.

1. Tähtsamad andmed piirkondade järgi — Données principales d'après les districts du réseau.

	Tulutoovate rong-km arv (1000) Trains-km des tr. lucratifs (1000)	Reisijate km (1000) Voyageurs-km (1000)		Istekohade kasutamise % % des places occupées	Tühjade vankrite % % des wagons à marchandises	Laaditud kaubavag. keskmine telje koorem*) Poids moyen par essieu d'un wagon chargé	Kaubarongi keskmine brutokaal (ton.ildveos) Poids moy. brut d'un train à marchand.	Kiirkaubarongi keskmine brutokaal (ton.ildveos) Poids moy. brut d'un train rapide de pour marchand.	Kaubarongi keskmine nettokaal (ton.tulutoo va veos) Poids moy. net de train de marchand.	Kaubarongi keskmine teige arv - Nombre moy. d'essieux pour un train de marchand.
		Üld-arv Total	III kl. arv III cl.							
a) Lalarööpmelised teed — Voie large										
Auru- ja mootorronges	262	10 941	10 200	34,8	—	—	—	—	—	—
Sel.: Paldiski—Keila auru-moot.	4	92	91	21,1	14,28	4,00	2,50	—	—	—
Haapsalu—Keila	19	620	611	26,7	30,34	3,93	3,77	—	248	—
Keila-Tallinn	14	1 073	1 067	48,5	35,04	4,09	3,84	—	414	—
Tallinn—Tapa	48	2 485	2 224	36,0	37,84	6,89	6,54	670	552	405
Tapa—Narva	67	1 745	1 626	39,4	37,41	6,88	6,13	498	448	273
Sel.: Tapa—Kohtla	42	—	—	—	—	6,92	5,95	479	485	262
Tapa—Tartu auru-moot.	43	2 373	2 151	35,1	29,28	5,82	5,21	533	339	278
Tartu—Valga	40	1 772	1 678	32,5	28,11	6,02	5,48	486	416	225
Valga—Irboska	27	781	752	26,9	36,82	5,82	5,24	308	—	156
Elektrironges: Tallinn-Pääsküla	26	2 340	2 340	40,2	—	—	—	—	—	—
Kokku — Total	288	13 281	12 540	35,7	34,78	6,48	5,94	536	419	303
Veebruaris—Février 1931 a.	257	12 495	11 671	34,8	35,21	6,79	6,19	544	399	312
Märtsis—Mars 1930 a.	262	16 358	15 857	39,9	31,97	6,33	5,52	526	444	271
I.V.—31. III. 1930/31 a.	3 148	20 297	19 079	37,7	31,15	6,03	5,25	511	408	264
I.V.—31. III. 1929/30 a.	3 073	23 014	21 593	42,9	29,89	5,64	4,78	542	392	252
b) Kitsarööpmelised teed — Voie étroite										
Sellest: Tallinn—Türi	35	1 305	1 145	42,28	33,84	4,74	4,52	354	—	183
Türi—Mõisaküla	26	570	517	31,8	35,15	4,80	4,44	177	—	85
Mõisaküla—Pärnu	9	271	249	27,4	37,03	5,04	3,82	163	—	61
Liiva—Vääna	3	45	45	23,3	37,50	7,32	7,20	—	—	—
Lelle—Papiidüü	22	405	344	41,0	32,50	4,30	3,86	197	—	89
Türi—Tamsalu	12	292	272	36,5	26,62	4,30	2,60	282	—	104
Riisela—Orajõe	3	49	49	30,6	40,15	4,96	3,90	45	—	17
Mõisaküla—Valga	6	155	141	32,7	24,17	4,92	4,46	—	—	—
Valga—Mõniste	5	98	98	28,9	44,74	4,84	4,82	—	—	—
Sonda—Mustvee	8	131	127	47,9	46,72	3,26	3,14	149	—	54
Kokku — Total	128	3 321	2 987	36,5	34,98	4,56	4,10	253	—	118
Veebruaris—Février 1931 a.	104	3 140	2 772	36,4	33,86	6,89	3,42	205	—	110
Märtsis—Mars 1930 a.	128	4 277	3 801	37,7	31,11	3,68	3,18	221	—	91
I.V.—31. III. 1930/31 a.	1 486	50 877	45 788	38,6	31,49	3,78	3,32	177	—	89
I.V.—31. III. 1929/30 a.	1 639	62 631	56 091	44,1	30,54	3,60	3,08	173	—	69

	Lalarööpmelised teed—Voie large				Kitsarööpmelised teed Voie étroite			
	Märtsis		1/IV-31/III 1929/30	1/IV-31/III 1930/31	Märtsis		1/IV-31/III 1929/30	1/IV-31/III 1930/31
	1931	1930			1931	1930		
2. Kaubavedu (1000) — Transport des marchandises (1000).								
Kõigi saadetiste kaal—poids: Ton	213	175	1 838	1 792	89	84	849	824
Tn-km	27 230	20 899	200 717	215 966	7 240	5 588	61 561	59 517
Sellest maksulised saadetised—Dont les marchandises payables:	192	155	1 566	1 559	83	72	780	725
Tn-km	24 926	17 768	170 199	188 226	6 528	4 822	52 566	52 217
Sellest: erakaubad—Dont marchandises privées:	150	139	1 428	1 305	78	71	707	696
Tn-km	16 252	15 353	147 804	140 501	6 204	4 789	51 078	50 538
3. Pagasivedu — Transport des bagages								
Kaal — poids (tuh. tn.)	0,4	0,4	7	6,7	0,2	0,2	3,7	3,2
tn-km (tuh.)	49	45	894	700	17	18	289	242
4. Reisijate vedu (1000) — Transport des voyageurs (1000).								
Reisijate üldarv — Nombre total de voyageurs	309	394	5 547	4 826	80	117	1 511	1 184
Sellest välisühendus—Communic. avec l'étranger	3	4	86	50	0,7	1	13	12
Dont kohalik liikumine — Mouvement local	306	390	5 461	4 776	79	116	1 498	1 172
Sellest: I klassis	0,01	0,1	1,3	0,6	—	—	—	—
II	6	7	97	82	4	6	74	59
III	308	387	5 449	4 743	76	111	1 487	1 125
Reisijate km üldarv—Voyageurs-km.	18 281	16 358	290 140	202 297	3 321	4 277	62 631	50 877
Sellest Elektrirongid — Trains électriques	2 340	2 751	33 811	32 956	—	—	—	—
Dont Mootorvagnid — Wagons à moteur	—	—	—	—	—	—	—	—
Reisijate lühete km peale—Voyageurs par km exp.	20	24	341	300	6	7	110	90
Keskmine sõidukaugus — Parcours moyen.	43,0	41,5	41,5	41,9	41,5	38,6	41,5	43,0
Magamiskaartide üldarv—Cart. pour wag.-lits vend.	2	3	46	32	0,6	1	11	6,7
Jaamaeise-piletite üldarv—Tickets d'entrée vendus	8	10	155	147	0,3	0,2	5,5	4,1
5. Veeveerkoosseltsi kasutamine (1000) — Exploitation du matériel roulant (1000).								
Rong-km üldarv — Trains-km.	295	267	3 144	3 220	131	129	1 760	1 579
Sellest reisironges — Dont trains de voyageurs	182	182	2 218	2 231	88	96	1 191	1 114
Teig-km üldarv — Essieux-km.	10 218	8 679	101 733	104 970	7 048	6 836	83 848	78 479
Sellest Vagnitelje-km — Voitures à voyageurs	2 872	3 193	41 553	42 111	1 733	2 190	25 690	24 501
Dont Vankritelje-km — Wagons à marchand.	7 246	5 486	60 178	62 859	5 315	4 646	57 658	53 978
Kesk. tig. arv rong.—Moyen. des essieux par train	34,63	32,51	32,37	32,59	53,80	52,99	47,38	49,70
Sellest Aurureisironges — Trains de voyageurs	21,84	26,34	24,98	25,06	40,65	41,47	38,30	39,79
Dont Elektrironges — Trains électriques	8,69	9,10	8,86	8,82	—	—	—	—
Dont Kaubaronges — Trains de marchand.	64,83	63,81	64,02	62,43	84,43	89,54	70,63	78,16
Kesk. kaubar. brutto-kaal makaulisest veost*)	460	447	421	424	207	204	159	180

*) Keskmine telje koorem kitsarööpmelisel teel on arvestatud paari telje peale. *) Poids moyen d'un train de march.

Tab. 1. Väliskaubandus aprillis 1931 a. —

Rühm, kohus kaulus en- dises klas- sifikatsioon	Dans les chiffres du tableau les marchandises passées en transit ne sont pas comprises. Trafic de perfectionnement, réexportation et réimportation sont compris.	Briti	Läti	Poola-	Prant-	Rootsi	Saksa	S.N.V.L.	Tšeh-	Ühend-	Muud
		Bretag- ne	Letto- nie	Danzig Pologne Danzig	suse France	Suède	Alle- magne	U.R.S.S.	hoslo- vakkia Tchéco- slovaq.	riigid États- Unis	riigid Autres pays
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Eesti-Läti ühine nomenklatuur Nomenclature unifiée pour Estonie et Lettonie											
A. Sissevedu tonnides — Importation en tonnes.											
5	I. 1. Elusloomad (arv—nombre)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	II. Toidu- ja maitseained, loigid	302,1	85,8	723,2	25,7	17,9	729,8	5 251,2	31,0	245,5	745,2
1, 4	2. Tera- ja jahvatatud vill	36,9	0,2	44,5	24,2	10,0	121,8	2 913,4	—	222,9	428,4
2	3. Aia- ja juurvilja	—	—	—	0,0	—	2,3	51,0	—	22,5	195,4
3	4. Karjasaadused	0,1	—	—	—	—	0,1	—	—	—	1,0
4	5. Kala, kalasaadused ja vähid	262,1	—	—	—	7,8	—	—	—	0,1	73,8
1	6. Muud toidu- ja maitseained ning loigid	3,1	0,2	678,8	1,6	0,1	365,4	2 000,8	31,0	0,1	41,5
6	III. Teor- ja poolvalmisained	—	85,4	—	—	—	240,8	286,2	—	—	5,1
4, 7	8. Loomariigilained (peale rasvade)	—	2,9	—	—	—	2,3	0,0	—	—	69,3
8	9. Seemned, taimed ja nende osad	—	75,5	1,7	15,2	—	17,7	5,9	0,1	14,4	63,8
9	10. Metsamaterjal	—	110,2	68,5	—	—	7,7	72,4	—	—	16,4
10	11. Paberitoorained	—	—	—	—	—	—	—	—	—	199,9
12	12. Tekstiiltoorained	1,4	6,1	7,2	—	—	15,3	37,5	1,5	122,5	185,7
17, 18	13. Ärtsid ja metallid töötlemata (metallimurd)	5,2	—	—	—	1,6	54,1	—	—	—	0,0
19—21	14. Mineraalid peale ärtside	40,4	—	10 270,0	—	124,5	20,6	50,9	—	—	43,7
19	15. Keemiatööstuse toorained:	44,3	275,1	153,7	103,2	8,6	2 243,7	916,7	0,0	116,7	2 423,1
20	a) selliste õli, rasvad, vaigud, kummi toorelt	44,2	28,8	153,5	3,8	8,6	85,3	900,4	0,0	116,7	72,7
	b) väetisained	—	246,3	—	99,3	—	2 176,8	—	—	—	2 350,1
6	IV. Valmisaaudused	199,0	76,7	86,9	71,0	256,5	1 032,3	116,3	29,6	99,6	706,8
8	16. Nahad töötletud ja nabakaup	0,1	0,0	0,1	0,6	—	5,4	—	0,3	0,1	0,5
9	17. Puutööstusesaadused	0,5	3,8	9,0	0,0	6,5	2,2	—	0,3	0,3	44,1
9	18. Paberitööstusesaadused	3,1	10,2	0,0	0,7	1,7	193,2	4,4	1,6	0,2	125,0
11	19. Tekstiilitööstusesaadused	0,1	1,0	1,4	6,8	0,6	42,8	—	5,4	0,5	12,9
12, 13	20. Metallid	54,8	3,5	—	0,0	3,2	181,0	19,1	4,3	—	417,4
14	21. Põllumajandusemasinad ja riistad ¹⁾	—	31,5	—	—	2,3	92,4	20,4	—	11,2	1,0
15	22. Jõu- ja tööstusmasinad	24,0	0,0	0,1	0,8	5,1	49,3	—	0,2	2,0	6,0
15	23. Metallikaup	74,6	1,7	12,9	1,1	12,6	132,1	0,0	8,9	32,4	25,1
15	24. Elektrimasinad—aparaadid ja tarbeasjad	1,6	0,0	—	0,3	4,1	145,7	0,0	0,0	0,5	2,6
15	25. Instrumentid, aparaadid ²⁾ ja laskeriistad	1,1	0,0	0,0	0,1	0,4	7,7	—	0,1	0,5	0,9
16	26. Transportabinõud	1,4	0,0	—	0,3	—	18,8	—	—	43,9	12,2
17	27. Keraamika ja muud mineraalkaubad	14,4	5,2	5,1	0,8	209,2	55,5	0,3	7,9	4,2	7,7
19, 21	28. Keemiatööstusesaadused	14,4	19,2	58,4	59,5	16,7	193,4	72,0	0,3	3,7	50,7
22	29. Muud eraldi nimetatuta kaubad	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	2,8	—	0,3	0,0	0,9
12, 13, 22	V. 30. Kallismetallid ja -kivid	—	—	—	—	—	0,0	—	—	0,0	0,0
	Kokku { tn	592,3	632,4	11 306,2	215,2	409,1	4 123,4	6 501,0	62,2	599,6	4 447,9
	%	2,1	2,2	39,1	0,7	1,4	14,3	22,5	0,2	2,1	15,4
	Märts 1931	877,5	1 566,5	3 286,3	88,4	186,6	2 810,1	4 671,9	60,0	645,4	3 100,0
	1/I—30/IV 1931	15 982,2	5 232,8	21 736,8	529,8	1 861,7	11 748,3	21 727,8	208,8	4 877,6	18 552,6
B. Sisseevedu kroonides — Importation en kr (couronne d'Estonie, égale 100 ¹⁰⁰ grammes de l'or pur (100 marks antérieurs)											
5	I. 1. Animaux vivants	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	II. Denrées alimentaires et coloniales, boissons	72 536	479	90 378	11 733	2 856	56 623	460 415	4 561	40 898	165 659
1, 4	2. Céréales et produits de minoterie	6 424	16	7 492	5 087	1 830	13 080	222 726	—	29 433	62 307
2	3. Produits des potagers et des vergers	—	—	—	1	—	1 225	21 400	—	11 316	45 544
3	4. Produits de l'élevage du bétail	63	—	—	—	—	134	—	—	—	1 152
4	5. Poissons, leurs produits et écrevisses	61 691	—	—	—	952	—	—	—	56	7 600
3	6. Autres denrées aliment. et coloniales et boissons	1 358	205	82 886	6 645	74	9 987	196 929	4 561	43	48 147
1	7. Fourrage	—	258	—	—	—	32 197	19 360	—	—	909
6	III. Matières premières et demi-fabriquées	21 596	127 748	157 764	43 038	8 016	293 941	222 450	1 208	208 812	421 544
4, 7	8. Produits animaux (non compr. grats. et huiles)	—	3 100	—	—	—	20 494	74	—	—	48 722
8	9. Semences, plantes vivantes et leurs parties	—	101 137	688	32 546	—	20 249	8 785	172	12 854	62 829
9	10. Produits forestiers	—	519	2 250	—	—	2 997	2 520	—	—	7 398
10	11. Matières pour papier	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30 808
12	12. Matières textiles	3 176	3 522	2 008	—	—	19 046	103 296	1017	172 000	34 608
17, 18	13. Minéraux et métaux bruts	6 825	—	—	—	3 466	4 083	—	—	—	25
19—21	14. Minéraux (non compris minerais)	2 054	—	133 929	—	1 634	5 690	1 204	—	—	2 497
19	15. Matières chimiques	9 541	19 470	18 889	10 492	2 916	221 402	106 571	19	15 958	184 687
20	a) dont huiles, graisses, résines et caoutch. brut	9 468	9 714	18 739	3 754	2 916	227 404	104 562	19	15 958	44 036
	b) engrais	—	9 756	6 788	—	—	191 938	—	—	—	140 227
6	IV. Produits fabriqués	275 939	62 909	42 137	173 390	118 302	1 291 407	26 323	108 832	134 687	349 688
8	16. Peaux apprêtées et articles en cuir et peau	1 039	367	801	11 480	—	49 810	—	2 832	2 466	4 532
9	17. Ouvrages en bois	3 098	1 712	5 984	57	738	7 156	—	697	435	17 416
9	18. Articles en papier et imprimés	4 854	8 461	40	4 653	1 698	77 186	2 375	1 745	522	49 405
11	19. Articles textiles	102 364	5 486	11 121	118 637	3 876	288 132	—	73 770	2 473	31 935
12, 13	20. Métaux ouvrés	17 172	616	—	13	2 663	31 470	8 059	4 749	—	43 832
14	21. Outillage et machines agricoles	—	11 422	—	—	8 155	63 436	6 216	—	13 485	1 577
15	22. Machines motrices et machines industrielles	34 385	166	172	1 290	16 258	106 743	—	750	6 337	12 560
13	23. Articles en métaux non spécialement dénommés	45 167	1 788	4 760	2 973	19 060	158 550	8	9 411	15 956	21 133
15	24. Machin. et appareils électriques et leurs parties	33 023	75	—	509	43 207	171 828	578	265	2 565	10 312
16	25. Instruments, appareils et armes à feu	8 043	4 072	86	1 214	1 681	66 362	—	1 017	3 293	11 447
15	26. Moyens de transport	4 969	127	—	752	38 885	—	—	—	74 210	31 197
17	27. Céramique et autres produits minéraux	8 702	2 932	5 047	1 060	8 562	53 191	163	10 506	8 443	7 889
19, 21	28. Produits chimiques	16 648	25 592	14 119	29 899	12 457	154 517	13 325	687	9 450	51 195
22	29. Autres articles non spécialement dénommés	1 496	92	7	812	7	24 141	—	2 423	32	5 253
12, 13, 22	V. 30. Métaux et pierres précieuses, perles et coraux	—	—	—	—	—	1 967	—	2	—	819
	Total { kr	370 071	191 136	290 279	223 151	129 174	1 643 938	709 137	114 603	376 997	937 710
	%	7,4	3,8	5,8	4,6	2,6	32,9	14,2	2,3	7,6	18,8
	Mars 1931	328 646	126 550	208 581	125 232	46 540	980 136	800 580	100 949	385 366	906 585
	1/I—30/IV 1931	1 627 844	623 088	1 097 088	638 186	701 234	5 945 084	2 659 887	454 118	1 688 109	4 240 709

1) Siin ka pilmatait. sisseveaded. 2) Peale elektriparaatide.

Tab. 2. VÄLISKAUBANDUS MUUDE RIIKIDEGA APRILLIS 1931 a. — COMMERCE EXTÉRIEUR avec les AUTRES PAYS en AVRIL 1931.

Rahvusvaheline statistiliste territooriumide numeratsioon	Sissevedu Importation		Väljavedu Exportation		Numération internationale des territoires statistiques	Sissevedu Importation		Väljavedu Exportation	
	ton	kr	ton	kr		ton	kr	ton	kr
168. Argentiina — Argentine	7,7	3 392	—	—	22. Leedu — Lihuanie	12,1	4 373	351,9	46 618
182. Austraalia — Australie	99,0	21 049	—	—	34. Lõunasiiaa — Yougoslavie	4,7	2 493	—	—
6. Austria — Autriche	4,5	22 484	—	—	123. Madagaskar — Madagascar	0,0	87	—	—
83. Belgia-Kongo — Congo-belge	0,4	1 200	—	—	146. Mehhiko — Mexique	0,7	708	—	—
Belgia-Luksemburgi majand. liit Belgo-luxembourgeoise, Union écon.	486,0	69 430	—	—	23. Norra — Norvège	12,3	14 770	417,8	60 482
170. Brasillia — Brésil	17,2	11 592	4,0	776	51. Palestiina — Palestine	10,5	3 671	—	—
82. Briti-Egiptuse Sudaan — Soudan anglo-égyptien	0,0	41	—	—	174. Paragvaid — Paraguay	4,9	3 703	—	—
178. Briti-Guajaana — Guyane britann.	—	—	3,1	574	175. Peruu — Pérou	5,7	7 265	10,7	3 160
98-104. Briti-Ida-Aafrika — Afrique d'Est britannique	11,1	4 586	—	—	26. Poola-Danzig — Pologne-Dantzig	*)	*)	70,1	49 608
85-88. Briti-Lääne-Aafrika — Afrique d'Ouest britannique	13,3	7 646	—	—	27. Portugal — Portugal	3,5	1 855	1,0	1 782
93. Briti-Lõuna-Aafrika Ühendriigid Union Sud-Africaine	16,4	8 228	—	—	129-137. Portugali-Lääne-Aafrika — Afrique d'Ouest portugaise	0,1	83	—	—
66. Briti-Malaisia — Malaisie britannique	4,6	7 546	—	—	14. Prantsuse — France	*)	*)	2 161,5	251 941
150-153. Briti-Vahe-Ameerika — Amérique	—	—	—	—	109. Prantsuse Alžeeria — Algérie franç.	2,1	409	—	—
155-161. Centrale britannique	0,2	179	2,2	617	80. Prantsuse-Maroko — Maroc franç.	6,0	1 014	9,7	4 750
8. Bulgaaria — Bulgarie	4,6	5 416	—	—	122. Prantsuse-Somaali — Somalie franç.	1,4	2 062	—	—
140. Kostarika — Costarico	—	—	5,1	939	113. Prantsuse-Sudaan — Soudan franç.	0,3	243	—	—
173. Ecuador — Equateur	2,3	2 146	3,3	900	28. Rumeenia — Roumanie	25,0	2 400	—	—
143. Guatemala — Guatemala	0,5	1 073	—	—	149. Salvador — Salvador	0,7	1 200	—	—
40. Hiina — Chine	6,0	10 582	43,3	12 430	142. Santo-Domingo — Dominique, Rép.	—	—	2,0	600
11. Hispaania — Espagne	18,3	8 289	151,5	22 001	58. Siam — Siam	0,5	164	—	—
25. Hollandi — Pays-Bas	2 215,4	182 663	*)	*)	13. Soome — Finlande	450,1	122 516	*)	*)
181. Holl. Guajaana — Guyane néerland.	0,4	408	—	—	36. Šveits — Suisse	10,7	59 291	0,1	60
72. Hollandi-India — Indes néerlandais	7,2	9 113	—	—	9. Taani — Danemark	124,8	97 124	*)	*)
17. Iiri — Irlande	—	—	5,3	1 730	62. Tšellon — Ceylon	4,6	11 518	—	—
65. India — Inde	263,1	70 338	4,4	1 240	37. Tšehhoslovakkia — Tchécoslovaq.	*)	*)	37,1	17 998
19. Itaalia — Italie	122,5	36 041	—	—	171. Tšiihi — Chili	200,0	34 083	7,3	1 284
45. Jaapan — Japon	0,7	3 066	—	—	56. Türgi — Turquie	13,2	10 975	—	—
154. Jamaica — Jamaïque	0,7	857	—	—	16. Ungari — Hongrie	1,3	3 775	—	—
136. Kanada — Canada	223,1	28 887	—	—	176. Urugvaid — Uruguay	1,8	2 718	—	—
15. Kreeka — Grèce	4,9	6 626	—	—	200. Uue-Hebridid saared — Nouvelles- Hébrides	0,7	528	—	—
141. Kuuba — Cuba	15,5	13 150	—	—	185. Uus-Meremaa — Nouv.-Zélande	4,5	12 592	52,9	7 347
					177. Venezuela — Venezuela	0,1	116	2,7	830
					134. Ühendriigid — États Unis	*)	*)	1 676,9	291 070
					Muud riigid — Autres pays	—	—	0,5	580

Tab. 3. Tähtsamate ainete väliskaubandus aprillis 1931 a.
Commerce extérieur des principaux articles en avril 1931.

Järjek. nr. täielikus üksikainete nomenklat.	Eesti-Läti ühine nomenklatuur Nomenclature unifiée pour Estonie et Lettonie	ton	kr.	Järjek. nr. täielikus üksikainete nomenklat.	Kr—couronne d'Estonie, égale 100/248 gramme de l'or pur (100 marks antérieurs)	ton	kr.
1		2	3	4		5	6
SISSEVEDU — IMPORTATION							
II. Toidu ja maitseained, joogid		8 157,4	906 138	232	Õlikoogid	25,0	3 284
2. Tera- ja jahvatatud vill		3 801,7	346 447	233	Soolatängud	180,2	24 651
11	Rukis	1 375,3	95 523	236	Muu loomatoit ern.	56,0	5 655
	Sel.: S. N. V. L.	1 375,2	98 511	III. Toor- ja poolvalmisained			
12	Nisü	503,7	59 807	8. Loomariigistatud, peale rasvade		18 056,2	1 489 117
	Sel.: Kanada	208,1	25 929	237-241	Loomanhad kuivalt soolatud	68,5	72 990
	Ühendriigid	200,0	24 879		Sel. Hiina	7,0	12 498
13	Oder	—	—	237-241	Loomanhad märjalt soolatud	5,2	9 780
14	Kaer	—	—	243-257	Karusnahad	47,3	34 054
16	Mais	1 638,4	137 829			1,6	21 273
21	Nisujahu	82,2	15 243	9. Seemned, talmid ja nende osad		194,3	239 260
	Sel.: Briti	36,6	6 279	274, 275	Linaseemned	—	—
	Ühendriigid	22,5	4 447	278	Päevaliliseemned	—	—
26	Manna	26,0	5 853	281	Kopra	—	—
	Sel.: Prantsuse	16,0	3 523	285	Ristikheinaseemned	65,5	85 185
	Rootsi	10,0	1 830	305, 306	Tubak lehtedes, kasvudes	80,3	108 929
27	Herkulo ehk kaeratängud	20,3	4 419		Sel.: Taani	17,7	20 290
30	Rtis	143,6	30 709		Ühendriigid	14,0	11 608
	Sel.: India	100,5	22 233		Prantsuse	14,0	30 517
3. Ala- ja juurvill		271,2	79 486	307	Humalad	3,5	4 186
35	Herned	66,0	11 659	11. Paberitoorained			
59	Apelsinid ja mandariinid	52,9	19 524	346	Paberimass kuiv	199,9	30 808
60	Sidrunid	79,8	13 809	347	Paberimass märg	—	—
62	Banaanid	—	—	348	Tselluloos kuiv	132,0	26 084
69-75	Puuvilli ja marjad kuivatatud	69,1	32 800	349	Tselluloos märg	97,9	4 724
5. Kala, kalasaadused ja vähid		343,8	73 299	352	Puuvill toores	427,2	388 673
112	Heeringad	289,9	65 043	357	Sel.: Ühendriigid	197,9	276 476
6. Muud toidu- ja maitseained ning joogid		3 123,2	350 835		Kanep	122,5	172 000
167	Kohv toores, ubades	10,3	14 591		Sel.: S. N. V. L.	39,9	15 158
172, 175	Kakao ubades ja pulbris	19,4	12 852		Br. Ida Aafrika	14,6	4 835
176	Tee igasugune	4,1	12 105	359	Džuut	10,3	3 468
178, 179	Suhkur peenike ja raffinaad	2 330,3	273 408	363	Vill värvimata	136,8	87 796
	Sel.: Saksa	1 620,5	186 039		Sel.: Saksa	21,7	47 410
	Poola-Danzig	678,8	82 844		Uus-Meremaa	11,3	17 485
205, 206	Sool	744,9	17 442			4,5	12 582
207	Kunstvõi	0,7	480	13. Ärtid ja metallid töötlemata (metallimurd)			
213-217		—	—	376	Malm toores	60,9	14 379
221-224	Viinad ja veinid	1,6	5 958	14. Mineraalid peale ärtside			
7. Loomasööd		617,4	52 722	397, 398	Vabrik. ja ehit. tarvitav savi	10 550,0	147 008
281	Kliid igasugused (loomatoit)	261,2	17 860			65,0	2 586
	Sel.: S. N. V. L.	261,2	17 860				

*) V. tab. 1.

Tab. 3. Tähtsamate ainete väliskaubandus aprillis 1931 a. (järg).
Commerce extérieur des principaux articles en avril 1931 (suite).

Järjek. nr. täielikus üksikainete nomenklat.	Eesti-Läti ühine nomenklatuur <i>Nomenclature unifiée pour Estonie et Lettonie</i>	ton		kr		Järjek. nr. täielikus üksikainete nomenklat.	Kr.—couronne d'Estonie, égale 100/248 grammes de l'or pur (100 marks antérieurs)	ton	
		2	3	4	5			6	
SISSEVEDU—IMPORTATION.									
447	Kivisüsi	10 287,1	134 240	792	Vasktraat isoleer-ta 0,5-12,5 mm	1,2	1 597		
	Sel.: Poola-Danzig	10 270,0	133 929	784, 795	inglistina	0,0	138		
15.	Keemtatõstuse toornained	6 255,2	569 945	21. Põllumajandusemasinad ja -riistad (sln ka pilmatalit. sisseseaded)	158,7	104 291			
a)	Õlid, rasvad, vaigud, kummi toorelt	1 394,1	236 625	809	Traktorid	3,2	5 500		
462	Loomaravj tehniliseks tarbeks	18,3	7 533	810, 811	Viljapleksugarnituurid jõumasi- naga ja ilma				
473	Palmiteraõli	11,8	6 188	817, 818	Niidumasinad	0,3	225		
474	Kookosõli	4,3	3 398	820	Adrad	22,4	10 262		
	Sel.: Saksa	4,3	3 396	825	Vikatid	4,2	14 348		
481	Kakaovõi	12,6	16 981	830-833	Separatorid ja m. pilmanduse masinad	3,3	12 634		
483	Nafta toores	390,6	34 395	835	Põllutõõmasinate osad	38,1	17 401		
	Sel.: S. N. V. L.	312,9	28 289	22. Jõu- ja töõmasinad	37,5	178 641			
484	Masuut	140,9	12 300	836	Aurumasinad ja lokomobillid				
485	Petrooleum	482,2	46 900	837	Plahvatusjõumasinad	1,1	1 786		
	Sel.: S. N. V. L.	313,8	30 700	841	Veskite sisseseaded	0,5	1 136		
487	Beusiin	78,2	14 921	849	Kudumismasinad	0,3	2 087		
	Sel.: Poola-Danzig	26,5	5 775	850	Õmblus- ja pilitusmasinad ja nende osad	9,0	31 444		
	S. N. V. L.	20,0	3 200	842-848	Igasugused töömasinad ja abi- nõud rauast, malmist, terasest	30,5	57 971		
493	Parafiin	2,2	713	851-864	Masinat ja aparaatide osad	44,0	79 574		
495	Määrdeõli ern.	148,8	36 430	23. Metallikaup	301,3	278 904			
	Sel.: S. N. V. L.	83,0	17 495	872	Rauast ja terasest taotud, pressit. ja valatud kaup ern.	17,1	11 321		
	Läti	28,3	9 405	876	Raud- ja terastorud ja nende ühendusjaod	71,7	33 630		
498	Kivisõetõrv	0,4	40	881, 885	Raudraatnaelad ja -needid	3,2	2 082		
518	Kampol	21,5	4 736	875, 877-	Muu treititud, poleeritud, lihvitud raud- ja teraskaup igasugune	42,0	61 338		
	Sel.: Ühendriigid	21,5	4 777	880, 886	Raudplekk-kaup ern. lihtne	24,4	30 854		
				887, 889	Okastraat				
b)	Väetisained	4 672,5	348 599	892	Raud- ja terastraatkaup ern.	7,9	6 295		
535	Ühiliisalpeeter	200,0	34 079	901-903	Noakaup igasugune	1,9	11 300		
537	Vävelhappu ammoniaak	124,5	24 945	906-908, 911	Ern. käsitõõriistad	9,3	16 139		
541	Superfosfaat	3 944,4	180 130	912	Vaskkaup igasugune	5,5	26 980		
542	Toomasiaak jahvatatud			915	Alumiiniumkaup ern.	1,9	7 145		
546, 547	Kaalisoolad	150,3	8 736	920	24. Elektrimasinad- aparaadid ja tarbeasjad	154,8	262 440		
c)	Muud keemtatõstuse toornained	18,6	4 721	924, 925	El-dünamod, -mootorid, trans- formatorid	37,8	63 162		
549	Vävel toores, tükkides			932	El-lambid metallnõidiga	0,1	3 300		
				934	El-kaablid metallpantseriga	95,0	54 864		
				935	El-juhed isoleeritud	3,8	10 805		
				943	Raadioaparaadid, -osad ja -tarb.	1,7	43 813		
				25. Instrumendid, aparaadid (peale elektrilapar.) ja laskeristad	11,4	97 165			
				953	Arstiristad, -aparaadid ja -tarbed	0,3	9 876		
				958-966	Kellad	0,2	6 138		
				973-980	Muusikariistad	5,2	32 014		
				981-984	Laskeristad	0,5	3 591		
				26. Transportabinud	76,6	150 140			
				986-992	Veesõiduriistad				
				999	Sõidua autod	4 tk.	9 452		
				1002	Veoaotode raamid ühes moo- tori ja ratastega	44 "	90 626		
				1008	Jalgrattad	175 "	10 721		
				27. Keraamika ja muud mineraalkaubad	310,2	97 995			
				1025	Kälad, tahud loomulikud	4,1	3 995		
				1038	Tulekindlad kivid ja tahvid (šamottkivid)	14,5	1 541		
				1051-1053	Fajaskaup	33,9	18 912		
				1054, 1055	Portselaskaup	12,4	15 814		
				1056-1073	Tahvelklaas ja klaaskaup	26,0	38 976		
				28. Keemtatõstusesaadused	488,1	327 800			
				1103	Albumiin	0,0	3		
				1105-1109	Pehmet kummist asjad ühend. kiudainetega	10,1	38 593		
				1110	Veoaotode massiiv-kummišiidid				
				1113, 1114	Kummist jalaõud	5,9	23 636		
				1146	Vävelhappu alumiinium				
				1165	Pesusooda	39,5	4 918		
				1168	Kaustiksooda puhastamata	60,8	13 199		
				1308-1311	Sõhape (vedel)				
				1312	Lõhna- ja kosmeetikaained	1,0	18 579		
				1823-1323	Parkimisekstraktid	62,6	25 879		
				1336-1344	Mineraalvärvid	48,5	13 731		
				1348	Allisarivvärvid ern.	5,2	32 729		
				1355	Saapamaäre	2,0	4 430		
				1356	Trükimust	1,6	2 528		
				1360	Pronkspulber	0,4	1 244		
				1368	Linoleum	2,9	2 984		
				29. Muud eraldi nimetatamata kaubad	4,2	34 287			
				1394-1396	Kirjutusematerjal ern.	0,7	5 843		
20. Metallid		683,4	104 174						
768-772	Latt, sordi- ja vormraud igasug. Sel.: Belgia	437,3	50 487						
	Saksa	353,0	35 619						
773, 774	Lehtraud ja raudplekk	134,2	14 832						
781-783	Sel.: Briti	144,4	28 680						
	Belgia	62,9	16 138						
	Saksa	49,0	5 601						
775-780	Teras	33,1	3 206						
	Sel.: Läti	8,9	5 003						
	Tšehhoslov.	3,3	560						
	Raud- ja terastraat ① 1-5 mm	3,2	3 188						
784, 785	Vask	23,3	3 573						
789-790	Sel.: Saksa	5,9	6 156						
	Rootsi	2,9	3 524						
		1,6	1 641						

Tab. 10. Pankade äriseis 1 jaan. ja 1 veebr. 1931 a.
Situation financière des banques au 1 janvier et 1 février 1931.

	18 ⁴⁾ erapanka 18 bang. privées		26 ühispanka 26 bang. coopér.		18 ⁴⁾ erapanka 18 bang. privées		26 ühispanka 26 bang. coopér.	
	1/I	1/II	1/I	1/II	1/I	1/II	1/I	1/II
	1000 kr.				%			
Aktiva—Actif								
1. Kassa—Caisse	1 901	1 332	499	302	1,7	1,4	1,1	0,7
2. Jooksvad arved teisis rahaasutisits Comptes courants	1 532	1 475	3 007	2 887	1,5	1,5	6,9	6,5
a) Sellest Eesti pangas—Dont à la Banque d'Estonie	1 292	1 065	...	...	1,2	1,1	...	...
3. Pt. 1 ja 2 kokku—Total p. 1 et 2	3 433	2 807	3 506	3 189	3,2	2,9	8,0	7,2
4. Panga püralt olevad väärtused—Ef- fets en portefeuille	2 007	1 284	392	395	1,8	1,4	0,9	0,9
a) Väärtapaberid—Effets	1 735	1 137	336	333	1,6	1,2	0,8	0,8
1) Sellest börsil koteeritavad—Dont effets cotés à la Bourse	339	155	...	...	0,3	0,2	...	...
b. d) Välismaa rahad, kallismetallid, tšekid ja maksukäs. välisvaluutas— Métaux précieux et effets en valeurs étrangères	222	151	56	62	0,2	0,2	0,1	0,1
5. Laenud—Prêts	78 084	69 962	28 654	28 882	71,6	73,4	65,4	65,6
a) Disk. vekslid—Escomptes	30 115	27 636	15 250	15 412	27,8	29,0	34,8	35,0
1) Sellest sisemaa vekslid—Dont du pays	21 736	19 070	...	...	19,9	20,0	...	...
b) Tähtajal laenud—Prêts termin. d) Kto-krt. laenud—Autres prêts	1 702	1 644	6 305	6 286	1,6	1,7	14,4	14,3
6. Garantitud deebitor—Prêts de gar. 7. Korrespondendid—Correspondants	46 207	40 682	7 099	7 184	42,4	42,7	16,2	16,3
a) Sisemaa—en Estonie { Loro Nostro	11 670	9 149	901	1 004	10,7	9,6	2,1	2,3
b) Välismaa—à l'étranger { Loro Nostro	4 236	3 589	1 333	1 382	3,9	3,7	3,1	3,1
8. Protestitud vekslid—Effets protes- tés	1 304	1 410	926	1 145	1,3	1,5	2,1	2,0
9. Osakondade arved—Successales	1 233	686	416	201	1,1	0,7	0,9	0,4
10. Kinnisvara—Immubles	159	139	2	6	0,1	0,1	0,0	0,0
11. Vallasvara—Mobiliers	1 480	1 354	39	30	1,4	1,4	0,1	0,1
12. Jooksvad kulud, makstud % ja komisj.—Frais courants, intérêts et commis. payés	44	154	388	484	0,0	0,2	0,9	1,1
13. Jooksvad arved—Comptes courants	1 833	1 230	19	15	1,7	1,3	0,0	0,0
14. Üleminevad summad—Actifs transi- toires	5 595	4 893	1 584	1 586	5,1	5,1	3,6	3,6
15. Muud aktivad—Actifs divers	494	403	216	220	0,5	0,4	0,5	0,5
a) Liikmete vastutus ¹⁾	721	640	330	338	0,7	0,7	0,8	0,8
Kokku—Total	890	833	6 426	6 435	0,8	0,9	14,7	14,6
	—	—	6 202	6 228	—	—	14,2	14,1
	109124	95 302	43 825	44 044	100	100	100	100
Passiva—Passif								
1. Panga kapitalid—Capitiaux et ré- serves	8 766	7 296	2 797	2 825	8,0	7,7	6,4	6,4
a) Sisemaa-aktiivkapital—Cap- ital versé	6 933	5 534	2 145	2 156	6,4	5,8	4,9	4,9
b) Tagavarakapital—Réserves	1 535	1 515	491	498	1,4	1,0	1,1	1,1
d) Muu erikapital—Réserves spé- ciales	248	247	161	181	0,2	0,3	0,4	0,4
2. Hoiusummad—Dépôts	46 246	38 794	26 469	28 428	42,4	40,7	60,4	60,0
a) Tähtajal hoiusummad—Dépôts terminables	12 024	11 251	11 407	11 452	11,0	11,8	26,0	26,0
b) Jooksvad arved—Comptes courants d) Kontokorrentarvete kreditaallood Autres dépôts	31 102	25 447	14 075	14 573	28,5	26,7	33,5	33,1
3. Rediskont—Réescompte	3 120	2 096	337	397	2,9	2,2	0,9	0,9
a) Sellest maksekohaga sisemaal— Dont payables à l'intérieur du pays	12 233	11 357	1 586	1 693	11,3	11,9	3,6	3,9
4. Võlaarved teisis. asut.—Créditeurs a) Sellest sisemaa kreditaasutisits— Dont établissements du pays	3 875	3 113	...	...	3,6	3,3	...	...
b) Välismaa kreditaasutisits— Dont établissements étrangers	8 568	6 681	2 077	2 563	7,9	7,0	6,1	5,8
5. Pt. 3 ja 4 kokku—Total p. 3, 4	6 596	4 942	...	...	6,0	5,2	...	...
6. Korrespondendid—Correspondants	20 851	18 038	4 263	4 256	19,2	18,9	9,7	9,7
a) Sisemaa—en Estonie { Loro Nostro	14 891	16 582	984	1 163	13,7	17,4	2,2	2,7
b) Välismaa—à l'étranger { Loro Nostro	2 983	4 313	338	212	2,2	4,5	0,8	0,5
7. Maksukäend ja akseptid—Accep- tations	1 114	978	4	2	1,0	1,0	0,0	0,0
8. Väljamaksmata %-restant à payer 9. Väljamaksmata oskasu—Dividen- des restant à payer	10 101	10 321	21	56	9,3	10,9	0,0	0,1
10. Garantitud kreditorid—Créditeurs de garanties	155	99	7	12	0,1	0,1	0,0	0,0
11. Osakondade arved—Successales	598	559	616	439	0,5	0,6	1,4	1,0
12. Saadud prots. ja muud tulud— Intérêts et commissions reçus	40	23	147	147	0,0	0,0	0,3	0,3
13. Jagamata puhaskasu—Bénéfice net	11 670	9 149	901	1 004	10,7	9,6	2,1	2,3
14. Üleminevad summad—Transitoires	1 904	1 276	19	15	1,7	1,3	0,0	0,0
15. Muud passivad—Passifs divers	310	696	285	408	0,3	0,7	0,7	1,1
a) Amortisatsioonikapital ²⁾	508	483	318	310	0,5	0,5	0,7	0,7
b) Liikmete lisakohustus ³⁾	860	565	154	135	0,8	0,6	0,4	0,3
Kokku—Total	2 330	1 742	6 365	6 807	2,1	1,9	15,7	15,5
	1 880	1 053	265	263	1,3	1,1	0,6	0,8
	—	—	6 202	6 228	—	—	14,1	14,1
	109124	95 302	43 825	44 044	100	100	100	100

1) Responsabilité des membres. 2) Capital d'amortissement. 3) Responsabilité supplémentaire des membres. 4) 1/II—17 panka.

Tab. 11. Üksikute pankade
äriseisu summad 1 jaan.
ja 1 veebr. 1931 a.
Montant des bilans des banques
au 1 janvier et 1 février 1931.

	1. I. 1000 kr.	1. II. 1000 kr.
Erapangad—Banques privées		
Krediitpank a/s	30 832	31 053
G. Scheel ja Ko	33 291	32 551
Eesti kommertspank	13 502	—
Tartu pank	6 200	6 448
Tallinna linnapank	4 823	4 997
Tallinna aktsiapank	2 968	2 992
Eesti laenupank a/s	2 523	2 473
Sakala pank	2 457	2 447
Kaubapank a/s	2 124	2 032
Pärnu krediitpank	1 904	1 872
Pärnu pank	1 669	1 559
Tartu linnapank	1 629	1 792
Valga pank	1 395	1 390
Tartu tööstuspank	1 214	1 167
Viru pank	1 023	1 038
Tartumaa pank	651	660
Rosen ja Ko	583	592
Võru pank	236	233
Kokku—Total	109 124	95 302
Tähtsamad ühispangad—Principales banques coopératives		
Eesti rahvapank	4 458	4 529
Eesti laenu- ja hoiuühisus Tartus	4 940	4 904
Tallinna majaomanikkude pank	5 734	6 291
Kolmas Tartu laenu- ja hoiu- ühisus	4 230	4 159
Tartu majaomanikkude pank	3 187	3 033
Viljandi ühispank	2 208	2 224
Tallinna laenu- ja hoiukassa	1 697	1 696
Tallinna juudi ühispank	1 567	1 567
Pärnu Eesti laenu- ja hoiuühisus	1 478	1 527
Rakvere ühispank	1 405	1 424
Võru ühispank	1 291	1 284
Põllupidajate ühispank	1 173	1 166
Põitsamaa ühispank	990	1 003
Narva ühispank	946	956
Lääne Eesti ühispank	936	898
Jõgeva ühispank	926	925
Tartu Jaudi ühispank	870	851
Paide ühispank	845	821
Põllumeeste Keskpank	801	787
Tõrva ühispank	787	781
Saarde laenu-hoiuühisus	596	613
Põhja-Eesti ühispank	589	557
Pärnumaa Põllumeeste ühispank	589	588
Võhma ühispank	580	549
Saarte ühispank	549	546
Petseri laenu- ja hoiuühisus	403	387
Kokku—Total	43 825	44 044

Märkus: Erapankade hulgast langesid välja maksuühisuseks jäänud Diskonto pank ja Eesti Kommertspank, mis põhjustas mainitud pankade summade languse.

Arvestatud pankade üksikasjaline äriseis v. E. St. nr. 114(5), lhk. 335—336, (äriseis 1 jaan. 1931).

Données sur la situation séparément pour chaque banque v. Rec. nr. 114(5), page 335—336 (au 1 janvier 1931).

Tab. 10. Pankade äriseis 1 märts. ja 1 apr. 1931 a.
Situation financière des banques au 1 mars et 1 avril 1931.

	16 erapanka 16 banq. privées		26 ⁴⁾ ühispanka 26 banq. coopér.		16 erapanka 16 banq. privées		26 ⁴⁾ ühispanka 26 banq. coopér.	
	1/III	1/IV	1/III	1/IV	1/III	1/IV	1/III	1/IV
	1 000 kr.				%			
Aktiva—Actif								
1. Kassa—Caisse	1 411	1 859	351	436	1,4	1,9	0,8	1,0
2. Jooksvad arved teisis rahaasutis Comptes courants	1 036	1 307	3 059	3 271	1,1	1,9	6,9	7,5
a) Sellest Eesti pangas—Dont à la Banque d'Estonie	661	787	...	...	0,7	0,8	...	...
3. Pt. 1 ja 2 kokku—Total p. 1 et 2	2 447	3 166	3 410	3 707	2,5	3,2	7,7	8,5
4. Panga päral olevad väärtused—Ef- fets en portefeuille	1 299	1 372	857	398	1,4	1,4	0,9	0,9
a) Väärtpaberid—Effets	1 135	1 211	356	306	1,2	1,2	0,8	0,7
1) Sellest börsil koteeritavad—Dont effets cotés à la Bourse	274	276	...	...	0,3	0,3	...	...
b, d) Välismaa rahad, kallismetallid, tšekid ja maksukäs. välisvaluutas— Métaux précieux et effets en valeurs étrangères	164	161	51	77	0,2	0,2	0,1	0,2
5. Laenud—Prêts	70 539	72 452	28 870	27 233	73,2	73,2	65,1	62,2
a) Disk. vekslid—Escomptes	27 334	28 570	15 326	15 105	23,9	23,9	34,6	34,5
1) Sellest sisemaa vekslid—Dont du pays	18 890	18 527	...	...	19,6	18,7	...	...
b) Tähtajal. laenud—Prêts termin. d) Kto krt. laenud—Autres prêts	1 091	1 714	8 250	5 028	1,7	1,7	14,1	11,5
6. Garantide deebitor—Prêts de gar. 7. Korrespondendid—Correspondants	41 014	42 168	7 294	7 100	42,6	42,6	16,4	16,2
a) Sisemaa—en Estonie { Loro 769	3 299	9 072	1 026	1 207	9,7	9,2	2,3	2,8
b) Välismaa—à l'étranger { Loro 121	3 938	3 575	1 162	1 251	4,1	3,6	2,6	2,8
8. Prostititud vekslid—Effets protes- tés	1 548	1 491	26	31	1,6	1,5	0,1	0,1
9. Osakondade arved—Successales	207	299	519	503	0,2	0,3	1,2	1,1
10. Kinnisvara—Immeubles	1 336	1 275	18	15	1,4	1,3	0,0	0,0
11. Vallasvara—Mobiliers	4 879	4 879	1 586	1 585	5,1	4,9	3,6	3,6
12. 13. Jooksvad kulud, makstud % ja komisj. — Frais courants, intérêts et commiss. payés	405	409	220	206	0,4	0,4	0,5	0,5
14. Üleminevad summad—Actifs tran- sitaires	657	1 014	190	315	0,7	1,0	0,4	0,7
15. Muud aktiivid—Actifs divers	604	618	333	247	0,6	0,6	0,8	0,6
a) Liikmete vastutus ¹⁾	716	846	6 603	7 152	0,7	0,9	14,9	16,3
Kokku—Total	96 326	95 977	44 324	43 804	100	100	100	100
Passiva—Passif								
1. Panga kapitalid—Capitaux et ré- serves	7 113	7 166	2 834	2 622	7,4	7,2	6,4	6,0
a) Sisemakstud aktsiakapital—Ca- pital versé	5 583	5 404	2 163	1 970	5,6	5,4	4,9	4,5
b) Tagavarakapital—Réserves	1 482	1 489	488	493	1,5	1,5	1,1	1,1
d) Muu erikapital—Réserves spé- ciales	248	273	183	159	0,3	0,3	0,4	0,4
2. Hoiusummad—Dépôts	39 196	40 014	26 742	27 151	40,7	40,4	60,3	62,0
a) Tähtajal. hoiusummad—Dépôts terminables	11 092	11 029	11 441	11 475	11,5	11,1	25,8	26,2
b) Jooksvad arved—Comptes courants d) Kontokorrentarvete kreditsaldod Autres dépôts	25 866	28 927	14 893	15 270	26,9	27,2	33,6	34,9
3. Rediskont—Résecompte	2 238	2 058	408	406	2,3	2,1	0,9	0,9
a) Sellest maksukohaga sisemaa— Dont payables à l'intérieur du pays	11 746	12 910	1 719	1 544	12,2	13,0	3,9	3,5
4. Võlaarved teisis. asut.—Créditeurs a) Sellest sisemaa kreditaasutis— Dont établissements du pays	3 180	3 297	...	...	3,3	3,3	...	...
5. Pt. 3 ja 4 kokku—Total p. 3, 4	6 415	6 502	2 495	2 450	6,7	6,6	5,6	5,6
6. Korrespondendid—Correspondants	4 825	4 834	...	...	5,0	4,9	...	...
a) Sisemaa—en Estonie { Loro 789	18 161	19 412	4 214	3 994	18,9	19,6	9,5	9,1
b) Välismaa—à l'étranger { Loro 4 458	16 471	17 109	925	1 004	17,1	17,3	2,1	2,3
7. 8. Maksukäsitajad ja akseptid—Accep- tations	789	712	252	279	0,8	0,7	0,6	0,6
9. Väljamaksmata % restant à payer 10. Väljamaksmata osakasa—Dividen- des restant à payer	4 458	4 890	612	616	4,6	4,8	1,4	1,4
11. Garantide kreditorid—Créditeurs de garanties	787	842	2	3	0,8	0,9	0,0	0,0
12. Osakondade arved—Successales	10 493	10 665	59	106	10,9	10,8	0,1	0,3
13. 14. Saadud prots. ja muud tulud— Intérêts et commissions recus	302	362	23	20	0,3	0,4	0,1	0,0
15. Jagamata puhaskasu—Bénéfice net.	602	593	358	270	0,6	0,6	0,8	0,6
16. Üleminevad summad—Transitoires	28	28	145	163	0,0	0,0	0,3	0,4
17. Muud passivid—Passifs divers	9 299	9 072	1 026	1 216	9,6	9,2	2,3	2,8
a) Amortisatsioonkapital ²⁾	1 402	1 266	18	17	1,5	1,3	0,0	0,0
b) Liikmete lisakohustus ³⁾	970	1 414	702	1 049	1,0	1,4	1,6	2,4
Kokku—Total	475	148	319	184	0,5	0,2	0,7	0,4
18. Muud passivid—Passifs divers	489	497	166	138	0,5	0,4	0,4	0,3
a) Amortisatsioonkapital ²⁾	1 938	1 956	6 852	5 976	1,9	2,0	15,5	13,7
b) Liikmete lisakohustus ³⁾	1 054	1 054	272	260	1,1	1,1	0,6	0,6
Kokku—Total	96 326	95 977	44 324	43 804	100	100	100	100

Tab. 11. Üksikute pankade
äriseisu summad 1 märtsil
ja 1 aprillil 1931 a.
Montant des bilans des banques
au 1 mars et 1 avril 1931.

	1. III.	1. IV.
	1000 kr.	1000 kr.
Erapangad—Banques privées		
Krediidipank A/S.	32 388	33 142
G. Scheel ja Ko	33 420	33 926
Tartu pank	6 591	7 134
Tallinna liisapank	5 019	5 273
Tallinna aktsiapank	3 151	3 496
Eesti laenu-pank A/S.	2 467	2 487
Sakala pank	2 449	2 414
Kaubapank A/S.	2 028	2 135
Pärnu krediidipank	1 879	1 809
Tartu liisapank	1 924	2 034
Valga pank	1 401	1 466
Tartu tööstuspank	1 178	1 275
Viru pank	973	945
Tartumaa pank	649	667
Rosen ja Ko	589	608
Võru pank	220	236
Kokku—Total	96 326	98 977
Tähtsamad ühispankad—Principales banques coopératives		
Eesti Rahvapank	4 491	4 560
Eesti laenu- ja hoiuühisus Tartus	4 930	7 509
Tallinna majaomanikkude pank	6 447	6 923
Kolmas Tartu laenu- ja Hoiu- ühisus	4 037	—
Tartu majaomanikkude pank	3 158	3 144
Viljandi ühispank	2 253	2 240
Tallinna laenu ja hoitukassa	1 716	1 723
Tallinna juudi ühispank	1 571	1 542
Pärnu Eesti laenu- ja hoitühisus	1 576	1 515
Rakvere ühispank	1 422	1 418
Võru ühispank	1 307	1 319
Põllupidajate ühispank	1 151	1 177
Põitsamaa ühispank	1 033	1 016
Narva ühispank	948	949
Lääne Eesti ühispank	872	894
Jõgeva ühispank	911	996
Tartu Juudi ühispank	868	902
Paide ühispank	818	844
Põllumeeste Keskpank	795	1 132
Tõrva ühispank	775	769
Saarde laenu-hoiu ühisus	594	618
Põhja-Eesti ühispank	558	561
Pärnumaa Põllumeeste ühispank	611	590
Võhma ühispank	546	559
Saarte ühispank	569	587
Petseri laenu- ja hoitühisus	378	377
Kokku—Total	44 324	43 804

Märkus: Erapankade hulgas on jäänud
välja Pärnu pank, millele võeti üle Krediidipan-
ga poolt.

Arvestatud pankade üksikasjaline äriseis v. E. St.
nr. 114(5), lk. 335–336, (äriseis 1. jaan. 1931).

Données sur la situation séparément pour
chaque banque v. Rec. nr. 114(5), page 335–336
(au 1 janvier 1931).

1) Responsabilité des membres. 2) Capital d'amortissement. 3) Responsabilité supplémentaire des membres. 4) 1/IV—25 panka.

Tab 13. VALUUTA JA VAARTPABERITE HINNAD TALLINNA BÜRSIL MAIS 1931 a.
COURS du CHANGE à TALLINN en MAI 1931.

		Kõrgeim mai 1931		Madalaim mai 1931		Keskmine							
						Mai 1931 a.		Aprill 1931 a.		1/I-31/V 1931 a.		Mai 1930 a.	
		o.	m.	o.	m.	o.	m.	o.	m.	o.	m.	o.	m.
1. New-York,	100 \$ (dollar)	374,20	375,70	373,90	375,40	373,99	375,49	374,72	375,72	374,68	375,78	375,12	376,12
2. London,	100 £ (inglis n.)	1821,00	1826,00	1821,00	1826,00	1821,00	1826,00	1821,00	1826,00	1821,00	1826,00	1823,00	1828,00
3. Berlin,	100 Saksa riigi marka	89,15	89,65	88,80	89,30	89,02	89,52	89,28	89,83	89,15	89,73	89,53	90,13
4. Helsingi,	100 Soome marka	9,415	9,465	9,41	9,46	9,41	9,46	9,43	9,48	9,43	9,48	9,44	9,49
5. Paris,	100 Prantsuse franki	14,62	14,77	14,58	14,73	14,60	14,75	14,65	14,90	14,66	14,89	14,70	14,95
6. Bruxelles,	100 Belgia belga	52,05	52,45	51,95	52,35	51,99	52,39	52,11	52,61	52,18	52,66	52,35	52,85
7. Zürich,	100 Helveetsia franki	72,25	72,80	72,00	72,55	72,04	72,59	72,16	72,76	72,26	72,85	72,61	73,21
8. Milano	100 Itaalia liri	19,55	19,75	19,55	19,75	19,55	19,75	19,62	20,02	19,61	19,97	19,65	20,05
9. Stockholm,	100 Rootsi krooni	100,30	100,80	100,25	100,75	100,28	100,78	100,34	100,94	100,35	100,93	100,66	101,26
10. Kjöbenhavn,	100 Taani krooni	100,15	100,75	100,10	100,70	100,12	100,72	100,25	100,85	100,22	100,82	100,36	100,96
11. Oslo,	100 Norra krooni	100,10	100,80	100,05	100,75	100,09	100,79	100,25	100,85	100,23	100,85	100,38	100,93
12. Praha,	100 Tsehhoslovak. kr.	11,07	11,17	11,06	11,16	11,06	11,16	11,10	11,30	11,09	11,27	11,10	11,30
13. Amsterdam,	100 Hollandi kuldeni	150,40	151,20	150,20	151,00	150,80	151,10	150,42	151,22	150,47	151,27	150,89	151,69
14. Riga,	100 Läti latti	72,05	72,45	72,05	72,45	72,05	72,45	72,15	72,65	72,13	72,61	72,25	72,75
15. Moskva,	100 Tšerv. rubla	192,50	194,00	192,25	193,75	192,26	193,76	192,97	194,47	192,95	194,35	194,40	195,90
16. Wien,	100 Austria šillingit	52,60	53,00	52,50	52,90	52,54	52,94	52,70	53,30	52,67	53,28	52,83	53,43
17. Budapest,	100 Ungari pengöd.	65,40	65,90	65,30	65,80	65,39	65,89	65,55	66,25	65,52	66,18	65,61	66,31
18. Warzava,	100 Poola slotti	41,85	42,25	41,85	42,25	41,85	42,25	41,90	42,70	41,89	42,61	41,79	42,99
19. Kaunas,	100 Leedu litti	37,30	37,80	37,25	37,75	37,27	37,77	37,05	37,85	37,09	37,69	37,00	37,80
20. Danzig,	100 Danzigi kuldeni	72,70	73,25	72,70	73,25	72,70	73,25	72,85	73,45	72,82	73,41	72,90	73,50
21. 8% E. hüpot. panga Pantl. (nom.v. ikr.)		—	0,80	—	0,80	—	0,80	—	0,80	—	0,80	—	0,80
22. 1927 a. 7% välislaen (nom. väärt. \$500)		—	1276,00	—	1239,00	—	1265,18	—	1247,17	—	1235,76	—	1655,60

Tab. 15. Linnade rahvastik mais 1931 a.
Mouvement de la population dans les villes en mai 1931.

	Registreeritud elanikkude arv 1/V 1931 a. Nombre de la population au 1/V 1931			Sisse registreeritud Enregistrés						Välja registreeritud Rayés des listes						Registreeritud elanikkude arv 1/VI 1931 a. Nombre de la population au 1/VI 1931				
				Sündinuid Naisances		Sisse-sõitnuid Arrivés		Teise korter-kolijaid Change-ment du logement		Surnuid Décés		Välja-sõitnuid Départs		Tead-mata kuhu Inconnu		Korterist välja-kolijaid Change-ment du logement				
	Kokku	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	Kokku	M.	N.
Tallinn	131 594	57 764	73 830	40	39	1 879	987	1 990	2 535	53	55	1 391	1 393	706	798	1 423	1 923	130 816	57 600	73 216
Haapsalu	4 192	1 745	2 448	1	1	67	98	28	28	3	4	43	50	—	—	28	28	4 259	1 765	2 494
Kuressaare	4 193	1 867	2 326	1	4	190	105	31	45	3	3	94	100	—	—	31	45	4 233	1 901	2 332
Narva	25 232	10 848	14 384	4	3	178	124	236	345	13	16	294	265	53	64	261	347	24 817	10 653	14 164
Nõmme	18 470	5 976	7 494	4	5	257	373	144	189	5	8	147	210	66	70	112	127	13 677	6 051	7 626
Paide	3 446	1 516	1 930	—	1	36	21	41	42	—	4	66	48	—	—	41	42	3 950	1 486	1 900
Paldiski	1 093	587	561	—	—	7	11	2	4	1	1	17	10	—	—	2	4	1 087	526	561
Petseri	4 436	2 108	2 328	2	3	32	37	48	70	3	1	38	41	—	—	47	69	4 429	2 102	2 327
Pärnu	20 584	9 412	11 172	10	13	324	364	404	618	16	11	237	294	27	32	404	618	20 678	9 466	11 212
Põltsamaa	3 296	1 501	1 795	—	—	42	22	38	34	—	2	22	43	1	1	38	34	3 291	1 520	1 771
Rakvere	12 515	5 194	7 321	5	4	83	72	125	127	8	11	118	125	1	1	135	147	12 385	5 145	7 240
Tapa	4 211	2 033	2 178	3	1	42	25	30	23	1	4	24	33	5	—	29	21	4 221	2 049	2 172
Tartu	70 925	30 445	40 480	8	7	444	425	628	861	31	37	593	508	211	288	638	856	70 136	30 052	40 084
Tõrva	2 400	1 014	1 392	—	—	18	22	73	94	3	—	80	93	2	4	55	82	2 314	985	1 329
Türi	3 287	1 478	1 789	1	1	24	26	54	62	1	3	38	44	—	—	54	62	3 238	1 469	1 769
Valga	12 622	5 614	7 008	9	5	106	99	176	209	7	6	106	237	2	5	135	202	12 417	5 547	6 870
Viljandi	12 681	5 835	6 846	—	—	98	101	154	193	8	6	108	159	—	—	154	193	12 599	5 817	6 782
Võru	5 645	2 769	2 876	2	2	38	32	62	66	1	2	49	39	9	9	31	38	5 669	2 781	2 888
Kokku—Total	335 813	147 654	188 159	90	83	3 303	2 947	4 264	5 529	157	174	3 500	3 697	1 083	1 267	3 656	4 843	333 652	146 915	186 737
Keskml./1-31/V 1931 a.	336 648	147 447	188 201	111	107	2 910	2 684	3 743	4 710	181	206	2 557	2 490	846	936	3 169	4 096	335 332	147 458	187 924
Aprill 1931 a.	336 082	147 759	188 323	109	100	2 742	2 633	3 343	4 193	185	195	2 468	2 342	776	877	2 870	3 676	335 813	147 654	188 159
Mai 1930 a.	333 602	146 369	187 235	102	111	4 748	3 852	3 911	5 043	152	157	4 871	5 095	1 050	1 211	3 516	4 457	330 860	145 541	185 319

Tab. 24. Suurmüügihinnad mais 1931 a.
Prix de gros en mai 1931.

Hinnad kroonides — Prix en kr. kr = couronne d'Estonie, égale 100/248 grammes de l'or pur (100 marks antérieurs)	Mai		Aprill		Mai	Aprill
	1	2	3	4		
Toidained ja loomatoid — Denrées alimentaires et fourrage						
1. Rukis, Eesti—Seigle du pays	—	—	—	—	0,57	0,57
2. " Eesti ja Vene rukki segu	16,50	16,41	—	—	0,42	0,42
3. " Vene—de Russie	—	—	—	—	23,20	23,20
4. " Ameerika—d'Amérique	—	—	—	—	—	—
5. " Poola—de Pologne	—	—	—	—	—	—
6. Nisu, Eesti—froment du pays	19,50	19,50	—	—	—	—
7. " Vene—de Russie	—	—	—	—	—	—
8. Oder, toldu—Orge	16,50	15,65	—	—	—	—
9. " õlle — pour bière	19,75	19,75	—	—	—	—
10. Kaer, toldu Eesti—Avoine du pays	10,33	10,25	—	—	—	—
11. " " Saksa—d'Allemagne	15,50	—	—	—	8,85	8,85
12. " " Poola—de Pologne	—	—	—	—	5,82	5,82
13. " " Vene—de Russie	—	—	—	—	6,25	6,25
14. Rukkijahu—Farine de seigle	17,30	17,30	—	—	—	—
15. Rukkijahu—Farine de seigle	31,35	29,10	—	—	3,05	3,05
16. Nisuj., Ameerika, sõre—Farine de from. amér., I s.	47	45,66	—	—	15,25	15,25
17. Nisuj., Ameer., pehme, kõrg. s. II	47	45,66	—	—	24,40	24,40
18. Kartulid, ekspord—Pommes de terre (d'export.)	2,35	2,60	—	—	39,65	39,65
19. " pirituse— pour alcool	—	1,30	—	—	47,91	48,75
20. Kartulitärklis, "Supérieur"—Fécule de pom. de terre	28	28	—	—	—	—
21. Erned, rohelist—Pois verts	17	17	—	—	—	—
22. valged Hollandi—Pois d'Hollande	19,50	19,50	—	—	—	—
23. Voi, meleret, ekspord—Beurre de ferme (d'export.)	1,79	1,88	—	—	11	11,66
24. " siseturu —	—	—	—	—	—	—
25. Margariin, välismaa—Margarine	1,20	1,19	—	—	19	19
26. " kodumaa —	1,08	1,08	—	—	20,50	19,83
27. Juust "šveitsi", Eesti—Fromage "suisse", du pays	1,87	1,90	—	—	30,50	32
28. Kaseiin—Caséine	—	—	—	—	12,87	13,29
29. Munad, eksp. I s.—Oeufs (d'exp.) I s.	18,45	19,80	—	—	23	23
30. " II s.—Oeufs d'exportation II s.	—	—	—	—	—	15,75
31. Subkur, peen., Dantzig—Sucre en poud., de Dantzig	—	—	—	—	—	—
32. " " Saksa — d'Allem.	—	—	—	—	265	265
33. " " Ameerika — d'Amér.	—	—	—	—	42,50	43
34. " " Tš. Slov. — de T-Slovaq.	—	—	—	—	190	190
35. " " Vene — de Russie	27,25	27,25	—	—	175	175
36. " " Poola — de Pologne	27,25	27,25	—	—	48	60,83
37. " " Inglis — d'Angleterre	—	—	—	—	—	—
38. Siirup, kartuli, 42°—Sirop de pom. de terre 42°	32	32	—	—	—	—
39. Glükoos—Glucose	25	25	—	—	—	—
40. Tee, lahine, Pekoe broken, Java—Thé	4,40	4,40	—	—	28,75	28,75
41. " " Orange Pekoe, " "	5,25	5,25	—	—	27,25	27,58
42. " " Tselon, " "	4,35	4,35	—	—	30,50	30,50
43. " " Moning Hiina—	2,40	2,40	—	—	43,25	43,25
44. Kõhvi, Rio, Santos—Café de Rio, Santos	3,95	3,95	—	—	—	—
45. " Keski-Ameerika sordid—Café d'Amér. Centr.	1,33	1,33	—	—	6,10	6,10
46. Kakao, Inglis—Cacao d'Angleterre	1,48	1,48	—	—	5,50	5,50
47. " Ameerika—Cacao d'Amérique	30,50	33,75	—	—	4,50	4,63
48. " Hollandi—d'Hollande	3,40	3,40	—	—	2,50	2,58
49. Riis, Burma II — Riz de Burma II	3,40	3,40	—	—	6,00	6,42
50. Sool, lahine, Saksa—Sel d'Allemagne	3,40	3,40	—	—	11,75	11,75
51. " " Vene (fr. Narva ja Isb.)—de Russie	—	—	—	—	16,50	16,88
52. " " Hispaania—Sel d'Espagne	—	—	—	—	11,75	11,75
53. Heeringad, Yarmouth, Mattes—Harengs d. Yarm.	47	47	—	—	16,50	16,88
54. " " Mattuls—	51	51	—	—	16,50	16,88
55. " " Šoti, Mattes—Harengs d'Écosse	51,50	51,50	—	—	30,75	32,36
56. " " Mattuls—	65,50	65,50	—	—	30,75	32,36
57. " " Norra—de Norvège	—	—	—	—	26,50	26,50
58. " " Islandi—d'Islande	—	—	—	—	29,50	29,50
59. Sealih I s.—Viande de porc I sorte	0,50	0,58	—	—	—	—
60. Loomaliha I s.—Viande de boeuf I sorte	0,48	0,48	—	—	—	—
61. Ölikoogid, linaseemne—Tourteaux de graines d. lin	12	12	—	—	—	—
62. " päevalille — de tournesol.	—	—	—	—	5,70	5,70
63. " puuvilla — de coton	—	—	—	—	5,40	5,40
64. " soojatangud — de soya	14,67	15,25	—	—	—	—
65. " palmi — de palme	—	—	—	—	10,45	10,45
66. Segajõusõöt I sort—Fourrage concentré miate	11,70	11,70	—	—	4,50	4,50
67. " II —	10,50	10,50	—	—	4,80	4,80
68. Nisukliid—Sons de froment	7,75	7,75	—	—	—	—
69. Rukkikliid—Sons de seigle	—	—	—	—	20,00	20,00
Linaseeme, lina, riie, paber ja nahk—Graines de lin, lin tissus, papier et cuirs						
70. Linaseeme, õli 90%—Graines de lin.	11,90	11,90	—	—	5,50	5,50
71. " külvil 95%—Graines d. lin p. semence	18,10	13,10	—	—	0,88	0,75
72. Lina, Livi, R—Lin de Livonie, R	503	483	—	—	0,82	0,83
73. " Petersi, R—de Petersi, R	534	534	—	—	0,20	0,18
74. " Vöru, R—de Vöru, R	534	534	—	—	8,50	8,50
75. " Tartu, R—de Tartu, R	503	483	—	—	28	28
76. Takud, Codilla I—Étoupes de Codilla I	—	—	—	—	130	130
77. " " II—	—	—	—	—	—	—
Ehitusmaterjalid—Matériel de construction						
78. Puuvillane riie, Blas—Cotonnade	—	—	—	—	—	—
79. " Mitka,—	—	—	—	—	—	—
80. Paber, rotatsioon—Papier roulé	—	—	—	—	—	—
81. Tallanahk, Eesti nahast—Cuir à semelles du pays	—	—	—	—	—	—
82. " Ameer. nahast I s.—Cuir d'Amér. I s.	—	—	—	—	—	—
83. " " II s.—" II s.	—	—	—	—	—	—
Metallid—Métaux						
84. Tsement, Portland—Ciment de Portland	—	—	—	—	8,85	8,85
85. Kriit, toores—Craie brute	—	—	—	—	5,82	5,82
86. " pestud—lavée	—	—	—	—	6,25	6,25
87. Astalt—Asphalte	—	0,91	—	—	—	—
88. Lubi—Chaux	—	—	—	—	3,05	3,05
89. Kips tükkides (fr. Irboska)—Plâtre en morceaux	—	—	—	—	15,25	15,25
90. " jahvatatud — moulu	—	—	—	—	24,40	24,40
91. " krohvimise — pour ouvrages en stuc.	—	—	—	—	39,65	39,65
92. Telliskivid I s.—Briques I sorte	—	—	—	—	47,91	48,75
Kütteained, õild ja nende saadused—Combustibles, huiles et leurs produits						
108. Kivistisi auru, Yorkshire—Houille de Yorkshire	—	—	—	—	28,75	28,75
109. " Newcastle—Houille de Newcastle	—	—	—	—	27,25	27,58
110. " sepa—Houille de forge	—	—	—	—	30,50	30,50
111. Koks, valu—Coke de fonte	—	—	—	—	43,25	43,25
112. " gaasi—Coke de gaz	—	—	—	—	—	—
113. Põlevkivi, I s. A.—Schiste combustible I sorte A	—	—	—	—	6,10	6,10
114. " " I s. B.—" " " " B.	—	—	—	—	5,50	5,50
115. " " II s.—" " " " II	—	—	—	—	4,50	4,63
116. " " III s.—" " " " III	—	—	—	—	2,50	2,58
117. Põlevkiviõil—Houille de schiste combustible	—	—	—	—	6,00	6,42
118. Nafta, Vene—Naphite de Russie	—	—	—	—	11,75	11,75
119. " Ameerika—Naphite d'Amérique	—	—	—	—	16,50	16,88
120. Petrooleum, Vene—Pétrole de Russie	—	—	—	—	16,50	16,88
121. " Ameerika—Pétrole d'Amérique	—	—	—	—	30,75	32,36
122. Bensin, Vene—Benzine de Russie	—	—	—	—	30,75	32,36
123. " Ameerika—Benzine d'Amérique	—	—	—	—	26,50	26,50
124. Masinaõil, Vene—Huile à graiss. de Russie	—	—	—	—	29,50	29,50
125. " Ameerika—Huile à graiss. d'Amérique	—	—	—	—	—	—
Väetisained — Engrais						
126. Superfosfaat, 18—20%—Superphosphate 18—20%	—	—	—	—	5,70	5,70
127. Toomasjahu, 15—18%—Scorie Thomas 15—18%	—	—	—	—	5,40	5,40
128. Kaalisool, 30%—Sel de potasse 30%	—	—	—	—	—	—
129. " " 40%—" " " " 40%	—	—	—	—	10,45	10,45
130. Kalniit, 12—14%—Carrnite 12—14%	—	—	—	—	4,50	4,50
131. Besti fosforiit, 25—27%—Phosphor. du pays 25—27%	—	—	—	—	4,80	4,80
132. Salpeeter, Norra—Salpêtre de Norvège	—	—	—	—	—	—
133. " " Čilli 15,5%—Salpêtre de Chili 15,5%	—	—	—	—	20,00	20,00
Värvid ja muu keemiakaup—Matières tinctoriales et autres produits chimiques						
134. Nigrosiin, veesulav, väljam.—Nigrosine fondante	—	—	—	—	5,50	5,50
135. Tsinkvalge, väljam.—Blanc de zinc, étranger	—	—	—	—	0,88	0,75
136. Tinavalge, " —plomb	—	—	—	—	0,82	0,83
137. Ooker, " —Ocre étranger	—	—	—	—	8,50	8,50
138. Pesusooda—Soude	—	—	—	—	28	28
139. Seebikivi, Inglis—Pierre de savon d'Angleterre	—	—	—	—	130	130
140. Tuletikud—Allumettes	—	—	—	—	—	—

Hinnad on antud ühe kvintali (100 kg) kohta peale märgitute — Les prix sont indiqués par 100 kg exc. les cas marqués ci-après
 1) kg, 2) kast 360 tk. — boîte à 360 oeufs, 3) tünn — baril, 4) meeterton (1000 kg), 5) meetre — mètre, 6) tünn — baril (170 kg), 7) tubat-mille, 8) 5000 toosi — 5000 boîtes.

Tab. 26. Turuhinnad mais 1931 a. — Prix de détail en mai 1931.

	Mõõt- ühik	Tallinn			Paldiski	Rakvere	Narva	Paide	Haapsalu	Tartu	Viljandi	Pärnu	Võru	Valga	Petseri	Kuresaare	
		1	2	3													4
		Mai 1931	1931	1931													Mai 1930
Hinnad sentides -- Prix en cents.																	
Liha, lihaseadused ja rasv Viandes et graisses	1. Sealiha, keeduliha—Viande de porc II s.	kg.	73	75	123	48	55	60	65	53	60	64	82	75	70	68	
	2. " praeliha — " " " I "	"	78	80	134	55	73	68	70	69	70	74	90	83	81	73	
	3. Seapekk—Lard	"	89	80	140	69	83	74	75	72	78	78	113	100	99	100	
	4. Loomaliha, supiliha—Viande de boeuf II s.	"	56	55	78	50	53	63	53	63	48	63	58	63	49	50	
	5. " praeliha— " " " I "	"	89	80	120	73	66	74	63	73	83	78	80	75	67	73	
	6. Vaskaliha, esim. veerand—Viande de veau II s.	"	44	40	46	28	44	38	30	31	23	29	27	30	31	20	
	7. Vaskaliha, tagum. veerand—Viande de veau I s.	"	59	48	63	38	55	46	35	38	33	39	32	40	36	31	
	8. Lambaliha, esim. veerand—Viande de mout. II s.	"	79	79	115	75	75	—	65	62	—	66	—	70	79	70	
	9. Lambaliha, tagum. veerand—Viande de mout. I s.	"	89	91	121	83	83	—	70	70	—	74	—	80	78	76	
	10. Searasv, sulatamata—Graisse de porc.	"	89	85	150	74	84	74	60	80	85	90	—	112	100	100	
11. Searasv, sulatatud—Saïndoux	"	140	140	181	125	116	100	—	125	125	135	144	150	136	140		
12. Loomarasv, sulatamata—Graisse d. boeuf, n. fond.	"	80	80	100	60	—	65	—	75	73	70	—	60	73	65		
13. Loomarasv, sulatatud—Graisse de boeuf, fondue	"	—	—	—	—	—	—	—	95	90	95	—	75	87	100		
14. Teevorst—Saucisson	"	90	90	140	—	—	88	100	110	110	89	100	100	113	—		
15. Sinki—Jambon	"	140	150	190	118	100	125	150	130	135	113	125	125	—	170		
16. Räämed, värsked—Petits harengs baltiques, frais	"	31	51	13	29	25	28	20	—	—	31	26	18	—	13		
17. Kilud värsked—Esprot frais	"	25	—	14	28	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
18. Haugid —Brochets frais	"	43	78	58	51	25	50	34	30	31	27	50	37	—	29		
19. Ahvenad —Perches fraîches	"	31	80	47	—	29	55	29	28	22	23	46	33	—	28		
20. Särjed —Gardons frais	"	—	—	—	—	26	—	30	17	—	11	25	20	—	21		
21. Räämed, soolatud—Petits harengs baltiq., salés	"	35	35	35	25	—	25	23	28	25	15	—	25	30	18		
22. Kilud soolatud—Esports salés	"	40	40	35	35	—	40	33	45	—	—	—	35	—	—		
23. Heeringad soolatud—Harengs salés	"	58	58	58	58	50	—	52	50	53	53	60	50	—	55		
24. Kilud toostides—Esports en boîtes	"	45	45	50	48	—	45	46	45	43	45	45	40	45	45		
25. Rukis—Seigle	10 kg.	168	158	100	155	163	160	—	165	160	—	—	—	—	125		
26. Nisu—Froment	"	—	—	—	201	220	193	—	225	—	—	176	—	—	177		
27. Oder—Orge	"	149	130	133	144	170	120	—	135	—	133	109	125	107	180		
28. Kaer—Avoine	"	105	94	123	100	99	111	—	99	100	—	114	95	100	89		
29. Rukkijahu—Farine de seigle	"	172	162	113	175	182	170	—	169	160	175	130	159	180	147		
30. Nisujahu, liht—Farine de froment	"	357	357	328	280	320	—	234	—	—	270	—	—	—	240		
31. " soela—Blutée	"	—	—	—	325	360	—	286	320	—	—	—	—	—	240		
32. Odrajahu, inimtoiduks — Farine d'orge (pour alm. de l'homme)	"	—	—	300	270	260	250	—	250	250	245	210	193	—	—		
33. Odrajahu, loomatoid.—Farine d'orge (p. fourr.)	"	—	—	—	120	100	123	—	115	—	—	92	113	—	130		
34. Odratangud—Gruau d'orge	kg.	30	32	35	26	25	28	30	25	23	24	21	25	33	28		
35. Kruubid—Orge perlé	"	38	38	40	33	28	28	—	27	30	31	—	30	30	32		
36. Rukkiõliib—Pain de seigle	"	19	18	15	17	18	14	18	16	17	17	18	17	17	18		
37. Peenteib — demi-blanc de seigle	"	35	34	30	40	32	30	37	29	35	30	29	34	34	33		
38. Sepik—Pain de froment	"	35	35	35	42	32	35	37	40	38	34	—	44	35	38		
39. Sai—Pain blanc	"	45	45	50	60	45	55	50	50	43	44	47	55	56	48		
40. Piim, rõõsk (lakiline)—Lait frais	l.	14 1/2	15 1/2	15 1/2	9	9	10	9	9	9	9	9	9	13	9		
41. Koor, —Crème fraîche	"	100	110	115	—	115	130	—	90	100	—	69	90	—	53		
42. " hapu — aigre	kg.	124	131	150	160	121	—	125	80	125	86	69	103	—	65		
43. Kohupiim—Caillebotte	"	36	43	46	30	30	40	25	20	17	26	26	28	20	38		
44. Voi, melerel, rõõsakoore—Beurre de ferme, frais	"	190	215	222	195	199	216	200	200	190	188	177	213	—	167		
45. " köögi—Beurre de cuisine	"	164	180	190	164	178	169	137	175	171	143	141	173	—	131		
46. Kanamunad—Oeufs de poule	paar ²⁾	9	15	12	9	9	7	8	8	8	7	7	8	6	8		
47. Kartulid—Pommes de terre	10 kg.	33	37	39	21	28	20	—	35	23	31	28	37	26	38		
48. Porgandid—Carottes	"	25	20	20	14	13	20	—	25	13	15	—	15	12	12		
49. Peedid—Bétoiraves	"	15	15	25	14	14	—	—	15	12	15	—	13	—	7		
50. Kaalikad—Navets	"	15	15	10	11	—	12	13	13	8	15	—	5	—	6		
51. Herved, kollased, kuivatatud—Pois secs	"	30	35	35	23	—	—	33	30	20	—	—	30	—	35		
52. Oad, kuivatatud—Fèves sèches	"	45	50	50	28	—	—	—	30	—	—	—	20	—	28		
53. Kapsad, hapud—Choux croute	"	35	35	15	—	—	20	—	20	16	—	—	20	—	—		
54. " värsked—Choux frais	"	40	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
55. Sibulad—Oignons	"	45	45	55	48	50	45	—	50	50	40	45	—	—	50		
56. Riis—Riz	"	56	56	56	—	47	44	49	45	—	—	40	45	42	42		
57. Manna—Manne	"	60	60	60	57	49	56	53	55	53	54	55	50	55	58		
58. Makaronid—Macaronis	"	80	80	75	100	87	95	89	80	84	90	85	86	90	100		
59. Kartulijahu—Fécule de pommes de terre	"	38	38	38	48	30	35	38	45	35	36	40	40	40	40		
60. Suhkur, peenike—Sucre en poudre	"	28	28	37	29	27	29	30	28	30	30	28	29	32	32		
61. Mesi—Miel	"	188	188	238	175	200	160	200	150	—	190	—	160	150	150		
62. Köögisool—Sel de cuisine	"	5	5	5	6	—	4,5	6	6	5	5	5	5	5	4,5		
63. Viljakohv—Café de grains	"	100	100	100	110	—	—	—	75	75	—	—	75	—	—		
64. Stigurd, praadita—Chicorée non torréfiée	"	30	30	44	—	—	—	—	25	30	—	38	30	—	—		
65. Pesuseep, sinine—Savon	"	58	58	53	60	—	—	—	53	50	64	65	53	—	68		
66. Petrooleum—Pétrole	"	19	19	23	24	21	17	—	22	20	18	20	18	15	20		
67. Tikud—Allumettes	"	30	30	30	30	—	30	—	30	30	30	28	30	30	28		
68. Ristikhein—Trèfle	10 kg.	91	88	61	64	79	—	—	66	70	50	—	83	66	65		
69. Timutihein—Fiole	"	91	88	75	64	—	—	—	66	70	—	59	—	66			
70. Nurmehein—Autres herbages	"	74	69	58	59	60	130	—	52	50	45	—	—	—	48		
71. Luhahein—Foin des prés	"	—	—	34	39	52	—	—	30	30	—	—	—	—	—		
72. Soohain—Foin des marais	"	—	—	—	—	—	—	—	30	35	—	—	—	—	—		
73. Rukkipõhk—Paille de seigle	"	65 ¹⁾	51 ²⁾	60 ³⁾	—	—	40	—	31	40	25	—	—	—	27		
74. Kaerapõhk— " d'avoine	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
75. Odra— " d'orge	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
76. Segaviljapõhk—Paille des cultures mixtes	"	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
77. Kasepuud—Bois de bouleau	m ³	774	774	905	638	—	—	—	600	—	480	465	—	650	600		
78. Männipuud— " de pin	"	563	563	703	500	—	—	—	500	—	375	395	—	550	415		
79. Kuusepuud— " de sapin	"	563	563	703	500	—	—	—	500	—	375	395	—	500	400		

Märkus: Kursiviga — kaupluste väikemüügihinnad — Chiffres en italique désignent les prix en magasins et boutiques.
 1) — boîte, 2) — paire, 3) — paquet, 4) — pudelipiim; 5) — rukkiõliid.

Tab. 25. TOIDUAINETE MAKSUMUS KALORILISE SISALDUSE JARGI 1926-1931 a. — COUT DES DENRÉES ALIMENTAIRES À LA BASE DE LEUR VALEUR NUTRITIVE 1926-1931.

1000 kalori maksimum (sentides) Coût par 1000 calories (en cents)	Keskmiselt Moyenne					1931		
	1926	1927	1928	1929	1930	III	IV	V
	1-2. Sealihä—Viande de porc	54	44	51	58	50	32	32
3. Seapekk—Lard	21	16	19	22	18	10	10	10
4-5. Loomaliha—Viande de boeuf	66	53	55	62	55	42	42	46
6-7. Vasikalihä— " de veau	55	48	50	58	48	34	31	37
8-9. Lambaliha— " de mouton	37	35	36	41	39	32	31	31
10. Searasv sulatam.—Graisse de porc	21	19	19	20	17	11	10	11
11. sulat.—Saindoux	19	18	20	21	18	15	15	15
12. Loomarasv sulatam.—Graisse de boeuf non fondue	14	12	12	13	13	10	10	10
14. Teevorst—Saucisson	83	80	80	88	90	66	69	69
15. Sink—Jambon	43	38	40	45	45	35	35	33
16. Raimed, värsked—Petits harengs salés, frais	50	53	58	56	51	52	52	52
17. Kiliud, värsked—Espirots frais	72	48	48	30	34	—	—	—
18. Haugid " —Brochets	118	118	128	164	145	127	150	83
19. Ahvenad " —Perches fraîches	104	96	107	124	131	118	145	56
20. Tursad " —Morues	66	53	61	68	49	59	54	—
21. Raimed, soolat.—Pet. har. salt. salés	50	52	56	58	54	53	53	53
22. Kiliud " —Espirots salés	43	36	30	29	27	29	30	30
23. Heeringad " —Harengs	37	37	38	38	38	38	38	38
24. Rukkijahu " —Farine de seigle	5	6	7	7	4	4	5	5
Rukkipüül " — " blutée	8	9	9	9	8	8	8	8
25. Sepikujahu " — de froment	11	11	11	12	10	10	10	10
Nisupüül " — " blutée	17	16	16	15	14	14	14	14
26. Odrajahu " — d'orge	9	9	9	11	9	—	—	—
27. Odratangud—Gruau d'orge	11	10	11	11	10	9	9	8
55. Kruubid—Orge perlé	12	12	12	13	12	11	11	11
56. Rukkileib—Pain de seigle	8	9	9	9	6	7	7	8
57. Peenleib " — dent-bl. de seigle	14	14	14	14	12	13	14	14
58. Sepik " — de froment	16	15	15	14	14	14	14	14
59. Naelasai " — blanc	17	18	19	19	17	17	17	17
40. Rõõskpiim—Lait frais	22	21	23	25	21	19	17	17
42. Hapukoor—Crème aigre	32	31	35	47	42	38	37	35
43. Kohupiim—Caillebotte	38	41	44	47	41	37	41	34
44. Või, meierei—Beurre de table	35	35	39	37	30	30	27	24
45. kõõgi " — de cuisine	31	31	34	39	25	23	21	21
Talmevõi " — végétal	17	17	17	17	17	17	17	17
46. Juust sveitsi—Fromage suisse	54	54	54	55	55	47	42	42
47. Kanamunad—Oeufs de poule	107	99	112	109	95	114	90	108
48. Kartulid—Pommes de terre	8	8	12	11	7	8	8	7
49. Porgandid—Carottes	47	48	48	104	40	55	69	69
50. Peedid—Bettaraves	52	58	54	102	59	44	44	44
51. Kaalikad—Navets	62	69	65	63	49	54	54	54
52. Oad—Fèves	13	13	15	14	11	11	9	9
53. Kapsad—Choucroute	14	11	12	16	12	12	12	10
54. värsked—Choux frais	276	249	187	244	229	214	250	250
55. Sibulad—Oignons	172	132	85	177	101	150	—	200
56. Riis—Riz	186	145	137	159	151	109	140	140
57. Riis—Manne	14	14	14	15	16	16	16	16
58. Makaronid—Macarons	18	17	17	17	17	17	17	17
59. Kartulijahu—Fécule de pom. de terre	34	31	29	20	21	22	22	22
60. Subkur, peenike—Sucre en poudre	13	12	11	14	11	11	11	11
61. Mesl—Miel	11	12	11	9	8	7	7	7
	76	65	64	66	62	58	58	58

Hinnamuutused 1931 a. mais eelmise knuga võrreldes:

Elumaksumusindeksis

Kallinenud:	Aprill		Mai		Herned	Odavnenud:		Aprill		Mai	
	18	19	34	35		35	30	32	33	30	30
Rukkileib	18	19	34	35	35	30	32	33	30	30	30
Peenleib	34	35	34	35	35	30	32	33	30	30	30
Rukkijahu	16,2	17,2	16,2	17,2	37	33	37	33	37	33	33
Kapsad värsked	30	40	30	40	15	14	15	14	15	14	14
Porgandid	20	25	20	25	131	124	131	124	131	124	124
Searasv, sulatam.	85	89	85	89	43	36	43	36	43	36	36
Loomaliha	68	73	68	73	213	188	213	188	213	188	188
Vasikalihä	44	52	44	52	215	190	215	190	215	190	190
					180	164	180	164	180	164	164
					78	76	78	76	78	76	76
					150	140	150	140	150	140	140
					78	43	78	43	78	43	43
					7,5	4,5	7,5	4,5	7,5	4,5	4,5

Suurmüügindeksis

Kallinenud:	Aprill		Mai		Või	Odavnenud:		Aprill		Mai	
	16,41	16,50	9,91	10,33		1,83	1,79	1,90	1,87	0,58	0,50
Rukis	16,41	16,50	9,91	10,33	1,83	1,79	1,90	1,87	0,58	0,50	0,50
Kaer	45,66	47,00	489	503	2,60	2,35	39,75	30,50	2,60	2,35	2,35
Nisupüül, pehme ja sõre	45,66	47,00	489	503	39,75	30,50	19,80	18,45	39,75	30,50	30,50
Lina, Lilvi	489	503	489	503	19,80	18,45	46,75	47,91	19,80	18,45	18,45
					46,75	47,91	11,68	11,90	46,75	47,91	47,91
					43,00	42,50	16,38	16,50	43,00	42,50	42,50
					32,36	30,75			32,36	30,75	30,75

Tab. 27-28. ELUMAKSUMUS- JA SUURMÜÜGINDEKSID (geom. kesk.) Nombres-indices du coût de la vie et nombres-indices des prix de gros (moyenne geom.)

	Keskmiselt Moyenne annuelle		1931				1930
	1929	1930	Märts	Aprill	Mai		
Tab. 27. ELUMAKSUMUSINDEKSID N-indices du coût de la vie A. (1913 = 100)							
1. Toitlus—Alimentation	126	103	96	96	95	102	
2. Korter—Logement	52	52	52	52	52	52	
3. Kütte ja valgustus—Chauffage et éclairc.	95	97	80	80	80	96	
Puid—Bois	103	102	80	80	80	98	
Elekter—Electricité	43	43	43	43	43	43	
Petrooleum—Pétrole	86	93	86	86	86	98	
Tuletikud—Allumettes	109	130	130	130	130	130	
4. Riietus—Habillage	150	149	147	147	147	150	
Riie—Étoffe	120	120	120	120	120	120	
Õmblemine—Couture	150	150	150	150	150	150	
Pesu—Linge	155	150	136	136	136	155	
Jalutsid—Chaussures	187	187	187	187	187	187	
5. Puhtus—Hygiène et nettoyage	100	100	100	100	100	100	
Seep—Savon	111	109	109	109	109	109	
Saun—Bain	71	73	73	73	73	73	
Habemeajamine—Barbe	105	105	105	105	105	105	
Juukseilikuks—Coupe de cheveux	121	121	121	121	121	121	
6. Reisid, liikumine, post—Voyages etc.	78	82	83	83	83	83	
Tall—Nomme pil. hind—Chem. de fer	79	90	94	94	94	94	
Tramm—Tramway	70	70	70	70	70	70	
Postitarifid—Tarif postal	86	86	86	86	86	86	
7. Haridus—Instruction	94	94	94	94	94	94	
8. Lõbusus—Divertissements	143	143	143	143	143	143	
Teater—Théâtre	56	56	56	56	56	56	
Kino—Cinéma	46	46	46	46	46	46	
Tubak—Tabac	174	174	174	174	174	174	
Alkohol—Alcool	151	153	153	153	153	153	
9. Muud kulud—Autres dépenses	100	98	95	95	95	98	
Üldindeks—N-ind. général du coût de la vie	117	104	98	98	97	103	
B. (1922 = 100)							
Toitlus—Alimentation	131	107	100	100	99	106	
Korter—Logement	227	227	227	227	227	227	
Kütte ja valgustus—Chauffage et éclairc.	106	108	90	90	90	107	
Riietus—Habillage	107	106	104	104	104	107	
Puhtus—Hygiène d. corps et nettoyage	107	107	107	107	107	107	
Reisid, liikumine, post—Voyages etc.	140	147	149	149	149	149	
Haridus—Instruction	141	141	141	141	141	141	
Lõbusus—Divertissements	132	132	132	132	132	132	
Muud kulud—Autres dépenses	133	130	126	126	126	130	
Üldindeks—N-ind. général	131	116	109	109	109	116	

Tab. 28. a) SUURMÜÜGINDEKSID (võrdkaalustamata keskm.) Nombres-indices des prix de gros (moyennes non pondérées). A. (1913 = 100).

	Sisseveetavad ained—Articles d'importation		Toiduained—Denrées aliment.				Sellest kolontaalkaubad—Dont denrées coloniales		Sõdaained—Denrées fourragères		Tööstusesaadused—Matières premières et produits industriels		Kokku sisseveetav. ained—Gr. total .	
	102	91	92	97	96	88	81	75	74	75	73	74	102	123
	102	91	92	97	96	88	81	75	74	75	73	74	102	123
	106	108	90	90	90	107	107	106	104	104	104	107	107	107
	140	147	149	149	149	149	141	141	141	141				

Tab. 29. Tööturk aprillis 1931 a. — Marché du travail en avril 1931.

Oma valitsuste tööstusid — Bourses du travail des administrations publiques										Erivahetluskontorid — Agences d'affaires privées									
Tööajalaste arv — Nombre de chômeurs					Tööajalaste arv — Nombre de chômeurs					Tööajalaste arv — Nombre de chômeurs					Tööajalaste arv — Nombre de chômeurs				
M.	N.	N.	F.	M.	M.	N.	N.	F.	M.	M.	N.	N.	F.	M.	M.	N.	N.	F.	M.
Realmised kuusid	Realmised kuusid	Realmised kuusid	Realmised kuusid	Realmised kuusid	Realmised kuusid	Realmised kuusid	Realmised kuusid	Realmised kuusid	Realmised kuusid	Realmised kuusid	Realmised kuusid	Realmised kuusid	Realmised kuusid	Realmised kuusid	Realmised kuusid	Realmised kuusid	Realmised kuusid	Realmised kuusid	Realmised kuusid
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
491	841	153	170	19	41	108	253	8	9	147	388	144	144	70	57	3	28	19	20
81	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
81	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
84	26	85	3	83	4	41	6	3	3	90	78	4	4	2	4	2	4	4	4
6	210	13	103	16	3	303	3	303	11	18	154	7	7	12	20	3	3	3	3
9	201	109	1	95	219	19	19	21	21	181	156	1	1	1	1	1	1	1	1
38	1	1	1	20	1	1	1	1	1	24	36	1	1	1	1	1	1	1	1
52	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1
35	77	21	11	1	2	2	2	2	2	7	5	7	7	5	2	3	2	2	2
2	98	3	144	1	2	2	2	2	2	95	68	4	4	182	1	1	1	1	1
640	991	789	506	333	896	896	488	92	88	778	591	611	728	2	284	4	389	284	284
135	44	69	25	19	7	7	7	6	6	12	52	9	10	151	14	109	12	14	14
185	297	107	259	13	107	107	259	13	13	94	209	94	209	3	38	3	38	38	38
33	21	5	5	5	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
45	45	45	45	45	45	45	45	45	45	45	45	45	45	45	45	45	45	45	45
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
43	4	6	6	6	43	43	4	4	4	43	4	6	6	6	43	4	6	6	6
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
130	33	33	33	33	130	130	33	33	33	130	33	33	33	33	130	33	33	33	33
146	57	57	57	57	146	146	57	57	57	146	57	57	57	57	146	57	57	57	57
45	96	96	96	96	45	45	96	96	96	45	96	96	96	96	45	96	96	96	96
603	975	511	646	99	603	603	975	975	975	603	975	975	975	975	603	975	975	975	975
204	381	441	276	58	204	204	381	381	381	204	381	381	381	381	204	381	381	381	381
291	428	440	516	179	291	291	428	428	428	291	428	428	428	428	291	428	428	428	428
52	65	62	41	142	52	52	65	65	65	52	65	65	65	65	52	65	65	65	65
119	69	41	21	142	119	119	69	69	69	119	69	69	69	69	119	69	69	69	69
151	132	73	4	48	151	151	132	132	132	151	132	132	132	132	151	132	132	132	132
142	95	40	4	48	142	142	95	95	95	142	95	95	95	95	142	95	95	95	95
26	26	29	35	48	26	26	29	29	29	26	29	29	29	29	26	29	29	29	29
9	92	3	3	48	9	9	92	92	92	9	92	92	92	92	9	92	92	92	92
17	13	40	38	48	17	17	13	13	13	17	13	13	13	13	17	13	13	13	13
62	119	66	42	48	62	62	119	119	119	62	119	119	119	119	62	119	119	119	119
117	79	14	4	69	117	117	79	79	79	117	79	79	79	79	117	79	79	79	79
37	51	52	20	48	37	37	51	51	51	37	51	51	51	51	37	51	51	51	51
1227	1538	1298	964	544	1227	1227	1538	1538	1538	1227	1538	1538	1538	1538	1227	1538	1538	1538	1538
2765	2282	2282	2282	944	2765	2765	2282	2282	2282	2765	2282	2282	2282	2282	2765	2282	2282	2282	2282
33857	31121	5864	36886	1653	33857	33857	31121	31121	31121	33857	31121	31121	31121	31121	33857	31121	31121	31121	31121
2049	2024	1701	1080	366	2049	2049	2024	2024	2024	2049	2024	2024	2024	2024	2049	2024	2024	2024	2024
1765	1810	553	784	166	1765	1765	1810	1810	1810	1765	1810	1810	1810	1810	1765	1810	1810	1810	1810
Kokku																			
Kokku I/I — 30/IV 1931 a. — Total.																			
Märts 1931 a. — Mars 1931																			
April 1930 a. — Avril 1930																			

1) 1 jaanuariks 1931 a. 2) Tähend. kuude 1. kuupäevaks jätud töötute ja vabakohade kesk. m. 3) Vähem näidat tööl olnud. 4) Tööajalaste arv. 5) Vähem näidat tööl olnud. 6) Tööajalaste arv. 7) Tööajalaste arv. 8) Tööajalaste arv. 9) Tööajalaste arv. 10) Tööajalaste arv. 11) Tööajalaste arv. 12) Tööajalaste arv. 13) Tööajalaste arv. 14) Tööajalaste arv. 15) Tööajalaste arv. 16) Tööajalaste arv. 17) Tööajalaste arv. 18) Tööajalaste arv. 19) Tööajalaste arv. 20) Tööajalaste arv.

1. Põllumajandus ja aiandus — Agriculture et horticulture.
2. Metsandus — Exploitation des forêts.
3. Kaevandus — Industrie des mines.
4. Kaevandus ja kaevandus — Industrie des mines.
5. Kaevandus — Industrie des mines.
6. Kaevandus — Industrie des mines.
7. Kaevandus — Industrie des mines.
8. Kaevandus — Industrie des mines.
9. Kaevandus — Industrie des mines.
10. Kaevandus — Industrie des mines.
11. Kaevandus — Industrie des mines.
12. Kaevandus — Industrie des mines.
13. Kaevandus — Industrie des mines.
14. Kaevandus — Industrie des mines.
15. Kaevandus — Industrie des mines.
16. Kaevandus — Industrie des mines.
17. Kaevandus — Industrie des mines.
18. Kaevandus — Industrie des mines.
19. Kaevandus — Industrie des mines.
20. Kaevandus — Industrie des mines.
21. Kaevandus — Industrie des mines.
22. Kaevandus — Industrie des mines.
23. Kaevandus — Industrie des mines.
24. Kaevandus — Industrie des mines.
25. Kaevandus — Industrie des mines.
26. Kaevandus — Industrie des mines.
27. Kaevandus — Industrie des mines.

1. Tallinna linna . . . . .

2. Tartu linna ja maa . . . . .

3. Valga linna . . . . .

4. Pärnu linna . . . . .

5. Viljandi linna . . . . .

6. Narva linna . . . . .

7. Rakvere linna . . . . .

8. Harjumaa . . . . .

9. Saaremaa . . . . .

10. Võru linna ja maa . . . . .

11. Põlva linna . . . . .

12. Ansis . . . . .

13. Nõmme . . . . .

14. Põltsamaa . . . . .

15. Haapsalu . . . . .

16. Põltsamaa ja oskustööliste tööstus . . . . .

17. Narva-Jõesuu . . . . .

18. Torva linna . . . . .

33857 31121 5864 36886 1653 1277 6549 4172 1000 225 6369 4181 5920 3696 1779 17062 1872 248 111 3621 41 436 171 406 1

2049 2024 1701 1080 366 280 2884 1202 212 22 2266 1208 2194 1191 1227 1558 166 18 16 253 8 418 8 110 14 435

1765 1810 553 784 166 224 745 1095 223 55 617 1116 586 1054 1075 1441 156 17 15 528 17 316 1 108 9 540

Kokku

Kokku I/I — 30/IV 1931 a. — Total.

Märts 1931 a. — Mars 1931

April 1930 a. — Avril 1930

Tab. 30. Tööstusettevõtted ja tööololu 1-ks maiks 1931 a.
 Entreprises industrielles et leur main-d'oeuvre au 1 mai 1931

	Etevõtte arv—Nombre d'entreprises				Töötajate üldarv—Nombre général des travailleurs				Neist töölisi—Dont ouvriers				Tööliste ja teenijate arvuks (alla 18 a.) mineers permit les ouvriers et service			
	Töötajaid 1 aprillil 1931	Töötajaid 1 mail 1931—Au 1 mai	Aprillil tegevdades en avrit	Aprillil tegevdades en avrit	Töölised 1 aprillil	Töölised 1 mail	Aprillil tegevdades en avrit	Aprillil tegevdades en avrit	Teenijad 1 aprillil	Teenijad 1 mail	Aprillil tegevdades en avrit	Aprillil tegevdades en avrit	Teenijad 1 aprillil	Teenijad 1 mail	Aprillil tegevdades en avrit	Aprillil tegevdades en avrit
I. Mürrud ja kaevandused	14	2257	148	115	2290	39	101,5	2031	142	112	142	2061	30	101,5	12	12
II. Mineraalide lümbetöötlamine	16	1234	87	142	1179	55	95,5	1097	134	134	134	1087	60	94,5	23	23
III. Metallitööstus	43	4071	21	203	4110	89	101,0	3553	289	187	289	3605	53	101,5	90	96
IV. Keemiatööstus	13	5071	29	36	564	7	98,3	445	45	36	45	487	8	98,2	4	5
V. Nahatööstus	7	286	11	7	240	4	101,7	189	7	192	7	192	7	101,6	15	15
VI. Tekstiilitööstus	21	8251	161	256	8156	95	98,8	7524	154	251	154	7427	97	98,7	134	142
VII. Puittööstus	48	3288	465	270	3463	175	105,3	2919	45	258	45	3066	157	105,4	49	50
VIII. Paberi- ja pabertööstus	13	2142	47	42	2147	15	100,2	1826	45	44	45	1831	5	100,3	25	25
IX. Polügraafiatööstus	23	1350	17	50	1226	33	97,4	1048	18	44	18	1020	28	97,8	57	58
X. Toidu-, maitseala- ja jookide tööstus	38	2359	120	77	2409	43	101,8	1887	117	72	117	1902	45	102,2	29	29
XI. Kehakatte- ja puidukaupade tööstus	14	1486	109	47	1518	63	104,3	1384	109	45	109	1409	66	104,9	21	21
XII. Ehitustööstus	14	1031	54	360	1163	134	114,9	981	588	367	588	1082	151	116,2	26	29
XIII. Elektrienergia ja veevärvust	7	646	64	46	664	18	102,9	422	57	46	57	433	11	102,6	1	1
XIV. Finaanstööstus	3	121	—	2	119	2	98,3	118	—	2	118	114	2	98,3	—	—
Kokku suurtööstus—Total	274	29922	1994	1653	29263	341	101,2	25282	1914	1589	1914	25607	325	101,3	478	501
Sellest { ettevõtted 50 ja üle töötajaga—les entreprises, ayant plus de 50 travailleurs.	118	24670	1574	1304	24940	270	101,1	21700	1516	1258	1516	24938	258	101,2	314	336
Dont { ettevõtted 20–49 töötajaga—les entreprises, ayant 20–49 travailleurs.	156	4252	420	346	4325	71	101,7	3582	398	331	398	3649	67	101,9	164	165
1931 a. aprillil arvud—Chiffres de avril 1931:	268	29195	1779	1052	29929	727	102,6	24580	1687	995	1687	25282	702	102,0	450	468
Kokku suurtööstus—Total	1	15	2	1	16	1	106,7	13	1	1	13	14	1	107,7	—	—
I. Industries extractives	18	108	25	7	126	18	116,7	96	24	7	24	113	17	117,7	—	—
II. Industrie minière	51	463	29	19	473	10	102,2	417	29	17	29	429	12	102,9	42	42
III. " des métaux	20	222	6	15	213	9	95,9	169	6	11	6	157	6	96,3	5	5
IV. " chimique	20	170	6	10	166	4	97,5	147	5	8	5	145	2	98,6	6	6
V. " des cuirs et peaux	40	464	49	23	490	26	105,6	411	48	18	48	441	30	107,3	6	6
VI. " textile	73	729	164	197	695	33	95,5	665	156	191	156	630	35	94,7	22	22
VII. " du bois	9	86	10	9	70	6	107,0	9	9	9	75	5	107,1	2	2	
VIII. " du papier	37	372	5	8	370	3	99,2	354	5	8	5	351	3	99,2	2	2
IX. " poligraphique	37	1333	108	287	1154	179	86,6	1061	99	228	99	934	127	88,0	51	51
X. " de l'alimentation et des boissons etc.	173	507	134	38	509	4	99,2	480	34	38	34	482	4	99,2	22	22
XI. Confection de vêtements et fab. de mercerie	45	507	34	38	509	4	99,2	480	34	38	34	482	4	99,2	29	29
XII. Constructions	5	64	—	8	66	—	106,3	46	12	8	12	50	4	108,7	4	4
XIII. Usines électriques, à gaz d'éclairage et industries d'eau	7	54	—	54	—	—	100,0	41	—	—	41	—	—	100,0	—	—
XIV. Industrie du nettoyage	7	80	—	—	—	—	101,3	72	—	—	72	—	—	101,4	—	—
Kokku kesktööstus—Total (entreprises moyennes)	506	4667	452	618	4591	166	96,4	4042	430	537	430	3935	107	97,4	183	183
Ulduse suur- ja kesktööstus—Grand total (entreprises moyennes)	790	33559	2446	2271	33764	175	100,5	29324	2344	2126	2344	29542	218	100,7	661	684
Ulduse suur- ja kesktööstus—Grand total	510	4598	464	415	4667	69	101,5	3989	444	370	444	4042	74	101,9	173	173
1931 a. aprillil arvud—Chiffres de avril 1931:	7783	32703	2203	1467	33589	796	102,4	28548	2141	1365	2141	29324	776	102,7	623	641

Arvestatud juba enne tegevust alustanud, andmete puudumisel eelmisest kokkuvõtetist väljajäänud ettevõtte.

Tab. 31. TÖÖNNETUSED TÖÖSTOSETTEVÕTTEIS APRILLIS 1931 a.
Accidents du travail dans les entreprises industrielles en avril 1931.

	Suurtööstus (20 ja üle tööt. ettevõtted)	Sellest		Keskööstus (5-19 töötaja- ga ettevõtted)	Kokku	Märtsis Mars 1931
		Üle 50 töötaja- ga ettevõtted	20-49 töötaja- ga ettevõtted			
<i>Pour la nomenclature franç. s'adres- ser à la page précédente</i>						
I. Murrud ja kaevandused	77	77	—	—	77	80
II. Mineraalide ümbertöötamine	18	18	—	—	18	25
III. Metallitööstus	92	87	5	—	92	84
IV. Keemiatööstus	5	3	2	—	5	8
V. Nahatööstus	2	—	2	—	2	2
VI. Tekstiilitööstus	86	35	1	1	87	116
VII. Puitööstus	69	44	25	2	71	66
VIII. Paberitööstus	15	15	—	—	15	34
IX. Poligraafiatööstus	2	2	—	—	2	1
X. Toidu-, maitsain- ja jookide tööst.	10	9	1	—	11	13
XI. Kellakäite- ja pudukanpade tööstus	1	1	—	—	1	1
XII. Ehitustööstus	58	56	2	—	58	23
XIII. Elektri- ja gaasi- ja veevar.	1	1	—	—	1	6
XIV. Puhastustööstus	—	—	—	—	—	—
Kokku—Total	434	396	38	5	439	459
Kokku I/1-30/IV. 1931—Total	1678	1535	143	24	1702	—

Tab. 32. TÖÖSTOSETTEVÕTTEIS APRILLIS 1931 a. — Nombres-indices du mouvement du nombre de main-d'oeuvre dans les entreprises industrielles (au 1-er du mois).

	A. Liikuvale baasil (eelmine kuu = 100 järgmise kuu jaoks) A. Base mouvante (chaque mois précédent = 100 par rapport au mois suivant)										B. Indeksid baasil: 1.1.1927 = 100 B. Base: 1.1.1927 = 100	
	Töötajad ¹⁾ —Travailleurs en général ¹⁾					Töölised—Ouvriers					Töötajad ¹⁾	Töölised
	Suur- ja kesk- tööstus	Suurtööstus	50 ja üle töötajaga	20-49 tööt.	Keskööstus 5-19 tööt.	Entreprises grandes et mo- yennes	Grandes entreprises	50 et plus de travail.	20-49 travail.	Entreprises moyennes (5-19 ouvrier.)		
1930	102,9	102,9	102,4	105,7	102,7	103,3	103,2	101,3	106,4	104,0	112,3	113,9
Mai	102,1	103,0	103,1	102,3	96,4	102,5	103,4	103,6	102,5	97,0	114,7	116,7
Juuni	104,1	104,6	103,9	107,8	101,2	104,6	105,1	104,4	108,9	101,3	119,4	122,1
Juuli	97,4	97,6	97,1	100,2	96,0	97,2	97,4	96,9	100,2	95,7	116,3	118,7
August	96,1	95,8	96,0	94,5	98,6	95,5	95,1	95,3	94,3	97,8	113,4	114,8
September	94,3	94,5	95,6	88,9	97,0	94,5	94,1	95,3	87,9	97,2	107,6	108,5
Oktoober	98,5	98,1	98,3	96,8	101,5	98,4	97,9	98,1	96,7	101,9	106,1	106,9
November	99,0	99,1	99,0	99,7	98,3	99,0	99,1	99,0	99,9	98,4	105,0	105,8
Detsamber	101,1	101,1	101,8	96,9	101,5	101,3	101,2	102,0	96,7	101,9	108,2	107,2
1931	96,8	96,0	96,7	91,7	100,5	98,0	95,5	96,4	90,3	99,3	102,6	103,0
Veebruar	100,8	100,7	100,6	101,5	100,9	100,9	101,0	100,8	102,0	100,9	103,4	103,9
Märts	98,4	97,9	97,2	102,0	101,5	98,2	97,7	97,0	102,4	101,8	101,7	102,6
Aprill	102,4	102,6	102,4	105,8	101,5	102,7	102,9	102,3	106,6	101,9	104,2	104,8
Mai	100,5	101,2	101,1	101,7	96,4	100,7	101,3	101,2	101,9	97,4	104,7	105,6

Tab. 33. NAKKUSEHAIGUSED APRILLIS 1931 a. — Maladies contagieuses en avril 1931.

	Typhus ab- dominalis	Paratyphus	Typhus exanthem.	Febris recurrens	Malaria	Varioola	Morbilli	Scarlatina	Diphtheria	Dysentaria	Lepra	Encephalit. febril.	Meening. rebrosp.ep.	Trachoma	Tubercu- losis	Kokku Total
Linnad—Villes	25	—	—	—	—	—	25	39	27	—	—	—	—	11	70	189
Tallinn	4	—	—	—	—	—	10	9	15	—	—	—	—	10	35	85
Haapsalu	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	1	4
Kuressaare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Narva	1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	11	14
Nõmme	1	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	3	10
Paide	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Paldiski	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Petersi	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Värnu	3	—	—	—	—	—	12	1	1	—	—	—	—	1	9	27
Põltsamaa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rakvere	1	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	3
Tapa	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2	4
Tartu	—	—	—	—	—	—	—	9	9	—	—	—	—	—	3	21
Tõrva	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	2
Türi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Valga	5	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	8
Viljandi	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	2	5
Võru	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3
Maad—Arrond.	10	2	—	—	—	—	109	36	28	—	—	—	1	9	126	321
Viru	2	—	—	—	—	—	—	2	3	—	—	—	—	1	11	19
Järva	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	11	13
Harju	—	1	—	—	—	—	14	—	6	—	—	—	—	2	9	32
Lääne	2	1	—	—	—	—	47	3	—	—	—	—	—	1	12	66
Saare	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	1	4
Pärnu	2	—	—	—	—	—	46	—	6	—	—	—	—	—	20	77
Viljandi	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	11	13
Tartu	1	—	—	—	—	—	—	3	2	—	—	—	—	3	20	29
Valga	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Võru	2	—	—	—	—	—	—	18	5	—	—	—	—	—	25	51
Petersi	1	—	—	—	—	—	—	6	2	—	—	—	—	2	5	16
Kokku—Total	25	4	—	—	—	—	134	75	55	—	—	—	1	20	196	510

1) Töölised, tehniline personaal, ametnikud ja teenijad. — Ouvriers, personnel technique, employés et service.

TÄHTSAMAD ARTIKLID JA ÜLEVAATED „EESTI STATISTIKAS“

METODOLOOGIA.

Tähtsamaid jooni Eesti majanduselust 1930 a.	Nr.112(3),	lhk. 133—147
Põllumajanduslik üleskirjutus 1929 a.	" 88(3),	" 133—141
Rahvusvaheline majandusstatistika meetodite ühtlustamise konventsioon	" 87(2),	" 69—75
Rahvusvahelised mõjud statistika korraldamisel	" 76(3),	" 161—170
Statistika iseseisvuse ajal	" 75(2),	" 65—72
Rahva suhtumine statistikalale Eestis	" 75(2),	" 73—81
IV Eesti-Läti statistika konverents	" 94(9),	" 481—485

RAHVUSVAHELISED ANDMED.

Rokki- ja nisukasvatuse ja -kaubandus maailmas	Nr.100(3),	lhk.169—175
Balti riikide väliskaubandus 1924—29 a.	" 99(2),	" 57—69
Välja ja sissearid liimas 1920—24 a.	" 57(12),	" 5—10
Võrdlusanuunid Balti riikidest 1920—26 a.	" 72(11),	" 629—633
Palgaolud välisriikides 1914—25 a.	" 55(10),	" 1—4

RAHVASTIK.

Riiklõhkuse vähetamine 1920—29 a.	Nr.110(1),	lhk. 1—4
Talunike rahvastik 1929 a.	" 104(7)-105(8),	421—428
Eestlaste arv Venes (N. S. V. L.)	" 101(4),	lhk. 193—197
Eesti laste füüsilise arengumine 1926—27 a.	" 84(11),	" 621—629
Vaastõundute pikkus, kaal ja peamõõdud Tallinnas 1926-27 a.	" 82(9),	" 525—531
Sündivus, surevus, abieluvus ja rahvaarv 1930 a. (eetikokkuv.)	" 112(3),	" 147
Abielulahutused 1923—29	" 90(5),	" 279—285
Surmapõhjused 1929 a.	" 100(12),	" 687—693
Surmapõhjused 1927 a.	" 87(2),	" 101—112
Rahvaarvu kasv Eestis 1921—25 a.	" 55(10),	" 5—8
Linnade ja alevite rahvastik 1930 a.	" 113(4),	" 207—211
hävavõimekumise üle piiri 1930 a.	" 113(4),	" 236—240
Väljaränd 1930 a.	" 113(4),	" 241—243
Eesti sõdurite pikkus 1924 a.	" 69(8),	" 481—445

HARIDUS.

Üldhariduslik rahvuskoolid 1927/28 õ.a.	Nr.92(7)-93(8)	lhk. 407—419
Opilaste töökoormatus	" 88(10),	" 565—577
Õpetajate seminarid 1923—27 a.	" 78(5),	" 286—302
Õppeasutused 1922—27 a.	" 76(3),	" 200—210
Merikoolid 1923—27	" 74(1),	" 30—342
Alg- ja keskkoolid 1929/30 õ.a.	" 111(2),	" 73—96
Lasteaiaid 1928—29 a.	" 103(6),	" 329—338
Tartu ülikool 1926—28 a.	" 89(4),	" 232—240
Ülikooli õppejõud, õliõpilaskond ja majandus 1922—26 a.	" 66(5),	" 281—288
Tallinna Tehnikum 1920—28 a.	" 89(4),	" 240—242
Kirjastus ja ajakirjandus 1927—29 a.	" 109(12),	" 677—686
Avalikud raamatukogud 1928/29 a.	" 107(10),	" 551—557
Ühingud ja seltsid 1929—30 a.	" 113(4),	" 211—215

TÖÖ JA PALGAD.

Töölispaikade rahvusvaheline võrdlus	Nr.108(8),	lhk. 359
Toodang ja töötõud suurtootuses	" 100(3),	" 129—148
Töötõulu ja töötõudside tegevus 1929 a.	" 101(4),	" 198—202
Töökaitse 1929 a.	" 104(7)-105(8),	396—403
Kollektiivlepingud I. VII. 1927 a.	" 71(10),	" 589—590
Avalikud tööd 1929/30 a. talvel	" 108(11),	" 619—623
Haigusekindlustus 1929 a.	" 109(12),	" 698—707
Tööõnnetused 1927 a.	" 94(9),	" 509—512
Ühe põlvkõlles tulud-kulud 1929 a.	" 109(12),	" 738
Tööliste majanduslik seisukord Tallinnas ja Narvas (Büdzettihne uuring)	" 48(3),	" 1—108
Palgaliste arv ja töölool	" 114(5),	" 257—263
Töötõulu	" 114(5),	" 264—273
Tööstus-tööliste palgaolud 1918—30 a.	" 114(5),	" 274—285
Palgaolud olevikus (1930 a.)	" 114(5),	" 286—303
Palgaliste tööaeg	" 114(5),	" 304—311
Põlvkõlles-te palgad	" 114(5),	" 312—316
Me emeeste töö- ja palgatingimused	" 114(5),	" 316—319
Streigiliikumine 1921—30 a.	" 114(5),	" 320—321
Naise, alaalist ja raukade töö suurtootuses	" 114(5),	" 322—327

TERVISHOID.

Haigemajades ravitavad haigused	Nr.104(7)-105(8),	415—421
Andmeid laste tervishoidust	" 87(2),	" 81—83
Kaitsevõie tervishoid 1925—27 a.	" 82(0),	" 513—524
Rahva tervislik seisukord 1919—27 a.	" 75(3),	" 141—142
Surmapõhjused 1927 a.	" 87(2),	" 101—112
Rinnalaste surevus 1929 a.	" 110(1),	" 5—10
Nakkushaigused 1929 a.	" 108(11),	" 616—618
Lepra 1919—28 a.	" 84(11),	" 630—632
Vähktõbi 1919—25 a.	" 73(12),	" 634—630
Tuberkuloos 1919 a.	" 112(3),	" 156—160

HOOLEKANNE.

Hoolekanne 1927/28 ja 1928/29 a. . . . . Nr.106(9), lhk. 510—522

KURITEGEVUS JA ÕNNETUSED.

Õnnetused inimestega 1928—29 a.	Nr.104(7)-105(8),	427—432
Kohutegevus 1920—29 a.	" 103(6),	lhk. 313—326
Tulekahjud 1929 a.	" 101(4),	" 288—293
Süüdimõistetute koosseis 1924—26 a.	" 74(1),	" 19—28
Enasetappid 1929 a.	" 109(12),	" 694—697
Kuri- ja süüteoed ning seaduste ja määruste rikkumised 1924—26 a.	" 71(10),	" 555—573
Süütegevus 1929 a.	" 111(2),	" 65—72

TÖÖSTUS.

Kesktootusettevõtt 5—19 töötajaga 1928 a.	Nr.101(4),	lhk. 218—220
Urutootva tööst. toodangu väärtes 1927 a.	" 91(0),	" 336—338
Toodang ja töötõud suurtootuses 1929 a.	" 111(2),	" 97—112
Kõrvaltoetuste tarvitus tööstuses 1928 a.	" 104(7)-105(8),	411—414
Jõumasinad ja mehhaanilise jõu tarvitus suurtootuses 1928 a.	" 103(11),	" 605—608
Eesti tööstussaaduste turud 1923—26 a.	" 70(9),	" 498—502

VÄLISKAUBANDUS.

Metsasaadused meie väliskaubanduses 1920—28 a.	Nr. 83(3),	lhk. 165—175
Väliskaubandus 1919—27 a.	" 76(2),	" 101—109
Tootimaks ja väliskaubandus tollitariifi kohaselt 1929 a.	" 107(10),	" 540—550
Eesti tööstussaaduste väljavedu 1927 ja 1928 a.	" 95(10),	" 554—557
Põllumajandus- ja tööstusained väliskaubanduses 1924—28 a.	" 94(9),	" 495—497

HINNAD.

Elumaksumus Eesti linnades 1922—29 .	Nr. 90(5),	lhk. 285—289
Elusloomade hinnad laataidel 1928 a.	" 89(4),	" 229—231
Suurmüügi ja elumaksumuse indeksid 1913—28	" 77(4),	" 261—269
Tootuliste võrdlev maksum. 1922—27 a.	" 68(7),	" 389—392
Põllumajandussaaduste hindade indeksid	" 65(4),	" 219—220
Elumaksumus (etukallidus)	" 36(3),	" 1—981

TRANSPORT JA SIDE.

Kaubavedu raudteel 1929/30 a.	Nr.110(1),	lhk. 81—88
Raudteede tegevus 1929/30 a.	" 107(10),	" 558—592
Välis- ja rannasõit ning kauba- ja reisijatevedu 1929 a.	" 104(7)-105(8),	378—395
Kaubalaevastik I. I. 1930 a.	" 106(9),	" 479—484
Sama 1929 a.	" 91(9),	" 516—521
Siseveeteede tegevus 1929 a.	" 104(7)-105(8),	433—435
Sama 1928 a.	" 94(9),	" 513—515
Post, telegraaf, telefon ja raadio 1929/30 a.	" 108(11),	" 624—651
Autobussiliinid 1922—29 a.	" 103(6),	" 342—344
Mootorsõidukid I. I. 1930 a.	" 104(7)-105(8),	408—410
Maanteede pikkus	" 69(8),	" 467

KINDLUSTUS.

Pensionid 1925—30 a.	Nr. 112(3),	lhk. 161—173
Kindlustusseltsid 1928 a.	" 103(6),	" 345—358
Haiguskindlustus 1927 ja 1928 a.	" 95(10),	" 567—574

KREDIIT JA KAPITAL.

Asuutikudele antud riiklikud laenud ja toetused 1921—1928 a.	Nr. 94(9),	lhk. 524—525
Pikalaenu pank 1928 a.	" 89(4),	" 243
Aktiaseltside ja osuühiste äriselid 1927 ja 1928 a.	" 88(3),	" 176—180
Erapankade tulud ja kulud 1929 a.	" 103(11),	" 609—615
Pankade tulud ja kulud 1927 a.	" 86(1),	" 28—35
Maapanga tegevus 1926-27 a.	" 71(10),	" 538—537

RAHANDUS.

Raharingvool 1919—29 a.	Nr. 95(10),	lhk. 558—566
Maksukoormatus 1928/29 a.	" 109(12),	" 207—710
Riigi tulud ja kulud 1918—27	" 79(6),	" 362—366
Vallavalits. tulud ja kulud 1928/29 m.a.	" 110(1),	" 11—24
Maavalitsuste tulud ja kulud 1928/29 a.	" 109(12),	" 711—720
Linnade ja alevite tulud ja kulud 1929/30	" 113(4),	" 197—206
Maksuhilanes 1928 a.	" 92(7)-93(8),	" 420—426
Puhaskasumaks 1928 a.	" 96(11),	" 655—661
Tulumaks 1930 a.	" 113(4),	" 215—224
Aruandvate ettevõtete maksud 1927—29	" 113(4),	" 225—235

ÜHISTE GEVUS.

Tarvitajate ja majandusühingud 1926 a., Nr. 73(12), lhk. 725—727

